

1720 den 30 mars extrating

§ 2.

ständig soldaten Lars Hindriksson Tröger av Majorens compagnie No 69 Winnebergs roten uppviste i rätten en copia av sin supplique till högvälborne hr. greven och landshöfdingen Gustaf Bonde deruti han andragit huru som han för en tid sedan då hans ärender voro att gå hr. Ryttmästarens välborne Samuel Duses gård Vinäs förby, blev igenom 2ne bud uppkallat att komma in till hr. Duse, varpå vid efterkommandet och då han sig infann slog han igen dörren, folket som inne var utkörde, sedermera honom överfallit med hugg och slag, någon tid derefter, då han blev föranlåten följa vederbörande bönder som uti erfarenhet kommit att ett sto som 1714 om våren för dem bortkommit, bortstulit blivit, skulle finnas hos hr. Ryttmästaren på Vinäs igen vilket de och så gjorde, och det där genfinge, när de nu sitt sto igenkänt mände soldaten som tillstädes var velat dem med infölja, men uti dörren skall hr. Duse sprungit med stor iver honom emot, skjutandes honom baklänges tillbaka, kallandes honom derhos hundsvått och skälm samt sagt att han ej vore värdig gå under hans tak, sagt derhos att soldaten honom nog illa hava gjort, straxt derpå skall hr. Duse hava sprungit efter en laddad bössa svärjandes sig skola skjuta honom ihjäl varest han honom hinner eller möter samt sprungit ut på gården efter honom uti ifrigt och vrett mod med bemälte bössa med mera som sishållden tings protocoll härom innehåller, uti samma supplique är och förmålt att hr. Duse skall dagen efter sista ordin. Tingets slut varit vid Gammalkils kyrka som med vittnen skall kunna bevisas varmedelst hr. Duse skall vilja tyden prolongera skolandes hr. officerarne vid compagniet soldaten Tröger hava tillsagt och strängel påstå att han saken utföra skall, ej heller skall soldaten hava någon ro uti sitt samvete, innan det gjort bliver, på mycket mindre kan anamma herrans högvördige nattvard, imedan saken lagligen bliver slutet och det i anseande derav att regementet skall nu uppbryta sägandes soldaten sig ingen lust hava kunna att göra kongl. Majts tjänst med nöje, så skall han och vara osäker om sitt lif, har derfore hos hr. greven och landshöfdingen om ett extra ting anhållit, då soldaten också förbehåller sig laga vederkiäntslo för påkostade expenser, uppå vilken supplique det förnämde och lofliga landskansliet d. 21 marti 1720 remitterat detta mål till häradshöfdingen in loco att vid första görklighet denne Criminal angivne sak med ett laga slut avhjälpa med vilken supplique och resolution soldaten Lars Tröger sig hos häradshöfdingens vid ordin. Tingets slut i Kinda härad d. 26 marti sistlidne om aftonen angivit och om ett extra ting anhållit, då häradshöfdingen lätt honom veta att han förut hade berammat d. 30 hujus i Valkebo härad i Bankeberg ett extra ting för den angivne mordbränningen skull i Vittsätter uti Nykil sokn och på det denne soldatens sak även då samma gång kunde bliva företagen och avgjord meddeltes soldaten notification till välborne Hr. Samuel Duse att han sig soldaten till svars här i dag intimade ville, då soldaten också fick en apart citation till 3ne vittnen nämligen mölnaren Sven Andersson i Vinäs qvarn samt 2ne qvinspersoner på Vinäs nämligen pigan Kerstin och hustru Karin, med vilka citationer soldaten Tröger farit ifrån Kisa och kommit till nämдемännerne Isak Bengtsson i Kolary och Sven Mattsson i Fettjestad d. 28 hujus om aftonen vilka nu berätta sig straxt derpå hava samma afton farit till Vinäs, då de först talt med drängen Jöns och torparen Erik i Humlehagen, dem de frågat om Hr. Duse var hemma, då de svarat att han rest bort igår, derpå framkom hr. Duses fru välborna Eva Prinsenschöld, då hon och så sade att hr. Duse var bortfaren i går till hennes fader, Ryttmästaren välborne hr. Johan Prinsenschöld i Småland att vara honom behjälplig uti en sak vid kongel. Håfrätten i Jönköping, havandes de budit frun stämningen med ovannämde original supplique och remiss men hon har intet velat de skrifterne emottage, oansett de någre gånger anmalet henne derom, sedan hava nämдемännerne själva gått in i fruns sängcammar och lagt citation med suppliqven i fönstret; varandes nu kläckan 1 på dagen men hr. Duse haver sig ännu intet för rätten till svars infunnit ej heller någon på hans vägnar med skriftelig ursäkt instält. Citation till förberörde vittnen säga nämдемännerne sig hava levererat till bemälte mölnare samt sagt honom vad dag han skulle sig här infinna, sådant oaktat haver varken mölnaren eller qvinfolken kommit hit, eljest säga bägge nämдемännerne att de nästan förstätt av adels ryttaren Jonas att hr. Duse /då när de voro där/ varit hemma fast de intet sågo honom, men sedan har ryttaren kastat om och sagt som de andra att hr. Duse var borta, men vi kunde nästan förstå att han intet var borta, emedan drängarna

då hölle på att sko hans redhäst. Nämndeman Per Larsson i Ullstorp berättar att för honom är sagt att Per och Jon i Dvärsta skola hava sett en sådan som hr. Duse igår morgon resa dem förbi i dagningen varutav Prohumeras att han om måndags afton intet varit borta, varföre soldaten nu begär dom i saken samt refusion för des omkostnad efter inlagd expense räkning på 15 dr 28/ smt förutan de expenser som han utlagt till nästförliden vinterting.

Interloutoria

ehuruväl nämдемännerne Isak i Kålary och Sven i Fettjesta hava d. 28 hujus om aftonen levererat citation uti hr. Ryttmästare Duses hus på Vinäs så hava de likväl intet sett honom själv varit hemma utan des fru berättat att han skulle vara förrest till fruns fader välborne hr. Ryttmästare Prinsenschöld i Småland att vara honom behjälplig med skrivande uti sak vid kongl. håfrätten i Jönköping, kunnandes rätten icke veta huru dermed egenteligen förevetter, emedan hr. Duse sig varken själv eller genom någon fullmäktig infunnit till svars, icke heller hava soldaten Lars Trögers nu instämde vittnen nämligen mölnaren Sven Andersson i Vinäs qvarn, pigan Kerstin och gamla hustrun Karin i Vinäs sig infunnit. Derföre kommer ävenväl för denne gången att differeras med laga utslag i saken, Imedlertid skall mölnaren Sven Andersson som sig på undfängen stämning intet infunnit mindre laga förfall vist böta efter det 33 cap tingmål b. 3 mkr smt, men pigan Kerstin och bemälte Karin bliva för böter dene gången befriade efter som rätten intet kan veta om Sven Andersson efter nämдемännens begäran communicerat stämningen med dem efter de voro i samma stämning namngivna.

1720 den 27 maj sommaring

§ 11.

Länsman vältrodde Dan Rydberg haver ratione officii citerat ryttare änkan Ingäl Persdotter i Gammalkils fattigstuga för olofligt umgänge med dragonerne varpå hon sig efter upprop instälte för rätten, sägandes länsman sig på crono befallningsmans Jöns Glanbergs order låtit inventera hennes egendom på det hon intet skulle förskingra egendomen för sine barn, havandes kyrkoherden uti Gammalkil ärevördige hr. Nils Retzius angivit, som skulle hon hava haft umgänge med dragonerne som voro där i soknen inqvarterade, Ingäl nekar sig haft någon olofligt att beställa med någon av dragonerne, men tillstår att Dragon Philippus Wideman friat till henne men hon har intet bevis derpå. Ingäls man ryttaren Kapperman för Kappersta blev död i förlidet år på hemmarchen ifrån Norge eljest säger Ingäl att bemälte Dragon givit henne ett mysstyg och band, men denne dragon har ej fått sine officerares permission att taga henne till hustru, länsman säger att ingäl också skall hava haft att beställa med dragon Johan Conradt, men Ingäl nekar också till olofligt med honom. Länsman Rydberg beropa sig på samtliga åboerne uti Krångestad och Skränge samt Hindrik i Ulfberg, derföre beror med vidare till des de komma till förhör d. 30 maj tillstod Ingäl att hon haft att beställa med bemälte dragon Phillipus Wideman, men kan nu intet visa besked derpå att han lovat henne äktenskap ej heller haver hon bekommit gåvor av honom vet icke heller om hon är havande, nämдемan Nils i Åndebo säger att han hört denne dragon Videman säga sig intet vilja hava denne Ingäl till sin hustru.

Ingäl beropar sig på Hindrik i Ulfberg och Olof i Pukegården till bevis om äktenskapet Hindrik i Ulfberg berättar att hon har fuller hört dragon kalla henne sin fästemo, men det har han gjort allenast att bedraga henne med, eljest vet jag att han var ogift. Länsman påstår att hon må plikta för sitt begångne brått efter hon intet kan bevisa förlåfningen, säger derhos att dragon intet får permission av sine officerare till att vigas för cronans tjänst skull, länsman säger att Ingäl givit dragon 9 dr kmt penningar och 2ne slisings skjortor.

Interloutoria

såsom ryttare änkan Ingäl Persdotter i Gammalkils fattigstuga påstår sig blivit under äktenskaps löfte besoven av Tyska Dragon Philippus Wideman under välborne hr. Majorens compagnie mädan samma dragon här i häradet var inqvarterat, så åligger henne att herom uttaga denne resolution och den hos högvälborne hr. greven och landshöfdingen ödmjukeligen insinuera på det herom må bliva corresponderat med krigsrätten av Tyska dragonerne och att bemälte dragon Wideman kan bliva

ställd till förhör vid krigsrätten och examinerad huru vida han tillstår lägersmålet vara skett med Ingäl under äktenskaps löfte som hon påstår eller ej och om han är gift eller ogift, varefter sedan det svaret inkommer i rätten skall följa definitive dom i saken.

§ 12.

dito haver länsman Rydberg å ämbets vägnar citerat Elisabet Nilsson i Ekebacken på Tillings ägor för det hon skall hava haft olofligt umgänge med tråssdrängen Jean Fark vid Tyska dragonerne vilken med dem här ur länet bortfarne är Lisbetta påstår att tråssdräng Fark friat till henne, men nekar till olofligt sänglag med honom, länsman säger att Lisbetta legat hos bemälte trossdräng uti 11 nätter, det hon intet nekar till och således omsider bekände att Johan Fark haft att beställa med henne efter vallborgmässan nästleden. Lisbetta inlägger comministri uti Gammalkil Nicolai Litzberg attest att bemälte Dragon Fark lovat henne äktenskap som aflästes, Lisbetta vedgår härhos att ryttaren för Carleby i Vifolka compagnie Jonas Månsson Sinnerman för 17 år sedan under äktenskapslöfte haft första gången sammangång med henne och aflat med honom 2ne döttrar som nu leva varom protocollen för 15 eller 16 år sedan utvisa skole, såsom och att hon blivit declarerat för hans hustru och hon derefter åtnjutit hans torp och löner till 1713, men om han nu lever i Ryska fångenskapen det vet hon intet.

Den 31 dito kom Lisbetta Nilsson för rätten med 2ne vittnen nämligen Jöns Svensson i Winneberg och drängen Nils Bengtsson i Stillinge, vilka personer aflade ed utan exception och vittnade som följer, först Jöns Svensson att jag kom till Lisbetta den dagen som tråssdrängen Fark skulle marchera bort, då hörde jag honom säga att han ville hava Lisbetta till sin hustru när han kommer igen, mer talte han intet om, mer vet jag eh herom.

2o. Nils Bengtsson vittnade att jag kom till Lisbetta dagen för än de marcherade bort, då hörde jag tråssdrängen Fark bedja hustrun som Lisbetta är hos att hon intet skulle vara elak emot henne, och om han det viste så skulle han hjälpa henne flytta till sin syster, sedan följdes Lisbet och Fark åt till prästerna, när de kommo igen så voro de ovänner om ett gult vallmar som han ville hava av henne, och vet jag intet om de sedan blevo vänner, eljest hörde jag honom tillförende säga således om Lisbetta fanen taga och hava henne till hustru, mer har jag intet att vittna i saken. Elisabet uppviser sin mans Sinnermans brev av d. 12 juli 1707 sedan har hon intet brev fått ifrån honom, vet altså intet antingen han ännu lever eller ej.

Interloutoria

såsom ryttare hustrun Lisbetta Nilsson i Ekebacken uti Gammalkils soken påstår sig vara under äktenskaps löfte besäven av tråssdrängen vid Tyska dragonerne och välborne hr. Majorens compagnie Johan Fark; altså åligger henne att uttage denne resolution och den hos högvälborne hr. greven och landshöfdingen ödmjukeligen insinuera på det vem må bliva corresponderat med krigsrätten vid Tyska dragone regementet, och att bemälte tråssdräng kan bliva ställd till förhör om han tillstår lägersmålet vara skett med Lisbetta under äktenskaps löfte eller ej och om han är gift eller ogift, varefter sedan svar i rätten inkommer skall följa definitive utslag i saken, så pålägges också Lisbetta Nilsson att förskaffa sig säkert besked av regementsskrivaren utur det sist ifrån Ryssland hemkomne rullor på de där varande svänska fångar om hennes man ryttaren Jonas Månsson Sinnerman är vid livet eller ej.

§ 27.

soldaten Lars Tröger haver igenom des fullmäktige liquidations commissarien välbetrodde Bengt Beckmark instämt 3dje gången Ryttmästaren välborne hr. Samuel Duse på Vinäs uti de mål som tillförende på sista ordin. och Extraordinarie ting här i rätten incaminerade äro angående slagsmål och skälsord som hr. Duse skall hava på soldaten förövat och utkastat med mera, uppvisandes nu hr. Beckmark så väl soldaten Tröger som des hr. capitens välborne Carl von Norrmans fullmakt till sakens utfarande av d. 4 april 1720 som aflästes och ad acta lades, hr. Samuel Duse är nu intet kommen till svars utan des mölnare Sven Andersson i Vinäs uppviste en citation till hr. Duse av d. 12 marti 1720 ifrån norra Vedbo härads tingsrätt att han där comparera skulle uti en annan sak om ett stoo d. 21 maj sistleden, vilken citation hr. Duses fru hitskickat med bemälte mölnare att dermed

visa att hennes man haver laga förfall, mer är mölnaren intet ombeden att svara i saken. hr. Beckmark uppviste deremot en citation ifrån samma tingsrätt om samma sak angående stoet till d. 7 maj nästförlidne på några vittnen som sig då vid norra Vedbo härads ting infinna skulle dermedelst den förra termin till d. 21 maj är bleven ändrad, förmenar altså att saken der nedre i Småland allredan avgjord är, så att hr. Duse nu kunnat vara här till svars om han velat. Påståendes commissarien att nu få contumacie dom i saken eller och att hr. Duse bliver av rätten imponerat vid nästa ting med giltige skäl bevisa att han nu är vid norra Vedbo härads ting occuperat begär och att om han nu kan få contumacie dom i saken, det soldaten Tröger kunde bliva tillerkänd 30 dr smts expenser som till detta ting påkostade, äro som han med räkning vill visa förutan de expenser som till de 2ne förra tingen använde äro, Imedlertid begär commissarien för dödsfall skull att det närvarande vittnet nämligen mölnaren Sven Andersson kunde bliva edeligen examinerad i saken, påståendes ävenväl commissarien att de vittnen som nu sig afhenterat måge efter lag anses med plikt. Nämndemännen Sven Mattsson i Fettjestad Nils Larsson i Åndebo och länsman Lars Kyhlbom berätta att d. 21 maj blev ändrat för hr. Duse att comparera vid Hällary ting i norra Vedbo härad, havandes han i det stället bort svara vid samma domstol d. 7 maj då saken läre blivit företagen och avgjord, så att han intet kan nu ursäkta sig dermed, havandes förberörde män givit attest herom till ägarne av stoet. Nils i Åndebo berättar att hr. Duse var hemma så väl d. 7 som d. 21 maj och reste intet bort för än d. 24 dito, häröver utlätt sig rätten som följer.

Interloutoria.

Det haver fuller Ryttmästaren välborne hr. Samuel Duse på Vinäs igenom sin mölnare Sven Andersson, låtit uppvist i rätten en citation ifrån norra Vedbo härad lofliga tingsrätt. Högstorp d. 12 marti 1720.

att han d. 21 i denna månaden skulle comparera vid samma härads domstol i Hällary emot Sven Bengtsson i Grytbacken i Säby sokn om ett stor som för Sven skall vara bortkommit och sedermera hos hr. Duse på Vinäs igenfunnit och således förment sig efter processer kunna för denne gången erhålla uppskov i saken, deremot soldaten Lars Tröger fullmäktige commissarien hr. Bengt Beckmark inlagt en annan citation ifrån samma tingsrätt av d. 17 marti 1720 till qvitt men i samma sak som stoet som sig infinna skulle d. 7 maj innevarande månad, des utan haver nu länsman Lars Kyhlbom nämndemännen Sven Mattsson i Fettjestad och Nils Larsson i Åndebo berättat, att det sig i sanning förevetter, att hr. Duse haver fått en annan stämning ifrån Hällery tingsrätt det han i förberörde sak om stoet skulle comparera vid Hällery d. 7 maj, varöver de givit målsägarne till stoet attest att hr. Duse erhållit bägge ovannämde citationer d. 25 marti efter gudstjänsten, således synes rätten nu hade fog att definitive döma i saken fast än hr. Duse sig nu intet till svars infunnit, men som pigan Kerstin och gamla hustrun Karin sig uppå undfången stämning såsom vittnen i denne sak emellan soldaten Lars Tröger och hr. Duse ej infunnit, så nödgas rätten ävenväl för denne gången differera med dom i saken, och påläggas hr. Duse att på ny citation comparera vid 20 dr smts vite vid nästa ordinarie ting, Imedlertid skall hr. Duse för aldeles uteblevande utan bevisligt laga förfall böta som svarande part 2 dr smt efter 2 § kongl rättegångs förordningen de Anno 1695 såsom och värdera förberörde vittnen Kerstin och Karin 1 dr smt för sitt avhållande från tinget utan bevist lagligt förhinder.

§ 41.

nämndeman Sven Mattsson i Fettjestad har instämt afledne bondens Samuel Larssons änka hustru Maria Persdotter i Fagerhult 1o. För det hon intet vill med godo leverera till honom 1719 års vinterränta för Sven Mattssons skatterusthåll Fagerhult i Hammalkil sokn nämligen 1 tunna 4 1/3 fjärding vete 4 tr 4 fjärdingar korn in natura eller spannemål efter markegången betala 2o. För utkommen skogseld på Fagerhults skog emot kongl förordningen för vilket påstås plikt 3o. För det Samuel förövat olofligt skogshygge på Fagerhult ägor, mer än skogen årligen kan tåla och undgiva såsom och för det Samuel låtit förstöra den planterat ask i kryddegården som stod till gårdens prydnad, samt åtskillige flere andre askar huggit och till skålemakare bortlåtit, jämväl 4o. För expenser, varpå parterne sig för rätten framkommo. Änkan hustru Maria nu för rätten gjorde fullmäktige landsfiskalen välbetrodde Claes Callen vill nu intet svara i denne sak innan målet om

själva ägande rätten till detta Fagerhults rusthåll bliver slutet vid nästinstundande lagmansting, efter som det är appellerat emot den definitive dom som här på sistlidne hösteting blev derom afsagd utom des är Samuel Larsson sedermera nästförliden vinter bliven död och lämnat efter sig 6 st omyndiga barn vilka ej ännu fått någon förmyndare.

Interloutoria

Såsom svaranden änkans hustru Maria Persdotters man bonden Samuel Larsson i Fagerhult är nu nästförliden vinter genom döden avgången och lämnat efter sig 6 omyndiga barn, för vilka ännu ingen laga förmyndare är constituerad; altså får tingsrätten annan samma omyndige barn bliva med en laga förmyndare försedde, sig med de nu av nämndeman Sven Mattsson i Fettjestad instämde puncter emot Samuel Larssons i Fagerhult sterbhus intet befatta.

1720 den 20 juli extra ting

§ 10.

Item haver länsman Dan Rydberg andra gången instämt ryttare änkan i Gammalkils fattigstuga, Ingäl Persdotter för begånget lönskaläger med tyska dragon Philippus Wejdman härom på nästförliden sommaring blev ransakat men intet svar ifrån krigsrätten är till häradshöfdingen sedan ankommit om denne saken, Ingäl berättar sig varit hos bemälte dragon vid regementet i Södermanland sedan sista ting, då han haft tingsrättens sista resolution med sig, och lämnat den till dragon, då han skolat sagt sig vilja hålla sin låven med hene, men han har intet bevis derpå, länsman berättar att hr, Capiten andre son sagt för honom, att hon vart der uppe på den orten derest dragon inqvarterat var, då han skall hava låtit piska Ingäl ifrån Dragonerne, det hon nu intet vill tillstå.

Dilatoria

såsom rätten förmärker, att rättens interloutoria resolution på sista ting således som nu av Ingäl berättat är, intet framkommit till krigsrätten, så skall samma resolution till henne å nyo extraderas, sedan har hon med den efter des innehåll att förfara, och som Ingäl nu är på väntande dag, så åligger henne att under födslen hava hos sig 2ne ärlige hustru ej som sedan kunna göra här för rätten sin berättelse vad hon under födslen bekänner.

§ 11.

dito haver länsman Dan Rydberg andra gången å ämbets vägnar instämt ryttare hustrun Elisabet Nilsson i Ekebacken på Stillinge ägor uti Gammalkil sokn för oloflig beblandelse med tråssdrängen av tyska dragon regementet och välborne hr. Majorens compagnie Johan Fark, men som intet svar herom ifrån krigsrätten till häradshöfdingen inkommit, ej heller haver Elisabet besked, om des man är levandes eller död som rättens dilatoriske resolution å sista ting innehåller, så kan nu intet slut bliva i saken, utan hermed differeras till nästa ting.

§ 20.

comministren värdige och vällärde hr. Nicolaus Litsberg i Gammalkil, besvärade sig för rätten på des svärfaders hans ärevördighets kyrkoherdens hr. magister Laurent. Biörkegrens vägnar i Nykil över des grannar Värsta boarne, som skola betagit honom att resa igenom deras gata ifrån prästegården till kyrkan efter som han i sin sjukdom intet kan förmå att resa den långa vägen utom kring, begärandes att samma väg kunde honom vara efterlåten att fara emedan han den hertill nytjat uti 8 års tid, men nämndeman Per Larsson i Ullstorp säger att åboerne uti Dvärsta och Ullstorp vilja för ofred skull intet consentera därtill, utan begära förbod på samma väg, så framkom och åboen Samuel Carlsson i Dvärstad för rätten med berättade att han intet vill eller kan längre efter låta kyrkoherden denne vägen över gårdet, emedan han tager skada både på gräset och säden, vilket bemälte nämndeman med flere betygade vara sant. Ty kan rätten intet undgå att villfara dem i deras begäran, så att denne vägen härmed förbjudas, viljandes rätten likväl förmoda att de lämna sin kyrkoherde des vanlige commoditet härvid.

§ 32.

änkan hustru Ingäl Svensdotter i Slycke haver utvärkat citation på sin sonehustrus senare man, Måns Andersson i Fålåsa vilket hemman är frälse och lyder under Sturefors, för det Måns förhållit hennes saker som hon haft där kvarstående efter en lista av d. 4 november 1720 samt stött henne, och skuffat henne ut igenom porten, Måns svarar att sakerne efter listan finnes där hos honom, men att han förment det de tillhörde huset och inlägger en skrift derom av Inspektoren Jöns Aschre på Sturefors som däruti förbehåller högvälborne fru grevinnan des rätt till nästa ting. Men hustru Ingäl nekar sig vara något skyldig till det höggrevliga herrskapet; imedlertid förmener hon att hennes lilla krafns intet bör förhållas för än hon bliver lagligen dömd till att betala något, Måns tillstår också att han förde henne ur boden efter hon emot hans vilja stod och öste hans kalk ur sitt ekållan som var i hans bod, då har hon stött sig något, Sven i Solmark berättar sig sett det Måns skuffade hustru Ingäl ut igenom porten, nämndeman Sven Persson i Bankeberg, som är släkt med hustru Ingäl berättar sig synt henne, då hon haft några blånader, av detta hanterande, men Måns förmodar att hustru Ingäls skyldeman intet givit vitsord, utan hon bort låtit 2ne opartiske ärlige män syna sig, hustru Ingäl inlägger sin expense räkning på 1 dr 24/ smt.

Resolutio

emedan Måns Andersson i Fålåsa intet kan neka med mindre de saker som finnes på den i rätten ingivne listan äre hans hustrus förra mans salig Lars Månssons moder, änkan hustru Ingäl Svensdotter i Slycke tillhörige och hon dem där qvarlämnat, när hon flötte derifrån; altså pålägges honom att tillåta henne de samma afhämta, sedan står det Inspektoren välbetrodde Jöns Aschre fritt å des greveliga herskaps vägnar om han har något av henne att fordra efter sitt nu gjorde reservatum, hene lagligen derom söka, vad det vidkommer att hustru Ingäl klagat sig blivit av Måns Andersson slagen, så emedan han tillstår att han skuffat henne ut igenom dörren, då hon ville ösa hans kalk utur sitt ekållan, såsom och sedan skuffat henne ut igenom porten, det Sven Persson i Solmark nu betygat sig hava sett, därmedelst hon fått 1 blånad; altderefter skall han böta för den samma 3 mkr smt och för skuffningen 3 mkr dito mynt frälse samt erlægga till henne uti försakade rättegångs expenser 1 dr 24/ smt.

1721 den 21 febr vinter ting

§ 22.

Qvinfoket ryttare hustrun Elisabet Nilsson i Ekebacken på Stillinge ägor angav sig nu åter hos tingsrätten att avvakta dom uti den lägersmåls sak som veckan vid sommar och höstetingen år 1720 incaminerat är och derav befinnes, att Elisabet angivit, det en tråssdräng av det tyska dragone regementet vid namn Johan Farck henne besovit under äktenskapslöfte, havandes hon intet fullgjort det som vid förra tingen resolverat är, och således kan nu för denne gången ej vidare härutinnan avhöras.

1721 den 1 juni sommarting

§ 13.

Lantjägaren välbetrodde Anders Rieth har låtit instämman följande personer för uteblivande ifrån häradsskallen som hölts den 10 och 11 maj sistlidne samr för det de ej haft några nät tillstädes att utsätta nämligen Gammalkils sokn

1o. Hr. Fendrik Sviring tillstädes vedgår sig ej haft något nät, för det han derom ej blivit tillsagd, ej heller hade han något folk vid skallen, för det han intet har mer än en dräng, som då var borta till qvarn, beder denne gången om tillgift, men lantjägaren påstår plikt på Fendriken härutinnan likmätigt skogordningen de Anno 1664 16 §, altderefter bliver Fändriken denne gången förskont för böter för det han intet haft nätet färdigt, och bliver förmant det låta förfärdiga, men som hr. Fendriken ej skickat någon till skallet, och ej nu bevist, att drängen haft laga förfall; dy böta derfore smt 6 mkr å crono.

2o. gamla frälsefogden vältrodde Lars Olofsson i Örsätter tillstår sig försummat skallen och desutan intet haft nätet färdigt, efter han är en gl man och intet har något folk, förmenar sig vara fri för nätet,

efter han bor så gått som på ett torp, lantjägaren påstår likväl plikt på Lars Olsson för det han ej förskaffat sig folk till skallet emedan inga flere äro fria än de som i 15 puncten uti kongl stadgan om djur och fogelskjutande de Anno 1664 utnämde äro, dy böte derföre 6 mkr crono.

3o. Nils Jöransson, Nils Bengtsson och Måns Jonsson i Berga närvarande tillstå sig intet hava något nät, men Nils Jöransson säger sig nys kommit till gården och är dräng, det nämnden betygar sant var, anhåller om tillgift denne gången som beviljes, icke des mindre böte de andre 2ne, 6 mkr vardera, är 12 mkr, halfparten å crono och halfparten å frelse.

4o. Jon Persson och Jon Larsson i Naterstad böta för det de intet haft sine nät med sig till skallet vardera 6 mkr, är 12 mkr crono.

5o. Måns jonsson och Lars Andersson i Röby böta för det de inga nät hava, vardera 6 mkr, är 12 mkr å crono.

6o. Nils Svensson i Kullstad böta för det han intet vid skallet haft ej heller har något nät 6 mkr å frelse.

7o. Broger och Mårten i Tollstorp, böta för det de intet haft något nät vid skallet tillhopa 6 mkr frelse efter det de bo på en gård tillsammans.

8o. Per Andersson i Karstorp absens, böta för det han intet haft något nät vid skallen 6 mkr crono

9o. Anders Jönsson i Attorp böta för det han intet haft något nät vid skallen 6 mkr crono

10o. Per Månsson i Forsa böta även för det han intet haft något nät 6 mkr crono.

11o. Bengt och Jöns i Stora Greby absentes, bo på en gård tillhopa, hava allenast haft ett odugeligt nät vid skallen; dy böta tillsammans 6 mkr frelse.

12o. Måns i Opplunda absens, böta även för det han intet har något nät färdigt 6 mkr frelse.

13o. Samuel, Johan och Nils i Nybble böte för det de intet haft något nät vid skallen vardera 6 mkr varav 12 mkr är frelse och 6 mkr crono, gör till hopa 18 mkr.

14o. Johan Zachrisson i Sörstad böte för det han intet haft något nät vid skallen 6 mkr frelse.

15o. Isak och Sven i Boo böte för det de intet haft något nät vid skallen vardera 6 mkr är 12 mkr crono

16o. Per i Gunnarp absens, böte för det han intet haft något nät vid skallen 6 mkr crono

17o. Änkan hustru Brita Brogersdotter i Gunnarp böte för det hon intet haft något nät färdigt vid skallen 6 mkr frelse

18o. Per Nilsson i Gismesta har nät, men försummat att taga det med sig, dy böte för olydno 3 mkr frelse

19o. Samuel Persson i Nygård böte för det han intet haft något nät vid skallen 6 mkr crono

20o. Lars Larsson i Tillorp, har nät, men försummat att taga det med sig, dy böte för olydno 3 mkr frelse

21o. Jöns i Harg böte för det han intet haft nätet vid skallet 3 mkr crono

22o. Hustru Ingrid i Harg böte för det hon intet haft nät vid skallen 6 mkr crono

23o. Lars Persson i Gusta för det han intet tagit nätet med sig till skallet, böte 3 mkr crono

24o. Sven Månsson i Bankeberg böte för det han ej tagit nätet med sig till skallet 3 mkr frelse

25o. Jöns Månsson i Bankeberg absens böte för det han intet haft något nät vid skallen 6 mkr crono.

§ 23.

Änkan hustru Annika Larsdotter och des dotter pigan Annika uti Påtorp anklagades av crono länsman vältrodde Dan Rydberg för det de förliden långfredags morgon fört ett ogudaktigt och förargeligt leverne med svordom och slagsmål och således icke allenast förtörnat den stora guden, utan och brutit emot kongl majts påbud om samma högtids dags firande, varpå änkan hustru Annika sig instälte, sägandes hon sig intet haft någon träta förberörde långfredag med sin dotter Annika, vilken nu ej tillstådes är utan berättas att hon måste gå idag till dragon Lorentz Tolck som hos dem inqvarterat varit med penningar och kost, emedan dragonerne nu skola marchera bort, utan denne träta varit emellan des måg Per Israelsson och dottren Annika, som Per nu närvarande tillstår vara skett, och förorsakats av en bytte som Pers hustru Maria Persdotter och des syster Annika kommit att kräbble om, långfredags morgonen i soluppgång, då har Per gått till dem och bett dem hålla styr på sig och intet träta, och i det samma så slog Per till Annika en örfil såsom hon förut tagit honom i

håret, varav nämnden berättar att hon hade en blånad under ögat i ansiktet, och i det samma kom Per omkull på golvet, men sedan blivit stillt dem emellan, vilket alt Annika tillstår, nämnden upptäcker hervi att ett byte skett vallborgmässe afton i Påtorp, det bonden Måns på backen i Bankeberg, där varit och ryttaren Borgstedt vid Gammalkils kyrka, varav och så någon deras träta dem emellan uppkommit. Det beror med slut i denne sak till des dottren Annika kommer med hit till förhör härutinnan. Efter middagen kommo parterne för rätten igen, då och Annika sig infann och nekade sig dragit Per i håret med sitt vet, det hon vill aflägga sin ed på, men Per tillstår, att han slog till Annika en örfil i hastighet, varom de sedan förlikt sig ned varannan, beder mycket om tillgift, emedan detta skede av dem i hastighet, både Per och des hustru tillstå, att de voro förberörde långfredag i kyrkan, det och nämnden betygar. Annika säger sig intet kunna aflägga sin ed derpå, att hon först tagit des svåger i håret, varpå han stötte till henne i ansiktet så att mun näsa blödde och således hon den dagen ej kunde gå till kyrkan, länsman påstår att Per och Annika må plikta för detta väsende som dem emellan skett.

Resolutio

Såsom rätten haver inhämtat att en träta om långfredags morgonen sistlidne sig begynts emellan Per Israelssons hustru Maria och des syster Annika Persdotter i Påtorp om en bytta, då Per som suttit på bänken i stugan förmant dem att hålla styr på sig, sedan har han stigit opp av bänken och då har Anna först tagit honom i håret varav han fallit omkull, derpå han slagit henne en örfil, så att hon derav fått en blånad vid ögat, dermedelst hon intet kunnat gå i kyrkan, altdere före som anna således givit orsak till trätan och slagsmålet emellan sig och sin svåger, så skall hon i förmågo av kongl majts reseript av den 24 november 1702 böta för sabbatens ohelgande 40 mkr amt vilka efter kongl majts placat om allmänna bönedagar gå till treskiftes nämligen hospitalet soknekyrkan och den huus arm samt för hårdrag 6 mkr smt, såsom och stå en söndag uppenbar kyrkoplukt, vad Per Israelsson angår, så haver han det låford om sig, att han alltid fört ett stilla leverne, och denne långfredags morgonen ville stilla trätan emellan bägge systrarna och dem förmant vara stilla det och Annika nu för rätten tillstår honom hava gjort, men blev likväl av Annika intet medelst hårdragande till att slå henne örfilen, altså kan rätten ej större straff påläggga honom än att böta för den samma 3 mkr smt frelse.

1721 21 augusti extra ting

§ 2.

Efter hr. lantjägarens välbetrodde Anders Rieths begäran förordnas länsman Dan Rydberg, nämdemännen Isak i Kålary och Sven Mattsson i Fettjestad att efter stångefallet för vart och ett hemman måla åkrarna samteliga grannarna emellan i Tillorp, så vida de vilja dertill med godo samtycka, på annor händelse måste herom först instämmas.

1721 den 17 okt höstting

§ 6.

cornetten edel och manhaftig hr. Johan Nyman i Forsa haver låtit instämna bondens Jöns Månssons hustru Catharina Svendsdotter uti Fogelberg, pigan Maria Hansdotter Ibm samt Anders Hanssons hustru Catharina Andersdotter, för det de efter en passions predikan innevarande år uti Rappstad kyrka nederbrutit och borttagit av plankningen uti des frus bänk uti samma kyrka som hr. cornettens fru den 9 december 1720 då förändring med stolrummen skedde blivit tillslagen med rum för sig och en piga som extractet av Rappstad kyrkobok under hr. kyrkoherdens Anders Berzelius namn utvisar, berättandes hr. cornetten sig hava låtit göra denne avdelningen med sin bekostnad för 16/ smt, påståendes cornetten att desse personer för denne gjorde förargelsen i guds hus måtte bliva efter lag och kongl förordningarna ansedde, dock påminner härvid detta att vad hustru Catharina och pigan Maria angår, så har han så mycket som hos honom får givit dem detta deras brått till, efter som de skolat blivit dertill förledde, hustru Catharina i Tyttorp är intet själv tillstådes utan des man Anders Hansson, vilken berättar att hans hustru intet orkar gå hit som skall vara utav det att hon är

havande, hustru Karin och pigan Maria kunna intet neka till detta, och att nederbrytningen skett med hustru Karins mans hoftyg, nekandes sig hava borttagit bräderne utan allenast lagt dem tillika med spikarna uti vapenhuset och att allenast en nara gick sönder, sägandes detta skett för den orsaken skull att de sedan afdelningen skedde intet fått rum i samma stol, utan måtte stå på gången, cornetten regerar att Håkan Nilssons hustru i Fogelberg och Jon Larssons hustru i Fålåsa skulle i det stället hava sin stol i kyrkegång stolen vid coret, därmedelst varit så stort rum förr som sedan för dem, Anders Hansson nekar intet med mindre hans hustru varit med och nederbrutit denne afdelningen.

Resolutio

Emedan rätten haver inhämtat av det här i rätten insinuerade extract av Rappstad kyrkobok av den 9 december 1720 att hr. cornettens Nymans fru blivit tillslagit för sig och en piga stolrum uti no 8 på qvinfolka raden i Rappstad kyrka, och att hon skulle få samma rum afdela låta, det och cornetten låtit göra, sådant oaktat haver hustru Catharina i Fogelberg, pigan Maria och hustru Karin i Tyttorp efter en passions predikan självvilligt brutit neder samma afdelning och uti vapenhuset lagt; varföre skola de för en sådan förargelse i anledning av 3 § uti kongl stadgan de Anno 1687 androm till exempel böta tillhopa 5 dr smt, varav efter 13 § i samma förordning åklagaren hr cornetten Nyman bekommer 1/6 del det öfrige gr till treskiftes till kyrkan och de fattige, varvid observeras att cornetten haver givit hustru Catharina och pigan Maria efter sin andel av böterne, ståendes hr. cornetten fritt att taga samma bräder och spik igen.

§ 25.

Lantjägaren välbetrodde Anders Rieth i Tillarp haver hos länsman vältrodde Dan Rydberg låtit instämma följande åboer och personer nämligen crono rusthållarne Sven Simonsson och Simon Svensson i Drättinge samt frälsebonden Per Svensson Ibm uti Gammalkil sokn, för de t de utan lagligt tillstånd och emot kongl. förordningarna uti den stora torkan i år bränt ett svedjeland, varigenom någre stycken eker äro förbrända. Varpå parterne sig för rätten instälte, och talar lantjägaren allenast för denne gången om det svedjande som desse åboer förövat innevarande år uti deras betesvall i sädesgårdet som bemälte både crono rusthållare Sven Simonsson och Simon Svensson praestera mondering före, samt frälsebonden Per Svensson i Drättinge hava tillsammans, emedan det skett i den starka torkan, utan vederbörligt tillstånd, påståendes att de måtte derföre lagligen plikta. Svaranderne tillstå att detta svedjandet skedde nästförliden sommar midsommars afton och att de sått på fällan 7 kanneland finne råg, men lantjägaren säger att där kunnat sås 1 ta svensk råg, huru många ekerne äro, som blivit svedde vet lantjägaren intet själv; kunnandes i vår bättre skönjas huru vida de äro skadade, elden haver intet kommit utur sveden, fullgård är rusthållet och även så frälsegården.

2o. tilltalade efter laga inkallande lantjägaren Rieth hr. Fendrik Johan Swiring och alla de andre åboerne uti Skränge i Gammalkil sokn, för 3ne st ekers kullhuggande på Skränge ägor, varom de till sista sommarting voro citerade, Fendrik Swiring samt åboerne Hans Andersson som är rusthållare, cronobonden Per Nilsson, frälsebonden Lars Svensson och cronobonden Anders Svensson sig för rätten till svars instälte, och blev protocollet på sista ting härom uppläsit desse 3ne eker säga nämдемännerne Isak i Kålary och sven Mattsson i Fettjestad sig hava nästförliden vår synt på Fendrikens begäran och befunnit dem stått uti Skränge nyäng tjocka som ryggåsar, sägandes sig intet veta vem som dem huggit, 2 voro på Fendrikens tegar och den 3dje var på bemälte Anders Svenssons teg, hos Lars Svensson hava nämдемännerne funnit ekeveds klöfter 8 eller 10 stycken i cummal huset, och hos Hans Andersson en klofte av ek på fiedren av stalstaket samt ekegrenar såsom och hos dem allesammans, fendrike nekar sig intet hava låtit hugga desse 2ne eker, de somäro svarander av bönderne neka också, Lars Svensson säger sig haft sin husbondes välborne hr. landshöfdingen Danckwardts låf till att hugga en ek i fjol vinter, och derav äre hans eke klöfter; man har intet bevis derpå, Hans säger att den ekeklöften, han hade har hans ryttare Rysell fått utav Lars Svensson, det Lars nu tillstår vilken var så stor att av dem kunde bliva en stafvar, ekegrenarne säga samtelige sig hava huggit av andra eker, Lantjägaren berättar sig intet hava någre bevis vidare att övertyga svaranderne till ekernes huggande än vad som nu är omrört, utan påstår att de måtte

såsom åboer befria sig med ed, det fendriken erbuder sig att göra, såsom och bönderne, vilken ed samtelige svaranderne med hand å bok aflade, och i dy bliva de för vidare tiltal befriade.

Sedan påstod lantjägaren att häradet måtte böta för desse eker efter kongl. förordningarna, vilket till en annan tid differerades på det häradet må hava tid och råderum att oppspana banemannen.

3o. tilltalar hr. lantjägaren hr. fendrik Johan Swiring a part nu som å nästförliden sommaring för 2ne st eker som blivit topphuggne uti des beteshage uti Skränge nästförliden fjol höst varav de skola vara fördärvade, påstår derföre laga plikt efter kongl. förordningen om bärande trä, fendriken svarar nu som å förra tinget att hans dåvarande drängar Johan Larsson och Johan Jonsson hava det gjort utan hans vetskap eller befallning; men tillstår att han haft nytta av veden, varom ransakningen som hölts å sista ting häröver afläsin blev; sägandes fendriken att topparna allenast varit 2 alnar långa, skogvaktaren Måns jönsson säger att desse eker nästan är till hälften afhuggne och det förmener fendriken att skogvaktaren intet kan bevisa dock beropar skogvaktaren sig på nämdemännen som dem skall hava synt, nämdemännen säga sig intet sett desse eker ännu.

4o. är Per Svensson i Kättestad uti Nykil sokn citerad nu som å sista ting om skogseld och eke brännande uti Kättestad äng, men som den för detta berammade synen derpå intet ännu är gången för sig, så bliver för denne gången icke heller något vidare härtill utgjort, i medlertid lätt Per Svensson afläsa des husbonde frus välborna Anna Marg. Engelcronas brev till rätten härom. Dat. Åserum den 16 oktober 1721 som ad acta lades och vid sakens vidare företagande i consideration komma vad lag och kongl förordningar därutinnan medgiva.

5o. är frälsebonden Lars Larsson i Tillarp och skatte cronobonden Jöns Jönsson i Brånstad stämde för en färsk ek som de skole hava huggit på Brånstad utjord som är crono, vilken ek skall vara huggen i fjol vinter hr. lantjägaren påstår plikt efter kongl förordningen. Jöns Jönsson svarar att han intet har huggit denne eken ej heller vet vem som det har gjort och desutan är denne utjorden eller humpen vid Tillarp gärde. Men han bärgar den likväl årligen och haver den under en skatt med sin gård, Lars Larsson svarar att han intet har huggit denne eken ej heller har han kommit till denne gården för än i våras då han flytte ifrån Vifolka härads till Tillarp, vill aflägga sin ed på sin oskyldighet härutinnan, så säger och Jöns med, sig vilja göra, till sin befrielse, bevis fins här intet till deras övertygelse utan lantjägaren påstår att de måge aflägga sin ed, men vid de trädde fram och lade händerne på lagboken så gav lantjägaren dem eden opp; altså bliva de i förmågo av 24 cap tingmål bl för vidare tiltal härutinnan frierkände.

6o. är bonden och rusthållaren Jonas Jonasson i Drögshult citerat för det han i förbuden tid brukat olofligt fogelskjutande i det han nästförliden våras i gryningen kommit på en fogellek uti förbuden tid på en måsse med bössa och jakthund då skogsvaktaren Måns Jönsson i Ycke och Vifolka härads skogsvaktare Olof Larsson i Uppsalatorp honom träffat, då de ävenväl ärnade sig till samma fogellek att skjuta till högvälborne hr. baron och landshöfdingens behov, Jonas tillstår att han gick ut med byssan den morgonen efter des gitter blivit bitna utav vargar, hr. lantjägaren Rieth påstår att han skall bevisa det att vargarna bitit några gitter för honom de dagarna i annor händelse påstås 40 mkr smts plikt, hälst han förr idkat skjutande, det Jonas nu icke kunde neka till, och tillstår att han sade då han träffades, det skogsvaktaren hade makt att taga byssan av honom och stod stilla vid elden som skogsvaktarne oppgjort och således intet gått efter någon varg ej heller bliva skogsvaktarne någre den gången varse.

7o. Jöns Månsson i Hörna anklagades för försummat plantering i stället för de eker han har fått låf att fälla, Jöns uppvisar en odaterat attest given av Hans Alexandersson i Hörna och Per Jonsson Ibm som innehåller att Jöns haver planterat 6 unga eker i stället för de utsynte 3 eker som hna haver huggit i storhagen på sine ägor, därvid lantjägaren låter förbliva.

8o. Drögshult Jonas och Börje i Drögshult för försummat vargeskall den 11 september sistlidne vid Alviken för vilket påstås av hr. lantjägaren laga plikt Jonas inlägger en attest dat. Hallstad den 18 oktober Anno 1721 av välborne hr. Samuel Engelcrona att Jonas varit hos honom på Hallstad 1 ½ mil ifrån Drögshult, men den attesten vill lantjägaren intet gilla efter de intet stämmer överens med ovannämde skalldag, nämde Sven i Fettjestad berättar att Börje sagt det han har intet varit hemma då berörde skall förehades, han är nu icke heller tillstådes vidare vet intet nämde Sven härom, derföre skola de plikta 6 mkr smt vardera efter kongl förordningens de Anno 1664 artik. 16 om

jakter och djurefång.

9o. Per Svensson i Kättestad ävenväl instämd för försummat vargaskall förberörde gång så vida att han allenast skickat en liten gässe åstad, som ingenting kunde uträtta till gagns, utan oreda, varandes förr här å tinge förbudit, att intet skicka barn åstad till sådant angelägit värk. Per nu desutan frånvarande; altså skall han böta 6 mkr smt frälse för det öfrige tog rätten till laga avslutande de mål som här ovan före ej straxt blivit debaterade.

Resolutio

1o. vad åboerne i Drättinges svedjande angår så ehuruväl det skett i deras betesvall uti sädesgårdet varav ingen skada timat, och allmogen i förmågo av kongl. majts nådigste resolution de Anno 1689 efterlåtit är att fritt rödja och avsvedja i sina hagar utan syn, dock likväl som detta skett i den starka torkan, så skola de tillsammans böta 12 mkr smt efter den 21 puncten i kongl. skogsordningen de Anno 1664 hälften crono och hälften frälse och hr. lantjägaren åtnjuter frälsemans rätt härutinnan likmätigt kongl skogsordningen och kongl stadgan om berörde trä de Anno 1664 angående ekerne som skola vara svedde av denne fälle elden, så anstår med slut deröver till des de bliva nästkommande vår synte, att rätten sedan får veta om de därav aldeles tagit skada eller ej.

2o. vad de 2ne ekerne vidkommer som fendriken Swirings drängar skolat topphuggit uti des hage i Skränge, så emedan de ej ännu äre synte, så beror härmed till des det sker att rätten får då veta om de av hamlandet bliva fördärvade, så måste och fendriken den tiden varande drängar, efter tingsrättens interloutoria resolution på nästförliden sommar ting, komma med till förhör härom, sedan skall följa definitive utslag häröver.

3o. såsom Jonas Jonsson i Drögshult befinnes hava gått ut med laddat byssa till förberörde fogellek nästförliden våras då skogsvaktarna honom träffat så att han intet fick skjuta, ej heller har han då gått vidare att söka efter någre vargar; varandes hans föregivande derutinnan så mycket mindre till att tro som hans gitter så tydeligen om morgonen intet vore vallgångne, Jonas nu för rätten tillstått det han tillförende idkat olofligt skjutande, ja mer än någon kan tro där oppe i stora skogsbygden som han bor, således har han oförnekneligen denne gången ärnat sig till fogelleken, desutan har han sagt åt skogsvaktaren då han ärnade taga bössan till vedermale a honom, att det hade han rätt till, altså kommer Jonas Jonasson att böta efter 2 puncten i kongl stadgan om jakter och fogelskjutande de Anno 1664 samt kongl håfrättens brev de Anno 1673 40 mkr smt å crono.

§ 33.

cronorusthållaren Hans Andersson i Skränge uti Gammalkil sokn haver uttagit stämning så å sine som des grannars Lars Svenssons, Anders Svenssons och Per Nilssons Ibm vägnar på fendriken edel och manhaftig Johan Swiring i berörde by Skränge, för det han intet skall vilja hålla sine gårdsgårdar vid makt utan svinen inkommer och uppgräver deras ånger samt annan ofred i det han intet vill hålla fred för sin gård på samtelige grannarnas sädesgården utan säden bliver uppäten och borttrampat, bedjandes ödmjukeligen om bot på sådant, samt att de kunde få sina härav förorsakade expenser vedergällne, låtandes afläsa en syne lista på deras tagne skada härav, den de efter utvärkat befallning av häradshöfdingen, låtit nämдемännerne Sven i Hackstad och ven i Fettjestad värdera. Den 6 oktober 1721 hr. fendriken svarar, att desse hans contraparter hava först fredat opp sine gårdsgårdar och sedan har de tagit syn på det som har varit felaktigt för hans gård, har altså den mening att deras felaktige gärdes gårdar hava varit orsak till ofreden och skadan så väl som hans, men det neka käranderne aldeles till, inlägga en attest av den 16 oktober 1721 underskriven av 4 bönder i Önnersta nästa byn därtill nämligen Olof Ersson, Lars Jönsson, Lars Ersson och jonas Svensson, angående en gärdesgård emellan sädesgårdet och gatan, vilken kommit fendriken till, den har grannarna hägnat opp efter den samma förorsakade dem en stor ofred, detta nekar intet fendriken till, vilken gårdsgård varit 23 hoot lång dock pålad fendriken härvid och sade sig vilja appellera, han kunde väl få rätt annorstädes förutan annat otjänligt, berättandes härvid käranderne att fendriken icke heller aktat häradshöfdingens order till synen utan när synemännen begärt att han ville gå med på synen så har han svarat dem således en hundsvått som går därefter, andra dagen har de åter frågat om han ville gå med, då har han sagt de hörde fuller vad han svarade igår, finge altså honom intet med sig, klaganderne begära altså dom härpå och inlade sin expense räkning på 6 dr

18/ smt synemännen betyga att intet hot varit hägnat på grannarnas där i Skränge gårdar sedan i våras. Nämnden värderade skadan efter berörde synelista på den gröna säden som står på jorden med mera nämligen för Lars Svensson på des Trkebergs åker till 3 kanner vete eller 1 dr kmt 2o. För Anders Svensson 1 fjärding råg eller 1 dr 24/ 3o. För Per Nilsson 1 ½ fjärding råg eller 2 dr 20 4o. I hela bys änger Nyängen kallat kommer fendriken att ersätta sedan hans gårdedel däruti är avdragen 10 fulkomlige såtan hö nästkommande år 5o. I Lillängen 17 ½ såtan för grannarna enskylt sedan fenfrikens del är afdragen. 6o. Uti engen Struten 2 ½ såtan kärandernes enskylt, derefter uppsattes däröver följande dom.

Resolutio

Såsom av de förordnade synemänens nämдемännernes Sven Jönssons i Hackstad och Sven Mattssons i Fettjestads hållne besiktnings lista av den 6 oktober 1721 befinnes vara specificerat vad ofred och skada av creaturen som hr, fendrikens Johan Swirings odugelige gärdesgårdar för des halva skatte cronohemman i Skränge des grannar rusthållaren Hans Andersson, Anders Svensson, Per Nilsson och Lars Svensson blivit i år tillfogat på deras nu i höst utsådde vintersäd, samt engers upprotande; havandes fuller fendriken föregivit som skulle bemälte des grannars gärdesgårdar ävenväl varit ofärdige förut innan synen hölts, därmedelst och så ofred på deras gärdsgårdar skolat inkommit i gärdet och engerne, vilka felaktigheter de något för synen skolat gjort färdiga, därmedelst han förmenar att hans ofärdige gärdsgårdar allena intet varit orsaken till den mätan skadan, men som berörde des grannar härtill aldeles neka, havandes fendriken icke heller något bevis dertill kunnat framte, utan des är nu av bemälte synemän betygat att de vid synen ingen nyligen gjord förbättring på grannarnas gärdesgårdar funnit; altså förbliver rätten vid förberördegjorde besiktning och mätning varefter fenfriken efter lag det 9 cap bygg balken imponeras att refundera des grannars tagne skada på följande sätt nämligen 1o. För Lars Svensson i Skränge på des Torkebergs åker 3 kannr vete eller 1 dr kmt 2o. För Anders Svensson på des lille bols långåker och på tångehuvet och på tånge svaret 1 fjärding råg eller 1 dr 24 / kmt 3o. För Per Nilsson på des stor åker såväl som des långåker 1 ½ fjärding råg eller 2 dr 20/ kmt 4o. För samtelige fendrikens grannar 10 fullkomlige såtan hö nästkommande sommar för den skada svinen med rotande gjort uti nyängen förutan fendrikens andel för des gård av hela skadan i samma äng som nu afdragen är 5o. För skadan i lillängen 17 ½ såtan för grannarna enskylt 6o. Nock dito uti ängen struten 2 ½ såtan, des utan pålägges fendriken att hädanefter hålla fred på sina gärdesgårdar till undvikande av vidare skada och besvär så för sig som des grannar, vader bot som förberörde cap förmäler prövandes rätten härhos skälighet att fendriken till ovannämde sine grannar erlägger uti härav förorsakade rättegångs expenser 6 dr smt och ehuru väl rätten hade haft fog att belägga fendriken Swiring med böter efter lag och kongl rättegångs förordningen de Anno 1695 för det han vist sidovörnat därmedelst att han efter häradshöfdingens order till synen intet velat gå med synemännen på den samma, såsom och innan det blev dömt, sagt, sig vilja appellera, han skulle väl få rätt annorstädes, med mera oanständigt, så vill rätten likväl för denne gången hava honom slikt tillgivit med förbehåll, att där fendriken intet en annan gång tager sig för slikt till vara, skall han laga näpst icke undvika.

§ 51.

Qvinfolket hustru Elisabet Nilsson i Ekebacken i Gammalkil sokn angav sig åter för rätten angående den sammangång och beblandelse hon haft med tråssdrängen Johan Farck begär slut i saken, men som ännu intet svar ifrån krigsrätten om saken ankommit, så säger och Lisbetta att hon intet fått något skriftligt svar utav regementsskrivaren om hennes man är levandes eller död, derföre måste nu ävenväl bero med den häröver till nästa ting, imedlertid torde hennes man komma hem utur fångenskapen.

Anno 1722 den 29 januari hölts ett extraordinarie ting uti Valkebo härad i Bankeberg om ett qvinfolk Segrid Gabrielsdotter som brukat signeri, närvarande cronans länsman vältrödde Dan Rydberg och efterföljande av nämnden nämligen Sven i Hacksta, Isak i Kålary, Sven i Bankeberg, Nils i Åndebo, Sven i Fettjestad, Lars i Bärga, Erik i Ölstorp, Jon i Bankeberg, Anders i

Rappestad, Per Larsson i Ullstorp och Jöns i Sörstad.

Sedan rätten hade satt sig och länsman instält berörde qvinfolk aflästes högvälborne hr. baron och landshöfdingens Ernst Johan Creutz brev till häradshöfdingen av den 12 januari 1722 som innehåller, att bemälte qvinfolk Segrid Gabrielsdotter härtills strukit landet omkring och brukat signeri med mera, även här i länet sökt på olofligt sätt curera Måns Anderssons hustru i Fettjestad och Gammalkil sokn, samt drängen Jöns, som går på kryckor med 2ne vederstyggelige zedlars ristande och mera. Fördenskull begär hr. landshöfdingen att ett extrating kunde härom bliva anstält. Därefter aflästes länsman Rydbergs till hr. baronens och landshöfdingen ingivne berättelse om detta mål av den 12 januari 1722 av följande innehåll II

den 12 januari 1722

högvälborne herr baron och landshöfdingen
nådige herre.

Förledne afton hitkom Måns Andersson uti Fettjestads by och Gammalkils okn boende, görandes en sådan berättelse den obekanta pärsonen hustru Sigrig Gabrielsdotter, som här under finnes antecknat nämligen:

sistveke onsdag afton har hon kommit till Fettjestad, då Måns varit borta, och dess hustru frågat henne om hon så klok är, efter hon sade sig varit på andra sidan Jönköping och läkt en fru uti Onsjö och Barnarp sokn, varandes bemälte frus svärfader hr. majoren Granatenhjälm, var till hustru Sigrig svarat, jag kan hjälpa den som är något bräckelig. Måns Anderssons hustru som var ofärdig i den ene foten, framvisar den samma, hustru Sigrig säger detta är eder skickat igenom skått, gåendes där med uti byen och ritar 2ne stycken vederstyggelige zedlar, var av bemälte Månses hustru skulle behålla en, och den andra, drängen Jöns som går på kryckor, låvandes honom bliva färdig på 3ne veckors tid igenom hederns bärande och hos sig havande tagandes 4 dr 16/ kpmt av Måns Anderssons hustru, och 24/ dito mynt av drängen, gåendes sedan bort; när oftanämde Måns hemkom berättade hans hustru för honom huru passerat var, varpå Måns Andersson, som tyckte samm zedlar vara viskeppeliga och bedrägeliga straxt uppspanat hustru Sigrig, tagandes igen penningarne och sedan henne hit med sig haver, tillika med en piga id namn Sara Johansdotter som varit i följe med hustru Sigrig, men om hon haver någon delaktighet eller vettenskap i sådan olofliga konst är honom obekant.

Såsom till allerödmjukaste följe så väl av de utfärdade och undfångna höga ordres /som en slik berättelse vilken hustru Sigrig sig här vidgått hänt och stämt vara /sådane omkring landet farande och gement folk bedragande pärsoner skola fasttagas och till slottet sändas; fördenskull har jag intet kunnat fördrista mig utan bemälte pärsoner till Linköping förskaffa låta, varest de eders höga nådes nådiga utslag hava underdån- ödmjukeligast att avvakta, havandes brofogden Håkan i Fogleberg som dem införer de uti berättelsen anförde 2ne st zedlar och deras pass med sig; jag förbl. Med djupaste vördnad.

Eders höga nådes

Åsarpen den 12 januari 1722

allerödmjukaste tjänare Dan Rydberg

dito aflästes regementz predikantens vis ammiralitetet uti Carlskrona hr. Magister G.W. Fultz attest daterat darsammastädes den 19 januari 1712 varav befinnes att södra roslags båtsmannen Johan Wyman som fått avsked ifrån kongl majts tjänst, är med denne Sigrig Gabrielsdotter uti kongl ammiralitetets kyrkan lagligen copulerad varden år 1711 den 27 söndagen efter trinitatis.

Frågades Sigrig Gabrielsdotter huru gammal hon är ? Svarade vid pass 32 år född vid Stockholm i norra Roslagen vid Norra tellie i en by som heter Penningeby, sägandes att hennes man rymt ifrån henne 6 veckor efter midsommar nästförlidet år vid Carlskrona och sedan har han intet hört utav honom. Frågades när hon kom hit i häradet ? Svarade att när hon var uti Fettjestad så var hon nyss kommen ifrån Västergötland derest hon säger sig varit hela sommaren. Frågades om hon så gjort hos Måns Andersson i fettjestad och med drängen Jöns Andersson samt dervid talt och ritat zedlarne som de står i länsmans förberörde reslition till hr. baron och landshöfdingen ? Svarade ja och att Måns Andersson samt drängen fått sine penningar igen, det de och nu närvarande för rätten bägge

tillstodo. Frågades Sigrig varmed hon ritade desse zedlar ? Svarade sig det gjort med mjölk och en börkepinne uti Måns Anderssons kryddegård eller tomt, och sedan gick hon in med dem och svedde dem för elden, säger det som hon ritat är en människer hambu, och C som står på den andra zedlen, skulle vara för hennes namn som skickat ut skåttet till Månses hustru Maria Persdotter Kihlman, och plumpen som är därvid skulle betyda skottet, men nekar högeligen sig intet veta vem det varit som det skottet utskickat eller vad hon heter, utan säger att hustru Beata Ruth som är född i Gränna stad och skall äga Nils Biörnclou och varit krigsman lärt henne denne konsten i Skåne en liten tid efter midsommaren nästförlidet år, men intet någon annan vidskeppelse därvid, säger sig så sant hon är en syndare intet brukat denne konsten för är hon kom till bemälte Måns andersson i Fettjestad, och att hon följt Beata Ruth till sistliden annandag jul då de skilts åt i Linderås sokn uti Blåsarp i Småland, och imedlertid har Sigrig intet behöft att öva denne konsten. Sigrig förmenetes att bekänna sanningen om vilka med detta signeri förtjänt sig penningar på flere ställen. Men hon säger allt nej, vill gärna dö och anamma heliga sacramentet på sin oskyldighet härutinnan. Sigrig förbehöls att uti förberörde länsmans Dan Rydbergs skrift står det hon för Måns Anderssons hustru bekänt sig på andra sidan om Jönköping läkt en fru uti Onsjö och Barnarp sokn, derpå hon svaradeatt hon väl så sagt, men det är likväl intet sant efter hon intet varit på Onsjö på 6 eller 7 år, vet icke heller vad sjukdom den frun hade eller vad hon heter. Frågades när hon begav sig ifrån Carlskrona ? Svarade att det skedde en månad för än ho fick sin son Ludvik vid vårfru tiden 1721 i Sansjö sokn på andra sidan om Växsjö, säger sig fött sig emmellertid med allmosa om hon fått av folk. Frågades henne vad det är hon ritet på den andra zedlen som gässen Jöns fått, säger det skall vara lika som 2 menniskor med samma namn som det är på den andra zedlen.

Frågades om denne gässen Jöns är hos Måns Andersson i Fettjestad ? Svarade nej utan han är hos sin moder hustru Karin på Krångstad ägor, sägandes gossen som är på det 20de året, att då han var hos änkan hustru Kerstin Larsdotter i Fettjestad och gjorde skor, då gick han in i andra stugan till denne Sigrig och gav sig i tal med henen om sin ofärdighet i högra låret som han fått av värk nu på 5te året sedan, Sigrig då sagt ja det är det jag går och ser på, jag kan hjälpa dig, men på vad sätt det talte hon intet om, sade derhos att skåttet han fått var ärnat en brudgumme, derpå gick hon ut och bad jag skulle sitta kvar inne till des hon kom in igen, hon var litet ute, kom derpå in igen, och tog den ritade zedlen utur barmen och fick den åt mig, bad jag ville hava den hos mig i 9 dygn, och när de voro förbi skulle han bränna opp den sedan, och att jag skulle bliva färdig innan 3 veckor går omkring, hon begärte för den zedlen 3 mkr kmt dem jag gav henne sedan gick hon sin väg. Sigrig tillstår på tillfrågan att det är som gossen Jöns nu har sagt undantagande det, att han intet sagt det skåttet varit ärnat en brudgumme som Jöns fått sin oförsel utav, gossen Jöns säger sig ingen bättring av den ritade zedlen känt. Bemälte Måns Andersson i Fettjestad berättar att den 11 februari sistlidne var jeg hemma när sigrid kom till mig och sade sig vara kommen ifrån en fru på andra sidan om Jönköping på Onsjö vilken skolat varit halv borttagen, och Sigrig likväl läkt, min hustr Maria som har ont i sin vänstra fot och det haft alt sedan 4de dag pingst nästförliden sade åt Sigrig, det vore väl att I kunde hjälpa mig, hon svarade jag skall se till, min hustru tog så av sig strumpan och sigrid tog i foten, sedan gick hon ut och jag gick åt skogen, Sigrig sade sedan hon skrivit detta vidspökelset på zedlen som nu uppviz får, när jag kom hem igen så berättade min hustru för mig att Sigrig kom in med den zedlen och hölt den för fönstret bad min hustru si att papperet var rent, rev så utav denne lappen som vid vidspökelset är ritat på, satt den i eldtången, hölt den för elden och sade, si så ha I skåttet i foten, men ifrån vem hon skolat fått det skåttet blev hon varken frågat om ej heller sade hon det av sig själv, för denne zedlen har min hustru givit Sigrig efter begäran 4 dr kmt samt 9 st gamla söm som straxt brötes utur en skohäl, 9 brösbitar och 9 saltkorn, men intet sagt för min hustru vartill eller varföre hon ville hava sådant, derpå gick hon Sigrig bort ifrån min hustru till Högstorp, min hustru var sorgse och sade att detta qvinfolket där varit och narrat penningar för zedlen av henne, straxt tog jag mig en häst och for till Högstorp, derest hon varit inne hos hustru Anna Avensdotter men skyndat sig dädan och vid laduknuten fick jag henne där igen, men litet förut tog min legoflicka Bengta jönsdotter penningarna ifrån henne, jag hade mitt spanske rör i handen och hadeä rnat slå henne ett par sträck, men efter hon bad mig så skedde det intet, utan jag tog henne hem till mig och då satt berörde dräng Jöns hos mig och då körde jag henne till att giva

honom sine penningar igen, sedan for jag och fjärdingsmans Carls i Kättestad gåsse Hans med henne till länsman, derav jag blev henne qvitt. På tillfrågan tillstår Sigrig alt vad Måns andersson nu härom berättat. Frågades länsman och desse angivare om de förnummit om Sigrig utgiit flere sådane zedlar i detta härad; de svarade nej, det hava de intet hört någon tala om, Måns säger och att Sigrig intet mer sagt om zedlen att hans hustru än om hon tapade den bort skulle hon intet se sig tillbaka eller leta efter den, men huru länge hon skulle bäran hos sig har hon intet nämt om, vilket Sigrig också vedgår eljest säger Måns Andersson ytterligare att Sigrig sagt för hans hustru att när hon kom ifrån den frun på Onsjö så har hon varit i Jönköping och läkt en assesor som skolat haft kollfyhr i foten och att hon fått bud ifrån herr lagman Stedt att hon skulle till honom i Stockholm och laga om honom varhos hon bedit des hustru intet tala härom. Men Sigrig vill nu intet tilstå detta senare talet, och Måns säger att det har ingen mer än hans hustru hört det, säger sig intet veta huru hans hustru fått ont i sin fot, Måns Andersson inlade en attest utgiven av hustru Kerstin Olofsdotter i Fettjestad, varest Sigrig varit om natten, vilken Sigrig tillstår vara sanfärdig och lyder den samma som följer.

Emedan såsom Måns Andersson i Fettjestad begärer av mig undertecknad en attest angående den qvinsperson som utlåtit sig att kunna giöta hans hustru färdig i sin fot, så länte den samma qvinfolket hus hos mig undertecknat och säger sig vara kommen ifrån Jönköping och där samma städes botat en fru som skolat varit bortagne, av vilket tal som hon hade gav jag min grannhustru till känna som var behäftat med en svår värk i sin fot, varpå hon och begärde henne till sig, sedan kom det samma qvinfolket till mig tillbakar igen och gick på gälvet och små loo, och straxt där efterkom tattarens dotter in till henne och då de hemligen taltes vid med löje, och straxt der efter kom denne ofärdige skomakare drängen in och straxt utlätt hon sig att kunna göra honom färdig gick därmed ut och kom straxt in igen och tog en napers lapp utur sin barm och hållte den samma för elden och säger att det som där på skrivit var skulle av sig själft utkomma, och som jag då förnam att det var intet rätt bekastat med henni gav jag det straxt min grannhustru tillkänna att hon skulle vara besviken av den samma qvinfolket, att således är hänt och tillgångit som ovan förmelt är det varder med mitt namn sanningen till styrka attesterat och jag edeligen bekräfta vill der det så skulle påfordras Fettjestad den 29 januari 1722.

Kerstin Olofsdotter.

frågades Sigrig varföre hon begärte eller vad hon skulle med sömen brödsbitarna och saltkornen ? Svarade ingen ting, hon viste intet dermed, utan kastade bort althop och skall bemälte hustru Beata Ruth, så hava gjort när hon ritade sådane fula zedlar och av henne det lärt, förmantes att bekänna sanningen, men rätten kunde intet bringa henne dertill, tillstår likväl om sider att hon sagt om frun det som står i länsmans skrifteliga berättelse, men säger likväl att det är intet sant.

Frågades var det andra qvinfolket taterskan Sara Johansdotter i Wimmerby är, som även varit i följe med Sigrig och braktes med henne i arrest på Linköpings slätt ? Länsman Dan säger att sedan hon suttit några dagar i arrest på Linköping slätt så har hon givits lös, men huru det sig kommit kan han intet veta, det samma säger och Sigrig, och för länsman Rydberg har Sigrig gjort Sara fri för delaktighet härutinnan, det hon nu och vedgår att hon intet var med henne i råd med desse zedlars ritande, säger att Sara kom i följe med henne i Linderås sokn, som förbemält är, vore hon nu här /säger Sigrig/ så kunde hon betyga hennes oskyldighet att hon intet brukat sådant förr.

Frågades Sigrig om hon kan läsa i bok ? Svarade nej, men likväl kunnat 10 guds bud. Har sedan förleden sommars intet begått herrans nattvard som då skall hava skett på Öland i Järsnäs kyrka och prosten där het Håkan Winelius, derest hon varit och sökt sitt underhåll. Rätten kunde efter använd all möjlig flit intet vidare brina Sigrig till någon annan bekännelse än som hon nu gjort. Länsman framhade en resande hustru Johanna Håkansdotter Roos ifrån Eksjö stad som brukar resa och sälja florsicktar, vilken berättar att hon känner bemälte Beata Ruth och att hon bor i Eksjö stad. Men född i Gränna vilken brukar viskeppelse det hon säkert vet, men denne sigrig säger sig intet känna bemälte hustru Johanna. Länsman säger att Sigrig berättat för honom att hon intet annat vist med detta sitt Signeri än att kunna förtjäna sig något dermed, det hon och nu inför rätten högeligen contesterar sant vara. Nämnden berättar att Måns i Fettjestad haver alltid sådant lösfolk som går omkring i landet hos sig om nätterna, dock kan de intet säga att han sökt några olofliga konster.

Resolutio

såsom rätten av denne Sigrig Gabrielsdotter någon frivillig bekännelse haver inhämtat, att hon i detta härad brukat vidskeppelse med 2ne vederstyggelige zedlars ritande, av vilka hon en tillställt bonden Måns Anderssons hustru Maria Persdotter Kyhlman i Fettjestad, för den oförsell och värk hon fått uti sin fot, för vilken zedel hon fått 4 dr 16/ kmt samt den andra zedlen givit drängen Jöns Andersson på Krångestad ägor, för des värk i högra låret, för vilken zedel hon av honom bekommit 24/ kmt, havandes Sigrig derhos sagt, åt hustru Maria, att om hon tappade denne ritade zedlen, så skulle hon intet se sig tillbakars ej heller söka efter den samma, såsom och då hon begivit sig ifrån hustru Maria, begärt av henne 9 gamla söm, 9 bröbitar och 9 saltekorn, dem hon också bekommit, jämväl bedit drängen Jöns att bära den zedlen han fick av hennei 9 dygn hos sig och försäkrat honom att hna skulle bliva färdig på 3 veckors tid, som Sigrig alt för rätten vedgått, men därhos enständigt nekat, att hon på andra ställen slika konster förövat; varandes till hennes övertygelse därutinnan intet bevis för rätten blivit vidare framsett, än att hon vid förhöret hos länsman Dan Rydberg tillstått sig läkt en fru på Onsjö uti Barnarp sokn på andra sidan om Jönköping, vilket hon dock sedan för rätten nekat till och sagt sig det hava ljugit. Sigrig desutan inför rätten högeligen bedjat, att hon ingen annan mening haft därmed än att kunna få något till sitt uppehälle, och att hon sådant signeri lärt av en hustru vid namn Beata Ruth som är född i Gränna stad i Eksjö gift sig, och far omkring landet så att ingen vet varest hon står till att ertappas, havandes hustru Johanna Roos i Eksjö stad nu för rätten betygat att hon känner bemälte Beata Ruth som brukar löfjeri, så havandes och hustru Maria i Fettjestad och drängen Jöns i Krångestad straxt fått sine penningar av Sigrig igen, icke des mindre skall Sigrig Gabrielsdotter för desse sine här i häradet förövade vidskeppelser signeri och spådom böta i förmågo av 9 § uti kongl stadgan de anno 1687 om eder och svordom 20 dr smt, men som hon intet förmår ärlägga böterne så skall hon plikta med 8 par ris 3 slag av vart paret, och som hustru Maria Persdotter Kyhlman haver på detta sättet sökt oloflig läkedom med den fula ritade zedlens mottagande samt hivit hustru Sigrig sömana bröbitarna och saltkornen 9 av vart slaget, derav hon kunde skönja och förmärka att Sigrig därmed ville bruka någon elak konst, och således gjort sig delaktig uti sådant olofligt förehavande samt givit sitt samtycke att dermed missbruka guds gåvor, så skall hon i anledning av kongl håfrättens resempt av den 2 augusti 1698 sig själv och andra till varnagel böta 10 dr smt allenast efter detta så mycket vetterligt kan varav är första gången som hon med sådant blivit beträdd, samt drängen Jöns allenast 5 dr smt, emedan han icke kan prövas hava haft det förstånd som hustru Maria, ej heller så mycket deruti innan brottslig är; skolandes av desse hustru Marias och Jönses böter angivaren bekomma 1/6 dt öfrige går till treskiftes till kyrkan och de fattige efter högstbemälte kongl stadgan 13 § dat.

1722 den 19 febr vinterting

§ 13.

Uppå soldaten Måns Ankas på Tiggesbo ägor i Gammalkil sokn begäran, lätt nämndeman Sven i Fettjestad afläsa bondens Anders Nilssons i Vägestorp attest av den 15 februari 1722 att Måns Anka haver nästförliden karinmätta dagarna ihjälskutit ett vargtik, derföre begär Måns Anka att han kunde få skåttenningar, varföre som nämnden och allmogen som härom kunskap hade betygade detta vara i sanning, så bliver honom 2 dr smt beviljat av härads tertials sakören utur häradskistan efter den 18 puncten uti kongl stadgan om djur och fågelskjutande de Anno 1664.

§ 27.

Bonden Jon Svensson i Stafre uti Gammalkil sokn, emot soldaten Kilian Kock på Stafre ägor, för det des hustru Anna Bengtsdotter haver för kort sedan, då Jon och des grannar varit hos soldaten att utsyna åker till hans torp slagit Jon 2ne hål i huvudet med en eldtång och kallat honom en gammal rånårig skälm 2o. För härav förorsakade rättegångs expenser. Kilian Kock infann sig emot Jon till svars, men intet des hustru, berättar icke des mindre å hennes vägnar, att denne trätan sig därav förorsakats, att Jon skolat sagt det Kilians hustru skolat fodrat des soldatetorp så långt opp i Stafre skog och hage på det hon skulle få så mycket mer tillfälle att stjåla så mycket hon ville, Jon skall

och uti lilla Skönberga hava sagt att Kilian skolat stulit 60 par strumpor och en rensel ammunition i Stockholm då han där var med regementet, vilket Kilian påstår sig vara fri före. Jon nekar till altsammans och vill väl svara därpå när han bliver stämd för sådant, men Kilian beropar sig på vittnen härtill i Lolla Skonberga av Johan Olofsson Ibm med flere, men haver intet vittne nu här derom derföre begär han oppkov med dom i denne instämde sak till nästa ting där han intet får med Jon förlikas, Kilian vedgår eljest å hustruns vägnar så väl slagsmålet som skälsordet, på det sättet att hans hustru således gensvarat, det hna Jon skall vara en gammal gråhåret skälm till des han bevisar henne något tjuvestycke. Nämndeman Sven Mattsson i fettjestad har synt Jon och funnit det han ahft 2ne hål i huvudet av eldtångs hakam samt att blod därav runnit under på kroppen på honom, Jon beklagar att han härav haft en stor sveda och värk samt tidspillan, hoppas att rätten icke mindre så derföre som för sin tingsomkostnad till erkänner honom 6 dr smt.

Resolutio

Såsom soldaten Kilian Kock på Stafre ägor intet kunnat nu in för rätten neka att hans hustru Anna Bengtsdotter med vrett mod och med en eldtång slagit bonden Jon Svensson i Stafre 2ne hål eller blodviten i huvude; altså skall hon derföre böta efter det 10 cap sårsmål balken 6 mkr smt för vardera är 12 mkr dito mynt crono, varav målsägaren efter samma capitel tager enskytt 6 mkr och 6 mkr gå till treskiftes, så pålægges henne ävenväl att böta för det hon av hastige mod kallat Jon en gammal gråhårig skälm 3 mkr smt efter det 43 cap tingsmål balken samt erlægga till honom uti härav förorsakade rättegångs expenser 3 dr smt.

§ 30.

Crono länsman Dan Rydberg gav uti rätten tillkänna, att qvinfolekt Sigrid Gabrielsdotter som blev dömd här i Bankeberg vid extratinget den 29 januari 1722 till 20 dr smts böter för des förövade vidskeppelse och signeri haver för de samma pliktat med 8 par ris 3 slag av vart paret, vilket nu betygades vara i sanning sägandes länsman att han strax givit henne sin attest derpå, vilket härmed efter begäran länsman till bevis lämnas.

§ 33.

Framkom nu som tillförende qvinfolket Lisbetta Nilsdotter i Ekebacken på Stillinge ägor uti Gammalkil sokn och anhölt om slut i saken över det lägersmål hon begått med en av de tyska dragonerne Johan Farck, varom de förra protocollerne innehålla, sägandes sig intet fått något besked om honom sedan hon inlade de sista breven, så skall och regements skrivaren svarat att han intet besked kunde giva om hennes man som varit fången i ryssland, ej heller äre våra ryska fångar i någon flock hemkomne, utan förmenes ske i vår, Lisbetta lätt afläsa kyrkoherde Retzy brev härom, Item ett brev ifrån Johan Farck av den 30 november 1720.

Resolutio

Ehuruväl Elisabet Nilsdotter i Ekebacken på Stillinge ägor uti Gammalkil sokn, haver i rätten på sommaringet 1720 framhaft Jöns Svensson i Winneberg, som edeligen betygat att han hörtråsskarlen Johan Farck under tyska dragonerne säga när samma dragoner skulle marchera härifrån orten det han ville hava Lisbetta till sin hustru 2o. Haver hon uppvisat hans erevördighets kyrkoherdens herr Nils Retzy i Gammalkil attest av den 15 oktober 1720 och comminister därsammastädes herr Nils Litzberg attest utan årtal och datum, att han Johan Farck tillstått för dem sig vilja äga Lisbetta. Likväl som rätten ifrån då varande landshöfding i Linköping högvälborne herr greve Gustaf Bonde intet svar erhållit på des utfärdade interlocutoria resolution uti maj månad 1720 om denne Johan Farck blivit stäld till förhör vid krigsrätten och där tillstått lägersmålet under äktenskaps löfte med sig och Lisbetta, som hon på samma ting bekänt honom med henne hava begått och om han är gift eller ogift. 2o. Blev Lisbetta vid samma ting inciponerat att inskaffa säkert besked ifrån regements skrivaren om ryttaren Jonas Månsson Siömerman / vilken med henne 2ne barn avlat och hon för hans hustru blivit förklarad/ är vid livet elelr ej, men slik underrättelse ej i rätten inskaffat 3o. Haver drängen Nils Bengtsson i Stillinge edeligen vittnat att han hört Johan Farck säga det han intet ville hava Lisbetta till sin hustru 4o. Utvisar Johan Farecks brev ifrån Södertälje den 17 augusti 1720 att han intet oärligt med henne gjort, altså kan rätten för ovtalade

sistnämde skäl och omständigheter skull, intet tillåta, att Lisbetta bliver declarerat för hans hustru, utan i förmågo av kongl håfrättens brev av den 10 oktober 1710 om fifta qvinspersoner vars män i fångenskap eller krig äro, anser rätten detta bemälte Johan Farcks med Lisbetta Nilsdotter begångne lägersmål för lönskaläger; och i dy skall hon efter sin egen bekännelse och kongl majts resolution de Anno 1694 böta för samma lönskaläger med Johan Farck 20 mkr smt crono, samt stå en söndag kyrkopliskt. Kan denn tyska tråsskarlen väl ställas för rätta och undergå laga ransakning och dom härutinnan.

1722 den 22 maj sommaring

§ 8.

förrige länsman nu Landsgevaldigern välbetrodde Dan Rydberg, har instämma låtit ständige soldaten av detta läns infanteri regemente Jöns Jonsson Jäger för Byttebo roten boendes uti soldatetorpet Trappan kallat, för begången stöld hos Per Jonsson i Fagerhult och torparen Sven Persson i Kihlebo, varpå Jöns jäger för rätten stältes och anklagades i bemälte gevaldigers frånvaro av des skrivare Anders Westergren som berättar att Jäger bortstulit ifrån Per i Fagerhult ett fönster 8 st järnsallior till besell och en mäntat rem, och ifrån Sven Persson i Kihlebo på Fagerhults ägor har denne Jöns Jäger bortstulit ett st fönster ett st betsell med stänger samt 2ne qvinfolks handskar, tillståendes Jöns Jäger att han detta bortstulit natten emellan den 13 och 14 april sistlidne, värderandes altså nämnden bägge fönstren från 2 dr smt de 8 st sallior för 87 såsom och för mäntade remen 8/ item betsell med stänger 21/ qvinfolks hanskarne för 21/ som gör tillhopa 3 dr 26/ smt, Jöns Jäger säger att han var allena då han detta bortstulit och ingen har han haft i följe med sig, att denne stöld föröva under detta inkom herr ryttmästaren Neuman och beklagade sig att för honom blivit bortstulit om nattetid förliden julas hela klädslen i en caret hos honom på Valsnäs av ylletyg till 24 alnar som skall hava kostat honom a 20/smt alnen gör 15 dr smt samt ett par pistoler som kostat honom 24 dr smt såsom och en vit ryttare halsduk för 2 dr kmt förmenandes herr ryttmästarren att denne Jöns Jäger detta bortstulit, I förstone nekade Jöns Jäger därtill att han intet stulit ifrån herr ryttmästaren detta föregående; men sedan tillstod att han bortstulit hela klädslen i vagnen och det har han försålt till torparen Nils Persson i Kottsätter för 2 dr kmt, vilket Nils närvarande tillstår och uppvisar 2ne st där utav de övriga 4 alnar har han hemma hos skraddaren Anders i Oxekullen, men Jäger nekar i förstone till pistolerne, dock sedan tillstod att hans cammerat soldaten Christian Lindblad för Åkebo roten borttagit pistolerne och halsduken, varandes denne soldat borttrymd och ingen vet nu varest han är. Torparen Nils Persson nekar att han ej vetat att det varit tjuvegods och som Jäger sålt åt honom det han vill göra sin ed på och intet sade Jäger för honom något derom det Jäger tillstår.

Den 23 maj kom åter Jöns Jäger tillstädes för rätten igen, då han kunde intet förmås att bekänna sanningen om pistolerne och halsduken, sägandes sig det intet bortstulit. Jäger tillstår att han blivit dömd för tjuveri av krigsrätten tillförne i det han stulit 30 par strumpor i en bod i Stockholm, varföre han lupit 4 gånger gatulopp, nämnden värdera det som jäger bortstulit i vagnen tillhopa för 5 dr smt, emedan det är något slitit.

Resolutio

Såsom ständige soldaten Jöns Jonsson Jäger frivilligt in för rätten vedgått sig hava icke allenast bortstulit ifrån Per Jonsson i Fagerhult och torparen Sven Persson i Kihlebo, persedlar som värderade äro av nämnden tillhopa för 3 dr 26/, utan och ifrån ryttmästaren edel och manhaftig herr Johan Christopher Neuman klädslen en caret som värderat är för 5 dr gör till hopa 8 dr smt, dy pålägges Jöns Jäger i följe av kongl straffordningen de Anno 1653 derföre böta tredubbelt som gör 25 dr 14/ smt, samt giva äganderne sitt igen det som ännu återstår, och som han intet har att böta med skall han afstraffas med 3 ½ par spö 3 slag av vart paret vid tingstugudörren samt stå 2ne söndagar på pliktpallen, emedan han är dömd tillförende för tjuvnad, och sedan efter visat botfärdighet undergå resolution vad pistolerne och halsduken angår som ävenväl för herr ryttmästaren efter des klagan bortstulne blivit, så emedan denne Jöns Jäger enständigt dertill nekat, och berättat att des cammerat ständige soldaten Christian Lindblad som sedermera rymt det

bortstulit. Altså beror dermed till des Christian kan ärtappas, då han bör komma till förhör härom och confronteras med denne Jöns Jäger därutinnan. Vad torparen Nils Persson i Kåtsätter anbelangar som handlat med Jöns Jäger om det tyg som han stulit i herr ryttmästarens vagn, så emedan Nils Persson högeligen nekat sig intet att det var stulit, och ärbudit sig vilja derifrån med ed leda dertill med intygat är att Nils Persson tillförende handlat med denne Jöns Jäger en brun valmars råck, som han rätt fångit. Altså i följe av domreglorne, bliver Jöns Persson för denne gången för plikt förskont med allvarsam förmaning att hädanefter med slik handel se sig lätt en före vid laga plikt tillgörandes, enär däröver klagat bliver.

§ 29.

Nämndeman Sven i Fettjestad inlevererade uti rätten en skrift underskriven av kyrkoherde änkan dygdesamma Matrona hustru Anna Lysing, Anders Larsson i Löt, Nils Andersson, Hans Larsson och Olof Andersson på crono hemmanet på västra holmen i Krångestad och Gammalkil sokn, deruti de berätta att de förliden vintras huggit tillsammans på den till byen tillhöriga utmark deras årsved och gärdslefång, och att åboen på fälsehemmanet dersammastädes fått tillstånd av sitt herrskap att få avrödja och avsveda riset derefter, fördenskull erhollo desse personer att dem må tillåtas att likaledes få avhugga de överblevne buskarne och sedan avbränna på det marken må varda rensat och derefter så mycket bättre bete växa för deras creatur, på vilket eljest finnes någon brist, alltderföre som nämnden på tillfrågan betyga att så före vetter som anbrakt är, bliver härmed deras gjorde ansökning av tingsrätten beviljat, dock att dervid avbrännandet försiktigt vårda elden efter kongl förordningen att derav ej någon skada må tima.

1722 den 16 okt höstting

§ 23.

Nämndemännen Sven i Hackstad och Sven i Fettjestad hava instämt fendriken edel och manhaftig herr Johan Sviring i Skränge för det han sagt att de voro skällmar som synt gärdesgårdarne hos honom, och som skällmar hava de synt, jämte härav förorsakade rättegångs expenser; varpå parterne sig för rätten instälte, berättandes herr fendriken att han väl så sagt som han är instämd före, men åter kallar sine ord, och säger sig dem fällt i hastighet, förklarandes sig intet annat veta med bemälte nämndemän än ära och gott, beder om förskoning, altså lämnade nämndemännen sin talan härutinnan, dock att herr fendriken betalar till dem deras tings besvär med 1 dr smt till dem vardera gör 2 dr dito mynt, varmed de äro nöjde, dock reserveras härutinnan cronans och häradsrätt som varder, börande crono betjante åtala och bevaka bör.

1723 den 4 febr vinterting

§ 24.

Skräddaren Sven Persson i Kihlebo på Fagerhult ägor har instämt torparen Måns Persson i Ryggelstorpet på Berkhulte ägor för det han beskyllt honom det han skolat stulit något på Månses skinn därav Sven gjort en päls åt Månses hustru Anna Bråddsdotter. Jämte härav förorsakade rättegångs expenser. Till vittne härom instämt bonden Erik i Fantorp och ryttaren Olof i Fläcktebo på Fagerhults ägor. Vice versa Måns instämt bemälte skräddare för ett stycke av ett geteskin som intet finns i den päls som Sven sytt åt bemälte Månses hustru Anna, jämte rättegångs omkostning, varpå parterne sig för rätten instälte sägandes Måns sig ej fullleligen beskyllt Sven för det han haft borta något för honom, utan tycker allenast att något skulle vara borta av skinnen i pälsen, nämnden med närvarande tings allmoge betyga att Sven stält sig städse ärligen och väl, varpå han och upviste behörige attester. Pälsen som Sven sytt åt Måns framvistes vilken nämnden synt och ej kunde finna att något var borta av skinnen i pälsen, Sven ärbjuder sig vilja avlägga sin ed därpå att han intet haft något borta av de skinn som han sydde denne päls av åt Måns, Sven inlade en expense räkning emot Måns på 12 dr 29/9 pr smt och anhåller om dom i saken.

Resolutio

Emedan skräddaren Sven Persson i Kihlebo aldeles nekat sig något till sin nytta använt av de 2ne geteskinnsom han gjort en päls utav åt Måns Perssons i Tyggelstorp hustru Anna Bråddsdotter det han och med sin ed ärbudit sig att ärhålla, nämnden och så samma päls besiktat och intet kunnat annat finna än att de 2ne geteskinnen gått åt till pälsen som har sin fulla vidd och längd, havandes Sven Persson med åtskillige trovärdige attester bevist att han uti sitt skrädare hantverk sig städse redeligen förhållit varest han varit och arbetat, det och nämnden med närvarande allmoge besannat; altderföre bliver Sven Persson för Måns Perssons vidare tilltalan härutinnan friärkänd, och pålægges Måns som Sven för försnillande av ett stycke utav ett geteskinns i samma päls instämman låtit, och det ej kunnat bevisa, att böta efter det 43 cap tingmål balken allenast 3 mkr smt å frelse, och desutan ärlägga till Sven Persson i härav förorsakade rättegångs expenser 8 dr smt.

Den 8 februari inkom föraren Gustaf Falck och å torparen Måns Perssons i Ryggelstorp vägnar framlade 3 mkr smt appellations penningar emot denne dom under den högtärade lagmansrätten, vilka 3 mkr smts rädle penningar emottages vad de honom pådömde 8 dr smt expenser angår, men intet emot de 3 mkr smts böter, över vilka deräst Måns finner sig besvärat, har han sig derom att i underdån ödmjukhet angiva i höglofliga håfrätten.

1723 den 24 maj sommaring

§ 12.

Crono länsman vältrodde Petter Hultenberg har instämt pigan Ingeborg Håkansdotter på Vinäs ägor som sig emot kongl majts klädedräkts förordning försettt, varpå hon sig instält, kunnandes hon intet neka till, att ju hon brukat en spetshuva söndagen för valborgmässedagen i Nykils sokn den hon lånt av Måns Olofssons hustru Kerstin Månsdotter i Vinäs, vilken huva nu upvistes av uppsyningsmannen i bemälte sokn nämndeman Isak i Kålary, och befinnes spetsen på samma huva något bredare än en finger. Länsman giver efter denne gången sin talan emot Ingeborg emedan nämnden intygar att hon intet har något att betal med, och desutan är hon intet vid sitt fulla vet, har en blind och fattig moder att sköta, desutan intet varit hennes huva, dy varder hon denne gången förmant att för slikt hädanefter taga sig till vara vid laga plikt tillgörandes.

§ 57.

Nämndeman Sven Mattsson i Fettjestad inlevererade uti rätten sin skrift, däruti han andrager huru svåra han vid sista ting blev inför rätten överfallen av häradsskrivaren Ambros Schultz för det bemälte nämndeman på sin ed påminte att han efter andra qvittance böcker funnit en del som ej högre äre debiterade att giva i koppskatt av bondeståndet år 1716 bör som de förra som den senare koppskatten till det högsta är av vart matlag 1 dr 41 smt och som bemälte nämndeman ej annat kunde finna av änkans qvittancebok i Jäbo än hon så väl som andre betalt för 1716 och således hon kunde bliva förskont för de 12/ smts rest som hene blivit påförde vid restmötet, och som bemälte nämndeman ej mera sagt än han nu vill med 9 i andre qvittanceböcker bevisa, så begär han att samma qvittencer må kunna bliva skärskådade och sedan honom om riktigheten därmed extractum protocollimeddelas varom des skrift ad acta vidare innehåller, men men som bemälte häradsskrivare är nu frånvarande ej heller härom instämd, dy kan rätten för denne gången ej vidare göra härtill än detta efter begära till protocoll förelåta, och lämnas bemälte nämndeman den förenämde qvittanceboken tillbakars som vid förra tinget av honom levererat blev.

1723 den 15 okt höstting

§ 6.

Länsman vältrodde Petter Hultenberg haver instämt soldaten Killian Kock att han bevisar varest han var förleden pingstsdag.

Soldaten Killian Kock på Stafred ägor haver utvärkat stämning på änkan hustru Ingeborg Arensdotter på Blaxtorp ägor för det hon skall hava beskytt honom för tjuv, och sådant söker bevisa, vilket han förmenar henne intet skola kunna honom överbevisa, hustru Ingeborg infann sig

nekandes sig intet beskylt Killian för något tjuveri, men beklagar sig mist åtskillige saker nämligen 17 alnar lärft 10 alnar broddväv, 1 brådlevävlakan, och 6 mkr finhäcklade tåger, 2ne slisnekläde och 2ne lärftsklädnad, ett par strumpor grå, en servett och en säck, smör, bränvin, knivar samt ett halft bröspett, en smörbytta och alt som där funnits ! Länsman Hultenberg angiver att samma dag om pingest dagen, så har och blivit stulit i torpet Ekebäcken, en lärfts väv om 10 alnar, 5 st ostar med någre penningar samt en tobaksrulle. Killian vill påstå att hustru Ingeborg beskylt honom, beropandes sig till bevis på hustru Sisle Månsdotter i Fettjestad, hustru Margareta Månsdotter i Krångesta, och Arvids hustru i Broby, Ingeborg Matsdotter, men de äro nu intet här. Killian nekar fuller till detta tjuveri, men tillstår sig varit ifrån kyrkan pingestdagen nästlidne kan dock ej bevisa att han var hemma. Länsman påstår att des inkallade vittnen må edeligen avhöras, förmenandes att de lär intyga det Killian är till denne stöld orsaken. Nämligen måns Persson i Krångesta, profossen Nils Örbom i Fettjestad, hustru Anna Jönsdotter i Krångesta och Jon Svensson i Stafre, ryttaren Jonas Rysell, Killian jävar Rysell för det han skall haft beblandelse med pigan Karin Jönsdotter i ryttaretorpet på Skrånge ägor, emedan de legat i säng tillsammans då dejlat för honom 2do. För det han Rysell tillbudit Tillian gå med sig att stjäla malt ifrån fendrik Svirin, då Tillian intet velat gå med honom. Rysell nekar till detta i de övriga 4 vittnen avlade efter tillerkänd frägd, utan exception, den vanlige vittnes eden med hand å bok och utsade särskilt som följer.

1mo. Måns Persson, jag såg 2ne manfolk om pingest afton gå om oss och kom jag intet annat likna tillnågon annan än som denne Tillian var en som gick över vår ertelycka, litet för solens nedergång, och hade han en smal litet längre karl som var gråklädd med sig. Jag hostade så såg den andre gråklädde karlen åt mig med vilken dät var vet jag intet på min aflagde ed vet jag intet annat än det var Killian, då de bägge ginge över stora broen vid Krångesta sedan åt gullbroen, vilket var vägen åt torpet på Blaxtorp ägor som blev stulit uti, om Tillian är skyldig till tjuveriet hos hustru Ingeborg de kan jag intet vetta.

2do. Nils Örbom vittnade att litet för än solen gick neder om pingest afton såg jag denne Killian och en annan gråklädd karl följas åt och gå över Fettjestad ärtelycka, och sedan åt gullbron till en vedkast som herr kyrkoherden Retzius haft i sin beteshage, den gråklädde karlen vet jag intet vem det var, han hade en ljusbrun vallmarsräck med vallmarsknappar uti, om Killian är skyldig till den stöld som är begången hos hustru Ingeborg kan vittnet intet säga, mer har han intet att vittna.

Jon Svensson i Stafre vittnade att om pingestdagen så hade Killians hustru Jons hustru, då hon frågat Killians hustru Anna Bengtsdotter varest Killian vore, då hon svarat han är hemma, och att hon intet viste annat än han skulle komma efter åt kyrkan, hustru Anna hade sitt lilla barn med sig, nästlidne våras medan snön var på så blev en märkla utbruten ur mine bod och någon råg borttagen ur ett kar som stod i boden, då spären stodo igenom gården ifrån Himmelsby till Killians torp, om Killian är skyldig till denne stöld hos hustru Ingeborg eller till rågen som blev tagen hos mig vet hon intet, Jon beropar sig på sin dotter son Måns i Torpa, vilken närvarande besannar att han såg gångespären till Killian, då Tillian tillbudit Jon att se efter om någon råg kunde finnas hos honom, som dock ej skedde, men ingendera av dem kan säga om Killian är orsak till desse 2ne stölder !

4tio hustru Anna Jönsdotter vittnade att jag såg 2ne karlar gå i ertelyckan om pingestafton, jag kunde intet annat se än att det var Tillian som då hade på sig brun räck och blå strumpor, men vilken som den gråklädde karlen var, det kan intet vetta, mine flickor såge ävenväl desse karlar, eljest kan jag intet vetta om Tillian är skyldig till den stöld som hos hustru Ingeborg är begången, mer har jag intet att vittna.

Ryttaren Rysell berättade, att när han om pingestdagsmorgonen gick förbi Tillians torp så frågade han Tillians hustru varest han var, då hon svarat han är intet hemma. Tillians hustru tillstår sig således svarat, att hon sagt sig intet veta var han var, oansett hon påstår att han var hemma. Länsman påminte att denne Tillian haver lagligen pliktat vid regementet för begången tjuvnad hos des cammerater det regementsväbeln Remius nu för rätten tillstod, att Tillian slitit spö 4 par för stöld !

Hustru Ingeborg angiver att denne Tillian Kok haver för några år sedan stulit en duk ifrån herr greven och presidenten Gustaf Bonde, som kostat 60 dr kmt samt några rep som han sålt till tömmer åt trögårdsdrängen lille Jöns och Lars i Wiby, för vilket Tillian tillstår sig suttit i arrest uti 3 dagar,

men intet blivit dömd därför. Länsman bad att Tillians hustru måtte gå ifrån rätten, då hon gjorde afträde, sade hon till lösqvinfolket Brita Svensdotter att hon som är en fattig hora intet skall vittna i saken, samt skuffade till henne därför påstår länsman plikt efter processen. Ryttaren Rysell giver tillkänna att denne soldat Tillian för några år sedan tagit en häst om juledagen mot aftonen från torparen Anders i Kumpon i Harg sokn, vilken häst fjärdingskarlen Karl i Moo i Vifolka härad tagit igen, då han och slagit Tillian alt sönder.

Tillian tillstår sig allenast till den ändan tagit hästen att rida över Hargs sjön med, och att han släpte honom vid en moo. Men nekar sig fått hugg av fjärdingskarlen. Rysell intalar att om Tillian ej fått se fjärdingsman hade han ej släpt hästen. Hustru Ingeborg vill intet tillstå sig beskylt Tillian för dess bortkomne saker; men efter så mycket folk sett honom pingest afton gå åt mitt torp, så kan hon så väl som andra tänka honom till detta eftersom han och några veckor förut varit inne i hennes torp och sett sig före, det Tillian intet nekar till sig varit hos henne, men nekar dock till detta tjuveri, inlägger en attest av kvartermästaren Mattias Klou daterad den 12 oktober 1723, därutinnan betygas att Tillian den tid han tjänt honom stält sig ärligen och väl den 16 oktober inkom pigan Karin Jönsdotter i tyttare torpet Granhult på Skrånge ägor, nekadnes så väl Karin som ryttaren Rysell till denne beskyllning som skulle de legat i säng med varandra, Tillian påstår att Karin sagt för honom att han legat i säng med Rysell, beropar sig på kyrkoväktaren Lars Jöransson som skall och veta där om samtliga nämдемännen i Gammalkil sokn, Nils i Åndebo, Sven i Fettjestad och aniel i skiestad intyga att intet oanständigt försports emellan Karin o ch Rysell, och att Karin intet varit så benägen där till, emedan hon är sjuklig utav sig, Rysell nekar sig talt med Tillian eller bett honom gå med att stjåla, det likväl Tillian påstår. Rysell nekar och till beblandelsen och påstår plikt på Tillian för sådan beskyllning. Länsman Hultenberg påstår att Rysells rusthållare Hans Andersson i Skrånge må aflägga sin ed uti denne saken, men han närvarande berättar sig ingen kunskap hava om Rysell haft någon beblandelse med Karin ej heller om Tillians tjuveri, mer än det att han huggit enestaver på Önnersta ägor och lagt i sitt ladugålv, där ägarne igenkändt och igentagit, ytterligare påstod länsman att Hans Andersson må aflägga sin ed i saken, vilken efter tillärkänd god frägd nu aflade ed med hand och bok, och vittnade, att han har intet det ringaste budskap om Rysell haft något att beställa med pigan Karin, varken han intet hört något renomie, ej heller att Tillian begått något tjuveri hos hustru Ingeborg på Blaxtorps ägor, mer än den staver han tagit för Önnersta åboerne, dock har jag hört Örbom säga att denne Tillian gått förbi över ärtelyckan pingestafton vid Fettjestad, eljest har jag intet hört någon tillägga Tillian tjuveriet, mer än de tänkt honom därtill på sockenstämma, mer har jag ej att vittna härom; rätten efterfrågade varest Tillian var i kyrkan om pingestdagen, svarade sig för sine söndrige skor varit hemma, det han ej kunde bevisa, som och synes otroligt, hälst dess hustru sagt att han var borta, och åtskillige vittnen aflagt sin ed där på att han om aftonen förut gått åt det torpet som stulit blev. Den 17 oktober framhade länsman Hultenberg gl mannen som och är nästan blind Samuel Jonsson på Skogen på Krångesta ägor, som berättade att den 31 nästlidne augusti om natten hava elaka människor och tjuvar varit vid hans torp och ur hans bod borttagit korn och rågmjöl ungefärligen $\frac{1}{4}$ tr, en stor ask som varit något smör uti, 1 hanske samt 1 köttsträng 3 mkr tåger, desse tjuvar hava tagit hål på taket och gått in i boden, vilket sedan satt elden på boden som brunnit i taket och bränt upp den sickt, så att om denne gl mannen intet om natten fått känna röken och vaknat så hade alt folket och hela torpet brunnit upp; detta horribla factum tilltror han Tillian hos honom gjort, emedan Tillian sedan mera varit så ond på honom, kallat honom skälm och hundsvätt, samt sagt, att om någon skulle komma och ransaka hos honom efter de sakerne, så skulle han skjuta dem ihjäl; när som det blivit stulit hos Samuel så har qvinfolk varit med, var efter de settspor uti dyng kasten; Tillian nekar även till detta tjuveriet som till mordbränningen och undsägningen, och inga vittnen äro här till; yttermer berättar denne blinde Samuel att tillian tillbudit att slå honom hemma vid des torp, då Samuel slängt igen förstugudörren, sägandes sig vilja bruka kongslåsen, och att han skulle skjuta ihjäl honom då han varit drucken. Tillian nekar ävenväl sig till, flere skäl och bevis voro nu intet att framskaffas i denne sak; utan hustru Ingeborg Svensdotter anhöلت om dom, och att hon måtte för böter för misstanken på de skäl som influtne äro, förskonas, emedan flere andre, än hon, tänkt Tillian till detta tjuveri, och att han må imponeras med ed sig befria.

Resolutio

Såsom länsman vältrorde Petter Hultenberg haver 1mo. Igenom 4 edelige avhörde vittnen bevist att soldaten Tillian Kock haver nästlidne pingest afton tillika med en annan gråklädd karl gått förbi Krångesta och fettjestad till gullbroen och vidare på Blaxtorps leden, och Tilian 2do. Intet kunnat visa varest han var om pingestdagen i kyrkan, has hustru Anna Bengtsdotter 3o. Sagt om pingestmorgonen att han intet var hemma, och att hon ej viste var han var, under vilken körketid om pingestadagen det 4o. Blev stulit hos hustru Ingeborg Svendsdotter på Blaxtorps ägor alt det hon ägde; så är under ransakningen av regementsväblen manhaftig Georger Remius 5o. Angivit att denne Tillian är vid regementet dömd och afstraffad för tjuvnad 6o. Tillian måst själv tillstå sig för några år sedan stulit ifrån högvälborne greven och presidenten Gustaf Bonde, som då för tiden var en damastduk, för vilken han suttit i fängelse men ej skall blivit dömd 7o. Är för rätten intygat att denne Tillian för någre år sedan olovandes tagit uti ladugården ett sto ifrån torparen Anders i Rumpom i Harg sokn och ridit bort på, vilket Tillian tillstår, men vill förklara sig det allenast tagit till den ända att rida på, men ej att stjäla bort. 8o. Har Jon i Stafre vittnat att nästlidne vintras har för honom bortkommit någon råg ur des bod, som han tilltror Tillian 9o. Är av gamle mannen Samuel på Skrånge ägor angivit att nästlidne sommars ett år sedan blivit för honom bortstulit 2ne bakningar råg och kornmjöl, då och tjuven tänt elden i boden, som och värkelige blivit tillika med hela torpet uppbränt, där icke bemälte torpare uppvaknat och kommit att släcka den sanna vilket han ävenväl tillägger Tillian hava begångit; altså kan rätten i anseende till desse och flere omständigheter in actis intet med samvete sino, emedan nämnden och allmogen intet haver gott vitsord eller förtroende till honom befria honom ifrån denne stöld, som skedd är hos hustru Ingeborg, ej heller emot uppenbara skäl och bevis samt egen bekännelse döma honom till gärningen, uan pålägga honom i följe av 19 cap tingmål balken med en sins ed sig där ifrån befria, vilken ed Tillian vid nästkommande vinterting kommer i anledning av 19 cap ting balken och 2 dråpmål med våda, kongl förordningen den 24 oktober 1700 att avlägga. Och som Tillians hustru Anna Bengtsdotter haver under ransakningen med flere inför rätten kallat ett av länsman Hultenbergs inkallat vittne qvinfolket Brita Svendsdotter dubbelhora, samt skuffat henne undan för sig, då länsman ville hava ut henne, att böta efter 22 § uti kongl rättegångs förordningen de anno 1695 10 dr smt, vilket hon om fängelse eller arbete kommer att umgälla, emedan hon dem ej förmår ärlägga. Och ehuruväl länsman Hultenberg påstår att tillian nu bör beläggas med 40 mkr smts plikt för det han intet varit i kyrkan om pingest dagen, så kan rätten honom där med, såsom första gången beträdd sig ur guds hus avhållit, och som han sig ursäktat sig intet haft skor att gå med, ej heller dristat sig till att lämna torpet som i skogsbygden är beläget, öde, när dess hustru var vid kyrkan så vill rätten i följe av kongl stadgan om eder och sabbatsbrott de anno 1687 den 2dre § först och för denne gången förmana Tillian till flitigare kyrkogång, hädan efter så framt han vill undvika det straff som stadgan förmåler.

Vad angår att Tillian Kock haver under detta förhör tillagt ryttaren Jonas Rysell hava legat i säng med des piga Karin Jonsdotter, innan han trädde i äktenskap med sin hustru, jämväl Tillian upptäckt att något flitigare kyrkogång hädanefter så framt han vill undvika det straff som stadgan förmåler !

Vad angår att Tillian Kock haver under detta förhör tillagt ryttaren Jonas Rysell hava legat i säng med des piga Karin Jonsdotter, innan han trädde i äktenskap med sin hustru, jämväl Tillian upptäckt att något samtal varit emellan honom och Rysell att följas åt och stjäla hos herr Fendrik Sving, vilken Tillian nu intet kunnat bevisa, ej helelr nu fått sine åberopade vittnen tillstådes, så lämnas dem å bägge sisor frihet varandra lagligen därför söka och överbevisa det bästa de kunna, varom länsman och completerar utföra, var efter skall följa rättens dom.

§ 8.

Länsman vältrorde Petter Hultenberg har instämt gl ryttaren och mölnaren Anders Räf samt friryttaren Högberg och soldaten Wennberg för det de stämt kongsådran för Vinäs sjön, länsman och svaranderne instälte sig för rätten nekandes Räfven sig igentäpt kongsådran, men att vattnet varit så ringa att det intet kunnat rinna kunde han intet råda före, nämndeman Sven Matton berättar att kongsådran är nu som hon varit förr, efter befallningsman Lars Glanberg förrättade execution. Måns Persson i Krångesta beklagar att denne Räf som oftast dämt upp vatten på deras ägor som förorsakat

stor svallis på deras ängar om vinter och vårtider; nämnden förmente att denne Räf nu kan förskonas med åvarning och 40 mkr böters föreläggande, emedan han intet tillförende blivit beträdd här med, länsman vill intet vara nöjd där med, utan påstår plikt efter han så ofta dömt och tagit all fisken uti miälär; havandes han des utan sin mjölqvarn som han kan föda sig utav. Länsman kan intet säga att soldaten Wenberg och friryttaren Högbeg någon dämning gjort. Rätten bliver vid den mening att denne dämning intet vidare bör av Räfen göras vid 40 mkr smt plikt tillgörande, ej heller med miälär taga fisken uti samma kongsådran upp vid sjön, men uti qvarndammen kan honom ej betaga att nyttja fisket, det bästa han kan och gitter.

§ 41.

Förrige länsman vältrodde Lars Kihlbom, haver utvärkat laga stämning på kyrkoherde änkan dygdesamma hustru Margareta Loman i Skränge för det hon vid en excution kallat honom en tjuv och skälm, till vittne är instämd fjärdings karlen Nils i Stillinge, vid sakens påkallande instälte sig Kihlbom för rätten; givandes vid handen sig hava, så väl på hennes egen som genom andras enträgan emedan och anhållan emot det kyrkoherde änkan declarerat Kihlbom för det som honett och ärligt är, och givit honom 3 dr koppmt för des besvär här av med henne förlikt; dock bliver efter Kihlboms begäran här med av rätten förbudt vid laga plikt tillgörande, att ingen skall understå sig honom detta till vanheder eller despect /såsom därutinnan intet culpabel/ förekastra, som honom till bevis utur protocollet extraderat varder, dock bör crono länsman observera cronans och härads rätt uti den förlikte beskyllningen.

1724 den 13 febr vinterting

§ 9.

Länsman vält Petter Hultenberg, haver å ämbetes vägnar instämt drängen Nils Ivarsson, som är i tjänst hos bonden Jon i Bäck i Gammalkil sokn, som skall angivit gl kronskytten Lars Tranberg samt soldaten Nils Fröstensson have stulit de penningar, som Jon i Bäck skulle bortmist, desse nämde personer voro tillstädes, drängen Nils tillfrågades av rätten om han beskyllt desse karlar? Han svarade sig intet vidare hava beskyllt dem, än som des husbonde, Jon och des matmoder sagt för honom, att de hade hums mål på dem, beropar sig på pigorne Kerstin Börjesdotter och Kerstin och pojken Sven Zachrisson i Bäck. Länsman refererar däremot att nämndeman Nils Larsson i Åndebo och drängen Hans Olsson i Runebo hört när han talat härom; insinuerandes och en attest av gl cornetten And. Sundin av den 7 februari nästlidne som innehåller, att när denne dräng var och gjorde dagsvärke i Spellinge så gick han in i trädgården olovandes; tagandes äplen och päron samt bröt ned qvistar, item en attest av berörde dato av Per Persson i Byttebo, som attesteras att år 1721 då denne Nils tjänte hos honom, skall han olovandes tagit 1/8 tunna råg av des loge. Nils tillstod cornettens attesterande, såsom och till rågens avhändande på det sättet att han allenast tagit en kanna råg okastad och givit Per Perssons hästar. Länsman förmenar att som han nekar till detta förre, så gör han och till det senare. Nämndeman Nils Larsson berättar, att drängen Nils utan tvång absolut sagt för länsman och honom på länsmans anmodan, att han viste vem som stulit penningarne nämligen 12 enkla specie och 1 dubbel carolin uti kopparmynt in alles till 20 dr smt, att Lars i Brotorpet och soldaten Nils Förstemson dem borttagit, jämväl att han utlåtit sig det han såg att bodarne vare öpne om morgonen, när det var stulit och att han intet gav det tillkänna för des hans bonde drängen gensvarade, att han var tvungen bekänna sådant, till att därmed frälsa sitt liv emedan länsman skall bakbundit honom och slagit honom alt sönder, först med en tagel snart och sedan med ett rundeskraft, men tillstod sig intet blivit slagen i Åndebo när han det utsade: drängen tillstod omsider sig således som nämndeman vittnat härom sagt om de andre karlarne, dock vet intet om de äre skyldige, nämndeman Nils Larsson berättade att denne Lars Tranberg frågat hono om Jon fått sine penningar, varpå drängen svarat, att den som dem tagit, så har han dem väl gömt. Nils svarade sig alt sagt efter des husbondes tal, tilstod och att han sagt sig veta vem som stulit, men vad kunde han allena göra, nekar sig omtalat att bodörren var öpen, mindre han det intet skall sett. Tranberg och soldaten Nils Förstemson tillfrågades om de äro skyldige eller delaktige uti detta tjuveri vartill

de absolut nekade, förmenandes att ingen skall kunna dem sådant överbevisa, men länsman påstår dem veta av denne stöld och vem det gjort, hälst som soldaten uti 9 år tjänt hos Jon i Bäck, men han säger sig intet veta härom, ej heller att han något stulit av desse penningar, det samma vill och Lars Tranberg påstå, varandes desutan inga vittnen vidare till bevis på dem än drängen Nils tvungen angivit. Den 14 infann sig bonden Jon Olsson i Bäck för rätten, beklagandes sig bortmist uti allehanda penninge sorter ungefär 10 plåtar eller 20 dr smt, men vem som dem tagit vet han intet, nekar sig sagt för drängen Nils att han tänkte gl skytten Lars Tranberg och soldaten Nils Fröstenson till denne stöld, kistan var utburen och boden samt kistan uplirkad och klart att det var uplerkat, emedan kistan var utburen på tomten, penningarne uttagne och låsen sedan igenslagen. Jon tillstår sig lämnat länsman saken i händer att den utföre: drängen Nils begär att fjärdingsman Anders Jönsson må edeligen avhöras om slagsmålet, vilken länsman jävar för det han varit försumlig uti des tjänst, det Anders nekar till; men länsman påstår sig slagit honom derföre, det Anders contradicerar: fjärdingsman vill således intet berätta härom, varken edeligen eller munteligen drängen påstår att länsman slagit och bakbundit honom på vägen, jämväl att han bad fjärdingsman slå honom när han var tråttad, det fjärdingsman dock intet gjorde varmedelst han blev tvungen att nämna någon, men intet vet han därom: drängen och Lars Tranberg samt Nils Fröstenson neka högeligen till denne stöld länsman reponerar att Nils utan tvång uti Nils Larssons närvaro tillstått och angivit att Tranberg och Nils Fröstenson stulit desse pr.

Drängen Nils svåger torparen Anders Amundson uti Tiugekullen på Hultekihls ägor och Åsbo sokn haver utvärkat citation på länsman vältt Petter Hultenberg för det han skall beskyllt honom havagjort lerkar och stulit ut en kista och borttagit pr ifrån bonden Jon Olsson i Bäck i Gammalkil sokn samt för expenser.

Dito drängen Nils Ivarsson i Bäck emot länsman Hultenberg, för det han horibelt bastionerat och bakbundit slagit samt tvingat honom att utnämna 2ne oskyldige personer som stulit pr ifrån des husbonde Jon Olsson eller om han dem själv stulit, för vilket sökes laga plikt samt för expenser. Länsman vill intet contestera litem såsom i denne saken för sent stämd, förbehåller sig att stämma dem uti andre saker igen som äre mycket svåre, att Anders skolat för några år sedan haft beblandelse med des broder hustru; soldaten Jon Persson Kiällfelt och Per Kiällberg från Åsbo sokn berätta utan ed, att bemälte dräng Nils vid des hemkomst till des svåger, varit blå på bägge armarne, såsom och helt svart blå på bägge skillerbladen, men av vilken han blivit slagen veta de intet; länsman protesterar emot deras betygande, såsom okände män; länsman begär att honom må permitteras att lägga drängen i härads fängelset, men rätten kan det ej tillåta, utan bevis. Länsman nekar för övrigt till alt det som han är instämd före, men tillstår att han följde drängen Nils ifrån Bäck till Åndebo, därest han intet skall beklagat sig blivit slagen, det och Nils Larsson betygar, oansett länsman så väl kunnat tvinga honom att tiga som bekänna det han intet viste Anders Amundson ingav trumslagaren Måns Södersten attest att Nils ställt sig ärligen och väl. Soldaten Jon Kiällfelt vill edeligen bekräfta att Anders var hemma soknen om fredagen och om aftonen hos herr kyrkoherden Regner i Åsbo samt om lördags morgonen /varemellan det blev stulit/ hemma i sitt torp, så att när Jon kom till honom om lördags morgonen, hade han redan smitt ett tiseljärn och en hästsko. Länsman förklarar sig ingen beskyllt.

Resolutio

Ehuruväl länsman vältt Petter Hultenberg vill på embetes vägnar påstå, att gl kronskytten Lars Tranberg och soldaten Nils Fröstenson i Sälltorp skola vara delaktige uti den penningestöld av 10 plåtar, som vid nästlidne karinmässetid blivit stulne ifrån bonden Jon Olsson i Bäck, vilka drängen Nils Ivarsson angivit för länsman, att de skola den samma stöld begått, vilka en enständigt neka sig vara skyldige till samma stöld, emedan drängen skall vara tvungen på dem sådant att uttala, beropandes sig länsman på nämde man Nils Larsson i Åndebo, att drängen sådant utan tång bekänt, det rätten fuller finner han gjort; men haver drängen Nils däremot åberopat sig fjärdingsman Anders Jönsson i Rappesta som varit med under vägen ifrån Bäck till Åndebo, som skall sett att länsman honom bakbundit och slagit, samt på honom slitit upp en rundepåk, varav han vist sig varit blå slagen, som Lars Persson i Kiällberg och soldaten Jon Persson Kiällfelt uti Åsbo sokn nu betygat, oansett länsman emot deras utsago protesterat, såsom och exciperat emot fjärdingsman Anders

Jönsson, som skulle han varit försumlig i des tjänst, och således blivit förorsakad något honom casigera, och på sådan händelse fjärdingsman ej velat coram protocollo sig härom utlåta, emedan länsman prostesterat contestationen litem, som var han för den saken för sent stämd; varandes elljest noga skäl till deras övertygelse producerade, drängen Nils även vill påstå, att des husbonde och matmoder för honom sig utlåtit om sådant att Tranberg och Nils Fröstenson skolat begått denne stöld, därtill des husonde nu för rätten nekat; altderefore kan rätten desse angivne pesoner Lars Tranberg och Nils Fröstenson ej heller Nils Ivarsson intet utan bättre skäl och bevis fälla eller anse dem skyldige till den tjuvsaken, hälst som all dom bör sig befästa på uppenbara skäl i följe av 35 dom regl innehåll samt 20 cap ting balken in fine, varandes dock nästan troligt att länsman denne dräng något castigerat, och således drängen Nils Ivarssons tvungne bekännelse såsom stridande emot 20 cap edöres balken och 38 dom regl av rätten för ingen attenderad, blivandes och länsman admonerad, på andre tjänlige maneer söka bekännelse av dem som för något crimen angivas; emedan tortura är förbuden; dock står det Anders Amundson i Tiugekullen och länsman fritt att varandra söka det bästa de kunna för de på bägge sidor tillagde beskyllningar och tillmälen.

§ 11.

Länsman vältt Petter Hultenberg, haver ratione officii instämt gl cronskytten Lars Tranberg för det han haft någre gl papper uti sine förvar, som han själv skrivit, vilka äro olofliga att hava, emedan de innehålla någre kånster om skjutande och bössors skiämmande och restituerande med mera; för vilka länsman påstår plikt såsom för signeri Lars tillstår sig skrivit desse kånster sig till minnes efter Anders berättelse, och vill neka sig practicerat efter dem, nämnden intalade att denne Lars haft god lycka att skjuta, bättre än andra och den tid som han var kronskytt, såsom och seermera; länsman angav att Lars velat bortkasta desse papper, när han var och visiterade efter de bortkomne penningar hos honom som för Jon i Bäck voro bortkomne, varmed han gav tillkänna sig veta, att de voro olofliga att hava, rätten utlät sig häröver som följer.

Resolutio

Ehuruväl kronskytten Lars Tranberg, vill medelst nekande föregiva sig intet practicerat efter de hos honom befundne annotationer med konst till att skjuta, göra sig stark, curera hästar och förskiämma om deras hästar och bössor med mera, vilka konstzedlar länsman Hultenberg vie en ransakning hos honom funnit; likväl haver nämnden intygat, det han haft god lycka att skjuta, så har och mycket kunnat ske som ingen är så bekant emedan han sökt desse konst memorialer undandölja och således själv vist att det vore olofligt sådant bruka, Lars och städse haft god trefnad med hästar, som förmenes honom sådant skett; jämväl i andra mål varit obstinat; altså kan ej helelr rätten undgå honom och androm till varning, till förekommande av slik viskepelse om sön och torsdagar, med andres förladdningars inbärande uti eker med mera som ovan förmält är att imponera Lars Tranberg med 5 dr smts böter i följe av kongl förordningen om eder och sabbats brått de anno 1665 § 20 och kongl förordningen om eder och svordom de anno 1687 § 2 och 5 som har analogice alligems; varav angivaren bekommer 1/6 skulle han intet förmå erlægga böterne, skall han sitta en söndag i ståcken för kyrkodörren, eller göra så många dagsvärke till Gammalkils kyrka som däremot svara, samt des papper upbrännas.

§ 23.

Ryttaren av detta läns ständiga cavallerie regemente Jonas Rysell, infann sig för rätten, begärandes att rätten behagade uptaga och avgöra den beskyllning som soldaten Tilian Kock vid sista ting honom tillade, som skulle han icke allenast legat i säng med en piga, Karin Jonsdotter, oansett han intet tillagt honom någon oloflig beblandelse, utan och sagt, att ryttaren bedit honom gå med till fändrik Swiring att stjäla malt, beklagandes sig intet uppå begäran av länsman Hultenberg bekommit citation härom, det nämndeman Sven Mattsson och Daniel Månsson betygade, dock påstod Rysell att saken må avgöras, emedan han sedan sista ting intet haft samvet att bruka sine salighetsmedel, därför vill han nu hava slut i saken. Tilian tillfrågades om han haver någre bevis på sin talan, eller om han det påstår bevisa; han svarade nej intet mer än som pigan själv för honom och des hustru skall tillstått, men Rysell nekar så väl nu som å sista ting tillika med pigan Karin

Jonsdotter, andra vittnen haver nu Tilian intet att bevisa det Karin så sagt ryttaren begär dom i saken pch pratenderar expenser 3 dr smt. Tilian tillstod omsider att han av upsåt till att göra, honom till ovän och jäve Rysell, att han intet skulle komma till att vittna emot honom i en tjuvesak, angivit sådant som han ingen grund därtill hade; bedjandes Tilian Rysell om förlåtelse; låvandes giva honom i förlikning 6 dr kmt, med det forderligeste, förklarandes honom för det som ärligt och gått är, särdeles i det målet han angivit; varvid vad målsägande rätten angår, efter ryttaren Rysell är därmed förnöjd, rätten låter förblive, men cronans och häradsrätt reserveras till bekvande av cronobetjänterne härutinnan.

§ 39.

Ständige soldaten Tillian Kock på stafre ägor inkom för rätten begärandes få avlägga sin värjemålsed för den tjuva saken som han vid sista ting blev pådömd befria sig ifrån angående den stöld han skall hava nästlidne pingestdag begått hos änkan Ingeborg Svendsdotter i Skattetorpet på Blaxtorps ägor, varpå han sedan sista ting sig betänkt, och är nu resolverad på det han kan komma till sine salighetsmedels hugnesamma åtnjutande, havandes länsman eller hustru Ingeborg ej heller någon av allmogen inga flere skäl att vid handen giva, icke des mindre förestäte rätten honom med begäran, att giva gud äran och bekänna sanningen, men han förmenar sig vara oskyldig härutinnan och således skall eden intet gravera honom vilken ed han med hand å bok avlade, att han intet själv stulit, ej heller vet vilken som borttagit hustru Ingeborg Svendsdotter de från henne nästlidne pingestdag avhände saker och att han samma pingestdag under gudstjänsten var hemma i sitt hus, altså bliver Tillian ifrån denne tjuva beskyllning i anledning av lag det 24 cap tingmåls balken och 34 § dommarereglorne av rätten befriad, och således kommer hädanefter att vara delaktig av kyrkones friheter med den högvärdige nattvardens åtnjutande.

§ 57. Länsman vältt Petter Hultenberg förfrågade sig hos rätten på vad sätt soldaten Tillian Kocks hustru Anna Bengtsdotter skall betala de henne på höstetinget 1723 för skimfeligt tal emot ett vittne inför rätten på dömde 10 dr smts böter, emedan han efter gjord undersökning tillika med nämndeman Daniel Månsson i Skiestad ingen egendom hos dem funnit, det Daniel nu betygade, varandes och Anna Bengtsdotter som ödmjukeligen beder rätten om förskoning och förlåtelse; rätten tog det i consideration att denne soldatehustrun är mycket fattig, som ingen egendom havande, varmed de kunna betalas; altså som desse 10 dr smt äro rättens en sak, gav undertecknad och nämnden henne desse böter efter, vilket tjänar länsman Hultenberg till avkortning vid dess saköres räkenskapers redogörande. Actum ut supra.

Dito passerat vid extra ordinarie tinget hållit uti Bankeberg den 30 marti anno 1724.

§ 3.

Unga drängen Per Månsson i Fettjestad instälte sig för rätten anhängandes ödmjukeligen om dom för det lönskaläger som han tillstår sig begått med lösqvinnfolket Brita Svendsdotter i Rallehof på Krångestad ägor, som sig emellan pingest och 5 veckor för nästlidne michelsmässan tilldragit på crono, Brita vedgår även samma synd, såsom och att hon 2ne gånger tillförende sig med lönskaläger försett beklagar sin olycka: drängens fader Måns Andersson anklagar sin son för denne synd och begär dom i saken, kunnandes Per intet angiva någon annan som skolat haft beblandelse med henne till det foster hon nu bär under sitt bröst, ej heller är någon därför misstänkt, Brita procurerar för sitt oäkta barns födande, och anhåller om dom i saken.

Resolutio

Efter egen bekännelse samt i följe av lag det 3 cap giftemålsbalken och kongl majts förordning de anno 1694 dömmar rätten unga drängen Per Månsson i Fettjesta att böta för begånget lönskaläger med lösqvinnfolket Brita Svendsdotter i Rallehåf på Krångestad ägor och Gammalkils socken 40 mkr smt och hon 20 mkr dito mynt crono; item Brita för 2ne gånger tillförende denne syndens begående dubbla 20 mkr smt gör tillsammans 15 dr smt; skulle Brita intet äga att böta med kommer hon för denne 3 gången begångne synd att avstraffas med 6 par ris, 3 slag av vart paret, så skall och Per stå

en söndag och Brita 3ne kyrkoplikt att efter visat botfärdighet bekomma absolution; av de drängen Per Månsson pålagde böterne kommer des fader Måns Andersson som honom för detta brott för rätten anklagat att åtnjuta målsägande rätten som är 10 dr kmt; så imponerar rätten Per Månsson giva till barnets education och uppfostran enligt kongl förordningen de anno 1697 3 dr smt årligen till des det bliver så stort att det kan föda sig själv samt bägge sedan tillse, att det i tukt och herrans förmaning samt undervisning uti sin kristendom må uppfostrat bliva.

1724 den 28 maj sommaring

§ 10.

Tingsrätten företog saken om den stöld och mordbränning som soldaten av detta läns infanteri regemente och majorens compagnie för Stafre rote Tillian Kock bekänt sig hava begått hos Samuel Jonsson på Skranje ägor om natten emellan den 29 och 30 juli 1722; vilket Tillian Kock själv bekänt; varvid uppå överstens av infanteriet baron högvälborne herr Carl J Wrangels till majoren välborne herr J. L. Von Zaltza ordres av den 17 maj infann sig fendriken välborne herr Reinhold Modee, att enligt kongl förordningarne bevisate denne ransakning, refererandes härom Samuel Jonsson, att för honom blivit borttagit en halvspann rågmjöl, som efter det årets pris värderades av nämnden för smt:

	1.10.16
kornmjöl 2 kr a 12 dr kmt	10.16
1 mark smör a 7 dr 16/ kmt u	4.-
1 ½ kaka bröd	1.8
en hanske för	4.-
en köttsträng om 5 mkr	8.-
talg 2 mkr a 10 dr kmt u	10.16
4 mkr tager a 6 dr 21/ 8 pr	1.10.16
	Summa
	3.18.-

Soldaten Tilian Kock tillstår sig fuller stulit, men ville i förstone föregiva, att des hustru Anna Bengtsdotter varit bortgången ifrån torpet med tjuvesakerne, då Tilian slagit eld uti sin skiördosa och haft spingade tyrstickor med sig och tänt eld uti halmtaket efter sig och låtit det brinna, till des Samuel och des fattige ofärdiga syster, som av ett stadigt liggande intet kunde sova fått känna röken en stund på natten, blivit elden varse, då elden hade tagit överhanden, så att den med största möda kunde släckas, förmedelst det desse fattige folk och personer hade vatten och en dyngkast där när intill, men dock blev läktet på taket samt halmen upbrunnen, samt en gammal sickt och någon ull i boden som var förvarad i en påse något svedd och någon mjölk utslagen och förskämd.

Qvestio om Tilian av upsåt till att tända elden på huset tagit eld tyg, skiördosa, eldstål, kåhl och sticker med sig ? Resp r Ja, och att han tillika med des hustru Anna Bengtsdotter tände eld i halmtaket, därest han hade rivit sig hål in genom taket. Innan Samuel blivit elden varse, hade han kommit in uti förstugutaket, såsom och uti en där bredvid uphågnad bod, därest något var brunnit i taket, som och förmedelst det var så stilla lugnt väder, och några fattiga personer, som efter något ropande kommit dem om natten till hjälp, blev utsläckt. Denne soldat Tilian haver kommit till torpet om skumningen och slagit i förstugu dörren; därpå Samuel stigit upp och gått ut, men intet sett till någon; Samuel hade intet somnat om aftonen, utan till all lycka fått känna röken, vilket om han ej gjort 3ne personer nämligen Samuel, des hustru Anna Larsdotter och hans syster Kerstin Jonsdotter, som voro i stugan hade brunnit inne, om elden något mer fått taga överhanden, emedan boden och stugan samt förstugun varit under ett tak, och järngaller voro slagne för fönstren, tå att folket därigenom ej kunnat komma ut; Tilians hustru Anna Bengtsdotter vill neka sig tänt eld på boden; dock måste strax tillstå, att hon blåste upp eld i stickerne och stod där medan hennes man tände på elden.

Soldaten Tilian tillfrågades, om icke han av upsåt till att bränna upp både boden och stugan, samt folket, som där inne var, haver tänt elden på detta Samuel Jonssons torp ? Han svarade att det folket intet skulle kunna sakna de saker, som borttagne varit, har han slagit eld uti sin skiördosa och tände upp eld uti kåhl och tyrstickor, som han tagit med sig ifrån sin hemvist: angivandes och Tilian att

des hustru Anna Bengtsdotter stod utanföre boden och såg på att han tände elden på boden uti halmen, vill och föregiva att des hustru rått honom tända eld på torpet; beklagar sin olycka och olägenhet härautav: Tilian vedgår och att des hustru stod närvarande vid boden till des det tagit eld, då de tagit tjuvsakerne hälften vardera och burit bort i en backe, och sedan stått och sett uppå huru det begynte brinna, då de förmärkt att olket voro utkomne och begynte släcka; dock hava desse faslige personer varit så obarmhertige, att de intet kommit dem till hjälp, oansett deras torp var närmast därintill, ungefär 1/16 mil, och väl kunde höra deras klagan; rätten förehölt Tilians hustru Anna Bengtsdotter att bekänna om hon icke var både i råd och gärning med sin man om denne mordbränning delaktig, hon svarade, kunnandes intet neka till att hon ju icke hade rått sin man därtill, men vill intet ännu frivilligen tillstå, att hon tände själv på eld, utan det skall Tilian allena hava gjort. Tilian påstod däremot att hans hustru både bar stickerne och kålen till torpet, och hjälpte honom blåsa upp elden, samt och satte den i halmtaket, som uprivit var, det hon omsider ej kunde förneka, aldenstund hon inte sökte sådant mordbrännande med utsläckande att förekommande.

Länsman Hultenberg angiver att nästlidne påskeafon klockan 4 eftermiddagen, blev även ett torp uppbränt som heter Skattetorpet på Blaxtorps ägor uti Gammalikil socken, för vilken eld länsman med flere hava honom suspect, ettersom denne Tilian och des hustru skola hava sig utlåtit, att de skulle värma dem; beropar sig på bonden Per Olsson i Åkebo och Tollstad socken, vilken berättar eter en landstrykerskas berättelse, som han intet vet namn uppå, skall kommit till honom om nästlidne bönedags afon den 23 april, vilken skall för honom berättat, att denne Tilians hustru Anna sagt för henne, att länsman fört hennes man till tornet, för det skulle stulit och tänt eld på folk, det hon förmente, han vore oskyldig uti, men hon därhos sagt, att om det vore ogjort, så skulle hon ännu värma dem, men huru långt emellan det kunde vara att Tilians hustru talt vid henne, det vet jag intet, Per känner intet denne angivne qinsperson, som dock sig utlåtit hava en son hos kyrkoherden i Dagsberg, och hennes dotter skall tjäna uti gästgivaregården Hålkeberg, samt att hon varit boende vid Norrköping uti 3ne år: denne Per kan intet edeligen avhöras efter han talar efter en annars berättelse. Tilian nekar sig vara skyldig till denne eld på Skattetorpet, bevisandes med Sven i Lådda, att han var hos honom ifrån middagstiden påskeafonen under ilken tid elden kom lös, Tilian nekar sig varit i råd eller vettande om des hustru tänt eld på Skattetorpet; därest 6 st hus blivit uppbrände nämligen 1 fähus och en bod samt skull och 3ne små uphågnade foderhus, då vädret stått ifrån stugan, så att säkert kan slutas, att elaka människor det gjort. Tilian hustru Anna beropar sig på gamla pigan Märta Andersdotter, som sett henne vara hemma påskafton klåckan 3 vid pass efter middagen, det bemälte Margeta närvarande vill med ed ärhålla, vara sant men om denne Anna sedan gått bort och tänt eld på torpet, det kan hon intet veta; Anna nekar sig vara skyldig till den utkomne elden på Skattetorpet, vill påstå sig varit hemma hela påskaftonen efter middagen, men har intet vidare bevis derpå ifrån klåckan 3 till aftonen.

Cronobonden Lars Ersson i Önnersta inkom för rätten, angivandes att denne Tilian Kock även haver 8 dagar före nästlidne påskas stulit hos honom nämligen

en servett halvsliten av dräll värderas för smt	-8.-
ett skirduks kläde 1 aln något slitit	-10.-
20 st kakor för	-20.-
6 kanner hampfrö a 4/ smt	-24.-
¼ mkr tvinnat trä	-18.-
4 mkr tåger a 1 dr kmt mkr	1.10.16
desutan någon mjölk och kolad mat, samt 3 mkr fläsk för	-24.-
½ u salt	-10.-
Summa	4.28.16

Av desse saker haver Lars Ersson igenbekommit 3 kanner hampfrö och 4 mkr tåger, men intet mer och för de övriga persedlarne haver han bekommit en grön valmars tröja, ett blaggarns lakan, samt en gammal hatt: ovannämde saker tillstår Tilian sig hava om nattetid hemligen stulit, men nekar at des hustru då varit med honom och stulit, dock likväl haver hon av de stulne sakerne nyttjat och dölgt med honom, och intet bekänt eller härom uppenbarat.

Länsman angiver att denne beklagade Anna haver tillstått sig intet gagnat mer av de från hustru

Ingeborg Svensdotter om pingstedagen 1723 vid torpet Skattetorpet på balxtorps ägor, av hennes man Tilian beskyllde men därifrån med aflag ed befriade stöld, än 6 mkr kmt, beropar sig på bonden Jöns Jonsson i Brånstad, som talat därom vid kyrkan i Gammalkil, vilken tillstod sig hört talas härom av folk uti södra och norra Torpa uti Tollstad socken, vilket fjärdingsman Daniel Nilsson i Ubbarp skall hört av Tilians hustru sägas och tillstås, Anna nekar sig talat detta för honom, vill med god intet tillstå att des man begått detta tjuveri.

Anna nekar sig tilförende varit dömd för tjuveri men hennes fader soldaten Bengt Nilsson Tyk, haver varit en mycket elak karl, som för tjuveri ofta blivit beträdd och dömd. Denne soldat haver tilförende år 1721 blivit dömd vid regementet för stöld ifrån des camerat, och för samma synt blivit afstraffad.

Rätten tilhölt Anna att bekänna, om hon tänt eld på Samuels torp, men hon stod intet att med föreställningar och förmaningar att bevekas till sinnes rörelse och rent ut bekänna, oansett hon intet kan neka sig både varit med och stulit, samt efter sin mans bekännelse varit i råd med honom därom att tända eld på huset, påståendes Tilian att hustrun till den ändan bar tyrstickerne och han kålen samt skiördosan. Omsider tillstod Anna det hon och des man intet ville att folket skulle brinna upp, allenast husen på det tjuvnaden ej skulle röjas, satt elden på huset, varav rätten finner, att de bägge varit i råd om denne mordbränning. Desse anklagade personer hava avlat ett barn sig emellan, som sedan Tilian blev tagen i arrest blivit död, från vilket modren den ena gången efter den andra lupit bort och barnet legat hemma allena; altså förmenes det av oaktsamhet, vårdslöshet och svallt blivit dött. Anna vill föregiva att des barn av sjukdom bivit dött, åberopar sig Jon i Stafre, som tillstår att barnet en gång medan hon varit i Linköping hos honom i 8 dagar, då det syntts varit något sjukt; men eljest haver hon ibland gått ut och sett efter sina saker: vidare underrättelse, kan rätten om barnet intet erhålla. Anna kan intet neka att hon ju burit stickerne som tändes upp med, och att hon däröver haft svårt samvete att de tände eld på huset, varav presumeras, att efter hon haft ånger över missgärningen, att hon mordbränningen av upsått begått.

Den 29 förhördes åter Anna Bengtsdotter, som tillstod att hon är lika delaktig uti mordbränningen hos Samuel som des man, jämväl att hon vet om de stölder han begått i Önnersta och Ubbarp; men den mordbränning som nästlidne påskafon skedde på Skattetorpet, det vilja de intet tillstå, ej heller om stölden som där är skedd, varandes ej heller några skäl med omständigheter till des övertygande nu producerade.

Den 30: instälte länsman hustru Elin Svensdotter och gamla pigan Karin Andersdotter på Krångestad ägor, vilka berättat att de hört av folk att Tilians hustru skall utlåtit sig skola värma dem och göra dem heta om öronen, men de kunna intet namngiva någon som därom sagt för dem, dock hava de varit så fruktande att de intet dristat sig att sova, utan gått ut och sett sig om var natt, för desse elake människors skull, som dem så ont ärnat, att de åstundat bränna upp både folk och hus, vilken atrox falinus rätten ej får ostraffad lämna, utan efter sakens övervägande resolverades häröver som följer.

Sentia.

Tingsrätten haver befunnit, efter så väl vid Vifolka härads nästlidne sommarting, den 19 maj hållne ransakning, att soldaten av Östgöta läns ständiga infanteri regemente och majorens compagnie Tilian Kock, haver icke allenast begått stöld uti nästlidne april månad uti Vifolka härad hos fjärdingsman Daniel Nilsson i Ubbarp till 8 dr 31/ smt utan och hos gamla blinda torparen Samuel Jonsson på Skränge ägor uti detta härad och Gammalkils socken. Den 30 juli 1722 stulit några matsaker, som sig bestiga till värde av 3 dr 18/ smt, jämväl och nästlidne våras stulit hos bonden Lars Ersson i Önnersta uti Valkebo härad och Gammalkils socken för 4 dr 28/ 16 pr som gör tillsammans 17 dr 3/ 16 pr för vilka stölder han borde efter kongl förordningen de anno 1699 om tjuvar som stjåla i åtskilliga härader och kongl straffordningen de anno 1653 böta 3 dubbelt, som gör 51 dr 11/ smt och förlika målsäganden och stå uppenbar kyrkoplikt; men som denne Tilian Kock tillika med des hustru Anna Bengtsdotter, som bägge äro av elak frägd, medelst det han begått stöld vid regementet och därför pliktat, förutan det han stulit en fin drällsduk ifrån högvälborne herr greven och dåvarande landshöfdingen sedermer presidenten Gustaf Bonde, jämväl desutan vid nästlidne vinterting måst med ed befria sig ifrån en tillsagd stöld hos änkan hustru Ingeborg

Svensdotter i Skattetorpet på Blaxtorps ägor om pingsdagen 1723 varan begången, och des hustru Anna Bengtsdotter, vilken fader med åtskilliga stölder varit beträdd, för vilka han lagligen pliktat, hon nu tillstått sig vara så vida delaktig uti de 3ne ovannämde stölder, att hon dölgd nött dem tillika med sin man, och intet tillkännagivit, för vilka stölder målsäganderne Daniel Nilsson och Lars Ersson till det mästa äro av deras egendom förnöjde; altså kan rätten intet döma desse deliqventer för samma stölder som de med en svårare missgärning äro befundne, som majus minus crimer absorbet, bestående den större därutinnan att denne Tilian Kock och dess hustru Anna Bengtsdotter, hava efter övertygande godvilligen tillstått sig av upsåt och okristelig obarmhertighet om nattetid den 30 juli 1722 sedan de först brutit sig in uti en bod, hos bemälte Samuel Jonsson, och sedan de där stulit så mycket som funnits, hava de slagit eld uti en skiördosa och med kål och tyrstickor, som de till elds uptändande med sig haft blåst upp eld och tänt eld uti halmen uti taket på samma bod, som de stulit uti den okristeliga tanke att sedan alt varit uppbrunnit deras begångne tjuvnad intet skulle bliva uppenbarad, vilken eld så vida kommit, att samma bodtak nästan uppbrunnit, och vidare gått in åt förstugudörren till stugan som stod i samma linea, jämväl något I tänt sig i ett annat därvid stående hus, så att där de fattige 3ne folken Samuel Jonsson des hustru Anna Larsdotter och system Kerstin Jonsdotter intet blivit röken av elden varse, alldeles hade kunnat blivit upbrände; vilken de dock genom den stora gudens och några få människors tillhjälp, hava förmedelst det varit tillräckeligt vatten, strax där bredevid fått släcka; Imedlertid haver Tilian och des hustru vistats i en skogsbacke och sett uppå elden, men intet kommit dem till hjälp och undsättning, oansett deras torp och hemvist varit de nödlidande närmast beläget, mindre dem varnat, utom låtit det brinna; så är och nästlidne påskafton en mordbränning på ett torp Skattetorpet kallad tilldragen, därest 6 hus blivit upbrände, för vilken länsman vältt Petter Hultenberg med flere även hava dem, efter någon undsägelse misstänkte; men Tilian bevist sig den dagen eftermiddagen varit hos Sven i Lådda, det han nu betygat, så finner fuller rätten honom vara oskyldig därutinnan, men des hustru Anna Bengtsdotter har intet kunna bevisa, mer än hon det själv påstår sig varit hemma efter klockan 3 samma påskafton; dock likväl som inga vittnen eller skäl till des övertygelse äro andragne, så kan rätten ej döma i mongel av bevis till den senare mordbränningen skyldige; men som de med den förra vist en märkelig arghet emot sin nästa, att de av upsåt och samrådande efter eget otvunget tillstående, som och i själva verket är visat hava uti den fulla intention tagit sticker kål och eldtyg med sig till blinde Samuels torp, och där tänt eld på uti den åstundan att både hus och bemälte 3ne personer skulle brinna upp, vilket och värkeligen skett, där de intet vaknat av rökens qväfjande; altså som det är en svår högmålssak att upbränna sin nästa; så dömmar rätten dem argumento 11 cap och 9 stl högmålsbalken 22 cap 4 § byggbalken desse missgärning och mordbrännare, sig androm överdådigen till välförtjänt straff, sky och varnagel, Tilian Kock och des hustru Anna Bengtsdotter, som en sådan faselig missgärning begått, att mista livet genom halshuggande och sedan å bålen att brännas, och deras egendom till 3 skiftes, konungen, målsäganden och häradet, efter berörde 11 cap högmålsbalken gånga. Vilket till höglofliga kongl Göta rikets håfrätts högrättvisa omprövande underdån ödmjukeligen i anledning av kongl majts brev den 29 juli 1698 hemställes, Imedlertid och till des högbeamte kongl rätts svar och dom därom ankommer, skola bägge desse personer Tilian Kock och Anna Bengtsdotter föras till Linköpings slott att förvaras. Åliggandes länsman att adjungera sig 2ne nämdemän, som förfoga sig till att inventera den egendom som kan i desse deliqventers torp finnas och först målsäganden Samuel Jonsson för des bortstulne saker förnöja, och den övriga till konungen och häradet använda.

§ 25.

Jägmästaren välbde Anders Riet, haver låtit instämma soldaten Jonas Schedman för Skiestad rote, för det han uti förbuden tid, skjutat harar och fogel, som han haft med sig till mötet i Fåläsa nästlidne våras: denne soldat kom intet tillstådes, ej heller vet nu någon varest han sig uppehåller om vilken betygades att han ej heller brukat sine salighets medel sedan 1721: mer än en gång. Jägmästaren förbehöllt sig att angiva denne karl hos högvälborne herr baron och landshöfdingen, på det han kan genom cronobetjänterne efter slagen bliva och i förvar hållen till nästa eller extrating, att då så väl för olofligt skjutande, som avhållandet ifrån de heliga sacramenternas åtnjutande

lagligen må umgälla, emedan rätten ej nu kan döma honom in contumaciam, som ej erhållit citation.

1724 den 15 oktober höstting

sidan 3

Länsmannen Petter Hultenberg har instämt Per Arvidssons hustru Maria Månsdotter i Slyckia och drängen Nils Persson ibm för beryktat lägersmål åberopandes sig till vittnen pigan Ingeborg Håkansdotter, drängen Måns Jönsson i Slycke, Jöns Persson i Hagen och hustru Maria Persdotter i Slycke. Och som svaranderna nekade till angivandet, avlade förenämde vittnen eden å hand å bok emedan intet jäf var emot dem att anföra. Berättandes först pigan Ingeborg Håkansdotter i Fogelberg, att förledet år, enär hon tjänte hos Maria, och Per Arvidsson varit till Bergslagen förrest, har drängen Nils Persson gått till hustru Maria Månsdotter i sängen, men intet vet hon om han där haft något med henne att göra. Andra vittnet drängen Måns Jönsson berättade, att han under de 4 års tid han tjänt Per och Maria aldrig förstått eller förnummit något oanständigt av henne. Det tredje vittnet Jöns Persson i Hagen, sade sig intet hava det ringaste att berätta uti dene saken, vidare än han hört detta kärringe sqvaller löpe omkring. Det 4de vittnet hustru Maria Persdotter, sade sig intet hava något att vittna eller berätta uti denne saken, emedan hon ingen kunskap haver därom. Vidare bevis kunde länsmannen intet framskaffa. Hustru Maria Månsdotters man Per Arvidsson frikallade aldeles sin hustru för detta ryktet, och påstod att länsmannen måste sitt angivande eller därför plikta, aldenstund han aldrig hört av något rykte förrän des hustru blivit stämd. Länsmannen förkalrade sig härvid intet mera angivit än vad ryktet uti socknen utspritt, viljandes varken för det ena eller det andra hustru Maria något vidare tillägga.

Resolutio

Det haver väl länsmannen Petter Hultenberg icke allenast angivit att ett allmänt rykte varit över hela socknen, det hustru Maria Månsdotter i Slycke och drängen Nils Persson skolat haft lägersmål med varandra, utan haver han också med vittnen sökt dem det samma att övertyga; men som alla hans åberoapde vittnen vilka edeligen blivit avhörde intet vetat något uti dene saken att berätta varigenom hustru Maria kan bliva graverad och till en sådan gärning bunden, hennes egen man också inför tingsrätten förklarar henne aldeles fri för en så grov beskyllning; altså och emedan lag likmätigt är att ingen annan än man och hustru äger tillvite varannan hor vilket här inte skett är; ty bliver hustru Maria Månsdotter, så väl som drängen Nils Persson ifrån länsmannens tillmäle i detta mål aldeles befriad.

1725 den 12 jan vinterting

Sidan 47.

Det har väl pigan Maria Erikdotter på Fagerhults ägor instämt soldaten Shierman för det han den med henne över det uphävne äktenskapslöftet ingångne förlikningen; nämligen att Maria Erikdotter som der till samtyckt skulle åtnjuta 2ne års gröda vid soldate torpet och även höet att uppfodra sine creatur med, skall sedermera upphävit, igenom det att han litet före helgedagarna tagit nyckelen till torpet, och hon under den tiden ej insluppit. Soldaten nekar aldeles till Marias angivande, och tillstår icke allenast förlikningen, och att han den samma ville hålla, utan berättar också vad nyckelens borttagadne vidgår, att han för den orsaken tagit den till sig, efter han fått förnimma, som och varit bahnen, efter nämde man Sven Mattssons i Fettjestads berättelse, det Maria velat sålt hö ifrån torpet, vilket som det intet blev värkstält, har han lämnat nyckelen till roten därest de nu äro. Maria kunde uppå soldatens tillfrågan om hon frågat eller talt med honom om nyckelen, intet säga sig sådant gjort, utan som hon intet vid roten fant nyckelen har hon utan vidare efterfrågan tagit stämning; altså och emedan Maria först bort tillspörja soldaten om nyckelen, vilken ägt lika rätt att gå uti torpet som hon, och då förhört om han den ville behålla eller vägra den samma och soldaten förklarar aldrig tänkt förlikningen att upphäva å sin sida utan vill den samma efterleva; ty prövar tingsrätten skäligt att Maria som i så måtto med inga skäl kan visa förlikningen vara av soldaten rubbad och upphäven, bör vid den samma förbliva, och soldaten efter det ingångne gjorde

överenskommandet låta henne den samma obehindrat till godo njuta vid 10 dr smts vite.

Sidan 51.

Över de mål som nämndemannen Sven Mattsson i Fettjestad instämt Lars Nilsson i Kullstad före nämligen 1mo. Att han skulle visa vad han hade att befalla över Tiggesbo åbo och ägor så länge des föräldrar leva, emedan han den 5 juli förleden, såsom svaranden Hans Larsson uti Nykiöels backstugu, och Jonas Svensson med des hustrus givne attester intygar skolat sagt, till Tiggesbo boerne att de skulle slå den äng som Sven Mattsson tänker taga ifrån Tiggesbo, och om det ej mer än ett träd voro i skilnaden så skulle de det nederhugga. Svaranden tillstod det han sagt sådant till Tiggesbo åboer, och det efter commendueren välborne herr Giötherhielms begäran som voro husbonde av Tiggesbo ränta. Commendueren herr Johan Alexander Giötherhielm närvarande tillstod det, uppå den klagan Lars Nilsson för honom anbrakt, att Sven Mattsson ville taga ägor ifrån des faderfader uti Tiggesbo, sagt att så framt ingen dom och syn eller förbod lågo uti vägen, så skulle Lars tillsäga sin faderfader det han slår ängen och hugger uti skogen hädanefter som här tills, in till des han däriifrån bliver lagligen dömder. Till det andra klagomålet att Lars skulle bevisa vad han den 6 juli till Jöns Svensson i Önnersta sagt nämligen: jag skal lse om Sven Mattsson kan bita mig efter han bitit några andra uti socknen, nekade svaranden aldeles. Ehuru det åberopade vittnet sade sig med ed vilja bedyra det han en slik utlåtelse gjort flere vittnen utan Jonas hustru kunde käranden häröver intet framställa. Angående den 3dje punkten som instämder är huru Lars Nilsson med fog kan tala på köpets riktighet om rusthållet Fagerhult efter han sagt att Sven ej skall mera derföre givit än tillsatt en häst, så nekade intet svaranden att han ju talt med Jöns Svensson om sådant, men aldrig uti annan mening än relaterat vad som han vetat derom nämligen att hästen 200 dr smt: det åberopade vittnet gjorde härvid sin berättelse, att Lars Nilsson sagt och berättat för honom, att herr commendeuren Giötherhielm lærer taga rusthållet Fagerhult ifrån Sven, vilket Jonas sagt sig ej kunna tro, då jonas ittererat att det lærer bliva ett dragande derom, men över den utlåtelse Lars skolat gjort om hästen, kan han intet minnas. Vidare uppå tillfrågan svarade Nils att han detta sagt för Sven Mattsson och även för sine grannar berättat.

Resolutio

Det haver väl nämndeman Sven Mattsson i Fettjestad låtit instämna Lars Nilsson i Kulstad för det han 1mo. Skolat sagt till åboerne uti Tiggesbo att de skulle slå den äng som Sven Mattsson tänker taga ifrån Tiggesbo, och om det ej vore mera än ett träd i skilnaden skulle de det nederhugga. 2do. Att Lars Nilsson sagt jag skall se om Sven Mattsson kan bita mig efter han bitit några andra i socknen och för det 3dje. Huru Lars Nilsson med fog kunnat tala om köpets riktighet över rusthållet Fagerhult emedan han sagt att Sven Mattsson derföre ej mera givit än en tillsatt häst. Vad den 1sta punkten angår, så emedan Lars Nilsson förklarar sig efter commendeuren välborne herr Giötherhielms befallning burit sådane ord till åboerne uti Tiggesbo, och herr commendeuren närvarande sådant vidgår, ty bliver Lars Nilsson som så medelst efter befallning gjort frikallad ifrån nämdemannens tilltal, och lämnas honom fritt, där han förmenar sig hava rätt och skäl, sådant efter förutgående stämning emot commendueren att utföra. Till den andra punkten nekade svaranden enständigt och som käranden till övertygande inga andra vittnen hade att påberopa än Jonas Svensson och des hustru vilken varit den samma som berättat detta, för Sven Mattsson, och således ej annorlunda än en delator kunde anses, varföre vittnes eden honom avslagen blev, altså bliver Lars Nilsson i följe av domare regl. 35 § befriad ifrån det tillmäle. Vad den 3dje och sista punkten beträffar, nekade även Lars Nilsson sig därvid ej mera hava sagt än att han det den hästen som Sven Mattsson satt för Fagerhult, ej kostat mer än 600 dr kmt och även det åberopade vittnet Jonas Svensson, som utan ed gjorde sin berättelse, tillstod att vad Lars Nilsson till honom talt i den saken, har varit en berättelse över herr commendeuren Giötherhielm utlåtelse, altså emedan härvid intet kan av käranden visas det svaranden något oanständigt eller förklenigt tillagt eller beskylt honom. Ty frikallas svaranden ifrån des tilltal.

Sidan 71.

Det har nämndemannen Sven Mattsson i Fettjestad efter undfängen fullmakt den 20december 1724

instämt bonden Jonas Eliasson i Tiggasbo, för det han våldsammeligen utan lag och dom den 27 nästledne november utur torparen Arvid Larssons hus i Kuggarpetorp, haver uttagit och till sin moder på Björkehults ägor fört ett lass hö. Varföre påstås regress och rättegångs omkostningars ersättande. Varuppå commendeuren välborne herr Johan Giötherhielm närvarande tillstod det han givit Jonas Eliason befallning taga detta höet, och ehuruväl nämдемannen honom intet instämt, så utlåter sig dock herr commendeuren att vilja comparera. Berättandes altså, att han uppå den kunskap och klagan Jonas Eliason gjorde, det Sven Mattsson borttagit alt hö på tvisteparken, varibland likväl större del varit det hö som på Tiggasbo enskilte ägor blivit slagit, och förän synen blev hållen uti stackar upsatt på tvisteparken, som på den negden var beqvämligast därtill för markens torrhet. Åberopandes sig till vittnen Olof Elfson i Bommadahl, Jöns Joansson i Brotorpet, och Nils Håkansson i Tråhörna, vilka lærer kunna berätta, varest större delen av det hö Sven Mattsson borttagit, varit slagit antingen på tvisteparken eller Tiggasbos derutom tillhörige ägor, varpå vittnen framkallades, men voro intet tillstädes, nämдемan förklarade att det kan göra honom lika mycket om desse åberopade vittnen äro tillstädes eller ej, emedan deras vittnesmål ej på något sätt kunna honom gravera emedan han har förlikningsdomen för sig, varutinnan honom efterlåtes det på tvisteparken stående hö, och om nu mera än föregives på Tiggasbo ägor skulle varit slagit och dit fört, så hade han och tagit det med, häruppå replicerade herr commendeuren, att så snart han fick förnimma det Sven Mattsson avfört detta höet, har han som funnit nulliteter uti det förrättade syningsinstrumentet medelst att ingen å cronans vägnar varit tillstädes, blivit förorsakad att besvära sig hos högvälborne herr baron och landshöfdingen eller des ämbete, varpå han erhållit den 24 december resolution att parterna sig skulle den 14 januari 1725 hos honom infinna, och imedlertid, det som tvistades om vara under sequester.

Häruppå gav nämдемannen till svars att som han den 25 november förleden redan fört bort höet, och han ej förr än den 10 januari innevarande satt part om sequesten, så förmenar han det intet vara skyldigt under sequester, som så långt förut var avfört, utan vad som han hädanefter kan göra sedan han erhållit communication av resol. Vidare hade parterna intet uti denna saken att påminna.

Resolutio

Tingsrätten övervägade denne sak och aldenstund av bägge parterne tillstods, så som och av den högtde landshöfdinge ämbetets utgivne resolution den 24 december 1724 med tydeliga och klara ord finnes det alt som tvistigt göras skulle under sequester sättas och förbliva uti det stånd det förr varit, till des det närmare fått gjort sig om rätta beskaffenheten därav behörigen underrättad, parterna även vidgå sig igår deröver varit till förhör, men kunna intet upvisa vad därvid blivit slutit antingen sequestere blivit stadfäst eller upphäven; fördenskull kan tingsrätten vid så beskaffade omständigheter, sig ej befatta med denne sakens entliga avslutande.

Sidan 74.

S.D. Kärade nämдемan Sven Mattsson efter utvärkat stämning till commendeuren välborne herr Johan Alexander Giötherhielm för det han igenom bönderne Jonas Eliason i Tiggasbo och Lars Nilsson i Kullstad den 7 december utan lag och dom utur torparen Arvid Larssons hus i Kuggarp våldsammeligen tagit och sedermera låtit bortföra 1 ½ lass hö, varföre påstås ersättning samt rättegångs expenser, svaranden erindrade att denne saken hänger tillsammans med den förra som Sven Mattsson emot bonden Jonas Eliason instämt, uti vilken redan dom är fallen; vilket såsom käranden även tillstod; altså upskjutes med denne saksens avgörande, til des högvälborne herr baron och landsöfdingens utslag uppvises om den redan gjorde sequestern skall bliva ståendes eller ej.

Eljest angav nämдемan Sven Mattsson att herr commendeuren så snart han av den utsände nämдемännen Joen Jönsson och Jonas Nilsson i Bankeberg emottagit stämningen har han den sönderrivit vilken sak såsom den intet instämd är, åligger det Sven Mattsson den samma aningen själv utföra eller till landsfiskalen med sine behörige skäl och documenter avleverera, så att den till nästa ting kan bliva instämd och avdömd.

Sidan 80.

Pigan Anna Persdotter i Winneberg har låtit instämman bonden Nils Bengtsson i Stillinge för det han den 28 december förleden uti julgästbodet hos Sven i Winneberg, kallat henne påta. Varöver Nils sig förklarade att som de varit rolige och haft lekar för händer så haver han som för en sin erhållne pant skulle döma, sagt det de skulle taga påta i famn, bedyrandes det han där med intet argt eller ont täkt, utan i sin oskyldighet sådant sagt, efter den vana och sed som här å orten brukelig är att nämna, åboerne och des barn efter gårdens namn, och som hennes fader bott uti en gård som kallas Påtorp har han blivit kallat påten, och i anledning därav haver Nils denne gången kallat dottren påta. Uppå tillfrågan och föreställning, sade pigan sig ej kunna just tillägga Nils, att han sådant gjort av arghet, och henne till förtret, men håller före och påstår att, som det intet är hennes christningsnamn, hon intet bort med detta nämns såsom ett lerkord. Behållandes att tingsrätten ville försätta ett vite för den som hädan efter nämner henne vid det namnet påta. Och aldenstund Anna intet kan fullfölja och bevisa det svaranden Nils Bengtsson av arghet och henne till förtret nämt henne vid det namnet; fördenskull bliver han ifrån plikt denne gången frikänd. Blivandes för övrigt av tingsrätten 40 mkr smts utsatt, för dem som hädanefter understår sig att kalla eller nämna Anna Persdotter påta. Det vore sig på skämt eller eljest.

1725 den 28 maj sommaring

Sidan 133.

Bonden Sven Elversson i Unnerstad och fendriken Johan Sviring kärade vice versa till varandra, den förra det herr fendriken av egit godtycke slagit lås på ett brunt stod, vilket Sven på auction den 17 marti 1724 köpt, och herr fendriken vill sig till ägare, item för fyra resor utgjutne skälsord skälm, som för orsakade rättegångs expenser, den senare att Sven lmo. Skall emottagit en silverbägare om 6 ½ lod på honom att låna penningar till stodets inlösande för herr fendriken 2do. För det Sven intet vill uppvisa quittencer på de 34 dr 16/ kmt som han för fendriken betalt bestående uti stodets inlösen, 30 dr kmt, slädans inlösen 4 dr kmt 3tio. För det Sven intet velat tillstå 3 dr kmt som des hustru emottagit, och 4to. För en järnskodd slåde Sven utan fendrikens tillstånd försålt, samt för expenser över stodets fjättrande och låsande förklarade sig fendriken således, att som det samma tillika med en järnskodd skrinda blivit av länsmannen pantad 1724 uti februari månad för den spannmål han 1718 av fendriks bostället upptog, vilken sedan på auction försäljas skulle, och herr fendriken för sin angelägenhet till Stockholm resa skulle, har han gjort avtal och lämnat sin zedel till Sven, att han skulle infria stoet för 5 plåtar och sedan vid fendrikens återkomst undfå sine utlagde penningar, uti följe av vilken avhandling han förmenat och än förmenar sig stodet tillhöra sedan han den 3 förledne pingsdagen därföre erlagt 30 dr kmt, vartill bonden enständigt nekar, påståendes att aldrig skall kunna bevisas det han något accord sig åttagit att för fendriken inlösa något stod, och utav den Indelen fendriken sig åberopar den 112 marti 1724 givit bonden så lydande: Sven Elversson i Unnersta inlöst ett ungt stod för des värde 5 plåtar, vilka peningar han vid påfordran levererar till vederbörande cronobetjante, intet finnes eller kan slutas, att bonden sig åtagit eller fendriken sig förbehållit någon återlösen, och ej heller några vittnen dertill kunde åberopas som accordet åhört. De av Sven instälte vittnen nämndemannen Anders Olofsson uti Sjögestad, Olof Eriksson uti Unnerstad och Jöns Svensson i Hacksta, vilka varit tillstädes enär fendriken 3 dag pingst levererat 30 dr kmt, berättade att Sven dem ej emottagit, utan fendriken lämnat dem på bordet; altså prövar tingsrätten skäligt det Sven som till intet accord med skäl emot sitt nekande bindas kan, äro och bör vara rätta ägaren av stodet, vilket han efter länsman Hultenbergs givne attest den 17 marti 1724 på en offentlig auction inlöst och inropat; hålst herr fendriken nu inför tingsrätten tillstår sig vid avresan givit silverbägaren 6 ½ lod till Sven för åtnjutande kåst, som han likväl uti sin vice versa stämning, låtit anföra som ugivit till stodets inlösande och således des vice versan talan i den puncten av sig själv faller. Till Svens käromål angående oqvädins orden nekade fendriken intet, varom utom des det ena vittnet intygade, varföre herr fendriken i följe av det 43 cap ting balken pliktar för vardera 3 mkr smt vilket för 4 oqvädins ord gör 12 mkr smt. Uppå den 2 puncten herr fendriken instämt angående quittencers upvisande av Sven, för den inlösta hästen och slädan, finner tingsrätten det Sven ej varit skyldig till, emedan det

intet kan visas att han varit uti de mål des fullmäktig eller ombudsman, varföre Sven också nu ifrån det tilltalet befrias, så väl som och ifrån det 3de tillmäle att des hustru uti det ovannämde vittnet Anders Olofssons närvaro nekat till de 3 dr kmt fendriken henne för 3 år sedan levererat, emedan hon dem senare uppå närmare eftertänkande tillstått; den 4de av herr fendriken instämde puncten om en slädes föryttrande utan des vetenskap, så emedan den persedlen även efter länsman Hultenbergs givne attest på auction är såld och av Sven inropat, ty haver herr fendriken intet haft fog derom Sven att instämma. Utan prövar tingsrätten skäligen det herr fendriken som 3dje dag pingst lagt lås uppå Svens stod, och således bonden blivit hindrat det samma att nyttja och bruka till sitt åkerbruk, bör derföre till Sven Elversson betala uti skadestånd 2 dr smt, samt uti rättegångs omkostnad för sig och sina vittnen 5 dr smt.

Emot denne dom appellerade herr fendriken med 3 mkr smt, under den högt ärade lagmansrätten och även Sven Elversson angående expenser.

1725 6 oktober höstting

Sidan 195.

Hustru Anna Bengtsdotter i Staveryd tilltalade fjärdingsmannen Daniel Nilsson i Ståhlarp för det att han om våren 1724 utan laga tillstånd skall tagit ifrån henne ett grönt vallmarslifstykke, en grön vallmarskjortel, ett sängförlätt, ett brandjärn och en spegel, vartill svaranden ej nekade utan tillstod sig hava tagit sådane saker, som här uprepeterades, uti avbetalning på den stöld som hennes man begått, vilken till Marstrand blivit förd, varvid Vifolka härads tingsrätt givit sitt utslag då även samma gång, som desse saker varit för tingsrätten och blivit värderade, samt fjärdingsmannen i avräkning på sitt skadestånd anslagen, som utur det hållne protokollet skall vara att är see, varom som man nu denne gången intet kan få någon underrättelse, så åligger det fjärdingsmannen till nästa ting att anskaffa samma documenter varföre saken emedlertid uppskjutes.

Sidan 196.

Efter förutgången stämning tilltalade ogifta qvinfolket Maria Eriksdotter i Fagerhult soldaten Jonas Schierman, det han uti följe av venerand consistorio Linkopensis Resol. av den 12 maj 1725 måtte övertyga henne den angivne otillbörl. sammanlevnad med dragon Lustig 2do. Att Schierman må befria sig ej hava haft köttslig beblandelse med Maria Eriksdotter 3to. Att övertyga henne hava lagt folk att skaffa sig man av soldaten Gunberg 4to. att Schierman ej med någon annan må sig befria för än han ifrån Marja lagligen blivit skild, eller i vidrig händelse för alla omkostnaders ersättande henne förnöja, den första puncten sade Schierman sig vilja bevisa med sine åberopade vittnen, soldaten Per Bergqvist, torparen Lars Andersson på Drättings ägor, torparen Måns Anka på Tiggesbo ägor, hustru Sara Larsdotter i Krångesta, samt rytturen Olof Wykström, och Jonas Rysell av vilka vittnen ingen mera var tillstädes än soldaten Per Bergqvist, emot vilken, som intet var något jäf, avlade han sin ed med hand å bok, och gjorde efterföljande berättelser. Och först att han intet vet något att berätta derom, det Maria skolat haft någon köttslig beblandelse med dragonen Lustig 2do. Vet ej heller att Schierman haft någon köttslig beblandelse med Maria 3to. Det Maria allenast sagt till honom, om han kunde skaffa henne soldaten Gunberg, så vill hon aldeles övergiva Schierman, till att visa, det hon fått så god man som han är, och därföre även lovat sig vilja giva vittnet halm, och hö med mera ifrån torpet, och även lovat honom bliva okrafd för 4 alnar lärft som vittnets hustru av Maria länt, men vittnet svarat henne sig sådant intet kunna göra, mera viste han intet.

Den 7 oktober inkom förenämde vittnen, torparen Lars Andersson, torparen Måns Anka och hustrun Sara Larsdotter, som efter avlagd ed utan jäf berättade, var för sig särskilt, och först hustru Sara Larsdotter i Krångesta, att om en lördagsafton har Maria Eriksdotter kommit till vittnet, hos vilken dragon Lustig varit inqvarterat, men då om aftonen, intet varit hemma, förän om söndagsmorgonen, då han kommit hem, och sedan han litet varit i stugan, har han gått ut i andra stugan, och vinkat ut Maria, men vet intet vad de haft att talats vid, utan kommo strax in igen, och följt så med det andra kyrkofolket till kyrkan, och när de voro komne utur kyrkan, och ätit middag, gick dragon åter i

andra gården till vice korporalen, och kom intet igen för en stund på natten, emedlertid har Maria lagt sig uti dragons säng, och då dragonen kom in, har hon velat stå upp och gå ur sängen, men dragon hållit hene qvar, och sagt, sängen är så stor vi få väl båda rum, då vittnet sagt sängen är stor nog, och om i vore två till, så få I väl rum, det är långt upp till taket. Frågades om vittnet vet att Schierman haft någon köttslig beblandelse med Maria ? Svarades nej, vidare uppå tillfrågan sade, hon sig ej heller hört, att Maria skolat skaffa sig en annan man av soldaten Gunberg, mera viste hon intet. Det andra vittnet Mnås Anka berättade, att dragon Lustig varit inqvarterat uti Tiggesbo, derest Maria tjänt hos Lars Nilsson i Tiggesbo, då vittnet säger sig veta att dragon friat till Maria, men ej med något halvare, derpå vittnet en gång skämtat med Maria och sagt nu är I fästepiga Maria, vartill hon svarat ja men, sedermera har vittnet en gång talt med dragon på gårdet, der de bägge gått och kört, och sagt; I får vackra kläder I nu av Maria, då dragon svarat ja, jag får väl betala dem, ty jag måste derföre stå på både natt och dag. Vidare när dragonerne skulle marchera till Stockholm 1719, har Maria fått en attest, som corporalen skrev, den vittnet säger hon köpt av corporalen för ett par strumpor, varuti han efter hennes begäran skrivit, det hon skulle vara fästepiga, emedan Maria sagt, eljest äta de upp mig när dragonerne komma bort, och sedan dragonerna varit borta, har Maria sagt till vittnet och hans qvinfolk, som nu äro döde, att hon intet var entsammer, och sagt om det så skulle vara, så skall jag säga till klockaren så kan han berätta det för prästen, mera viste han intet. Det 3dje vittnet Lars Andersson berättade, att förleden höstas ett år sedan, har vittnet gått till Maria på henne loge, där hon stod och tröskade, att kräva 3ne kannor råg av henne för dagsverken han har gjort dem hon honom givit, och derpå sagt Lars kan I skaffa mig en vacker man, så skall jag giva eder ½ spann råg, då vittnet svarat, rågen vill I gärna hava men det andra står jag intet ut att lova. Frågades vittnet om han viste att hon haft någon köttslig beblandelse med Lustig, eller med Schierman ? Nej mera viste han intet. Och som de övriga Schiermans vittnen intet voro tillstädes producerade qvinflket Maria Eriksdotter till vittnen hustru Karin Joensdotter i Stillinge, Joen Svensson i Stafveryd, skogvaktaren Måns Jönsson i Yckia, pigorne Karin Arvidsdotter i Yckia, Elin Håkansdotter i Fagerhult och joen Jönsson i Tiggesbo, som efter avlagd ed utan jäf berättade, var för sig särskilt och först hustru Karin Jönsdotter; att när hon skjutsat dragonen bort som varit i kvarter hos henne, har hon varit inne i en bo där Lustig varit, då Lustig frågat vittnet om hon kände Maria i Tiggesbo, har hon svarat ja, då Lustig bett vittnet hälsa henne många 1000de goda nätter, och sagt att vittnet skulle bedja Maya om någon ärlig karl kommer, och friar till Maya, så bed hennetaga emot, jag lär intet komma igen, och vad jag tagit av henne det har jag ärligen betalt henne, mera viste hon intet. Det andra vittnet Joen Svensson berättar att han varit ute i boen med Lustig när han skjutsat honom till Bankeberg, och druckit ett stop öl, men har intet hört, eller givit akt på vad han talt med en och annan, och vet så ingenting att berätta. Det 3dje vittnet skogvaktaren Måns Jönsson i Yckia, berättade att han har intet mera att säga, vidare än Schieman tagit honom med sig såsom vittne, då han skulle fria till Maria, det han gjort. Frågades vittnet om han vet det Schieman haft någon köttslig beblandelse med Maria ? Svarade nej, vet ej heller något oanständigt med dragonen Lustig och henne, mera har han intet att erätta. Det 4de vittnet Joen Jönsson berättar det hans hustru sagt för honom, att för 2ne år sedan har Schieman varit i Skiesta när hon där tjänte, och kommit i boden där vittnets hustru låg, då hon sagt till Schieman gå bort och lägg eder där I skall ligga i drängens säng, dit han gått, och där låg Maria Eriksdotter förut, hos vilken han där legat hela natten. Frågades om vittnet viste något av dragon Lustig och Maria ? Svarade nej. Det 5te vittnet pigan Elin Håkansdotter berättades sig ingenting sett eller själv hört något. Det 6te vittnet Karin berättar, att hon vet ingenting mera, allenast Schieman och Maria legat tillsammans på en loft svala, men et intet huru länge. Schieman åberopade sig till vittnen nämndemännen Per Larsson och Daniel Månsson i Skiestad, vilka sedan eden utan jäf var aflagd, frågades först Per Larsson om han viste det Maya och Schieman haft någon köttslig beblandelse med varandra ? Svarade nej, vet ej heller om dragon Lustig och Maya, haft någon köttslig beblandelse med varandra, utan sade att allenast om en qväll när Schieman och vittnet samt des syvson varit inne, har Maria kommit in, då Schieman sagt till henne, vest du vad Maya ? Jag vigs aldrig med dig, då hon sagt, nå i Jesu namn så låt det vara dervid, och derpå ingingo de förlikning hon skulle sitta i torpet och nyttja des gröda i 2ne år, det hon och gjort. Det andra vittnet Daniel

Månsson gjorde enahanda berättelse med den förra, ej heller vet han varken något om Schieman eller Lustig. Ytterligare producerade soldaten Schieman sine förr åberpade vittnen ryttaren Olof Wykström och Jonas Rysell som gjorde sin edeliga berättelse, och först Jonas Rysell, att han för några år sedan kommit till följe med dragon Lustig vid Staveryd och skulle gå till Skrånge, då han burit 2ne st skjortor, under armen och vittnet frågat varest han dem fått, vartill dragon svarat, att han fått dem för det han legat hos Maya i Tiggesbo. Frågades vittnet om han vet att Lustig eller Schieman haft någon köttlig beblandelse med Maya ? Svarades nej, mera viste han intet. Det andra vittnet Olof Wykström berättade, att året efter, sedan dragonerne gått härifrån, har Maya bett vittnet, det han skulle skriva brev för henne till Lustig, och ärindra dervid, att hon detta året intet statt sig, utan om Lustig nu vill komma igen, och hava henne, så är hon till reds. Frågades vittnet om han viste det Lustig och Schieman haft något olofligt umgänge med Maria ? Svarade nej, mera viste han intet. Flere vittnen voro nu intet på någondera sidan att framte. Qvinfolket Maya påstår än ytterligare det Schieman intet kan neka, att han haft olofligt umgänge med henne, påminnandes honom huru som han i våras ett år sedan, då han kommit till henne och hon berättat huru det varit med henne beskaffat, han om natten stigit upp och tagit sin jakthund och kastat uppå henne, då hon låg sovande, varöver hon blivit så förskräckt, att hon fått missfall; men Schieman nekade aldeles dertill. Frågades qvinfolket om hon har någravittnen eller bevis dertill, som veta derav eller sett att hon fått missfall ? Svarade nej, emedan Schieman bett henne intet säga det för någon, utan sagt han skulle aldrig svika henne, utan hålla vad han lovat. Häruppå uplästes protocollet, och som parterne dervid intet vidare hade att ärindra, Resolverades; aldenstund utav det av Maria Eriksdotter inför tingsrätten upviste extracto protocollis venerandi consistorio Linkopensis av den 12 maj 1725 befinnes att denne saken dersammastädes anhänlig gjord, och ännu oavsluten. Fördenskull kan tingsrätten sig över Maria Eriksdotters instämde mål oh påstående intet befatta.

Sidan 237.

Efter nämдемännen Sven Mattsson uti Fettjestad och Per Larssons uti Ullstorp gjorde berättelse, samt profossen Lars Örbergs eget tillstående att hava med en bössepipa slagit torparen Sven Persson i Kyhlebo. Pliktar profossen för 2 blodvite 12 mkr smt, och för 2 blånader 6 mkr smt, uti följe av det 10 och 13 cap sårn b, samt desutom betala uti expenser 1 dr 16 smt.

Sidan 243.

Soldaten Tilian Kocks hustru Anna Bengtsdotter och bonden Joen Svensson i Staveryd kärade vice versa till varandra, den förra, att Joen henne ovetandes tagit ifrån henne på åkren 11 par nekar vete och erter efter 4 kannors utsäde. Samt kläder ett åkekläde av ull, en svart sampvallmars tröja 3 alnar och 3 kvarter treskaft blaggarn en grå vallmarsräck med tenknappar, ett par grå klädesmuddar, en vit ullmyssa, en skärddaresax, och en eldtång. Den senare åter tilltalade Anna för det hon 1724 låtit upäta en rågsvedja för honom 2do. Borttagit en bod ifrån soldatetorpet 3tio. Brutit sönder ett lås, för en bod uti Staveryd, och tagit derutur råg 4to. Sönderslagit ett nytt fönster uti soldatetorpet, varföre Joen ett nytt måst låta insätta. Uppå Annas klagomål förklarade sig Joen Svensson. Berättandes det han som varit Tilians rotebonde, och enär Tilian med sin hustru för begången stöld och beskylt mordbrand blevo till Linköpnings slått införde, har des hus eller torpet blivit öde, och har han då tagit desse saker till sig, och som Anna 1722 blivit sakfälld att betala Joen 3 dr smt så har han behållit bemälte saker till des de blivit betalte. Vetet angående så blev derefter 4 kannor, varav Joen tagit 2 och de andra 2 har Måns tagit .erterne har Joen hackat upp efter de legat på marken till snön kommit, och enär de skulle torkas hava svinen dem upätit. Anna förklarade sig över Joen Svenssons puncter, att det altsammans var skett, enär des man Tilian var hemma, då de bort talt honom till derom, och nu intet henne. Men kunde dock intet neka att hon ju icke flytt boden ifrån soldatetorpet. Det även tillstod Joen vara skett och förolämpat uti Tilians tid då han var hemma. Måns Nilsson berättade att han 1723 blivit ombuden att skriva ett quittance emellan hustru Anna och Joen, med de villkor att Joen ville eftergiva all praetention, der Tilians hustru ej ville göra honom något hinder eller disput, och Tilian ville ställa sig väl och bliva och bliva hans soldat. Erterne hava sent blivit sådde, och således ej mogne så att de allenast gjort ett lass.

Resolutio

Såsom bonden Joen Svensson i Staveryd medelst Måns Nilssons bevitnande måste vidgå, det han med soldathustrun Anna Bengtsdotter 1722 uti maj månad blivit förlikter och tingsrättens resol. över de böter och expenser Anna Bengtsdotter blivit pådömd redan förut den 24 februari 1722 utfallit; altså finner tingsrätten det han intet haver fog och skäl, att söka få samma böter och expenser avkortade på de saker han tagit hos Anna Bengtsdotter, då hon blivit förd till Linköping utan bör han återleverera henne de uttagne sakerne nämligen ett åkeklädeav ull, en svart stamp vallmarströja, 3 alnar 3 kvarter tre skaft blaggarn, en grå vallmarsräck med tenknappar, ett par grå klädesmuddar, en vit ullmyssa, en skräddelesax, och en eldtång, item 4 kannor vete, men emedan Annas vittne Måns Nilsson berättar att de upphackade erterne voro av aldeles intet värde; ty bliver Joen Svensson för deras återbetalande befriad. Beträffadne den rågsved som Anna Bengtsdotter 1723 låtit upäta för Joen 2do. Att hon flytt en bod från soldatetorpet, och slagit sönder ett fönster uti soldatetorpet, varföre joen henne vice versa instämt så emedan hon påstår, och Joen ej kan ifrånga, att hennes man varit den tiden hemma, då rågsveden blivit upäten, och fönstret sönderslagit, för vilket han bort honom strax lagsöka, som intet skett. Ty prövar tingsrätten för skäligt att nu befria Anna Bengtsdotter för de 2ne målen. Men som Anna Bengtsdotter intet kan visa lof och tillstånd av roten, att borttaga ifrån soldatetorpet den avflytte boden; ty bör hon inom nästinstundande vårfrudag, samma bod tillbakars föra och på samma ställen nedsätta vid 5 dr smt vite.

Sidan 247.

Det kärade landsgevaldiern Dan Rydberg igenom sin fullmäktige häradskrivaren Ambrosius Schultz, till trumpetaren Lars Styrell och des gåhlbo Lars Svensson, samt änkan hustru Anna med des son Johan uti Alorp, för det de våldsammelige uton gevaldierns vetskap låtit slå och inbärga en del av grödan, av utjorden uti Bonnarp, som är anslagen rusthållet Krångsta No 106 under Wifolka compagnie, om vilken han redan 1721 den 1 juni contraherat med prästänkan madam Anna Lysing: men som svaranderne påstodo sig icke allenast uti många år brukat, denne utjorden emot den årliga räntan 26/ 2 pgr smt: efter upviste quittencer av madam Lysing, alt in till och med år 1723, der likväl bemälte madam Lysing 1721 contraherat med landsgevaldiern om den samma, som förmodeligen för sine contraherade år även väl lærer betalt efter contract sin contingent; altså och emedan tingsrätten ej annat kan finna än att bemälte contract med landsgevaldiern lærer vara rubbat, emedan inga andra contracter blivit för tingsrätten förededde; ty kan tingsrätten med denne saken intet befatta förr jordägaren framkommer och visar huru det förevetter, att sedan contract med Dan Rydberg blivit gjort, sedermera för samma år ett för utjorden blivit utav svaranderne emottagit.

1726 den 20 maj sommaring

No 29.

Pigan Maria Eriksdotter har instämt soldaten Jonas Schiman att framte de skäl han den 24 november anfört uti ven. Consistorio uti Linköping, till undvikande ifrån det med Maria gjorde äktenskaps löftet, uppvisandes ett extract av Ven. Consistorio lincopensi protokoll av den 24 november 1725, varutinnan saken till häradsrättens avslutande remitteras; varpå soldaten sig instälte och återopade sig till vittnen hustru Maria Nilsdotter i Tiggesbo, vilken framkallades då pigan Maria Eriksdotter påstod att hon intet måtte få vittna emedan hon intet säger sanningen; varpå rätten begärte det Maria Eriksdotter, skulle vid handen giva vaf jäf hon haver emot henne, derå hon svarade att enär de bägge tjänt tillsammans uti Tiggesbo, har Maria Eriksdotter aldrig kunnat gjort henne uti lag, utan de alltid gnabbas sins emellan, vidare frågades om hon ej haver fler och andre jäf Därtill hon svarar nej, förmenandes detta var nog att hon vore hennes avunds vitne; men som tingsrätten ej kunde erkänna detta Maria Eriksdotters påstående och anförde jäf för lagl.; ty blev hustru Maria Nilsdotter tilstadd eden att avlägga. Den hon med hand å bok gjorde och derpå berättade: att en dag enär de brände uti Tiggesbo brännvin har Maria Eriksdotter begynt att tala om dragon Lustig, och då ibland annat sagt om han nu reser bort, så lærer de äta upp mig, det är vist intet är jag med barn rådder, men så kan jag ej heller säga mig fri för honom, mera har hon intet talt

för vittnet. Härpå inkallades Lars Nilsson i Tiggesbo, vilken utgivit sine attester, så väl till Maria Eriksdotter av den 1 marti 1725, som och till soldaten Schiman den 26 september 1725, och förestältes dem samma att förklara och med ed bestyrka, men parterne utlätto sig att de ingen fordrade av honom utan tiltro sig bägge hans berättelse, varuppå han sedan den förste attesten blev uppläsen tillstod sig att han vara sjuk och låg den gången mönsterskrivaren Frivall begärde den attesten av honom, och finner det den samme intet aldeles så är stäld som han berättat, börjandes så att förtälja det soldaten Schiman första gången något före julhölgen kommit till honom och sedermera derpå åtskilliga gånger, då han kunnat förmärkt att Schiman väl haft något frieri till Maria, men till honom haver han intet der omtalt, förr än en gång han kommit till vittnet en qväll och begat läna hus då vittnet tillsporde honom och Maria om de hava något frieri sins emellan oh skola äga varandra, var till de låtit förstått sig haft den meningen och Schiman sagt sig kunnat tagit henne utur vittnets tjänst vårfrutiden, var till enär vittnet svarat att han sådant skolat kungjort den tiden, då han för julhelgen var hos honom, har vittnet kunnat på annat sätt sett sig om, har Schiman sagt om hon sutte emellan ögonen på tig, så skall jag instundande michels mässä taga henne bort, vidare om qvällen enär de gått till sängs har Maria lagt sig hos vittnets dotterdotter och Schiman uti en annan säng straxt bredevid vittnet, då de legat och talt sins emellan, men varom det varit har han som svaghörd ej så noga hört, mera än Maria sagt tränger, vem har sagt det vem har sagt det, och ytterligare jag skall nog hålla min loven och gått så där på till Schiman uti sängen, men kan intet tillägga dem något oanständigt, emedan hon intet vet vad sedan kunnat skett om des trogne tjänst har han sig intet vidare utlåtut, än det att den tiden då dragon Lustig varit der på orten funnit en hastig fortgång uti huset av det Maja haft under händer, dock frikallar henne att hon intet burit något utom huset. Den andra attesten beträffande, så utlåter sig Lars Nilsson att när dragonen Petter Lustig derpå nejden var inqvarterad och även ibland de 3 hemman honom till underhåll för sig och sin häst voro tillagde även hade Tiggesbo $\frac{1}{4}$ del, haver Maria åtskillige gånger tilltalt vittnet att det voro bättre hon togo dragonen till sig nu att släpa höet annorstädes, och enär han der till ej bejakade och dragonen under tiden kom till honom har han begärt han skulle få ligga der över natten, då Maria och han ofta legat uti säng tillsammans, utom det har hon åtskilliga gånger gått till dragonen der han varit i kvarter och under tiden varit 2ne dagar borta, så att vittnet mycket lidit uti sitt arbete. Att ett äktenskap varit slutit emellan dragonen Lustig och Maria med handräckning, det har Lars Nilsson varit vittne till och slagit hand på då Maria derpå tagit dragon om livet och sagt jag hoppas vi få nu ligga ihop, enär dragon skulle marchera av med regementet, har Maria farit till korporalen och sökt trolovning sedel, men ingen bekommit. Mera sade sig han intet veta att berätta, och der attesterna annorlunda skulle förmäla, så är det intet hans ord. Härpå tilspordes Schiman om han kan med gått samvete neka att han aldrig haft kunskap om detta som desse och de vid förre ransakningen avhörde vittnen berättat förrän han tilltalt Maria om äktenskap, eller han intet haft köttsligt umgänge med Maria? Svarade nej och erböd sig sådant med liflig ed bekräfta; men det att Lustig och Maria skolat varit förlovade hade han hört talas om. Såsom här vid intet mera var att påminna stannade tingsrätten uti följande slut.

Resolutio

Det nekar soldaten Jonas Schiman intet der till att han ju lovat Maria Eriksdotter äktenskap och att han över det samma sedermera med hene förlikts emedan han det samma ej kunnat fullborda för det oanständige leverne han försport henne förut hava fört med en inqvarterad dragon Petter Lustig vid namn, vilken även vid de här för tingsrätten den 6 oktober 1725 som nu detta tinget bevist är, igenom de ojävade berättelser äro skedde 1mo. Av hustru Sara Larsdotter i Krångestad som sett Maja ligga en natt hos dragonen Lustig 2do. Av gl nämde man Lars Nilsson i Tiggesbo som berättat dem ofta legat uti säng tillsammans 3tio. Av hustru Maria Nilsson för vilken qvinfolket Maria sagt sig ej vara fri för dragon 4to. Av mans Anika för vilken Maria efter dragons avmarch sagt det hon tror sig ej vara ensam, vilket alt 5to. Överensstämmer med den berättelse som dragonen gjort till vittnet Anika, att han de av Maria undfångne kläder väl betalar, ty han måste där förestå på både natt och dag, även väl 6to. Den berättelse Lustig gjort för ryttaren Olof Wikström, då han på tillfrågan var han fått ett par strumpor, svarat sig legat hos Maria för dem. Och ehuru väl soldaten Schiman sitt påstående uti den punkten tyckes nog klart och tydeligt bevist, dock likväl som ingen

av vittnen sett någon odygd emellan Maria och Lustig, och Maria påstår att Schiman om alt sådant som emellan henne och Lustig voro passerat, blivit av henne berättat, och han således haft kunskap och underrättelse, han och även häfdat henne sedan förlovningen skedde, fast hon ej blivit havande, till vilket alt Schiman enständigt nekar; vilket dock för tingsrätten är nödigt att veta innan en rättvist slut uti denne äktenskaps tvisten kan träffas; altså och uti anseende till det att Schiman tillbjuder sig med ed att befria, haver tingsrätten skäligt, det bör Jonas Schiman med själv sins ed vid nästa ting sig befria, det han förr än äktenskaps löftet emellan honom och Maria skedde, ingen kunskap haft om det oanständige sängeliggande Maria haft med dragonen Lustig, eller att han häfdat Maria sedan han förlovats med henne. Då tingsrätten vid nästa ting denne saken med äntelig dom vill avgöra.

No. 51.

Å samtelige Gammalkils sockne boers vägnar, infant sig föravskedade länsman Lars Kihlbom att anklaga för detta gymnasisten nu studiosus Petter Setterman för det han genom execution velat tvinga sig till mera uti socknehjälp än efter vanligheten, o det han uti för sokn av vart matlag fordrat 8/ smt, för vilka allmogen, som det intet mäktat utgöra äro pantade, beropandes sig på de ordres och pantlängder som däröver utgångne äro, varav skall finnas huru de äro graverade. Setterman var intet tillstädes utan ar förrest till Uppsalanågot för påsk, har ej helelr någon fullmäktig för sig stält; ty påstod käranden att som igenom nämde man bevisas, att han uti rättan tid stämningen ärhållit, och inga förfall till sitt uteblivande företer, måtte coetumaciter avdömas; men emedan tingsrätten finner denne saken, hava en sådan påföljd, så att den utan Settermans tilstädes varande ej kan avgöras; ty bliver den till nästa ting upskuten.

1726 den 25 okt höstting

No 12.

Martin Schultz i Krångestad, tilltalade trumpetaren Petter Neyman för det han den 17 september 1726 tillskrivit des hustru ett brev derutinnan han tillägger henne hava belackat sig och hans hustru, och bjuder till likasom den onde att vilja förhindra coh avråda att han intet skall få tjänstefolk, och med sådant pläga rofferskor löpa, tillika med flere oanständige utlåtelse 2do. För det han uti olaga tid och emot förordningen, skolat talt till pigan Annika om tjänst; svaranden nekade intet till brevet, vilket han säger sig blivit föranlåten att skriva för det Schultz hustru Debora Wetterman skolat sagt till den pigan han velat städja, att des hustru voro ond, också medelst velat avråda henne ifrån sin tjänst, beropande sig der uppå till vittne pigorne Annika Nilsson och Karin Jönsdotter, vilken senare hustru Debora ville jäva för det hon vore uti des bröd, men som hon själv instämt henne uti denne saken så avlade hon tillika med den förra vittneseden, och berättade först Annika Nilsson, att förledet år då hon lovade sig till trumpetaren, haver hustru Sara i Skränge sagt för henne att hon skulle få en ond matmoder, sedermera haver samma dag Debora Wetterman frågat henne om hon skulle komma till trumpetaren ? Och fått till svar att hon skulle väl det, har Debora Wetterman sagt; en vacker och snäll matmoder få I; men hon är onder och det plå giora goda pigor, derpå vittnet säger sig blivit tvehägsen och ångrat sin loven, men likväl gått uti tjänsten; det andre vittnet Karin Jönsdotter berättade att den sista bönedagen då hon skulle gå på kyrkogården till trumpetarens hustru, har Debora Wetterman mött henne och frågat om hon skulle till trumpetaren i tjänst, då hon svarat det vet gud; efter predikan har hustru Debora tagit vittnet i armen och frågat om hon stadt sig till trumpetaren då hon svarat, att hon ingen städsla tagit, men lovat sig att komma tit, då hustru Debora sagt, gud nåde dig som intet bättre vet, där är ett dagligt helvete, de låta aldrig väl frågades Annika Nilsson, vad tid som trumpetaren henne stadt ? Svarade vid mårnässan eller den 8 september förlidet år; men Karin Jönsdotter sade, att med henne intet blivit talt förrän sista bönedagen.

Resolutio

Såsom trumpetaren Neyman uti Skränge vidgår det brev som han den 17 september 1726 skrivit till Martin Schultz hustru Debora Wetterman, varutinnan finnes oanständige utlåtelse, till vilkas yttrande han intet kan visa sig haft någon skälig orsak, emedan utav de avhörde vittnen pigorne

Annika Nilsson och Karin Jönsdotters berättelser inhämtas att hon allenast sagt des hustru vore ond och således ej tilvitat henne något anstötligt; altså prövar häradsrätten det Neyman för ett sådant sitt oanständige brev i anledning av 43 cap tingm bl bör utan någon förklening plikta 3 mkr smt.

No 59.

Inkallades soldaten Jonas Schiman att i följe av häradsrättens förledne sommaring fälte resolution med själv sins ede sig att befria det han intet häfdat Maria Eriksdotter, varken förr eller efter den tillstodde trolovningen, varvid Maria Eriksdotter sig instälte och anhölt, att innan Schiman eden avlägger, hennes instämde vittnen Maria Jönsdotter måtte edeligen bliva avhörd, emot vilken som Schiman ej något jäf anförde avlade eden och berättade att för ett år sedan haver Schiman varit hos henne då de ibland annat kommit att tala om Maria Eriksdotter och Schiman, då han sagt aldrig vigs jag vid henne, utan förr skall jag plikta för henne, varpå rätten förestälte honom, om han nu med tryggt samvete kan avlägga eden, då han sade jag må bekänna och tillstå att jag legat hos henne men en gång allenast, vidare när det skedde ? Antingen förr eller efter förlovningen ? Svarades det må hon säga varpå Maria svarade att det skett efter förlovningen, anhållandes att han nu måtte bliva pålagd att viga sig vid henne. Mera hade parterne intet att ärindra.

Resolutio

Det haver väl soldaten Jonas Schiman så väl vid åtskillige häradssting, som och åtskillige tider uti veneran consistorio Linkopensi, på det högsta sökt att göra sig ledig och qvitt ifrån det äktenskaps löfte, Maria Eriksdotter påstått dem emellan vara skett, och medelst häfdande bekräftat, och Schiman ej heller det förra kunnat bestrida, fast han till det senare nekat, havandes Schiman med denne saken så vida gått, att han velat överbevisa Maria hava haft olofligt umgänge med en dragon Petter Lustig, vilket han såsom kraftigt skäl till förlovningens upplösande sig åberopat och dertill åtskillige vittnen framfört, av vilka dock likväl ingen kunnat berätta sig sett något vara passerat emellan Lustig och Maria, vidare än Lustig för dem och andra berättat, vilka berättelser giva en stor anledning till prohumptionere Maria och Lustig skolat haft sins emellan ett otillbörligt och oanständigt leverne. Men som Maria Eriksdotter påstått det Schiman jämte trolovning henne häfdat, så har häradsrätten förledne sommaring den 23 maj blivit föranlåten uppå Schimans enständiga nekande och själ gjorde tillbud med eder ifrån sig befria, att pålagga honom detta tinget, värjemåls eden prestera, vilken han uppå Maria Eriksdotters instämde och ojävade vittnes Maria Jönsdotter vittnesmål, för vilken Schiman sagt, sig aldrig vilja viga sig med Maria, utan skulle han förr plikta för henne, ej dristade sig att avlägga, utan bekände det han 1 gång allenast legat hos henne och lämnade Maria Eriksdotter själv att utsäga tiden när det skedde, som berättade sådant passerat, strax efter förlovningen. Altså och emedan Jonas Schiman tillstått förlovning vara skedd emellan honom och Maria Eriksdotter, han även vidgått sig häfdat henne, vilket änskönt det skett för eller efter förlovningen, så är likväl bägge delar trolofning och häfdande värkeligen tillstodde, ty prövar häradsrätten skäligen uti följe av kyrkolagens 15 cap att förklara detta för ett äktenskap som med kyrkones band fullkomnas skall.

1727 den 15 febr vinterting

§ 19.

Fältvebelen manhaftig herr Carl Cederitz, comminister i Gammalkil vördige och vällärde herr Anders Dahlstedt, bönderne Olof Eriksson, Håkan Larsson, Jöns Svensson och Per Larsson i Unnersta, genom deras i rätten inlevererade skrift, besärade sig deröver, att åtskillig åvärkan dem tillfogas av obetänkte människor både i deras skog, mark och bete samt ängars fördärvande av självvaldigt körande deröver vid deras åboende oc brukande hemman berörde by, såsom och med gärdesgårdarnes nedbrytande, anhållandes således om tingsrättens förbud derutinnan; ty varder härmed, vid 40 mkr smts vite tillgörandes och skadans ersättande, av rätten allvarligen förbudit, det ingen eho han vara må, skall understå sig utan lov, hugga eller bortföra någon skog ifrån Unnersta,

ej heller något kreatur av boskap, hästar eller svin olovandes i deras ägor insläppa, mindre deras gärdesgårdar nederriva och förstöra. Sammaledes att ingen må över ders bys stor äng rida eller åka varmedelst gräs vallen förtrampas det vare sig vinter eller sommar, emedan ingen allmän väg är därigenom, efter nämndens intygande, utan stora farvägen går där invid; skolandes detta förbod på predikstolarne vid de nästbelägne kyrkor upläsas och bevis derpå tagas, att här om med så mycket mera kunnogt varda.

§ 25.

Inkom för rätten cronobonden Håkan Larsson i Unnerstad och tillkännagav, det han tillika med des son Anders ihjälslagit en varg förliden den 6 hujus som och nämnden betygade i sanning vara; anhållandes således om någon erkänstla derföre; ty bliver honom av rätten beviljat 2 dr smt för samma varg dräpande enligt kongl stadgan om jakter och djurfång av den 29 augusti 1664 18 §, so mhomom kommer av häradsmedlen utur häradskistan, emot qvittens av vederbörande att utgivvas.

§ 31.

Änkan hustru Elin Larsdotter på Åndebo ägor har instämt sin dotter Elin Håkansdotter och soldaten Jonas Schiman för begånget lägersmål med varannan under äktenskapslöfte; varpå parterne sig för rätten instälte, men ingen officerare för bemälte soldat infann sig att bevista den om honom nu anstälte ransakning i detta mål; berättandes och soldaten sig dem derom tillkänna givit; dock tillstår Schiman nu inför rätten, det han för 2 ½ år sedan trolovat sig med Elin Håkansdotter och det i förrige nämndeman Nils Larssons i Åndebo och ryttaren Olof Wikströms när- och övervaru, som Nils Larsson närvarande berättar och Wikströms attest av den 13 hujus der om inlades; varpå Schieman henne häfdat vid midsommars tiden sistlidne, derav Elin nu är havande, erbjudandes sig Schieman att vilja taga henne till äkta så vida han kunde bliva ledig och fri för det förra qvinfolket Maria Eriksdotter i Måshult på Skränge ägor, med vilken han sig tillförende inlagt och å sista ting efter laga dom pålagd att taga henne till äkta; infinnandes sig och Maria, påståendes, att få förbliva vid det som dömt är. Och som rätten ej hade till hands det förra tings protokollet och Maria icke heller upviste tings resolution, emedna hon säger sig den lämnat till herr kyrkoherden Retzius i Gammalkil; ty ansades hon den här i morgon inskaffa, såsom och att soldaten Schieman detta lägersmål angiver för någon av sine herrar officerare som honom till hjälp härutinnan, och till ransakningens åhörande för rätten sig infinner; varmed parterne gjorde avträde. Den 17 februari infunno de sig för rätten igen, då Maria Eriksdotter upviste denne rättens resolution av den 31 oktober 1726, däruti Schiman och Maria förklaras till äkta varandra som med kyrkans band fullkomnas skall. Herr löjtnanten Erik Lohm infant sig för soldaten Schiman och sökte till, övertala Maria att taga förlikning av Schiman och sedan tillåta honom ingå äktenskap med Elin, varpå hon sade sig betänka vilja; Schiman och Maria vidgå att trolovningen dem emellan skett för 5 år sedan och ½ år derefter har han häfdat henne, och således varder med denne sak till efter middagen differerat; då de återkommo för rätten, erbjudandes Maria sig till förlikning, emedan Schiman sig inlagt med Elin och henne lägrat som vid sista ting ej kunnogt var, vilket och nämnden på tillfrågan berättar, och pretenderar 72 dr kmt av Schiman, vartill han sig ej begiba ville, för sin fattigdom skull, utlåtandes dock Maria sig att vidare om själva förliknings summan vilja betänka. Schiman inlade en attest av herr capitein Norrman dat den 11 september 1724, vari betygas, honom blivit permitterat, att ingå äktenskap med Elin Håkansdotter. Tingsrätten resolverade altså häröver, att som soldaten Schiman under tillstått äktenskaps löfte även väl besovit Elin Håkansdotter den tid som föregående ransakning innehåller, vilket ej för rätten kunnogt var, å sista ting, enär denne rätts resolution av den 31 oktober 1726 utföll emellan soldaten Schiman och Maria Eriksdotter som pålagde äro att äkta varandra, och emedan Maria utlåtitt och egivit sig nu till förlikning med Schiman för det han sig försyndat och lägersmål begått med berörde Elin Håkansdotter; ty varder här om nu förut i anledning av 15 cap i kongl kyrkolagen 2 § remitterat högvördige herr doctoren och biskopens samt venerandi consistori utlåtelse, huru vida äktenskapet emellan soldaten Schiman och Maria Eriksdotter mde gott samvete må upplösas och honom efter ingången förlikning med

Maria som om själva summan då med henne träffas kan, må bygga äktenskap med Elin Håkansdotter som de bägge åstunda och begära.

1727 den 3 oktober höstting

No 22.

Såsom fältväblen manhaftig Carl Cedritz uppå bondens Joen Erikssons i Unnerstad till honom gjorde käromål, tilstod att han slagit bonden och hustrun var sitt slag, varefter blånad synt, ty pliktar han i följe av 10 cap sårm bl med vilja 3 mkr smt för vardera, som är 6 mkr smt, samt uti expenser till Joen Eriksson erlägger 2 dr smt.

No 33.

Bonden Öjar Andersson uti Stora Kålaryd har instämt nämдемannen Sven Mattsson i Fettjestad att emottaga penningar för sin faders till honom utgivne obligationer till 194 dr kpmt capital utom uplupit intresse, och att avstå den till honom derföre pantsatte 2/9 delar uti hela skattehemmet Kappersta, samt för expenser. Däremot förklarade nämдеман att såsom Öjars fader Anders Persson uti sin obligation den 19 juli 1721 utlovat att der han själv ej kunde betala denne summa, så efterlåter han sine systerbarn att få lösa sine andelar uti skattehemmet Kappersta, så kan han intet finna med vad rätt Öjar söker att betala sin faders skuld, hälst han der till ej kan uppvisa sin faders fullmakt, och des utan der Öjar skulle för sin del hava någon rätt att lösa bemälte hemman, så påstår nämдеман att han likmätigt 1720 års bords placat måtte avlägga eden det han löser bemälte hemman för sig och ej för någon annan; Öjar Andersson svarade här till, att vad des faders lov angår, så ehuruval han det intet haver skrifteligt, så är likväl hans moder närvarande som derom vet berätta och nu intygade att sådant är med fadrens vilja, och även att Öjar saken instämma skulle, desutan skall och nämдеман Daniel Månsson i Skiestad kunna berätta att des fader gått till honom och begärt att han skulle vara sonen följaktig att avleverera till nämдеман Sven Mattsson de penningar han voro honom skyldig, det de och gjorde vid sista ryttaresmöte uti Fettjestad. Varuppå framakallades nämдеман Daniel Månsson i Skiestad, vilken efter avlagd ed berättade det Öjars fader Anders kommit till honom och begärt han ville följa med des son och leverera till Sven Mattsson de penningar han av honom lånt, då nämдеман svarat han tager intet emot dem, om du nitet själv följer med, dertill Anders svarat, han må så gärna taga dem av honom, som av mig; derpå han följt med Öjar till nämдеман Sven Mattsson, då Öjar gått in och nämдеман blvit ute, varpå Öjar kommit ut och sagt: han vill intet taga emot några penningar; bedjandes vitnet gå in och taga svar av honom det han gjort och Sven Mattsson svarat att om Anders varit med själv så att de fått talts vid, så skulle han taga emot penningarne; men nu har jag något trångt om tid för ryttares mötet, att jag intet kan taga emot dem. Mera sade han sig intet hava att berätta. Härvid svaranden Sven Mattsson förestälte vitnet, det han ville säga varest Öjar tagit penningarne, och om han ville lösa för sig själv eller för någon annan, vartill vitnet svarade att han intet vet varest han tagit penningarne, utan förment det varit de samam som Öjar förledne sommar lånt av vitnets broder, men sedermera förnummit att de intet varit de samma, intet vetandes annat än att Öjar ville lösa panten för sig själv, emedan han ofta hört honom säga, det han tyckte sig vara närmast dertill emedan det voro ovist huru länge han fick bli der han är, efter som fadren även pantsatt den fjärdingen; och som ej mera var att påminna.

Resolverades

Bonden Öjar Andersson uti Stora Kålaryd påstod det nämдемannen Sven Mattsson uti fettjestad måtte påläggas att emottaga de penningar, som han tillika med nämдеман Daniel Månsson i Skiestad vid förledne ryttaresmöte tillbudit nämдеман Sven Mattsson, fördenskull des fader efter utgivne obligationer hos honom häftar före och deremot pantsatt 2/9 delar uti hela Kappersta skattegård, vilken han vill infria, jämte förorsakade expenser, vilket påstående nämдеман Sven Mattsson sökte på följande sätt att bestrida 1mo. Att Öjars fader Anders Persson uti sin obligation

den 9 juli 1721 utlovat, att der han själv ej kunde i framtiden betala den summan, så efterlåter han sine systerbarn att få lösa sin andel uti Kappersta 2do. Så kan Öjar ej hava någon rätt att betala sin faders skuld, hålst han dertil lej kan uppte sin faders fullmakt och 3tio. Der Öjar skulle hava någon rätt för sin del till att lösa bemälte hemman så påstår nämndeman att han likmätigt 1720 års bordes placat, måtte avlägga eden det han löser bemälte hemman för sig själv och ej för någo annan: vad det första skälet angår, så kan fadrens löfte ej avstänga sonen ifrån sin tillståndige rätt attconservera sine föräldrars egendom till deras och sin nytta; desutan är fadrens löfte conditionelt och med vilkor, nämligen om han i framtiden ej skulle kunna betala sin skuld, och ej der vid med någre ord betagit sine barn deras rätt; för det andra har Öjars moder vilken med sonen nu vid tinget var närvarande intygat, att det icke allenast varit fadrens vilja, det sonen skulle föra penningarne till nämndemannen Sven Mattsson, utan och att han saken instämma skulle, desutan haver nämndemannen Daniel Månsson i Skiestad edeligen berättat det Öjars fader varit hos honom och begärt det han ville följa sin son till nämndemannen Sven Mattsson att penningarne avleverera, dethan och gjort, varmedelst nogsamt är bevist det han haft sin faders tilstånd att penningarne avleverera. Anbelangande den tredje punkten om edens presteradne efter 1720 års bördes placat att Öjar för sig och ingen annan inlöser denne skattedel: men aldenstund bemälte förordning endast och allenast talar om kiöp att enär det klandras och inbördas eden kan fordras, men ej enär en debitor vill inlösa sin utsatte pant; fördenskull och som intet kiöp är slutit emellan Öjars fader och nämndeman, utan allenast ett simpelt lån; altså kan tingsrätten ej befalla nämndeman gjorde påstående att belägga Öjar med en slik eds aläggande, utan prövar skäligt i anseende till desse förenämde skäl och omständigheter det bör nämndeman Sven Mattsson uti Fettjestad, utav Öjar Andersson emottaga de penningar, med vilka han vill inlösa sin faders gjorde skuld så till capital som intresse och således infria den pantsatta skattedelen uti Kapperstad, varjämte det åligger Sven Mattsson i Fettjestad uti expenser till Öjar att ärlägga 2 dr 16/ smt.

Emot denne resolution appellerade nämndemannen Sven Mattsson med 3 mkr smt under den högtärade lagmansrätten.

1728 den 4 juni sommaring

No 4.

Till underdånigste följe av hans kongl majts den 19 februari 1728 till venerandum consistorie uti Linköping ankomne brev och befallning, det soldaten Jonas Schiman av östgöta infanteriregemente som innan han blivit skild ifrån sin trolovade fästemo Maria Eriksdotter, begått lägersmål med Elin Håkansdotter skulle lagligen bliva avstraffader företogs samma sak till avgörande. Och ehuru väl soldaten Jonas Schiman och ogifta qvinfolket Elin Håkansdotter, vilka tillstå sitt med varandra övade lägersmål till sin ursäkt och befrielse vilja förebära, det han Schiman tvänne år förut, skall varit med Maria Eriksdotter förlikt och även undfått sine officerares skrifteliga tillstånd att låta lysa för sig och Elin Håkansdotter; dock likväl såsom utav de i denne saken förr håldne förhör, såväl som Schiman och Elin Håkansdotters nu gjorde tillstående och bekännelse att de med varandra övat olovlig och köttslig beblandelse midsommartiden 1726 då Maria Eriksdotter, hösten förut började processen med Schiman om deras trolovning vilken träta continuerat till den 31 oktober samma år. Fördenskull och emedan slike föregivelser och ursäkter uti kongl majts nådiga brev av den 23 november 1698 aldeles äro förbudne och deremot befalt att varken den ena eller den andra må tilltro sig derigenom vara ifrån sin maka fri och ledig förr än en behörig och laga skillnad i domcapitlet är sökt och för sig gången. Ty prövar häradsrätten skäligt det böra desse 2ne personer för sitt begångne enkla hor, nämligen soldaten Schiman, vilken uti anledning av kyrkolagens 15 cap 12 §, blivit förklarad för Maria Eriksdotters man och således som gift plikta i följe av 1653 års straffordning med 80 dr smt, eller i brist av botum med 26 par spö, 3 slag av vardera, och qvinsperson Elin Håkansdotter såsom ogift 40 dr smt, eller med 13 par ris 3 slag av vardera och derjämte bägge stå 3ne söndagar på plikte pallen och undergå uppenbara skrift. Börandes Schiman till barnets uppfostran ärligen och så länge och till des det sig själft föda kan till Elin Håkansdotter erlægga 3 dr smt.

No 25.

Såsom efter 2ne edeliga vittnens hustru Elin Eriksdotter och pigan Elin Larsdotters i Stillinge samt hustru Maria Jönsdotters utsagor, hustruerna Anna Johansdotter och Anna Joensdotter äro övertygade att hava utgjutit oqvädings ord uppå varandra, nämligen Anna Johansdotter kallat Anna Joensdotter sqvaller racka och tiggare Nilses kona, och anna Joensdotter åter igen kallat Anna Johansdotter dragonhora 2ne gånger; altså pliktade de vardera för 2ne oqvädings ord 3 mkr smt stycket, som äro 6 mkr för Anna Johansdotter och 6 mkr för Anna Joensdotter.

Anno 1729 den 15 januari blev ordinarie vinterting hållit med Valkebo härad uti Bankeberg

No 1.

Qvinfolket Maria Svensdotter har instämt fendriken edel och manhaftig Johan Sviring och des hustru Anna Catharina Cronstrand och tjänstedrängen Jonas Andersson 1mo. För återstående lön ifrån 14 dagar för förledne påska till michaeli, och att herr fendriken och des hustru ej låtit henne bliva kvar uti sin tjänst om vilken de varit överens och accorderat dagen efter larsmässodagen, och hon derpå nekat herr kyrkoherden i Gammalkil utskickade hustru Anna vid Gammalkils kyrka, som anmodat henne att komma till bemälte kyrkoherde och bliva lagårdspiga, varföre hon påstår sin årslön efter förordningen 2do. För det fendriken och des dräng Jonas Andersson skolat slagit henne blå och blodig och des hustru Anna Cronstrand utgjutit på henne oqvädings ord av hora och tik, jämte härav förorsakade expenser. Till det första förklarade fendriken att Maria Svensdotter 8 dagar före persmässan förlide först kommit till honom i tjänst och uti Elin i Björksätter och Sven i Måshult närvaro larsmässodagen uppsagt sin tjänst hos honom, var uppå han sedermera intet brytt sig om henne särdeles som hon vist sig otrogen och eljest fört ett otidigt leverne; oqvädings orden som des hustru skolat utgjutit, tilstår han efter Marias berättelse, dem han även säger sig vilja bevisa. Maria påstår det hon som förlidne påska kommit uti fendrikens tjänst och ej njutit mera än 1 dr kopmt städja och i lön 5 dr kopmt, måtte resten utbekomma. Vidgår eljest att hon uppsagt sin tjänst larsmässodagen, men dagen derefter har fendrikens hustru accorderat med henne, enär kyrkoherdens i Gammalkil utskickade gjorde henne anbud om des tjänst, förmenandes der fendrikens hustru som förbemält är, intet accorderat med henne, hade herr fendriken bort giva henne orlofsedel. Slagsmålet angående så producerade Maria till vittne ryttaren Jonas Rusell, vilken efter avlagd ed berättade, det han varit uti stugan, efter ett hört tumult på gården, sett Maria stöta drängen Jonas för näsan, varpå han tagit till en stake och slagit henne några slag, betygandes Per Nilsson och Henrik Svensson i Skränge det de besiktigat Maria, och funnit henne blodig på kindbenet och en blånad över ryggen. Frågades fendriken varför han icke givit Maria orlofsedel ? Svarade att som hon kommit till honom i olaga tid och intet haft någon orlofsedel med sig, har han ej heller varit skyldig att giva henne någon ifrån sig. Maria vidgår att som hon i 14 veckor varit illa sjuk, det nämдемän Isak Bengtsson och Sven Mattsson intygade sant vara, ej kunnat det året taga sig tjänst, förr än 14 dagar för påsk kommit till fendriken, och fördenskull intet haft någon orlofsedel med sig till honom: att bevisa skälsorden fendrikens hustru utgjutit åberoapde sig fendriken nämдемän Daniel i Skiestad, vilken framkallades och berättade att när han varit med stämningen har gossen Jonas sagt för honom det han intet fått vara i fred för Maria utan alltid gått efter honom, varöver han då till bevis åberopat sig murmästaren Jacob Sundberg och ryttaren Daniel Kindbom.

Resolutio

Beträffande de målen och punkter som qvinfolket Maria Svensdotter instämt emot fendriken edel och manhaftig Johan Sviring des hustru madam Anna Catharina Cronstrand och tjänstedrängen Jonas Andersson, är detta häradsrättens utslag 1mo. Att ehuruval Maria påstår sig kommit uti fendrikens tjänst 14 dagar före förledne påska, så har hon dock ej kunnat bestrida fendrikens nekande der till, och att hon ej förr än 8 dagar förförlidne persmässo kommit uti hans tjänst; altså och emedan inga bevis av käranden kan framtes, bliva svaranden uti det målet efter domareregl 38 § frikänd ifrån kärandens tillmäle 2do. Att Maria ej fått bliva kvar uti sin tjänst hos fendriken, så emedan hon påstår det herr fendrikens hustru dagen efter larsmässan sedan hon uppsagt sin tjänst

accorderat med henne om vidare tjänst ett år, varigenom hon kommit att neka sin tjänst till herr kyrkoherdens uti Gammalkils utskickade hustru Anna vid Gammalkils kyrka, vilken ej blivit till avhörande instämder, ty differeras denne saken till nästa ting, der parterne ej kunna bliva förente 3to. Såsom edeliga vittnet ryttaren Jonas Rusell berättat det han hört tumult, vars uphov han ej vet, dock sett att Maria slagit drängen Jonas under näsan, så att han blött, och att drängen slagit henne derpå, så att efter vittnens Per Nilssons och Henrik Svenssons i Skränge utsagor, huden varit brusten på kindbenet och en blånad över ryggen; altså och emedan man ej kan veta vilken varit uphovsman till oväsendet antingen Maria eller Jonas, ty böra de vardera plikta för sine varandra tillfogade slag, efter det 10 cap sårmb vilja; Maria för skeno 6 mkr smt; och Jonas för skeno på kindbenet 6 mkr smt; samt en blånad på ryggen 3 mkr smt; 4to. Angående de skälsord som fendriken hustru utgjutit på Maria såsom hora och tik; så tillstår fendriken sådant vara skett, förmenandes sig sådant vilja bevisa der av att drängen Jonas, för nämde Daniel i Skiestad då han till honom levererade stämningen, berättat att han ej finge vara i fred för Maria, och att derav kunde slutas, det hon vore lättfärdig; men som drängen Jonas berättelse först blivit gjort då han av Maria för hugg och slag blivit instämd, och hans berättelse i dy mål ej annorlunda än en avundsmans anses kan; altså och emedan inga andra bevis företes kunna av fendriken och han å sin hustrus vägnar oqvädings orden tillstått, ty pliktar des hustru utan förklening uti följe av det 43 cap ting bl 3 mkr smt för vardera, som gör 6 mkr smt. Blivandes de å båda sidor påstådde expenser upphävne.

No 4.

Trumpetaren Petter Neyman uti Skränge besvärade sig över bonden Jacob Andersson på Släntom, för det han förlidne juledag då trumpetaren gått ut att se vad tumult det var han hörde, haver skolat angripet honom med oanständiga ord och hotat honom, att der han vore på annat ställe, skulle han väl visat honom något annat; vartill ehuru väl Jacob Andersson nekade, så berättar dock de 2ne avhörde vittnen Henrik Svensson och Jonas Nilsson uti Skränge att enär trumpetaren kommit på gatan derest ungdomen och drängarne rasade med varandra, haver han frågat vilken ropar trumpetare, sägandes jag tager eder till vittne, haver Jacob strax sagt: jag är kommen hit att roa mig och ej att vara vittne, tjäna I icke konungen för trumpetare, och bör man icke så kalla eder I borde hava bättre förstånd än lägga eder uti barnlekar, varav väl slutas kan det Jacob varit något kietsliger, men som häradsrätten ej kan finna något förklarligt uti des tal, bliver Jacob Andersson för tilltal och plikt befriad.

No 5.

Trumpetaren Petter Neyman, anhölt efter utvärkad stämning hos häradsrätten, det fendriken herr Johan Sviring, Hans Andersson och Per Andersson uti Skränge måtte tillhållas att hava inseende uppå deras tjänstefolk; det de ej måtte göra honom något förtret och olägenhet som här tills är skett anhållandes att ett vite dem emellan måtte bliva utsatt. Svaranderne förklarade att dem aldeles är ovetterligt det deras tjänstefolk gjort trumpetaren förnär, emedan han sådant aldrig givit dem tillkänna, var vid fendriken inföll med oanständiga ord, sägandes med förakt till trumpetaren den der karlen och knäpte med fingren; utlåtandes sig derpå vara nöjder med ett vites utsättande emellan sig och trumpetaren; fördenskull och emedan häradsrätten finner det uti byelag och särdeles där någon stridig boende är, tvist och trätor ej undgås kunna; altså till hämmande av onyttige rättegångar och processer, prövar häradsrätten för skäligt, att emellan trumpetaren Petter Neyman och fendriken herr Johan Sviring med de andre instämde grannarne Hans Andersson och Per Andersson utsätta 10 dr smt, då de varandra förolämpa med ord och gärningar, till vilket vite de även skola vara förfallne, där deras tjänstefolk förorsaka något förtret och olägenhet och den samma av husbonden ej varder corrigerad och näpst, enär det för honom bliver uppenbarat och angivit; och för det fendriken uti oanständiga ord och uthävor upfört sig inför tingsrätten emot sin contrapart pliktar han 10 dr smt efter 1695 års rättegångs process 22 §.

No 6.

Hustru Karin Joensdotter i Stillinge som var stämd av Per Ingesson ibm för det hon förledne höstas

skolat slagit des hustru sade sig ej kunna svara, emedan hon stämningen allenast 8 dagar för tinget bekommit, och hon således ej haft råderum instämma sine vittnen; och som käranden ej kunde neka till svarandens protest; ty bliver denne saken till nästa ting differerad.

No 40.

Uti följe av högvälborne herr landshöfdingens Eric Ehrencronas ankomne befallning att ransaka huru vida det kan låta sig göra, att Nykil och Gammalkil socknar, må kunna undslippa hållskjuts vid Bankebergs gästgivaregård; företog sig häradsrätten samma sak; och befrågades så nämnden som närvarande allmoge, vilken till den ändan blivit inkallad om Nykil och Gammalkil socknar vägelag och aflägenhet till och ifrån gästgivaregården, samt om de in till gästgivaregården på 1 mil när och sedan närmare belägne byar, icke kunna jämte gästgivaren och reserve hemman de resande forthjälpa : var uppå svarades att hela Nykil och en del av Gammalkil socknar hava en lång och svår väg, så att de med vagnar ej kunna utkomma, och om höst och vår ej utan svårighet med löshästar, och enär de till krogen änetligen komma, bliva deras hästar, vilka av den långa och elaka vägen blivit toma, av de resande casserade, och få således sällan eller aldrig skjutsa, utan efter ett dygns förväntande resa hem igen. Eljest berättades att för några år sedan och strax efter freden, innan desse socknar blevo till skjuts indelte, haver allenast några byar intill gästgivaregården underhållit skjutsen, då det varit så mycket hållskjuts att skjutsdrängarne derom slagits, änskönt de den tiden ej fingo mera än 6 / smt milen, och således aldrig några skjuts truti vid krogen, men sedan desse socknar bliver till hållskjuts anslagne haver skjuts trutit, och det av den orsaken att de som låtit sig leja att skjutsa för några uti bemält socknar, försummat sine dagar, eller och att bonden som själv skjutsa borde, ej kunnat för ovägar framkomma, var till en del av Slättbo allmogen äl bejakade, och tilstodo sådant vara uti sanning, men påstodo dock att desse socknar måtte till hållskjutsens understödjande bliva anslagne, och der de då själva ej vilja skjutsa, kunde de accordera med dem på skattbygden. Vilken proposition sedan häradsrätten förestälte vederbörande vara ganska oskäligen; företogs derpå att calculera huruvida hållskjutsen utom desse 2ne socknar skulle kunna vara tillräckelig; varuppå och emedan det befinnes att enär Rapstad, Sjögestad, Vikingstad, Rakeryd, Leberg och Slaka socknar tillika med en del av Gammalkil indelas att med 8 hållskjutsar var dag komma till krogen kan med gästgivarens 8 hästar förutan 12 reserve hemman, dagligen vid Bankebergs krog finnas tillgång för de resande 16 hästar, då var och en som till hållskjuts indelas, allenast 16 gånger om året skjutsar, ty upsattes derefter en skjutslista, vilken till högvälborne herr landshöfdingens gunstiga omprövande översändes, och derhos uti ödmjukhet underställes om icke 6 hållhästar om dagen skulle kunna förslå, aldenstund der en 1/6 av reserven som är 4 hästar skulle dagligen uttagas till krogen, då med gästgivarens hästar bliver en daglig tillgång, av 18 hästar, och der vid vissa tillfällen hela reserven skulle uppbudas, en tillgång finnes om en timas rum till 38 hästar.

Anno 1729 den 14 marti blev uti följe av högvälborne herr landshöfdingens Erik Ehrencronas ankomne skrivelse av den 6 marti **extraordinarie ting** hållit uti Valkebo härad och Bankeberg över drängen Nils Joensson och qvinfolket Anna Nilsson, vilka strukit här omkring uti landet varandes av nämnden tillstädes.

Lars Larsson i Berga, Jöns Olofsson i Sörstad, Sven Persson i Gismestad, Daniel Månsson i Skiestad, Simon Svensson i Drättinge, Nils Månsson i Slycke, Jonas Nilsson i Bankeberg.

Häradsskrivaren välbetrodde Abrosius Schultz framställte ör rätten en ung mansperson Nils Joensson och en qvinperson Anna Nilsson, berättades vem som desse personer sedan de förledet år blivit på slottet inbrakte för sitt kringstrykande på landet av den 19 september förledet år derpå undfått högvälborne herr landshöfdingens skrifteliga besked att förfoga sig var på sin ort hava de icke desto mindre den 6 februari kommit hit i häradet och Gammalkil socken, med ett litet barn om 6 veckor, och angivit sig hos herr kyrkoherden uti Gammalkil, vällärde Nils Resius med begäran det ville han taga qvinfolket till kyrkan, men han der till nekat; sedan om natten der på haver samma barn blivit ihjälqvast då desse personer av kyrkoherden det han ville begrava det döda barnet, men han sagt sig sådant ej kunna göra förr än, der om lagligen bliva ransakat, vilket kyrkoherden

medelst en till rätten översänd attest av den 13 hujus bestyrker. Härpå tillfrågades desse personer om det så förevetter, som häradsskrivaren angivit ? Svarade ja, vidare om de med varandra äro vigde ? Svarade nej, och att ingen präst dem vill sammanviga emedan de ej hava något pass och bevis att förete. Frågades var Nils Joensson är födder ? Svarade uti Säby socken, men varken hans fader som går omkring och vallackar eller han haver något hemvist. Uppå denne frågan svarade qvinfolket Anna Nilsson ävenledes att sedan hennes fader som var avlidne landshöfdingen Lindhielms dragon marcherade i fält, haver hennes moder ej haft något hemvist, utan hon och dottern, strukit kring landet. Emedan desse tillstå sig ej vara vigde med varandra och de likväl hos högvälborne herr landshöfdingen framgivit en attest som comminister Haqvin Nording i Härlunda den 6 januari 1727 utgivit att han vigt desse 2ne personer tillsammans, så frågades huru det förevetter ? Svarade att de intet äro vigde, utan haver klockaren och organisten uti Torpa Petter Eriksson, skrivit åt dem denne attesten, varföre de givit 6 kakor bröd, och ett blångarns kläde, klockaren som blivit hit till tinget stämder, och nu närvarande tillstod att han skrivit denne attesten uppå desse personers begäran, efter de sagt att deras prästattest voro bortkommen, sägandes sig allenast hava avcopierat den vignings attest som Anna Nilssons moder haft och framvist. Derpå förestältes klockaren att der han avcopierat den attesten, så haver han och bort blivit vid samma mening samt dag och datum och ej ändra den samma, ty modrens vignings attest kunde ej vara daterad den 6 januari 1727, enär han haver så gammal dotter, svarade att han efter desse personers begäran datum ändrat; även måste han tillstå sig ändrat namnen uti skriften, och tillstod så sitt brott bedjandes om nåden och ej om rätten. Frågades huru gammal Nils Joensson är ? Svarade 17 år, och haver ännu ej gått till herrens nattvard. Vidare huru gammal qvinspersonen är ? Svarade 20 år och gått till herrens nattvard, efter åtskilliga pastorum givne attester vilka befinnes riktiga. Angående att Anna Nilsson skolat ihjällegat sitt barn avhördes hustru Maria Haraldsdotter och gamla pigan Maria Abrahamsdotter på Krångstad ägor, och berättade först hustru Maria att om onsdagen eller den 5 februari, haver desse personer kommit till dem om aftonen, och haft med sig ett spädt barn om 6 veckor havandes qvinfolket Anna varit drucken, och som de begärt låna hus, och det blivit dem förnekat, haver Nils Joensson gått bort till Profossen Örbom i Fettjestad, men qvinfolket blivit kvar, då vittnet tagit barnet ifrån henne och lagt det på en bänk, och låtit qvinfolket sova ruset av sig, och sedan hon sovit en stund på aftonen och hon uppvaknat, haver hon tagit barnet till sig och givit det dia, samt lagt det hos sig, och enär något var lidit på natten, och gamla pigan Maria av opasslighet varit vaken, ej hört av barnet, har hon börjat ropa på Anna att hon skulle se till sitt barn: varpå när hon blev vaken, har hon sagt det vara dött, då vittnet besiktigat barnet, och funnit det blått på bägge öronen, havandes Anna mycket jämrat sig. Det andra vittnet gjorde lika berättelse med hustru Maria. Varvid som ej vidare var att examinera och förhöras, avsades följande dom:

Valkebo härads extraordinarie tingsrätts över de ifrån Linköpings slott avsände arrestanter, drängen Nils Joensson och qvinfolket Anna Nilsson, vilka efter en medhavd och uppvist falsk attest utgiven av klockaren uti Torpa socken Petter Eriksson benämnd utgivit sig för gifta personer strukit landet omkring och varannan häfdat, samt qvinspersonen derpå sitt foster om 6 veckor ihjällegat, varvid klockaren som efter undfängen stämning sig infunnit är vorden hörd och examinerad. Avsagd uti Bankeberg den 14 marti Anno 1729.

såsom löske drängen Nils Joensson om sine 17 år, vilken ännu ej begått H.H nattvard, vidgår det han haft köttsligt umgänge och beblandelse med lösa qvinfolket Anna Nilsson, var av hon blivit havande och der på barn fött, vilket sedan det varit 6 veckor gammalt modren ihjällegat uti Gammalkil socken uti ett torp på Krångstad ägor. Altså och emedan desse personer sig med lönskaläger försett, vilket ej kan bevisas annorlunda, än vara första gången, de ej heller något äktenskap påstå, vilket utom des såsom lösdrivare ej kan tillåtas; ty pliktar Nils Joensson i följe av 1694 års förordning för första gången begånget lönskaläger med 4 par spö 3 slag av vardera och qvinfolket med 2 par ris 3 slag av vardera paret, samt stå bägge en söndag på pliktepallen och undergå uppenbara skrift uti Gammalkils kyrka. Och aldenstund igenom hustru Maria Haraldsdotters och pigan Maria Abrahamsdotters vittesmål befinnes att Anna Nilsson varit drucken då hon tagit barnet och lagt det hos sig, som således igenom hennes vårdslöshet blivit qvaft, ty dömes hon i följe av kyrkoordningens 3dje cap, att uti Gammalkils kyrka undergå

kyrkoplikt. Börandes desse personer sedan de utstått detta straff i följe av kongl. majts resolution på adelens besvär 1675 och 1680, samt på allmogens besvär 1686, så väl som tjänstehjonsordningen såsom lösdrivare föras till Linköpings slott att der till hållas ¼ dels års arbete göra.

Beträffande klockaren Petter Eriksson spom uppå desse personers begäran, skrivit en falsk attest det han vidgått så bliver han remitterad till Ydre härads ting och sitt forum, derest gärningen gjord är, att undfå dom. Actum ut supra.

Anno 1730 den 10 februari blev ordinarie vinterting hållit med allmogen och menige

No 1.

Qvinfolket Annika Johansdotter vid Gammalkils kyrka, som angivit sig haft lägersmål med gifta soldaten under majorens compagnie vid Östgöta regementet till fots, Per Bergqvist, stälte sig för rätten och berättade att för 14 dagar för förlidne olofsmässa, haver hon varit inne hos soldaten Jonas Holm, derest Bergqvist varit också, berättades sig skola gå till Skränge att slå gräs, dit qvinfolket sade sig även vilja gå, då Bergqvist gick förut, och enär qvinfolket kommit eftergörandes, haver hon sett honom ligga sovande uti prästens äng, och gått honom förbi, men straxt derefter haver Bergqvist kommit till henne, och vid det de gått en liten backe som vetter emot Unnerstad, hava de der övat sin sammangång, och derpå följts åt till Skränge, sägandes sig ej mera än den ena gången haft med honom att beställa. Soldaten tillstod väl att hon varit hos Holm med detta qvinfolket, och gått förut och lagt sig i ängen att sova derest qvinfolket honom uppväckt, och så följts till Skränge, men nekar på det högsta till gärningen och att han haft något med henne att beställa. Bergqvist hustru Maria Joensdotter närvarande gör sin man aldeles fri ifrån denne beskyllningen. Qvinfolket beropar sig till vittne, hustru Anna Nilsson på Krångsta rusthåll som skall kunna vittna det Annika ej uppväckt soldaten men var nu ej tillstädes.

Resolutio

Såsom qvinfolket Anna Johansdotter, tillägger och påstår det gifte soldaten av majorens compagnie Per Bergqvist, skall hava henne hävdad, och med barn rådt, vartill soldaten framhärdeligen nekar. Men aldenstund qvinfolket ännu ej fött barnet och rätten finner nödigt höra denne bekännelse hon uti barnsnöden varder görandes; ty differeras denne saken till dess sådant skett; emedlertid bör häradskrivaren tillordna 2ne beskedelige qvinnor vilka äro hos Annika uti barns nöden, och avhöra den bekännelse hon då kan göra.

No 11.

Mattis Arvidsson uti Broby, tilltalade pigan Ingrid Håkansdotter för det hon olovligen 1 ½ vecka före jul avvikit utur sin tjänst varföre han påstår laga plikt och expenser. Vartill pigan ej nekade, utab berättade, att som hennes husbonde åtskillige gånger tagit under kläderne på henne och på logen och kastat henne på drösten och trevat under klädren, haver hon nekat följa honom mera, varföre som hon fått hugg, haver hon gått utur sin tjänst, sägandes sig ej kunna der tjäna, åberopandes sig till vittnen Nils Eriksson i Billa och Nils Håkansson i Broby, vilka skolat hört det Mattis sådant ej nekat, av vilka Nils Eriksson först särskilt berättade, det han tillika med Nils Håkansson varit ombuden av pigans moder att följa henne till sin husbonde och höra på deras samtal, då pigan upprepat att des husbonde en gång på åkren bett henne luska sig och då trevat henne under kjortelen, och sedan en gång slagit henne kull på logen i dråsen och även trevat under kjortelen på henne, vartill Mattis ej nekat utan sagt sig det gjort uti sin lustighet, uti vilket vittnes mål det andra vittnet överensstämde. Och aldenstund Mattis Arvidsson, medelst ett sådant obeskedeligt förehavande med sitt tjänstehjon pigan Ingrid Håkansdotter, förorsakat och varit orsak att pigan; som slik obeskedelighet till sin äras förlorande undflytt och befarit i längden svårare påföljd sin tjänst avvikit; ty prövar häradsrätten det Mattis intet fog haft att instämma henne för tjänstehjons förlöpande, ty heller kan rätten uti avseende till Mattis förhållande, påbörda henne att gå uti tjänsten tillbaka, utan befrias ifrån allt tilltal, och bör Mattis Arvidsson till henne efter uttagen vice versa stämning, uti omkostnad betala 2 dr 16/ smt.

Anno 1730 den 10 juni blev ordinarie sommarting hållit med menige man och allmogen uti Valkebo

No 1.

Såsom ogifta drängen Erik Nilsson i Krångstad och ogifte qvinfolket Brita Eriksdotter, uppå Jonas Svenssons i Unnerstad angivande, tillstå och bekänna, det de förlidet år haft köttsligt umgänge med varandra uppå skatte crono rusthållet Högstorp varav qvinfolket blivit havande och fött barn, berättandes nämnden detta vara 1 gl a drängen sida; men qvinfolket en gång tillförene pliktat för lönskaläger; altså och i följe av 1694 års förordning, pliktat drängen Erik Nilsson 10 dr smt och står en söndag på pliktepallen och undergå absolution, samt qvinfolket Brita Eriksdotter, för andra gången begånget lägersmål 10 dr smt för 2ne söndagar på pliktepallen och undergå uppenbar skrift, börandes drängen derjämte till barnets uppfostring årligen giva 3 dr smt, till des det sig själv nära och föda kan.

No 27.

Angående det lägersmålet som ogifta qvinfolket Annika Johansdotter, beskylt gifta soldaten Per Bergqvist före, vartill han enständigt nekat, företog sig häradsrätten att avhöra hustrurne Karin Jönsdotter i Stillinge, Anna Månsdotter och Kerstin Persdotter, vilka varit när Annika uti barnsnöden vilka samteliga efter avlagd ed berättade det Annika i barnsnöden sagt ej hava att beställa med någon annan än Bergqvist. Varemot Annika åberopade sig hustru Anna Nilsdotters i Kang ? berättelse över det att soldaten sagt det Annika skolat väckt honom upp der han legat i gräset och sovit, vilken hustrun berättade att hon gått Bergqvist förbi der han legat i gräset och han hälsat på henne, litet der efter möter vittnet Annika, vilken enär soldaten fått se haver han stigit upp och mött henne, varpå det följts med varandra, mera vet hon ej att berätta.

Resolutio

Ehuruväl gifta soldaten Per Bergqvist enständigt nekar att hava häfdat gifta qvinfolket Annika Johansdotter och henne med barn rådt. Dock likväl som utav den håldne ransakningen ärhålls det qvinfolket Annika Johansdotter på ingen annan än Bergqvist bekänt så för rätten som i barnsnöden av hustru Anna Nilsdotters berättelse anses att de bägge varit allena uti följe med varandra. Annika ej kan hava någon lunde uti straff och plikta i det hon bekänt på en gifter man, Bergqvist desutom tillförene för lönskaläger pliktat: fördenskull prövar häradsrätten, det bör Per Bergqvist vid nästa ting med själv sins ed sig befria, det han ej haft köttsligt umgänge med Annika Johansdotter.

Anno 1730 den 23 oktober blev ordinarie hösteting hållit med menige man och allmogen

No 1.

Såsom ogifta drängen Olof Svensson och ogifta qvinspersonen Bengta Jönsdotter uppå deras husbondes Per Månssons i Fettjestad angivande tillstodo och bekände det de vid olofsmässan förehaft köttsligt umgänge med varandra, varav qvinfolket befinnes havande, men ännu ej fött barn; och det berättades vara första gången som de sig således försett; altså och i följe av 1694 års förordning bör drängen Olof Svensson plikta 10 dr smt och qvinfolket Bengta Jönsdotter 5 dr smt vilka de lovade i penningar erlægga samt därjämte vardera stå en söndag på pliktepallen och undergå uppenbara skrift. Börandes drängen Olof Svensson till barnets uppfostring der det bliver vid livet, årligen erlægga 3 dr smt, till des det sig själft nära och födan förskaffa kan.

No 7.

Häradsskrivaren välbetrodde Ambrosius Schultz tilltalade Måns Nilsson i Stafre och unga drängen Nils Larsson för det att den förra skolat i olaga tid talt med Nils om tjänst och den senare för det han efter emottagen städsel av Nils Ingelsson i Ulfsberg trätt i tjänst hos Måns Nilsson, varav häradsskrivaren vill sluta att dem emellan för larsmässo varit accord, men som svaranden dertill nekade, och drängen Nils tillstod att han varit nögd förbliva uti Nils Ingelssons tjänst, men honom

fadren sådant förbudit, varpå Nils Ingelsson honom avstått; altså och emedan drängen tillstår sig varit 4 års tid utur sin faders bröd och är 18 år gammal; och även vidgår, det des städsel av Nils Ingelsson skett uti rättan tid, prövar häradsrätten skäligen, det fadren ej ägt eller äger makt att rubba dess städsel, utan bör Nils Larsson träda till tjänst hos Nils Ingelsson som honom lagligen städt.

No 13.

Nils Bengtsson i Stillinge tilltalade trumpetaren Petter Neiman för det han ibland de 8 st befundne oringade svin låtit en galt bortkomma som han seqvesterat, såsom och överfallit, bemälte brofogden Nils Bengtsson med hugg och slag: uppå vilket käromål trumpetaren förklarade det han enär brofogden ankom, haft sine svin uppe att låta ringa, men förmedelst det han haft göra med höbärgningen, har svinen sluppit utur ladugården, tillståendes sig vilja betala brofogden den andel honom av bemälte galt kan tillkoma, om de andre grannarne som även haft oringade svin till sådant förpliktas, nekandes för övrigt att aldrig hava slagit brofogden: och ehuru väl trumpetaren således vill förebära sig haft sine svin uppe, att låta ringa dem, så erhålles likväl utav edel vittnet Anders Ekstrands berättelse att en galt blivit funnen under Hindriks loge som varit oringad, vilken vittnet intygar sig hulptit brofogden ringa och att det vari Neimans galt, ty bör samma galt värderas och brofogden derav enligt des fullmakts innehåll bekomma $\frac{1}{4}$ parten; och som därjämte igenom 3ne edeliga vittnen hustru Kerstin Nilsson, Annika Andersdotter och Maria Svensdotter gjorde utsagor, trumpetaren Neiman är övertygad, att enär brofogden varit hos honom och velat växla en plåt, och då kommit till talas om svinen som varit oringade, hava givit Nils Bengtsson en örfil; ty bör han i följe av 13 cap smb med vilja derföre plikta 3 mkr smt samt giva Nils Bengtsson uti expenser 1 dr 16 smt.

No 28.

Häradskrivaren Ambrosius Schultz såsom länsman haver instämt trumpetaren Petter Neuman för det han uti olaga tid skolat låta tilltala pigan Anna Månsdotter om tjänst, varföre påstås plikt efter tjänstehjons förordningen, återopandes sig till vittne soldaten Wass, hustru Maria Nilsson som skolat sig uti detta ärendet låtit bruka så väl som pigan Anna Månsdotter vilken blivit om tjänst anmodad och därpå stadd. Trumpetaren svarade, att härom ingen kunskap hava, emedan han inga pigor städjar utan dess hustru, och om sådant uti olaga tid skolat skett, så är nu så beskaffat, att den som lever efter tjänstehjons ordningen ej får något tjänstefolk utan äro de alle för larsmässodagen upptingade och då stadd. Därpå förekallades hustru Maria Nilsson, emot vilken intet jäf förebraktes, att som hon brutit emot förordningen så underkastar hon sig också vad straff derpå följa kan, och vill så berätta sanningen, att hon uppå trumpetare hustrun Stina Wahlbergs trägna begäran gått till pigan Anna 8 dagar för larsmässodagen och sökt övertala henne att komma uti trumpetarens tjänst, men hon ej svarat vidare dertill, än att hon intet gärna vill komma till trumpetaren emedan han och dess hustru skola leva illa tillsammans, och allenast ej heller gått att tjäna hos denne, sedermera haver hon larsmässodagen om aftonen buri städja till pigan, den hon emottagit, men dagen efter levererad tillbaka. Hustru Maria tillspordes om hon fått något för denne sin beställning? Svarade sig ingenting bekommit ej heller henne något lovat utan trumpetarens sagt sig skola vara henne till viljes igen. Pigan Anna berättar att hustru Maria Nilsson kommit till henne 8 dagar för larsmässan, och tingat med henne att komma uti trumpetarens tjänst, men som hon hört att trumpetaren och dess hustru skola leva illa tillhopa och desutom ej voro gott at tjäna hos denne haver hon sagt sig ej vilja komma till dem, men larsmässodagen om aftonen sedan hon sagt upp sin tjänst hos sin matmoder Cicilia, har hustru Maria kommit till henne med städsel vilken hon emottagit, men andra dagen till hustru Maria återburit efter matmoderns inrådande för vilken hon uppenbarat om betingningen som förut var skedd. Mera sade hon sig ej hava att berätta, och som ej mera var att påminna Resolverades.

Häradskrivaren välbetrodde Ambrosius Schultz tilltalade å ämbets vägnar trumpetaren Petter Neiman för det han igenom soldaten Wass hustru Maria Nilsson låtit i olaga tid tilltala änkans i Fettjestad hustru Cicilias piga Anna Månsdotter att komma till trumpetaren i tjänst; varuppå såsom bemälte hustru Maria Nilsson tillstod det hon uppå trumpetarens hustru Stina Wahlbergs trägne

begäran, 8 dagar för larsmässan förlidne tilltalt pigan Anna och budit henne komma till trumpetaren men pigan intet stort svarat dertill vidare än hon sagt sig intet gärna komma till trumpetaren emedan de själva leva illa sins emellan, och eljest intet gott tjäna hos dem, samt att hon larsmässodagen derpå om aftonen luvit städja till henne, vilken pigan emottagit, men dagen derefter levererat tillbaka sedan hon om allt sådant kungjort sin matmoder änkan hustru Cicilia, vilket pigan även närvarande vidgick; altså och ehuruväl trumpetaren förebär sin okunnighet om allt sådant, prövar häradsrätten likväl i anseende till hustru Maria Nilsdotters såväl som pigan Anna Månsdotters eget tillstående för skäligt i anledning av kongl. majts tjänstehjons förordning 1723 och des 7 § det bör trumpetaren Petter Neimans hustru för det hon i olaga tid sökt förleda annars tjänstefolk plikta 20 dr smt och hustru Maria Nilsdotter som sig till slikt underhandlande bruka låtit 10 dr smt, samt sitta en söndag i stäcken; blivandes pigan Anna Månsdotter för tilltal befriad, emedan hon för sin matmoder hustru Cicilia angivit, vad emellan henne och soldaten Wass hustru passerat.

No 37.

Häradsskrivaren välbetrodde Ambrosius Schultz har låtit instämna drängen Anders Samuelsson för det han efter emottagen städja i laga tid ej inställt sig uti sin tjänst, varpå drängen svarade sig ej blivit stadd till någon annan än kyrkoherden i Gammalkil, och vet således intet av någon städja ifrån häradsskrivaren. Häruppå åberopade sig häradsskrivaren till vittne fjärdingsmannen Nils Bengtsson i Stillinge som städjan levererat, vilke ojävad avlade vittneseden och berättade att som han av kyrkoherden i Gammalkil varit ombuden att städja honom en dräng, så har han talt vid denne drängen, varuppå häradsskrivaren fått vittnet penningar att städja en dräng med, varpå vittnet om söndagen efter larsmässodagen åter talt med denne drängen och frågat om han vill komma till kyrkoherden, vartill som drängen bejakat har vittnet tagit häradsskrivarens penningar och i des husbondes herr ryttmästaren Sjöbergs närvaro städt drängen att komma till Gammalkil, varpå och sedan kyrkoherden så väl för vittnet som drängen som själv emedlertid varit hos herr kyrkoherden, sagt sig intet behöva någon dräng, emedan han hade fyllest; så har vittnet om tisdagen derpå farit till Boarp och sagt drängen det vara häradsskrivaren städja han givit honom, då drängen svarat, jag märker du vill bedraga mig som du göra alla andra; havandes herr ryttmästaren Sjöberg sagt till vittnet att som han stadt en dräng ifrån honom skulle han och förhjälpa honom till en igen, och så givit honom anledning till Wisätter, vilken dräng herr ryttmästaren bekommit. Drängen påstod det han budit fjärdingsman städjan tillbaka enär han sagt den vara häradsskrivarens, men fjärdingskarlen han svarat varken sig eller någon i des hus skola dem emottaga; vartill vittnet påstod det han ej budit honom någon städja ej heller levererat den tillbaka för än den 28 augusti som varit 10 dagar efter, drängen tillstod väl att han ej budit städjan tillbaka efter han ej hade den hos sig, men sagt sig skolat giva den tillbaka, vartill vittnet nekar. Frågades varest drängen sedermera tagit städja ? Svarade av sin gamla husbonde herr ryttmästaren Sjöberg, av vilken han samma afton tagit städja, enär häradsskrivarens blivit hemsänt. Häradsskrivaren påstod att få drängen uti sin tjänst, men drängen protesterade däremot emedan han aldrig lovat sig uti des tjänst, utan så snart han fått veta det vara hans städja, budit fjärdingsman den tillbaka, åberopandes sig deröver till vittne comminister Grevilli drängar Måns och Anders vilka han begärde måtte avhöras innan saken avslutas; om aldenstund bemälte drängar ej voro instämde eller tillstädes ty beviljade häradsrätten uppskov i saken till nästa ting, då det åligger drängen Anders Samuelsson att låta dem inkalla.

Anno 1731 den 15 januari blev ordinarie vinterting hållit med menige man och allmogen

No 21.

Karin Svensdotter i Grinstugan, haver till följe av ven. Consistori remiss den 16 september 1730 låtit instämna drängen Håkan Nilsson i Broby, för det han som under äktenskaps löfte rådt henne med barn, men nu mera sedan han blivit bekant med qvinfolket Maria Olofsdotter vill sådant ifrån gå, berättandes sig ej kunna minnas vad tid häfdandet skett, men påstår att drängens fader Nils Lärka icke allenast varit hos kyrkoherden uti Gammalkil, enär han skulle flytta utur socknen till

Nykil och förskaffat honom sedel till den kyrkoherden om vigsel utan och drängen sedermera med sin fader varit hos kyrkoherden uti Nykil och tillstått lägersmålet och att det under äktenskaps löfte skett. Drängen Håkan Nilsson tillstod väl att han så års som gierden gavs i oferd 1728 legat i säng med Karin; men nekar aldeles till äktenskaps loven, såväl som att han någonsin varit i Nykils prästgård och sådant skolat tillstått. Härvid infant sig Maria Olofsdotter och berättade att denne Håkan Nilsson om andag jul för 3ne år sedan ordenteligen friat till henne, vartill hon bejakat och sedermera om olofsmäso tiden der på haver han lagt sig in med Karin då en hofslagare kommit och friat till Maria, der på hon en gång sagt till Håkan, att som hon försport honom hava lagt sig in med en annan, varom hon hört så mycket förtret så vill hon ej heller höra om honom mer, utan ville hon taga sig en annan, och så följt med bemälte hofslagare till Norge, vilken även bedragit henne. Frågades Maria om drängen för henne bekänt att han angående förlovningen med Karin skolat varit uti Nykils prästgård? Svarade att han väl sagt sig der varit, men intet vad han gjort eller derstädes uträttat, antingen han till förlovningen nekat eller jakat, vidare är prästerne för henne berättat att Håkan skolat jakat till äktenskaps löftet med Karin.

Resolutio

Det påstår väl qvinfolket Karin Svensdotter uti Grinstugan det drängen Håkan Nilsson i Broby skolat henne under äktenskaps löfte häfdat och med barn rådt, beropandes sig till skäl att han sådant för kyrkoherden uti Nykil, skolat tillika med sin fader, sådant tillstått och bekänt; men aldenstund drängen till sådant nekar, och qvinfolket ej haver något bevis ifrån kyrkoherden att framte, der dock hennes påstående likmätigt ven. ministeri i Nykil berättelse till consistorium synes sammalik; fördenskull och till så mycket större säkerhet, bör prästerskapet i Nykil här vid höras tillika med Håkans fader Nils Lärka, vilka till nästa ting böra inkallas av Karin Svensdotter.

Anno 1731 den 7 oktober blev ordinarie hösteting hållit uti Valkebo härad

No 7.

Jonas Svensson i Unnersta by tilltalade Olof Eriksson ibm för det han som blivit hotad av Jonas Svensson att tingföras för en gärdesgård han skolat nederrivit, svarat och sagt, om Jonas stämmer mig till tings, skall han göra sig fri för den spadan han tagit ifrån Sven Älgesson, för vilket des utlåtande och tillvitelse Jonas påstår plikt samt expenser. Svaranden tillstod, det han sådane ord sagt och det uti följe av Lars Jönnsöns för honom gjorde berättelse, att Sven Älgesson bett honom tala med Jonas Svensson, att han finge sin spada igen, Sven Älgesson, som spadan bortmist var närvarande, att han för 7 år sedan lämnat på åkren en spada den han sedan igenfått, varå han varken då eller nu gjort någon åtalan, ej heller tillägger någon des utan något vitnesmål, emedan han varken sett eller vet vilken tagit spadan. Och som således befinnes det Olof Eriksson för det, att Jonas Svensson hotat honom med tings stämningen utbrustit att hat och illvilja uti det svaret att Jonas skulle göra sig fri för spadan han tagit av Sven Älgesson, och såmedelst velat framdraga en sak av ringa värde som för 7 år sedan var passerat och derjämte ej heller varit målsägande, utan endast och allenast att tillskynda Jonas förtret och honom förklena; ty prövar häradsrätten för skäligt, det bör Olof Eriksson för sitt obetänkte utlåtande plikta efter 43 cap tingm. balk utan förklening 3 mkr smt och betala till Jonas i expenser 3 dr smt.

No 23.

Per Andersson i Broby och Gammalkils socken tilltalade soldaten Jonas Wikström av majorens comp för det han på Bankeberg krog då Pers son varit på skjuts sagt till honom det han voro broder med hästen som skjutsade efter Per Andersson samma natt han gjorde dig på modren, haver han gjort hästen på märren, och det vet jag vist, men om han är far åt dig kan jag intet veta, för vilken utlåtelse han påstår plikt och rättegångs expenser; soldaten tillstod sin utlåtelse, och anhölt om förlåtelse och tillgift hos Per Andersson så väl som förskoning uti straffet, emedan han ej vet något ont med Per Andersson, utan sagt sådant med narri och skämtvis till des son, men som Per Andersson ej ville lämna en sådan Wikströms grova utlåtelse utan laglig förnöjelse; altså och

emedan soldaten offentligen budit Per Andersson om tillgift, och således sine ord aldeles återkallat; prövar häradsrätten skäligt det bör Wikström uti följe av det 43 cap tingmb. plikta för sitt grova skämt och utlåtelse 3 mkr smt samt giva till Per Andersson uti rättegångs expenser 4 dr smt.

Anno 1732 den 18 januari blev ordinarie vinterting hållit med Valkebo härad

No 5.

Fändriken Johan Swiring, tilltalade efter utverkad stämning, följande personer nämligen: trumpetaren Petter Nueman, för det han förleden sommars, kallat des hustru Anna Catharina Cronstrand mörderska, och att hon uti hagen skolat ihjälslagit sin tjänsteflicka som den 22 juni 1730 lupit ifrån henne 2o. Rusthållaren Hans Andersson i Skränge, för det han skolat sagt sig hittat flickans kläder uti Nyängen 3o. Hustru Ingeborg Persdotter som skolat även sagt, det fändrikskans hustru ihjälslagit flickan 4o. Ingeborg Andersdotter det hon skolat beskyllt fändrikskan för mörderska 5o. Annika Bengtsdotter skall även beryktat fändrikskan hava ihjälslagit en flicka, som den 22 juni 1730 skolat gått ifrån henne. Neuman nekar sig ej hava beskyllt fändrikskan eller kallat henne något, utan hava de kommit att ord kastats, då fändrikskan förkastat trumpetaren det han går illa åt sitt folk, då han svarat, de leva alla som tjänt mig; men huru gick I åt flickan, som tjänte eder och varest är den tagen vägen. Rusthållaren säger sig ingen ting hava sagt, vidare än han med flere andre sett en gl. slarfva av en kjortel liggande uti Nyängen, men vilkens det varit, vet han intet ej heller något der om sagt. Hustru Ingeborg Persdotter nekar sig hava något talt om fändrikskan, eller utspritt något rykte. Ingeborg Andersdotter nekar sig intet rykte utspritt eller hava kallat fändrikskan mörderska. Annika Bengtsdotter nekar sammaledes sig ej hava utspritt något rykte. Derpå begärde fändriken, att des vittnen måge bliva avhörde nämligen hustruer Annika Appelman i Stillinge, Kerstin Nilsson i Måshult, Karin Persdotter i Björksätter, Karin Joensdotter i Balxtorp, pigorne Annika Jonsdotter i Skränge, Maria Persdotter i Anneby, nämndeman Sven Mattsson i Fettjestad, Lars Thorsson i Frackstad, Nils Bengtsson i Stillinge, sergeant Lang, hustru Annika Andersdotter, ryttarehustrun Annika Haraldsdotter, drängen Carl Olsson i Krångestad, pigan Annika Olofsdotter i Skränge, Joen Svensson i Stafvestorp, vilka utan jäf avlade vittneseden och berättade först Annika Appelman att Lisbeta Nilsson i Ekebacken berättat för henne det hon hört hustru Ingeborg Persdotter på Stillinge ängen sagt för någon, som varit hos henne, det flicka skrikit upp uti intaget, och att fändrikskan och Ingeborg Persdotter blivit trätande, då hon bett fändrikskan gå och söka upp sitt jordegods. 2o. Hustru Kerstin Nilsson säger sig hört talats att fändrikskan skolat gjort av med flickan men kan ej namngiva någon, vet ej heller mera att berätta. 3Dje vittnet Karin Persdotter i Björksätter berättar att föleden sommar ett år sedan, har hon varit med fändrikskan i snickare ängen, då Ingeborg Persdotter i fändrikskan begynt att träta, då har en piga vid namn Kerstin Larsdotter gått upp i hagen skrikit och låtit, varpå de undrat, vad det skulle vara, då fändrikskan sagt de lärer vara Ingrid som de skylla mig före, hustru Ingeborg Persdotter sagt, att flickan kommit ärligen och väl ifrån mig, men gud nåde er hon var med er och mjölkade i hagen.

4de. Annika Joensdotter, att hennes matmoder Ingeborg Andersdotter sagt, att hon undrar på var fändrikskan gjort av med flickan och att hon ej söker efter henne förleden sommars när vittnet varit och räfsat i Nyängen, har hon sett några slarfvor, dem hon kastat undan sig; förleden jul ett år sedan har hennes moder berättat, att hon hört skrika ur skogen, men vad det var, vet hon intet.

5o. Maria Persdotter att hon hört av många sägas, att fändrikskan gjort av med flickan; namngivandes till sin sagesman trumpetaren Neyman och ryttarehustrun Ingeborg Persdotter, dem hon hört säga, att fändrikskan gjort av med flickan.

Karin Joensdotter i Blaxtorp berättar, att hon att hon ingen ting vet av detta mera, än att fändrikskan förleden sommars med trumpetaren kommit att kiva och träta, då trumpetaren sagt det fändrikskan gjort av med flickan, mera vet hon intet.

6o. Sven Mattsson i Fettjestad, att han med nämndeman Lars Thoresson i Rackstad blivit av fändriken Swiring, ombuden, att förhöra och fråga trumpetaren om han tillstår det ryktet, som han utkommit om fändrikskan, varpå han den 12 oktober förlidne förrättade detta värvet, och om det

tillsport Neyman, vilken svarat, att de skulle fråga alla de andre, som det säga, och har hon intet slagit ihjäl henne, så kan hon väl skaffa igen henne, så får andra göra med sitt folk, derpå har ett qvinfolk framkommit och sagt, att fendriken stoppar intet mjöl i munnen på alla som det säga.

Nämndeman Lars Thoresson i Fracksta gjorde enahanda berättelse.

7o. Nils Bengtsson i Stillinge berättar, att änkan Sisle Månsdotters piga Annika Månsdotter förledne larsmässotiden talt för honom att det fendrikskan skolat slagit ihjäl flickan, havandes ryttaren Holm och des hustru Ingeborg Persdotter bett honom giva sådant an för häradsskrivaren.

8o. Sergeanten Lang i Kumbleby i Hogsta socken berättar, att förledne midsommar ett år sedan, om tisdagen för midsommarsdagen haver en flicka varit hos honom, som sagt sig heta Ingrid, och tjänt hos fendriken Sviring i Skränge, och då skulle gå till des svåger i Karstad och låna penningar, och när hon gått ifrån vittnet har hon gått landsvägen ut åt, och haft en randig kjortel på sig, mera vet han intet att berätta.

9o. Hustru Annika Andersdotter i Hockstad socken på Bocketorps ägor, att dagen för förledne midsommarsdag ett år sedan, har hon gått om morgonen och mjölkat sine kor, då hon sett flickan Ingrid, sitta på stockarne vid des logevägg, och då frågat henne vart hon skulle gå, derpå hon svarat, till prästen i Krakstad, att låna penningar åt sin matfader fendriken Sviring, som var prästens svåger, då vittnet sagt, det hon ej ginge rätta vägen, men flickan svarat, hon går så omkring, derpå har vittnet gått att mjölka, och flickan sittat kvar, men vid vittnets återkomst, varit borta.

10o. Hustru Anna Haraldsdotter i Vreta berättar, att en dag eller 2, som hon ej så rätt kan minnas, för midsommars ett år sen, då hon bodde uti Mjölby socken, har flickan Ingrid kommit till henne, och legat över natten hos henne, och sagt sig skola gå till fendrikens svåger prästen uti Krackstad, och låna penningar, men om morgonen bittida har hon gått bort, utan att säga till, eller tackat för natt läger.

11o. Carl Olofsson i Krångesta berättar, att han hört talts av änkan Sisilias piga, det fendrikskan slagit ihjäl denne flicka, och att hörts skrika, som Annika Bengtsdotter för honom berättat.

12o. Pigan Annika Månsdotter berättar, att Annika Bengtsdotter kommit till Fettjestad derest hon tjänte hos änkan Sisilia, och då berättat för vittnet, att lickan varit med sin matmoder fendrikskan uti hagen, och fällen, varest kring en tall varit så trampat slätt, som på stugu golvet, och att de funnit en spada i sädesgårdet, samt visat vittnet ett hål, varest flickan skolat blivit nedgraven uppå vilket ett kors legat.

13o. Joen Svensson berättar, att Annika Bengtsdotter sagt till hans hustru, att hon hört skrika i hagen, och hon hittat traser, men vad det varit, vet hon intet, har ej heller mera att berätta.

Vidare producerade fendriken till vittne hustru Annika Månsdotter vid Gammalkils kyrka, vilken utan jäf avlade eden och berättade att förledne sommars ett år sedan, då hon hulpit fendrikskan att räfsa i snickarehagen, hava hustru Ingeborg Persdotter och fendrikskan blivit trätande, då en piga Kerstin Larsdotter gått i hagen och skrikit, varöver som alla undrat, vad det varit, haver det blivit sagt, att lærer vara Ingrid, men mins intet vilka de orden fält, antingen hustru Ingeborg eller fendrikskan, men derpå haver vittnet hört, att hustru Ingeborg sagt, att fendrikskan grävit ned henne uti intaget.

Hustru Ingeborg Persdotter förklarade härpå att som denne flickan Ingrid, vilken tjänt hos fendriken Swiring förleden midsommar 1 år sedan, legat om natten emellan söndagen och måndagen för midsommars dagen hos hustru Ingrid, och hon sedermera kommit bort, haver fendrikskan städse trätt på hustru Ingeborg, att hon skulle skaffa flickan igen, och deröver hava de uti snickare ängen kommit att träta, då pigan Kerstin Larsdotter gått uti hagen och letat, det fendrikskan även gjort uti ängen och sagt, nu kommer Ingrid, men nekar aldeles till, att hon sagt det fendrikskan slagit ihjäl henne, eller gravit henne neder, som vittnet Annika Månsdotter berättat. Tilspordes Ingeborg huru och på vad sätt detta rykte utkommit om flickan ? Svarade att samma dag om måndagen, då flickan kom bort, haver frukost dags trumpetaren Neymans gosse Carl Börjesson kommit till hustru Ingeborg och begärt, hon skulle hjälpa honom taga ast hästarne, och berättat, att fendrikskan skrikit halsen av sig uti hagen, varpå hustru Ingeborg frågat om han sett fendrikskan, dertill han svarat sig ha mött henne, enär han med flickan gått att mjölka, och sedermera sett henne uti det ena gårdet, då han varit uti det andra, mera haver han, ej heller Ingeborg talt der om, några dagar der efter, haver

Ingeborg Persdotter talt vid hustru Ingeborg Andersdotter och berättat henne vad gossen Carl sagt, samt frågat om några odjur varit uti hagen och skadat fendrikens få. Vartill haver Ingeborg Andersdotter svarat nej. Sedermera haver om denne flickan ej blivit talt, förr än när hö bergades, och fendrikskan med Ingeborg blivit trätande, att hon skulle skaffa flickan igen, efter hon intet funnits, sedan hon legat hos dem om natten, men Ingeborg påstått henne derifrån gått hem, och varit om morgonen i hagen med fendrikskan och mjölkat, vilket fendrikskan disputerat, sägandes sig med Anders Larsson i Löth kunna bevisa det des moster varit den gången med henne uti hagen.

Den 19 januari

Hustru Kerstin Nilsson som i går vittnade uti saken angående flickan Ingrid, inkom och begärde så vidare göra sin berättelse, eftersom hon sig ärindrat och något mera påmint. Nemligen förleden söndag 8 dagar sedan haver hon varit hos torparen Per Håkansson i Måshult och då ibland annat berättat sig vara till vittne instämmd uti saken om flickan Ingrid, då haver torparen sagt det ryttaren Holms hustru kallar fendrikskan för mörderska. Mera var för denne gången ej att examinera.

Resolutio

Såsom utav denne hosgående ransakning erhålles att de avhörde vittnen åberopat några personer, som för dem i denne saken gjort berättelser, nämligen Carl Bengtsson, pigan Kerstin Larsson, Lisbeta Nilsson i Ekesbäcken, Anders Larsson i Löth och Per Håkansson i Måshult. Altså böra de till nästa ting instämmas av fendriken Swiring.

Anno 1732 den 4 maj blev ordinarie sommaring hållit med allmogen uti Valkebo härad

No 17.

Uti följe av häradsrätten den 18 januari förledne fälde resolution uti den av fendrik Swiring instämde saken om den tillvitelse trumpetaren Neuman, Hans Andersson i Skränge, Ingeborg Andersdotter och Annika Bengtsdotter, skolat gjort om des hustru och kallat henne mörderska, företogs att avhöra de nu av fändriken instämde vittnen, varvid efterhörde om trumpetaren var tillstädes med de övriga svaranderna Hans Andersson och Ingeborg Andersdotter i Skränge, hustru Ingeborg Persdotter och hustru Annika Bengtsdotter, av vilka samtliga voro tillstädes och Hans Andersson å sin systers Ingeborg Andersdotters vägnar, men trumpetaren Neuman ej tillstädes, utan förebar skrifteligen sig vara opasslig som ej visas kunde, varjämte han också berättar sig ej fått stämning till detta ting, men som honom var bekant, för vad orsak saken vid sista ting differerades, haver honom ålegat komma tillstädes avhöra de åberopade vittnen. Varföre häradsrätten ej kunde reflectera på des ursäkt, medan han uti sin skrift även förklarar själva saken, utan finner skäligt, att avhöra vittnena uti de övriga svaranders närvaro. Derpå inkallades den åberopade Carl Bengtsson, vilken, såsom ej myndig, kunde till eden admitteras. De andre utan jäf avlade eden och berättade

1o. Pigan Kerstin Larsson i Humpen, att mattismässan förleden 1 år sedan haver vittnet varit uti hagen hos fändrik Swiring, att hjälpa honom med höbärgningen, då hustru Ingeborg Persdotter och fendrikskan talt om flickan, som bortkommit, då fendrikskan sagt, hon ej hade sett henne, sedan hon var hos hustru Ingeborg, varpå Ingeborg svarat, det hon har goda vittnen, att hon gått till byen igen, och bett fendrikskan skaffa sig så gode att hon gått tädan, då fendrikskan bett den onde slå ut ögonen på den, som henne sist sett. Vet ej heller hört att någon av svaranderna beskylt fendrikskan mera vet hon ej.

2o. hustru Lisbeta Nilsson i Ekebäcken säger sig själv intet något hört, utan då hon förleden sommars legat sjuk, hava de, som burit mat till henne, sagt det hustru Ingeborg Persdotter och fendrikskan trätt, fendrikskan kallat henne tjuvkona och Ingeborg tillbaka fendrikskan mörderska, och bett henne taga upp sitt jorde gods, men vet intet namn på dem, som detta berättat, emedan socknemännen sände henne mat, haver intet hört att någon av svaranderna beskylt fendrikskan, nekar aldeles till Annika Appelmanns berättelse.

3o. Anders Larsson i Löth vet nitet något att berätta.

4o. Per Håkansson uti Måshult var sjuk, men lät igenom sin hustru Anna Nilsson berätta, det han på intet sätt vidgår hustru Kerstin Nilssons berättelse, att han skolat sagt för henne, det han hört hustru Ingeborg Persdotter kallat fendrikskan mörderska, utan hört sägas, att enär hon och

fendrikskan trätte, Ingeborg kallat henne mörderska. Hustru Ingeborg Persdotter producerat till sitt försvar, Maria Bengtsdotter och corporalen Jonas Lindgren, vilka avlade eden utan jäf och berättade.

1o. corporalen, att han den 22 juni 1730 om morgonen då solen var en famn uppe, hint fendrikskans flicka Ingeborg på gårdet med en randig kjortel, då hon gått fram mot byen, haver ej hört någon av svaranderne beskylt fendrikens hustru.

Pigan Maria Bengtsdotter, att förleden sommars haver hon och hustru Anna Bengtsdotter följts ifrån kyrkan, då hustru Anna bett vittnet, att gå uti hagen och se på hålan, som flickan skolat blivit lagd uti, det de gjort, och vittnet sagt, att der haver ingen kunnat legat, emedan hålan är så liten, men Anna sagt, att flickan är uptagen och upbränd, om ej man finge platsen igen, då vittnet sagt, det dem ej kommer att söka derefter, och gått så derifrån, sedan förleden höstas vid mattismässo tiden haver vittnet gått till Önnerstad, och då haver hustru Anna vist henne en tall, om vilken var trampat och n hop pinnar vid tallen, vilka flickan sedan hon var död, såsom gast skolat samlat, och även trådt och trampat kring tallen, varvid vittnet sagt, gud bevar oss för sådant tal, det vill stora bevis der till, derpå haver Anna fört vittnet till en enebuske, därest hon potat fram en slarfva och sagt det vara av flickans kjortel, vittnet sagt huru vet I det, jo det finnes flera, är väl dem, som haver flere av desse trasor, enär det bliver efterfrågat, vittnet sagt, bevar oss gud för sådant tal uptäcka. Mera vet hon intet, ej heller hört, att någon av svaranderne utan den Anna som eller talt något om fendrikskan.

Ingeborg Persdotter haver kommit till vittnet förleden sommars 1 år sen, och frågat efter des man, och när han begärde veta, vad Ingeborg ville honom, haver hon sagt sig vilja, att han skulle följa med till hagen, och leta efter flickan som de gjort av med.

Resolutio

Fendriken edle herr Johan Swiring tilltalade 1o. Trumpetaren Petter Neuman, för det han förleden sommars kallat des hustru Anna Catharina Cronstrand mörderska, och att hon uti hagen skolat ihjälslagit sin tjänsteflicka Ingrid, som den 22 juni 1730 lupit ifrån henne 2o. Rusthållaren Hans Andersson i Skränge, för det han skolat sagt sig hittat flickans kläder uti Nyängen 3o. Hustru Ingeborg Persdotter för det hon skolat sagt fendrikskan hava ihjälslagit flickan 4o. Ingeborg Andersdotter för det hon beskylt fendrikskan för mörderska och 5to. Annika Bengtsdotter, att hon även beryktat fendrikskan, hava ihjälslagit flickan, samt för expenser. Till detta käromål nekade svaranderne, som voro tillstädes, rusthållaren Hans Andersson, hustru Ingeborg Andersdotter, hustru Ingeborg Persdotter och Anna Bengtsdotter sig ej något mera sagt, än som gått uti rykte, men trumpetaren inlade skriftligen; varföre häradsrätten så förleden ting, som detta saken noga ransakat och undersökt, varvid såsom av 3ne edelige vittnen intygas, nämligen sergeanten Lang i Göstrings härad Kumbleby och Hogstad socken boende, att tisdagen för midsommarsdagen 1730 haver en flicka varit hos honom, som sagt sig heta Ingrid och tjänste hos fendrik Sviring uti Skränge, och då skulle gå till hans svåger prästen i Krackstad, och låna penningar, och enär hon gått ifrån vittnet, haveer hon gått landsvägen ut åt, vidare haver hustru Annika Andersdotter på Bäcke storps ägor i Håckstads socken, edelig berättat, att hon midsommarstiden 1730, men mins ej, om det varit för eller efter, då hon om morgon skolat gått och mjölka, haver hon sett flickan Ingrid, som hon kände, sitta på stockarna, utom des logevägg, och frågat henne vart hon skulle gå? Och flickan svarat, till prästen i Krackstad, att låna penningar åt sin husbonde, då vittnet sagt, hon gingo ej rätta vägen, men flickan svarat, hon går omkring, har så vittnet lämnat flickan qvarsittande, men vid återkomsten haver hon varit borta. Hustru Anna Haraldsdotter i Gate haver vittnat på ed att 1730 midsommarstiden en dag eller något förr, det hon ej så just kan minnas, haver flickan Ingrid kommit till henne, som då bodde uti Mjölby socken, och legat hos henne över natten, sägandes sig skola gå till fendrikens svåger prästen i Krackstad, att låna penningar; men om morgon bittida haver hon gått bort utan att säga till, eler tacka för nattläger. Altså och emedan desse vittnes målen överens stämma; och sergeanten Langs vittnesbörd, att hava sett flickan med randig kjortel dagen för midsommars dagen 1730, instämмо med det corporalen Jonas Lindgren intygat, sig sett flickan med samma kjortel 2ne dagar före midsomaren gått på gårdet och ifrån den dagen ej blivit sedermera funnen uti Skränge; ty finner häradsrätten för skäligt, att befria fendrikskan ifrån det ogrundade rykte och sqvaller, som skulle hon hava ihjälslagit bemälte flicka. Och aldenstund utav

den håldne ransakningen befinnes, att detta sqvaller utav trumpetaren Petter Nyman, hustru Ingeborg Persdotter och Annika Bengtsdotter i det edeligen avhörde vittnen Maria Persdotter i Blaxtorp berättat, sig hört trumpetaren, under des trätan med fendrikskan, hava sagt, det hon slagi ihjäl flickan, varom han haft henne misstänkt, som ärsens av det svar han givit nämдемännen Sven Mattsson i Fettjestad och Lars Thoresson i Frackstad, då de blivit till honom avsände, att fråga honom om sin utlåtelse, i det han sig yttrat, att han hon intet slagit ihjäl henne, så kan hon väl få igen henne. Vidare är utav edelige vittnen intygat nämligen Maria Persdotter och Annika Månsdotter, att de hört Ingeborg Persdotter, det fendrikskan gjort av med flickan, och gravit henne neder uti intaget, vilken misstanka de lyst uti anledning av fjärdingsman Nils Bengtssons i Stillinge edelige utsago, att hustru Ingrid bett honom giva sådant an, och hon även efter vittnet Karin Persdotter i Björksätter vittnesmål sagt till fendrikskan, gud nåde eder, som var med flickan i hagen. Ytterligare av hustru Maria Bengtsdotter och drängen Carl Olofssons i Krångesta edeliga berättelser, att Anna Bengtsdotter visat den förra hålan, derst flickan blivit nedergraven, och sagt, härhos, att hon vore upptagen och förbränd, samt hört skrika uti hagen, och framdragit slarfvor utur en enebuske, vilka hon sagt vara av flickans kläder; fördenskull böra desse personer trumpetaren Nyman, hustru Ingeborg Persdotter och Annika Bengtsdotter för ett sådant sitt ogrundade sqvaller, uti följe av 43 cap tingm bl, vardera plikta, utan förklening, 3 mkr smt; men för expenser bliva de befriade, emedan fendriken, igenom sitt förseende att uti tid spana efter kunskap om flickan, givit anledning till misstanka. Blivandes således desutom Hans Andersson och Ingeborg Andersdotter ifrån fendrikens tilltal aldeles befriade.

No 23.

Företogs den 1731 vid vintertinget instämde saken av Karin Svensdotter uti Grinstugan emot drängen Håkan Nilsson i Broby, för begånget lägersmål under äktenskaps löfte, vilken sak då differerades emedan rätten hade nödigt att få prästerskapets uti Nykil berättelse uti den samma; instälte altså sig parterne och inlevererade Karin en skrift hon fått av herr Johan Engwall, som varit hjälpepräst hos kyrkoherden uti Nykil, avledne Lars Björkegren, daterad den 1 maj innevarande år, varuti han berättar om denne saken således, att Håkan, tillika med sin fader för något mer än 3 år sedan var uti Nykils prästegård, och talade om sin äktenskaps handel uti Engwalls närvaro med kyrkoherden, då fadren gav sitt fulla samtycke till äktenskaps fullbordan, och drängen Håkan tillstod sig vara fader till barnet, som Karin gick med, och att han under äktenskaps löfte henne häfdat och ville äga henne, men som han aldrig gått till herrans nattvard, efter han var för svag uti sin kristendom, har lysningen och vigsel kommit att studsas, uppå den förfrågan, som Engwall gjort hos salig biskopen Rudeen och des undfångne svar att dermed skulle havas anstånd, till Håkan uti sin kristendom blivit undervist, derpå kom Håkan att tjäna uti Kättestad, tit herr Engwall gått, att informera honom, och jämväl förfara om han var sinnad, som förr, det han sagt i allt folks närvaro, att han aldrig var fader till Karins barn, ej heller vill äga henne, här å tillspordes Håkan om han sig således utlåtut ? Svarade att han aldrig lovat Karin äktenskap, eller vara fader till hennes barn, utan Mattis i Brobytorp narrat honom der till. Dess fader Nils Lärka berättade, att han intet givit något vidare samtycke till äktenskapet, än om som det säges hans son skall vara barnfader, så voro ingen annan råd, än han skulle taga henne. Till sin oskulds bevisande, haver Håkan låtit instämma följande vittnen hustru Kerstin Olofsdotter i Kättestad, hustru Maria Eriksdotter på Lyckan, Anna i Ässätter, Öjar Andersson i Kolaryd och Joen Larsson i Kättestad. Emot vilka vittnen Karin androg sin exception och först emot hustru Kerstin, att hon hört sägas henne skolat tagit ett köttstycke förliden julas ifrån cornett Gardemin, och emot Joen Larsson i Kättestad, så väl som Öjar Andersson i Kolaryd, att de varit hos henne dagen efter nyårsdagen, efter häradshöfdingen Kocks ordres, att tillhålla henne bekänna barnefadern, då de överfallit och trugat, att vilja låta henne sätta i torn och häkte, vilka anförde jäf häradsrätten ej kunde finna för giltiga, aldenstund Karin ej bevisat Kerstin tagit något köttstycke, och änskönt hon det skolat gjort, så har hon derföre icke lagligen blivit sökt, då ej heller hon med någon neslig plikt blivit ansedd. I lika måtto kan ej Karin visa det Joen Larsson eller Öjar Andersson sig under sin förrättning oanständigt upfört; utan bliva de altså admitterade till eden, och berättade först Joen Larsson i Kättestad, att han utav sin husbonde herr häradshöfdingen

Kock blivit anbefald, att han skulle taga en karl med sig dagen efter nyårsdagen och gå till Karin och förkunna henne, att som hon bliven för lägersmål beryktat, och hon uti någre år varit stängd ifrån församlingen, hon ville stämma in saken, eller ville han det göra, och att de skulle fråga henne efter barnfadren, det vittnet förrättat, och fått till svars, att hon själv vill stämma in saken, och att Håkan voro barnefader, då Öjar Andersson frågat henne, att som hon vet vad hon utspritt om häradskrivaren Schultz, om hon tå tager honom aldeles fri, då hon sade det må fanen göra 2o. Öjar Andersson i Kålaryd berättade, att han blivit av häradshöfdingen Kock ombuden att gå till Karin på ägorne och säga henne, om hon intet stämmer, så ville han stämma, eller vill han intet hava henne på ägorne, som så länge stått utan församlingens gemenskap, då hon svarat sig själv vilja stämma, och uppå Öjars frågan om barnefadren, skylte på Håkan, då vittnet ärindrat henne om ryktet, som hon låtit utgå om häradskrivaren, och om hon tager honom aldeles fri, derpå hon yttrade sig således det må fanen göra, och om jag skall plikta, skall häradskrivaren plikta med, han har länge sedan kunnat stilla detta 3o. Kerstin Olofsdotter berättar, sedan förleden vintras några dagar efter, att karlarna varit hos Karin, att fråga om barnefadren, har hon kommit till vittnet, begynt att gråta och kommit vittnet att gråta med, och beklagat sig, att häradshöfdingen Kock vill hava målsägande rätten, den hon själv bättre behövde, och även, att karlarna frågat henne efter barnefadren, men hon intet velat sagt för dem, efter det är hela socknen hög och låg bekant, utan ville hon gå åstad och giva den ann och själv bekänna, på det hennes förföljare Maja ej skulle få sin fulla glädje, oh så sagt att det är häradskrivaren den djävuls menniskan, då vittnet sagt, att det lærer löpa 12 tjog dr i bot på en gift karl, han lærer bjuda till att svara för sig, vartill Karin sagt, får han icke det, så får fan så mycket mera av honom, sägande vidare sig igenom cappelanskan Hortulin i Kättestad hava anmodat häradskrivaren om hjälp till des flicka, men fått till svars, att han blivit onder, och att han sagt det hon att hon ej skulle komma långt med honom dagen för vittnet gick till tinget, har Karin sänt efter henne och hotat henne, att det skulle finnas, om hon vittnade argt, eljest haver Karin åtskillige gånger för bemalte Mattis i Broby, som sänt Håkan på henne och under annat samtal sagt sig bekant för Engwall, efter prästerne ej få tala om sådant. Sistlidne februari månad, för 3 år sedan, innan Karin fött sitt barn, har hon kommit till vittnet litet för permässan, jämrat och beklagat sin olycka, att hon råkat ut för den djävuls menniskan som hon intet fått någon penning av, och så länge kunnat fritt sig före, då vittnet sagt, det är väl Håkan som I bekant på, men Karin svarat nej, häradskrivaren Schultz den djävuls menniskan, som stått efter mig altsedan jag tjänte honom: berättandes och, att så snart hon varit havande, sagt det för häradskrivaren, då han bett henne skaffa sig en ogift karl att skylla uppå. Vidare har hon för vittnet fjol sommars sig beklagat vad för en syndig menniska hon måst varit, att hon av en enda gång bliven havande, då vittnet sagt, det måtte väl flere gånger skett, varpå Karin sagt, antingen det skett en eller flere gånger så är han barnefadren, berättandes för vittnet, att han har bett trumpetaren Rönning tala med häradskrivaren, det han ville giva henne något till sin flicka, eljest skulle hon ej tå, med honom 4o. Maria Eriksson berättade, att sedan Karin fött barnet uti jåje månad för 3 år sedan, så har hon kommit till vittnet, då hon frågat vittnets man, vilken flickan voro lik ? Då han svarat, hon skall väl vara lik Håkan, derpå han gått bort, men Karin sagt jo Håkan har gjort många flickor, de mera fulle denna är gjord här i socknen, de kall fulle Grinstugan Horkrog, men der är ingen horunge tillgjorder, der hon nu står, flickan är der ej gjord, ej heller hennes förre barn intet är Håkan far åt flickan, och aldrig kommit hennes bara kropp så när, eller rört hennes bara mus. Härpå vittnet frågat, vilken gjort flickan, dertill hon svarat häradskrivaren Schultz, som aldrig giver mig en penning, men tacka vill jag den, som gjorde gossen, han gav mig 6 plåtar, för jag skulle ej skylla på honom, sägande ytterligare, att häradskrivaren Schultz gjort flickan i Bankeberg, då hon väntade efter qvittance 2ne dagar på koppskatt, hon var pantad före, och vid källan, där har hon bekant för häradskrivaren Schultz, det hon vore havande, vartill han svarat, lappri, vidare har Karin sagt, att hon skulle bedja trumpetaren Rönning tala vid den djävuls menniskan, att hon skulle få något till flickan. Häradskrivaren Schultz närvarande förklarade här vid, att han uti allt detta är oskyldig, och haver ingen kunskap, utan kan ej annars utgrunda detta, än att det är ett uppspunnit värk, emedan som desse vittnen, utom Öjar, äro herr häradshöfdingen Kocks underdåner, och det i anseende till det, att häradshöfdingen torde draga hat till honom för den execution, han för några år sedan gjort, och

eljest den träta det varit dem emellan uti Alviken, förbehållandes sig att detta ogrundade ryktet få utforska.

Resolutio

Såsom rätten har nödigt uti denne saken att höra de av vittnena nämde personer, cappellan Engwall, trumpetaren Röning, cappellanskan Hortulin uti Kättestad samt Per Andersson uti Broby och Mattis Arvidsson uti Brobytorp; så böra de till nästa ting instämmas.

Anno 1732 den 9 oktober blev laga hösteting hållit med menige man och allmogen uti Valkebo

No 29.

Uti följe av häradsrättens den 8 maj förledne uppskogs resolution företogs att examinera om Karin Andersdotters uti Grinstugans lägersmål, varvid häradsskrivaren Ambrosius Schultz, medelst åtskillige vittnens avhörande är vorden rörder, och emedan vid förra tinget åtskillige personer blivit nämde, som derom skulle hava någon kunskap så äro de av herr befallningsman Wahlberg vidare inkallade, trumpetaren Röning, cappellanskan Hortulin, comminister uti Mörlunda herr Engvald, Per i Broby och Mattis i Brobytorp, av vilka de 2ne senare voro tillstädes, men trumpetaren tillika med cappellanskan Hortulin absens, ehuru de efter nämdemännens Måns i Limmerhult och Per i Hörna gjorde berättande att förledne michaeli dag, av dem blivit stämde och tillsagde sig att här vid tinget att infinna, varföre som de utan vist laga förfall uteblivit, plikta vardera 1 dr smt, men comminister Engvald som uti annat härad vistande är, haver ingen stämning bekommit. Härpå sökte häradsskrivaren att jäva Per Andersson uti Broby för det han voro des avundsman och för någre år av honom blivit stämder till tings, men de blivit förente, och således nu torde draga hat till honom, desutan haver och så Per Andersson för en månad sedan överfallit häradsskrivaren på Broby skogen att häradsskrivaren måst sätta sig uti defension, men Per Andersson nekar aldeles till sådant, men om des förra tvist tillstår han det de blivit förlikte, om oqvädingsord häradsskrivaren på honom utgjutit och fått en plåt eller 2 dr smt uti förening, och häradsskrivaren ej kan med något skäl eller vittne intyga om det som på Broby skogen voro passerat och det andra den gamla tvisten angående, så är den igenom förening avgjord, varvid som Per ej något förlorat ej kan anses vara avundsman, utan prövar häradsrätten desse jäven för olagliga, och altså tillåtes Per Andersson vittnes eden, och berättade Per Andersson att Karin som är fattig kommit till honom, då han frågat henne om Håkanvoro barnfadren, då hon svarat å fanen, varpå vittnet ytterligare tillsport henne vilken det voro, och hon svarat, ja I vet det ej så väl som andra, men han derpå svurit, då har hon bekänt att häradsskrivaren det gjort, och på tillfrågan varest det skett, uti hus eller eljest, har hon svarat, i sku veta Per det var snart bestält, sägandes sig ej kunna grant minnas, om hon sade vid Bankeberg eller vid något avkortningsmöte, sedan sista tinget haver Karin varit hos honom, och då Per Andersson sagt till henne, att han intet vet varföre han blev annoterat vid sista tinget, haver hon bett honom intet lägga sig derom, kanske häradsskrivaren kan gå ifrån sig detta såsom löjtnant Litzfelt gjort. Mattis uti Broby, att han varit uppå Håkans begäran med honom och friat till Karin, då de sagt sig vilja hava varandra, men ej haver han begåvat henne, sedermera haver Håkan sagt för vittnet att han gått till Karin, men hon låst dörren för honom.

Resolutio

Såsom trumpetaren Röning och cappellanskan Hortulin lära höras uti denne saken så väl som och comminister Engvald, så bliver den till nästa ting differerad.

No 32.

Häradsskrivaren välbetrodde Ambrosius Schultz stälte för rätten pigan Anna Nilsson uti Krångesta och angav henne för det hon stulit ifrån sin husbonde Nils Persson uti Krångesta hon förflutne år tjänt hos, contante penningar 15 carol. Specie och 18 dr kmt uti plåtar, vilka penningar Nils Persson närvarande tillstod sig återbekommit så när som 4 carol: denne stölden tillstod Anna Nilsson sig hava under sin tjänst förledne valborgsmässan begått, och nekade att ingen henne dertill låckat, varföre som hon således vidgår och bekänner sitt brått, och hennes fader lovat betala

till Nils de återstående 4 carol specie, så bör hon uti följe av 1720 års förordning om hustjuvnad, emedan hon ej haver att betala med de 6 dubbla böterne, plikta med kroppen och undfå 13 par ris 3 slag av vardera paret samt en söndag stå på pliktepallen och undergå uppenbara skrift.

Anno 1733 den 16 januari, blev ordinarie och laga vinterting hållit,

No 2.

Ryttaren Johan Hillebrand, som var instämnd utav häradsskrivaren välbetrodde Ambrosius Schultz för förövat slagsmål uppå bonden Anders Svensson i Krångesta, exciperade, att han som fått stämningen allenast en dag för tinget, ej kunde svara, emedan han ej haft rådrum stämningen sine officerare noficera efter förordningen, och som tingsrätten fant detta jävet för skäligt, differerades saken till nästa ting, varvid häradsskrivaren reserverade sig ersättning för sine instämde vittnen.

No 7.

Uppå det käromål som Helena Udenia anförde emot ryttaren för Skränge rusthåll i Gammalkil socken jonas Retzell, för det han på en allmän socknestämman uti Lebergs socken berättat och sagt, det hon haft oanständigt umgänge med adjutanten Stoltz och att hon avlat 2ne barn med en major i Göteborg samt för expenser; förklarade sig ryttaren sålunda; att för 12 år sedan, haver adjutanten Stoltz som varit des husbonde, för honom berättat, det han haft olofligt umgänge med Lena Udenia, men säger sig ej veta om sådant varit uti sanning eller ej, tillstår dock att han, som av landsgevaldiern Dan Rydberg blivit kallader till socknestämman uti Leberg, haver dersammastädes utlåtit sig, att hon med adjutanten haft umgänge, men att han talt något om en major uti Göteborg och att hon med honom skolat avlat 2ne barn nekar han aldeles, och som Retzell själv vidgår, det han vid socknestämman, uti Leberg sagt och bevittnat, det Udenia haft olofligt umgänge med adjutanten Stoltz och av edelige avhörde vittnen vid förledne hösteting, nämligen Per Persson i Ödegården, Sven Månsson och Olof Nilsson i Södra Lårbo är vordet intygat, det ryttaren Retzell uppå landsgevaldierns frågan och föreställande vid socknestämman om Udenias umgänge med en major i Göteborg sådant besannat. Ty prövar häradsrätten för skäligt det bör Jonas Retzell för sådane sine ogrundade utlåtelse och tillmälen uti följe av det 43 cap tingm b plikta för vardera 3 mkr smt som är tillsamman 6 mkr smt samt giva Udenia uti expenser 3 dr smt.

Anno 1733 den 8 maj blev ordinarie laga sommarting hållit med menige man

No 5.

Fjärdingsman Nils Bengtsson i Prästorp haver låtit instämman bonden Mårten Olofsson ibm, för det han kallat honom horhund och tjuv och att han stulit 14 dr ifrån honom uti Kapperstad, samt att fjärdingsman fått en ansenlig tjuvekula, utav den tjuven han släpte för några år sedan, varav han ännu haver att hjälpa sig med, och desutom kallat honom åtskilliga gånger svinridare emot denne stämningen exciperade Mårten såsom försent honom tillstald nämligen den 26 april, som som en dag allenast differerar uti 14 dagar och detta är ett bråttmål; så prövar häradsrätten det Mårten bör svara uti saken, varpå fjärdingsmannens vittnen framkallades nämligen soldaten Per Skiörling, drängen Erik Jönsson i Stora Tollstad och Lars Mårtensson, vilken är Mårtens son samt qvinfolket Ingeborg Persdotter, detta sökte Mårten att jäva på det sättet att soldaten ej varit närvarande, drängen Erik voro des avundsman och att han så väl som sonen Lars oroat honom natten förut tillika med Erik genom kortspel, desse jäf såsom ogrundande finner häradsrätten av intet värde, och förklarar fördenskull att låta dem förutan Lars göra sin edeliga berättelse, varpå de avlade eden och berättade först Skiörling det han förledne palmsöndags afton gått till Prästorp att tala med fjärdingsman som var hos Mårten, kommit tit uti dagsbärgningen och som han hört larm, haver han blivit ståendes uti förstugan, och då hört först att Mårten vars röst han igenkände utom det att stugudörren ibland varit öppen, det han åtskilliga gånger kallat fjärdingsman svinridare, och att han tagit 14 dr kpmt uti Kapperstad för oringade svin, och des utom sagt, att han fått av tjuven ha för några år sedan släpte, en tjuvekula, varav han ännu hjälper sig med, jämväl och att han kallat samt

ropat horehunder, men vet ej vilken han ment, emedan soldaten Bärqqvist som stått straff för hor, även varit med fjärdingsman inne, eljest haver vittnet hört det fjärdingskarlen bett Mårten låta vara sig i frid, emedan han ej tager emot honom uti hans stuga, men vill I slå mig så kom ut på gården. Erik Jönsson berättade, att han som skulle tillika med Mårtens son gå på dagsverke uti Sälla för en torpare, kommit till Mårten att där vilja bliva över natten, haver Mårten bett fjärdingskarlen till sig som sedermera med soldaten Bärqqvist setat och spelt kort långt på qvällen, då Mårten som legat, bett dem gå bort, eljest skulle han breda på dem, då fjärdingsman sagt, om han ville slåss skulle han komma på gården derpå haver Mårten kallat dem horhunder, och sagt att fjärdingsman tagit penningar för oringade svin i Kapperstad och kallat honom några gånger svinridare, men om tjuvekulan haver vittnet intet hört, förklarade därjämte, att Mårten varit något drucken, men fjärdingsman ej visat sig otidig med ord eller gärning. Havandes hört att fjärdingskarlen sagt sig sökt lea med Mårten som en ängel. Ingeborg Persdotter berättade att hon ej vet av första begynnelsen, utav den träta som varit emellan Nils och Mårten, utan han varit uti Nils stuga och hört larm av trator, då Nils bett vittnet, gå in och ropa ut des man, då han gått in och då haver Mårten stigit upp utur sängen och velat slå Nils, då des dotter och son honom hållit, men Nils bett de skulle släppa honom, emedan han slår emot honom uti stugan, men vill han komma ut så finge de talas vid, derpå haver Mårten rukkit på Nils och vittnet tagit frid dem emellan, då han sparkat Nils på benet och Mårtens hustru slagit Nils att ögat igensvullnat, havandes Mårten under detta åtskilliga gånger kallat Nils för horhund och svinridare, samt att han ått en tjuvkula, som han ännu haver gått av, och att han tagit 14 dr kpmt uti Kapperstad för oringade svin, Nils haver ej på något sätt varit obeskedelig, utan sagt att han åstundat söka leva med Mårten som en ängel.

Resolutio

Såsom utav 3ne edeliga avhörde vittnen, soldaten Bärqqvist, drängen Erik Jönsson och qvinfolket Ingeborg Persdotter är bevittnat, det Mårten Olofsson i Prästorp åtskillige gånger kallat fjärdingsman Nils Bengtsson horhunder och svinridare, och desutom att han tagit 14 dr kpmt uti Kapperstad för ordingade svin och att han fått en tjuvekula som han ännu haver gått utav; altså prövar häradsrätten för skäligt uti följe av 43 cap tingm bl, det bör Mårten Olofsson för sådana 4 oqvädinsord och tillvitelse plikta för vardera 3 mkr smt som gör 3 dr smt samt giva till Nils uti expenser för sig och sine 3ne instämde vittnen 4 dr 16/ smt, varjämte 40 mkr smts vite desse parter emellan föresättes, den till plikt som den andra först med ord eller gärningar förolämpar.

Anno 1733 den 2 oktober, blev ordinarie och laga hösteting hållit med menige man och allmogen

No 3.

Hustru Ingrid Persdotter uti Kapperstad haver låtit instämma sin son Olof Thoresson och qvinfolket Ingrid Hansdotter, för det de skolat haft olofligt umgänge med varandra, vartill Olof aldeles nekade, men Ingrid påstod sådant vara skett natten emellan förledne 4de och 5te dag pingst, varav hon finner sig havande. Drängen återopade sig sine instämde vittnen drängen Olof Persson och Nils Larsson samt pigan Karin Andersdotter i Drättinge, av vilke de förra såsom des medtjänare lära veta att berätta om hans oskuld. Sedan desse utan jäf avlade eden berättade 1o. Drängen Olof Persson att natten emellan onsdagen oh 3dje dag jul förledne, då husbonde folket varit i Nykil socken och Brännegården, haver drängen Joen i Drättinge kommit till Kapperstad och der legat hela natten i säng hos Ingrid. Nyårsafton förledne haver vittnet tillika med flere varit uti lekstugu i Drättinge och när vittnet gått bort haver Ingrid legat i säng med drängen Jonas. Förledne kyndersmessa haver vittnet och Ingrids husbondefolk varit i Skiestad, då Jonas kommit till Kapperstad och legat i säng hos Ingrid till dager. 2o. Pigan Karin Andersdotter berättar att hon tjänt tillsammans i Drättinge med Jonas och förledne olofsmässotid blivit av honom ombuden, det hon ville gå till Kapperstad till Ingrid och beda henne möta honom vid Norbacken, vilket vittnet säger sig således uträttat, att hon gått till Kapperstad och funnit henne ligga på mellangårds skulle, då hon berättat henne vad Jonas begärt, och fått till svars att hon skulle möta honom på Norra backen, vidare berättar vittnet, att förleden sommar då Ingrid hulpit Öjar i Drättinge häva dynga, haver Ingrid gått tit och hela natten

föret legat hos Jonas uti en bod 3o. Nils Larsson gör enahanda berättelse med första vittnet, att han sett Ingrid och Jonas legat tillsammans, men vet ej mera att berätta. Uppå tillfrågan om detta vittnesmål voro sanna svarade Ingrid att hon ej legat hos Jonas på någon oära. Och såsom Jonas av föregående vittnesmål finnes graverad, så bör han av häradsskrivaren Schultz till nästa ting instämmas samt beskedeliga qvinnor tillsägas att vara hos Ingrid uti barnsnöden, som kunna hennes utlåtelse avhöra.

No 4.

Emot det stämningssmål som nämndeman Sven Mattsson i Fettjestad instämt ryttmästaren edle herr Johan Neyman för det han skolat överfallit honom uti des ämbetes förrättning med hugg och slag förledne olofsmässomarknad på landsvägen emellan Lövingsborg och Skänninge bland marknadsfolket, exciperade herr ryttmästaren, såsom till rätta forum ej instämt, till vilken sak han aldeles nekar och påstår ej skola kunna bevisas, och aldenstund nämndemannen Sven Mattsson rubricerat detta målet såsom ett bråttmål, vilket bör avgöras uti den jurisdiction, varest det skett är. Altså kan Valkebo härads tings rätt den samma saken ej uptaga, utan finner skäligt, att förvisa nämndeman Sven Mattsson till vederbörligt forum.

Anno 1734 den 28 maj hölts ordinarie sommaring med allmogen uti Valkebo härad

No 13.

Den vid förledne hösteting disfererade saken med qvinfolket Ingrid Hansdotter och drängen Olof Thoresson till des hon fött barn företogs nu, och påstår qvinfolket såsom vid sista ransakning Olof vara hennes lägersman, vartill drängen enständigt nekar, åberopandes sig de vittnesmål, som blivit införde, att drängen Jonas, nu ryttare Lundbohm skal lhava legat uti säng med henne, vilken dertill nekar men sedan protokollet blev uppläsit, och Ingrids utlåtelse och tilstående, att sådant voro skett; dock ej på någon oära, saktades nekandet till en del, varpå de qvinnor, som varit hos Ingrid uti barnsnöden framkallades och efter avlagd ed, utan jäf berättade först hustru Maria Eriksdotter att Ingrid fött barn 3 veckor efter juledagen eller den 14 januari, då vittnet förstält henne att bekänna sanningen; men Ingrid enständigt påstått Olof Thoresson vara barnefadren och frikallat ryttaren Jonas Lundbohm, berättar och att barnet var fullgångit samt hade naglar och hår, vidare hade hustun intet att berätta 2o. Hustru Lisbeta Johansdotter gör enahanda berättelse med den förra. Ryttaren förbehöllt sig, att vid nästa ting visa sin oskuld, vartill han nu ej kunnat förete några skäl, emedan han blivit försent instämder. Nämnden berättade, att de aldrig hört något rykte om drängen Olof och Ingrid; men om ryttaren och henne haver det gått uti allas mun, huru de haft sammanläger.

Resolutio.

Det haver väl ogifta qvinfolket Ingrid Hansdotter på Broby ägor vid förledne hösteting bekänt och angivit ogifta drängen Olof Toresson i Kapperstad vara barnefadren till henne oäkta barn hon framfött den 14 förledne januari, sedan han henne häfdat förledne år natten emellan 4de och 5te dag pingst, uti vilken bekännelse hon inkom uti barnsnöden blivit stämndes men som hon utan, utom denna bekännelsen med Olofs hårda nekande, ej kan förete några skäl eller sannolika omständigheter och liknelser till sitt påstående, som kunna gravera Olof, och födslo tiden med det utsagde häfdandet differerar på 5 veckor. Der dock utav ransakningen ärhålles, det 3ne edelige och av Ingrid ojävade vitnen intygat, att hon med ryttaren Jonas Lundbohm legat hela nättrena tillsammans, och sådant vidgått, dock med det utlåtande sådant ej skett på oära. Altså prövar häradsrätten uti anseende till sådane skäl, att frikalla drängen Olof Toresson ifrån Ingrid Hansdotters påstående. Åliggandes det häradsskrivaren Schultz, såsom tjänstgörande länsman, att till nästa ting uti god tid instämma Ingrid och ryttaren Lundbohm, på det han må hava tid och råderum att införskaffa skäl och bevis till sin befrielse.

Anno 1734 den 1 oktober blev ordinarie hösteting hållit med allmogen uti Valkebo härad

No 27.

Ryttaren Jonas Lundbohm som av länsmannen Ambrosius Schultz blivit inkallad att befria sig ifrån lägersmålet med Ingrid Hansdotter, haver låtit instämma ryttaren Olof Kylstedt, som skolat berättat att drängen Olof Thoresson för honom bekant det han ej voro fri för Ingrid Hansdotter, vilket vittne avlade eden och berättade, det han varken sagt eller hört Olof Thoresson sig utlåta, det han ej voro fri för Ingrid, och som ej mera stod att erhålla.

Resolverades

Aldenstund utav 3ne edeliga avhörde vittnens utsagor erhålles, nämligen drängarne Olof Persson och Nils Larsson, att de sett Jonas Lindbohm 3dje dag jul kommit till Kapperstad och der legat hela natten i säng hos Ingrid, och även att de nyårs afton sett Jonas legat uti säng med Ingrid. Pigan Karin Andersdotter också intygat att om sommaren, tå Ingrid hulptit Öjar i Drättinge att köra dynga, haver hon hela natten förut legat hos jonas uti en bod. Vilket alt både Jonas och Ingrid för rätten tillstått; men förklarat sig ej på någon oära legat tillsammans; fördenskull och ehuruväl Jonas Lundbohm nekar till häfdandet, prövar häradsrätten skäligt, uti anledning av desse skäl och omständigheter, att uti förmågo av dommare reglornes 29 §, pålägga ryttaren Jonas Lundbohm med själv sins ede sig vid nästa ting befria, det han ej haft med pigan Ingrid Hansdotter någon köttslig beblandelse eller henne häfdat.

Anno 1735 den 15 januari blev ordinarie vinterting hållit med allmogen uti Valkebo härad

No 2.

Länsmannen Ambrosius Schultz anklagade drängen Lars Hansson i Drättinge och ogifta qvinfolket Mertha Svensdotter i Boarp frälse, för begånget lägersmål, vilket Mertha tillade drängen och att det åtskilliga gånger och så ofta voro skett emellan kyndelsmässan och vårfrudagen, som hon brändt, varpå hon blivit havande och 14 dagar för jul fött barn. Drängen nekade enständigt, det han aldrig haft något att beställa med Mertha, utan påstod sin oskyldighet uti det högsta. Änkan Stina Svensdotter tillika med pigan Lena Månsdotter, som varit hos Mertha uti barnsnöden alade utan jäf vittnes eden och berättade först änkan Stina, att pigan Maria om en afton 14 dagar för förledne julehelg kommit till vittnets torp med Mertha, som var i barnspinan, och som hon strax vis ankomsten födde barnet, haver hon ej kunnat fråga henne något, men förut och då Mertha varit havande, haver hon sagt åtskilliga gånger för vittnet, det hon varit våldtagen uti Linköpings djurgård, men aldrig bekant eller namngivit någon mansperson, förr än efteråt, sedan hon fött barnet, att den skulle vara denna Lars Hansson. Mertha kunde intet neka, det hon ju berättat sig varit våldtagen; men säger sig gjort sådant med skämt. Pigan Lena berättar, att hon sedan förledne michaeli tjent tillsammans med Mertha; men aldrig hört henne nämna sin barnefader eller skylt uppå Lars Hansson, vet eljest ej något att berätta.

Resolutio

Aldenstund de avhörde vittnen intygat sig ej hava hört, att Mertha för födslen på Lars Hansson bekant, att vara barnefadern, men väl att hon skulle blivit våldtagen uti Linköpings djurgård; så differeras saken till nästa ting på det länsman måtte kunna om detta utforska vidare skäl och bevis.

No 13.

Såsom ogifta drängen Erik Månsson i Himmelsby och ogifta qvinnos personen Sigrid Nilsson i Krångstad frälse bekänna och vidgå sig hava haft olofligt umgänge och köttslig beblandelse med varandra; altså och emedan detta är första gången de sig med lägersmål försett, pliktar Erik Månsson 10 dr smt och qins person 5 dr smt, enligt 1694 års förordning, och stå vardera en söndag på pliktepallen och undergå uppenbara skrift. Till barnets uppfostran der det bliver vid liv, erlägger Erik så länge och till des det sig själft födan förskaffa kan årligen 3 dr smt.

Anno 1735 den 10 oktober ble ordinarie hösteting hållit med allmogen uti Valkebo härad

No 21.

Häradsskrivaren Ambrosius Schultz anklagade fendriken välmanhaftig herr Johan Swiring, för det han ej varit 1, 2 och 3 stora bönedagen uti Gammalkils kyrka, och påstod derföre plikt, så fram han ej gitter bevisa, varest han gudstjänsten bevistat. Varpå fendrik Swiring företedde en attest av Hans Andersson och Per Nilsson den yngre uti Skränge, som intyga sig sett fendriken Swiring 1, 2 och 3 bönedagen uppå Gammalkils kyrkogård och uti vapenhuset, derest Swiring sade sig nödgas stå, emedan des bänk vid nya predikstolens uppsättande, blivit borttagen och desutom sade sig väl instämt attestanterne, der han dertill haft rådruum, emedan stämningen ej före nu förledne söndag, 3 dagar för tinget allenast blivit honom tillstånd; varföre häradsrätten pålade honom den samma till nästa ting att instämma att tå sin attest beedliga.

Anno 1736 den 15 januari blev ordinarie vinterting hållit med allmogen uti Valkebo härad

No 1.

Aldenstund ogifta drängen Måns Hansson i Unnerstad och ogifta qvinnos personen Lisbeta Joensdotter i Ullstorp frivilligt vidgå och tillstå sig hava plägat oloflig köttslig beblandelse med varandra uti Unnerstad crono, varav qvinnos personen säger sig än intet veta vara havande; altså och emedan detta brått nu första gången är av dem begånget, plikta de enligt 1694 års förordning, drängen 10 dr smt och qvinnos personen 5 dr smt, varpå de stå vardera en söndag på plikte pallen och undergå uppenbara skrift. Och som comministern uti Gammalkil herr Anders Dahlstedt instämt drängen och qvinnos personens svåger Nils Eriksson i Ullstorp henne anklagat; så behåller herr comministern målsägande rätten av drängens böter och Nils Eriksson av qvinnos personen.

No 3.

Fendriken herr Johan Swiring, som blivit av häradsskrivaren Ambrosius Schultz instämd, enligt häradsrättens förledne hösteting fälte resolution, att visa varest han bevistat gudstjänsten de 3ne första bönedagarna nästledne år, förestälte sine vittnen, vilka som häradsskrivaren pliktad att de måtte avlägga eden, de avlade eden med hand å bok, och berättade först Hans Andersson att han en bönedag sett fendriken sitta utför Nykyrkan då Måns Persson i Krångestad även sett fendriken, men kan sig ej ärindra om det varit första eller andra bönedagen: sedermera 3dje bönedagen haver han sett fendriken gå för sig på kyrkovägen, men intet vid kyrkan, tå häradsskrivaren även varit vid Gammalkils kyrka 2do. Per Nilsson, att han sett fendriken 2ne bönedagar vid kyrkan, men kan sig ej annat ärindra, än det varit den andra eller tredje bönedagen, uppvisandes fendriken derjämte en attest av Måns Persson i Krångestad den 14 hujus utgiven av innehållet, att han både sett och talt med fendriken, utanför Nykyrkan uti högmässa predikan, vilket skett antingen den 2dra eller 3dje stora bönedagen, men kan ej så noga minnas, vilken av bönedagarna det var. Vad altså beträffar detta länsmannens käromål: så emdan svaranden medelst des anförde vittnen och attest bevisar sig varit 2dra och 3dje stora bönedagen vid kyrkan, och Måns Persson uti sin attest förmåler ej noga kunna minnas vilkendera av bönedagarna han sett honom vid kyrkan, och således ovist om det varit 1sta eller 3dje; altså prövar häradsrätten skäligen, uti följe av dommare reglornes 31 §, att frikalla herr fendriken Swiring ifrån detta käromål, med åtvarning, att hädanefter ej giva tillfälle till slika klagomål.

No 14.

Nämndeman Sven Mattsson i Fettjestad och ryttaren Johan Hildebrand kårade vice versa till varandra den förra för det ryttaren uti förledne november månad omsidigt uti nämndemannens stall, varföre han påstår plikt, samt att betala 3 dr kpmt, enligt häradsrättens den 16 januari 1733 fälte resolution, eller och derå uppvisa avledne cornetten Brunhielms qvittance, samt för expenser 11 dr 24/ kpmt. Den senare åter påstod att nämndemannen måtte till honom betala 3 dr kpmt, som nämndeman skolat tagit av Hildebrand på avledne herr cornetten Brunhielms vägnar 2do. För obefogat lagföradne i det

nämndeman av honom fordrar, det han fullgjort med avledne cornetten Brunhielms qvittences uppvisande till nämndemannen och bevisas måtte, det Hildebrand gjort någon skada dermed, att hangått uti nämndemannens stall, och för expenser, förklarandes för övrigt, att der des instämde vittnen ej skulle göra tillfyllest, ärbjuder nämndemannen här eden att intyga, det han ej blivit betalt för de fordrade 3 dr kpmt, eller och vill han själv det samma edeligen bekräfta. Varpå de åberoapde vittnen avlade eden utan jäf, och berättade 1mo. Olof Wikström, att han väl sett zedel hos Hildebrand om 3 dr kpmt, men imns ej des innehåll, om det varit qvittance eller haft något annat att innebära 2do. Lars Bergstedt att han uppå Hildebrands begäran varit med honom uti nämndemannens hus, och der uppläst en zedel, men mins ej det ringaste av des innehåll, nämndeman haver ej varit hemma och kan vittnet sig ej ärindra om des hustru varit inne uti stugan 3tio. Anders Håkansson uti Krångestad, att han läst en zedel hos Hildebrand derutinnan herr cornetten Brunhielm skrivit sig betalt nämndemannen Sven Mattsson 3 dr kpmt på Mallmen 4tio. Ryttaren Göran Högberg att han sett och läst 2ne zedlar hos Hildebrand av herr cornett Brunhielm skrivne, och att uti den ena stått det Hildebrand skulle hava 3 dr kpmt av nämndeman 5tio. Per Ingesson att vid det hästebyte, som skedde uti Fettjestad, haver Hildebrand bett vittnet följa sig in uti nämndemannens stall, att se på de hästar nämndemannen sig tillbytt, men vittnet bett Hildebrand bida till des han kom tillbakars emedan han ville gå in och tala med nämndemannen och när vittnet kommit ut, haver han sett Hildebrand stiga utur nämndemannens stall, var dörr förut varit öppen.

Resolutio

Vad altså angår detta emellan nämndeman Sven Mattsson i Fettjestad och ryttaren Johan Hildebrand förde tvistemål, så aldesnstund vad de 3 dr kpmt beträffar, som nämndemannen enligt 1733 års häradsrättens dom, fordrar, det av edeliga avhörde vittnet ryttaren Högbergs utsago, står att ärhålla, det han hade läst hos Hildebrand om herr cornett Brunhielms zedel, det Hildebrand skulle hava 3 dr kpmt av nämndeman, vilken zedel Hildebrand påstår vara utav vittnet Lars Bergstedt uppläsen uti nämndemannens hus, och Bergstedt tillstår sig en zedel uppläst, men kan sig ej ärindra, samma zedels innehåll, som dock synes sannolikt hava varit samma zedel, varom Högberg vittnat emedan Hildebrand eljest ej haft av nöden att låta den uti nämndemans hus uppläsa; desutom faller det och sällsamt, att sedan häradsrätten den 16 januari 1733 till en viss tid förelagt Hildebrand att uppvisa herr cornett Brunhielms zedel på desse 3 dr kpmt, det nämndeman ej vidare sökt Hildebrand för desse 3 dr kpmt förr än nu; fördenskull och som Hildebrand i så måtto igenom halva skäl och bevis bestyrkt sitt påstående och han ärbjudit sig med ed fulltyga sin oskuld, eller och att nämndemannen måtte edeligen förklara, det han desse 3 dr kpmt ej ärhållit, vilket, enligt dommare reglornes 30 § honom ej tillåtas kan att svärja sig penningar till; altså bör Hildebrand, enligt dommare reglornes 29 §, vid nästa ting med själv sins ed intyga, det nämndeman för desse 3 dr kpmt är vorden betald. Angående det Hildebrand ensidigt varit uti nämndemans stall, så emedan Per Ingesson berättat att Hildebrand bett honom följa sig i stallet, och dörren varken varit sluten eller låst, enär Hildebrand gått tit, nämndeman ej heller kan visa, det något för honom voro bortkommit eller skada skett; ty prövar häradsrätten det nämndeman ej varit befogad uti det målet att tilltala och instämma Hildebrand, blivandes altså de å båda sidor fordrade expenser upphävne.

No 15.

Över den tvist, som Öjar Svensson i Drättinge instämt inhyses hustrun Maria Persdotter på Drättinge ägor för utgjutne oqvädingsord av tjuv med mera, inkommo parterne för rätten tå hustru Maria begärde, att öjar ville henne denne gången förlåta detta brått, emedan hon ej vet annat, än ärligt och gott med Öjar; vartill som Öjar bejakade och eftergav sin rätt, häradsrätten även, för qvinnans fatigdom, lätt dervid bero, dock utsattes 10 dr smt för den, som med ord eller gärning den andra överfaller.

Anno 1736 den 22 september blev ordinarie hösteting hållit med allmogen uti Valkebo härad

No 6.

Uppå det käromål, som nämndemannen Sven Mattsson i Fettjestad och pigan Karin Joensdotter vice versa anförde emot varandra, den förra, att pigan måtte vara ansvarig för ett stycke lärft av 41 alnars längd, som natten emellan den 10 och 11 maj förledne uti nämndemannens gästestuga blivit bortkommit, emedan Karin Joensdotter om samma natt, då de andra såvo, öppnat förstugudörren för gästestugan, för vilken ej vidare lås varit, än för förstugudörren; den senare åter för det nämndemannen beskylt pigan för tjuv och sagt, att hon varit oriktig varest hon tjänt, samt för expenser, som å båda sidor fordras, förklarade pigan, att hon intet varit uti gästestugan om natten, vilket hon vill bevisa med kläckarens uti västra Harg Hans Månssons attest av den 18 hujus, av innehåll, att den natten han låg hos nämndemannen Sven Mattsson i Fettjestad uti des gästestuga, följde honom om qvällen, en piga och viste honom den säng han skulle ligga uti, då attestanten begärt att hon intet skulle låsa igen dörren, varföre pigan dragit en stol för stugudörren och gått bort; men intet haver han kunnat förmärka, att någon om natten varit uti stugan; dock haver han hört hunden skälla och att det kom främmande, som honom berättades skulle vara en dräng, vilken ville köpa betesfoder, utan han allenast varit i cammaren bredvid gästestugan derest Karins och det övriga tjänstefolkets kläder voro, samt der tagit strumpeband och givit drängen Arvid Bengtsson på Alviken för penningar hon varit honom skyldig. Beträffande vice versa målet, påstår nämndemannen, att pigan måtte med behörige böter anses för ohemul beskyllning emedan han aldrig kallat henne tjuv; men pigan påstod, att som nämndemannen ransakat så hos pigans fader som uti hennes kista och således kommit henne ont rykte uppå, och även sagt henne uti ögonen, att han vet något, men Peter mera, förmenar hon i så måtto sig haft fog till sitt stämnings mål, åberopandes vilken sine instämde vittnen, vilka inkallandes och efter avlagd ed, utan jäf, berättade och lmo. Nämndemannen Daniel Månsson i Skiestad att dagen efter sedan lärftet var bortkommit, haver vittnet varit hos nämndeman, tå han inkallat sitt folk och frågat efter vilken om natten öppnat förstugu dörren, då Karin Joensdotter tillstod, att hon öppnat förstugudörren och varit uti cammaren, varpå nämndemannen sagt, att hon skulle vara honom ansvarig för lärftet, och att han hade henne misstänkt efter hon öppnat dörren. Berättar och att pigan sagt, då vittnet levererade henne stämningen, om hon skulle betala lärftet, så hade fanen tagit så mycket ifrån henne förut 2do. Per Månsson i Fettjestad, att nämndemannen sagt, det Karin skulle betala lärftet antingen hon det tagit eller ej, emedan hon, om natten, öppnat des lås och dörren, tå Karin svarat om hon skulle betala lärftet, så hade nämndemannen tillförne gjort så mycken orätt: berättar och att detta vittnet tillika med det förra sett uppå, enär fjärdingsmannen Nils Bengtsson ransakat hos tjänstefolket och Karins fader, en sig der med ej befattat. Karin frågade vittnet om han ej hört det nämndemannen sagt, att han viste något men vittnet mera ? Svarade att han det ej kan ärindra sig hört 3tio. Pigan Anna Joensdotter att, om natten då Arvid på Alviken kom och begärde betesfoder, haver vittnet på nämndemannens begäran, givit honom betesfoder och budit honom gå in, det han gjort, och tå drängen skulle gå bort, haver Karin sagt, att hon skulle giva honom ett par strumpeband, som hon honom lovat, tå vittnet förmant henne dermed vänta, efter han gick ofta till Nykil och hon sagt, att drängen gick ofta till hennes fader, men Karin äntå stod upp, och sedan hon klätt kjortelen på sig, budit vittnet gå ut och taga strumpebanden uti hennes kista, samt giva dem till drängen, vartill vittnet nekat och sagt, om Karin lovat drängen några strumpeband så kunde hon själv giva honom dem, tå Karin gått ut och vittnet lagt sig: haver även hört nämndemannen säga, att han viste något och Per något. Nämndemannen påstod att klockaren Hans Månsson i Västra Harg utgivne attest måtte beedigas, emedan han elljest ej kan giva den samma något vitsord.

Resolutio

Såsom nämndemannen Sven Mattsson i Fettjestad enständigt påstår det den utav pigan Karin Joensdotter producerade attesten av klockaren uti Västra Harg Hans Månsson måtte beedigas, emedan han des förman ej vill giva honom något vitsord; altså bliver denne saken till nästa ting uppskuten tå attestanten av pigan Karin Joensdotter inkallas bör att samma attest beediga.

No 16.

Bönderna uti Kapperstad Sven Persson, Sven Nilsson, Öjar Larsson, Joen Månsson och Sven Persson tilltalade sergeanten Anders Falck i Stora Tollstad med påstående han måtte visa med vad

skäl och rätt han kan pretendera vallgata för ryttaretorpet igenom Kapperstad kohage, emedan han nederhuggit derstädes 17 hot av deras gärdesgård, eller för ett sådant olagligt göromål plikta och ersätta rättegångs omkostnad. Varå sergeanten besvarade att han ej haver av nöden, att visa någon rätt till denne fågata som ligger och av eväldiga tider legat på Stora Tollstad ägor, påståendes enligt sin och hustru Dorothea Utter vice versa citation det käranden Sven Persson, som nederhuggit 16 a 17 hot gärdesgård på skatte rusthållet Stora Tollstads ägor och inhägnat vallgatan för ryttaretorpet, måtte derfore plikta och ersätta skadeståndet, jämte förorsakade rättegångs expenser. Käranderne förklarade härå, att denna gatan är belägen på deras ägor och till deras kohage, vilken varit stora Tollstad boerne efterliten, att nyttja till färdas och hemköra sitt hö, men som för 25 år sedan, Tollstad boerne gjort sig en annan väg på sina egne ägor, att köra sitt hö uppå och ej vidare nyttjat denne vägen, vilken är belägen på Kapperstads ägor, och aldrig kan bliva mycket mindre sägas ligga på Tollstad ägor emedan denne vägens begynnelse vid Kapperstads torp på alla sidor inneslutas av Kapperstads ägor. Tillspordes parterne om de haft någon syn som besiktigt denne tvisteparken? Svarade nej, varfore resolverade rätten, det de innan den 1 november, vid 5 dr smts vite, böra instämman 2ne nämde män å vardera sidan, som innan samma tid besiktiga beskaffenheten om denne gatas belägenhet, att derom vid nästa ting göra sin berättelse tå rätten med änteligt slut saken avgöra vill, der parterne sig ej förlikas kunna.

Anno 1737 den 18 januari blev ordinarie vinterting hållit med menige man och allmogen

No 5.

Pigan Karin Joensdotter uti Wallsnäs haver låtit instämman nämde man Sven Mattsson uti Fettjestad, att svara henne de vid förledne ting emot henne angivne mål, angående äreröriga beskyllningar för en bortkommen väf, som hade hon den samma tagit, och såmedelst beskylt henne för tjuv, varfore hon påstår plikt och rättegångs omkostnad. Varå Sven Mattsson avlevererade en skriftlig förklaring vilken exiberades och ad acta lades men så lydande: som nu igenom laga stämningar till kärande och svarande, är till rättvist skärskådande först av det lofliga häradsrätts protocollet den 23 september 1736 huru pigan Karin Joensdotter så mycket mera gjort sig misstänkt att vara skyldig till att betala de 41 alnar lärft, som hon icke till befrielse lagligen instämde klockaren till förra tinget 2do. Har hon icke fördratat sig att lagligen instämman någon mera än mig för sin oskickelighet förr, för detta dermed legat stilla och tå känts dervid, varfore mine instämde vittnen, på ed och samvete, henne icke derifrån kunna befria, nu 3tio. Så kan drängen Måns Andersson och pigan Anna Joensdotter i Fettjestad på ed icke neka, utan bemälte lärfts refs neder om lögerdagen, som lades i gästestugan, och söndagen derpå gick Karin Joensdotter hem till sina föräldrar, och natten emellan måndagen och tisdagen derpå kom samma lärft bort utur gästestugan, men de andra vävarna, som natt och dag legat både förr och sedan på stugutaket, varit i behåll 4to. Synes orimligt, att någon vist varest detta lärft legat i gästestugan 5to. Ingen der upbrutit mindre tak eller fönster, utan denna pigan Karin Joensdotter av egen myndighet utan lov eller tillstånd lämnat aldeles olåst såväl om aftonen som om natten emellan den 10 och 11 maj 6to. Så har denna pigan Karin Joensdotter osanfärdeligen inför sittande rätt och protocollet berättat sig vara skyldig drängen Arvid Bengtsson penningar till strumpeband, som hon icke kan bevisa, utan till sitt förslag obefogat gjort sig ärende efter strumpebanden om natten, att få öppna förstugu dörren till gästestugan. 7mo. Dock som det icke står uti en tjänares makt, att, utan lov och tillstånd, efter sitt behag, utan ansvar, lämna sin husbondes dörr och vanlige låse olåst, varfore nu uti ödmjukhet är uti välborne herr lagmannens och den lofliga tingsrätts rättvisa omprövande, om icke pigan Karin Joensdotter således är skyldig, att betal de 41 alnar lärft samt mina förorsakade rättegångs expenser, efter räkning till 9 dr 8/ smt. Till första momentet, att hon till sin befrielse ej instämde klockaren uti Västra Harg Hans Månsson, besvarade Karin Joensdotter, att det förorsakat sig utav nämde mannen, som ej mera än uti Kapperstad tiden tillstälte henne stämning, och då var det för sent att uttaga stämning på klockaren, såsom uthärads, vilken nu mera är död, men vill ännu medelst goda mäns attest bevisa des utlåtande för des död, utgiven av nämde man Nils Jönsson i Skälleryd och per Larsson ibm samt Måns

Söderström i Stenstorp, vilken attest lyder att vid stämningen avlevererande, haver klockaren legat för döden sjuk, dock ej nekat beediga sin attest, der han kunde komma till tinget. Den andra punkten att hon ej fördristat sig instämna någon mera än nämndeman, för sin oskicklighet förut för detta, utan dermed legat stilla och känts dervid, varföre hans instämde vittnen ej lära kunna henne befria, besvarade pigan med tillfrågan vad oskickligheten består uti, dertill nämndeman svarade, att det voro det rykte han förr omrört huru hon stält sig hos sina förra husbönder, vartill Karin Joensdotter besvarade sig ej vara rädder för något rykte. Till det 3dje besvarade Karin, att henne aldeles är obekant när väfven nederrefs, eller att han legat uti gästestugan, det hon med ed vill bestyrka. Till det 4de säger hon, att det varit främmande städse och även söndagen, som gått ut och in uti stugan. Till det 5te att hon lämnat dörren olåst av egen myndighet, utan lov eller befallning, besvarades, att kläckaren, som låg uti stugan bett henne, lämna dörren olåst, på det han kunde gå ut, när han tarvade. Till det 6te påstår Karin sig kunna bevisa, att hon varit drängen Arvid Bengtsson skyldig penningar. Såsom pigan Karin ej hade några vittnen att låta avhöra, framkallades svarandens, vilka, utan jäf, avlade eden och berättade 1mo. Simon Persson uti Fettjestad att pigan Karin ett års tid tjänt hos honom, och under den tiden tjänt ärligen och väl så mycket honom vetterligt är: mera vet han ej att berätta 2do. Sven Hansson i Unnerstad att han varken kan fria eller fälla henne för det året hon tjänte honom såsom änklings, emedan han det året fick 9 tjog brågdar lin, men derefter ej mera, än 15 alnar lärft, tå andra sagt honom sådant vara för litet; eljest har det stundom misfarits för honom något och ibland annat skär sill, som han funnit vara borta, det han förestält henne, tå hon gruveligen svurit, så att han sedermera ej tilltalt henne om sådant 3tio. Hustru Kerstin Olofsdotter i Sixtorp, att tå Karin tjänt hos henne, haver Påtorp åboer brätat lin hos vittnet, tå pigan Karin kommit och vist vittnet, att hon hittat en brägde och enär Karin varit och mjölkat, haver soldat hustrun i Sixtorp kommit och frågat efter brågden, tå vittnet bett Karin lägga den der hon honom funnit, det hon gjort, men ej vet vittnet varest hon hittat samma brägde, men vittnet säger sig ej mist något, dock haft Karin misstänkt, emedan, när hon gått hem, hon alltid haft något att bära, 4to. Soldathustrun Kerstin Andersdotter, vet intet vidare, att berätta, än en gång haver Karin kommit till henne och haft en kjortel säck full med grå lödia, den hon begärt att vittnet skulle spinna till strumpor, men huru eller varest hon den fått vet ej vittnet, 5to. Änkan hustru Maria Jönsdotter i Winneberg berättade, att vittnets svärmoder, suttit inhyses hos vittnet, och tå hon en gång stuckit strumpor haver vittnet frågat vilkens de voro, vartill svärmodern svarat, att de hörde pigan Karin Joensdotter till: sedermera haer Sven Hansson kommit in och frågat vilkens bemälte strumpor voro, tå vittnet sagt, att de hörde pigan Karin till. Sedan haver vittnets svärmoder sagt för vittnet, att Karin varit otålig deröver, att Sven fått veta det strumporna hörde henne till samt även berättat, att Karin lovat vittnets svärmoder en kaka, om hon ville svärja på att strumporna ej voro Karin tillhörige: eljest haver vittnet sett sin svärmoder få matvaror a Karin för det han arbetade åt henne vidare producerade nämndemannen drängen Måns Andersson i Fettjesad och fjärdingsman Nils Bengtsson i Prästorp, av vilka Karin ville jäfva drängen Måns Andersson för det han skall vara hennes avundsman, i det han beskylt henne för det bortkomne lärftet, vilket jäf som olagligt, häradsrätten ej anse kunde, utan prövar att tillåta honom vittnes eden, vilken de, utan vidare jäf avlade och berättade 6to. Nils Bengtsson, att han ej vidare vet uti denna saken, än det han hört, att pigan Karin varit misstänkt, för otrohet av alla sina matmödrar, utan i Skrånge, havandes även Simon Perssons i Skiestad hustru sagt för vittnet, att hon intet kunde tro Karin. Förledne våras haver vittnet förestält Karin, att om hon försett sig med lärftets tagande, så skulle hon derom med nämndemannen förlikas, men Karin på det högsta nekat sig det ej tagit men omsider sagt: nu i jesu namn jag vill betala det, fanen tager väl så mycket ifrån nämndemannen igen; haandes tå Karin även tillstått sig vist vad lärftet låg i stugan, vartill Karin nu aldeles nekar 7mo. Drängen Måns Andersson berättade, att han ej vidare vet härom, nu väfven blev nederräven om lögerdagen och lagd uti gästestygan, samt söndagen derpå haver Karin gått hem till sina föräldrar och om tisdags middagen haver lärftet saknats: säger även att de andra nämndemännen väfven legat på taket både förr och sedan. Berättar och att gästestugan alltid varit låst om nätterna men när där voro främmande vet ej vittnet antingen dörren varit låst eller ej. Vidare åberopade sig nämndemannen till vittne uti denna sak cappellans änkan Brita Hortulin och nämndemannes Isak Bengtsson i Lilla Kålaryd, vilka utan jäf avlade eden

och berättade 8vo. Hustru Brita Hortulin, att ungefär för 11 eller 12 år sedan haver pigan Karin tjänt hos Per, som var vittnets halvbror, så vittnet och Per haft lin och hampa tillsammans det de bytt sig emellan och brett ut; en gång så vittnet sett att bonden haft mera hampa, än vittnet, haver vittnet frågat des hustru Elin, huru det kom till att hennes hampa var mera än vittnets, varpå hustru Elin berättat, att hustru Anna i cronogården tagit emot hampa åt Karin, varöver vittnet blivit förtörnat och sänt nämndemannen Isak Bengtsson i Kålaryd till hustru Anna, att föreställa henne, att det var värre gjort av henne, som gjorde hampan, än a pigan, som tagit den samma ifrån vittnet; men sedan haver vittnet ej brytt sig derom mera, efter Karins fader givit en gris uti förlikning. Härvid yttrade sig Karin, att vittnet tagit ifrån henne lin efter 2 kannor frö, vilket vittnet begärde måtte bliva till protokolls fördt 9mo. Nämndeman Isak Bengtsson i Lilla Kålaryd berättade, att samma dag vittnets hustru begrofs, haver pigan Karin Joensdotter, som tjänte nämndeman, begärt lof att få gå till Kättestad, vilket vittnet nekat, efter han ej ville syssla om creaturen; dagen efter hade vittnet följt Karin till Kättestad, så der blivit svårt och talt om lin och hampa, som Karin tagit ifrån cappelans änkan hustru Brita Hortulin, vilket hustru Anna i cronogården av Karin tagit emot. Sedan haver vittnet gått bort och tagit pigan Karin med sig, och under vägen, haver vittnet sagt till henne: nu betror jag dig aldrig att gå uti mina hus, tu haver tagit åt lin lön och tima föräldrar haa givit dig kläder, tem tu nu kläder på tin tjuva kropp, samt derhos förmant henne, att ej göra så mer. I denna saken att andraga hade ingendera av parterne något mera.

Härpå företogs ryttaren Jonas Carlsson Nymans stämningssak emot nämndemannen Sven Mattsson i Fettjestad för det förledne våras anstält ransakning uti des hus, varå nämndeman förklarade, att som han hos sitt tjänstefolk ransakat efter ett stycke lärft, som bortkommit, och pigan Karin Joensdotter haft sin kista hos ryttaren, haver han gått till honom och begärt, att få se efter bemälte förkomne lärft, till vilket ryttaren givit lof och tillstånd, varföre han låtit hos ryttaren se efter det samma, åberopandes sig deröver till vittne nämndeman Daniel Månsson i Skiestad och fjärdingsman Nils Bengtsson i Prästorp. Ryttaren besvarade härå, att han väl givit nämndemannen lof att ransaka pigans kista, men ej uti sina hus, varföre inkallades de av nämndemannen åberopade vittnen, vilka avlade eden utan jäf och berättade 1mo. Nämndeman Daniel Månsson, att Sven Mattsson sänt bud efter vittnet och budit honom följa med till Nykil efter han ville se efter sitt bortkomne lärft uti pigan Karins kista, som hon hade hos sin fader, det vittnet gjort och så de kommit till Jonas haver nämndeman begärt att få se efter sitt lärft uti Karins kista, det Jonas samtyckt och des hustru tagit upp sakerna, som voro uti kistan; vidare haver nämndeman frågat, om de skulle vidare få se efter lärftet, vartill Jonas jakat, och des hustru följt dem uti andra stugan, låst upp en kista och så gått in. Sedermera hava de gått uti en bod, men om fjärdingsman Nils Bengtsson låst upp dörren eller vilken det gjorde, ärindrar sig ej vittnet, dock haver nyckelen blivit dem given 2do. Nils Bengtsson, att han på nämndemans begäran, frågat des tjänstefolk om han skulle få efter det bortkomne lärftet uti deras kistor, det de samtyckt: sedan haver nämndemannen budit vittnet följa med till Karins fader ryttaren Jonas Nyman, derest Karin hade en kista, uti vilken han ville se efter samma lärft, vilket vittnet gjort, så de frågat om de skulle få se efter bemälte lärft uti Karins kista, dertill Jonas givit lof, och sagt, att Karin hade der en kista, som var både utan lås och gångjärn, samt Jonas hustru tagit upp sakerna, som voro uti kistan, samt gått uti andra stugan, och tagit upp det, som der uti en kista var, och budit vittnet ransaka under karen och se väl efter, samt göra dem rena, havandes Jonas hustru låst upp för dem varest de gått. Uppå föregående vittnesmål förklarande Jonas Nyman, att som han ej annat etat, än de haft vederbörande order, att ransaka, så haver han det ej kunnat dem vägra.

Resolutio

Pigan Karin Joensdotter och hennes fader ryttaren Jonas Carlsson Nyman tilltalade nämndeman Sven Mattsson i Fettjestad, för det han, enligt den förledne hösteting utvärkade stämningen, skolat tillagt henne hava borttagit 41 alnar lärft, och således beskylt henne för tjuv, emedan han icke allenast låtit ransaka hennes kista hon hade uti tjänsten, utan och ransakat uti Jonas Carlssons hus överallt, varöver de påstå plikt och expenser. Varemot nämndeman vice versa instämt pigan för ohemult tillvite och beskyllning och att derå erhålla plikt och rättegångs omkostnad. Av det, som i denna

saken så detta, som förlidet ting är av parterne andragit, erhålles huru såsom nämndeman låtit instämman sin tå i tjänst havande piga Karin Joensdotter, att vara ansvarig för 41 alnar lärft som kommit bort uti des gästestuga, emedan hon om natten lämnat samma stuga olåst, till vilket påstående han, uti anledning av förra ransakningen, tillägger den omständigheten, att Karin vid sista ting berättat osanning uti det hon sagt sig lånt penningar av drängen Arvid Bengtsson, och därför varit uppe om natten att taga strumpeband och sända till drängen, som vid tingsrätten hårdeligen nekat sig lånat Karin några penningar, igenom vilket hennes göromål hon lämnat dörren öppen och således varit vållande till lärftets bortkommande, förmenandes vad den skedde ransakning angår, det han haft fog sådant göra, hos och uti sitt tjänstefolks kista och saker, och vad ransakningen hos hennes fader beträffar som honom därför instämt, så påstår han sig dertill haft hans lof och samtycke, och eljest av de avhörde vittnen skälig orsak dertill. Vad altså angår Karins påstående, det nämndeman Sven Mattsson skyllet henne för tjuv, så haver hon ej med något vittne sådant kunnat visa, vidare, än han velat påbörda henne, för sin oaktsamhet i det hon om nattetid upplåst dörren, att betala de bortkomne 41 alnar lärft, vilket en husbonde vad haver makt och tillstånd, att ansäga sitt tjänstefolk, der han, igenom deras oaktsamhet något förlorar, uti anseende vartill häradsrätten finner, det nämndeman ej gjort Karin uti det målet något mera förnär än en husbonde haft makt till emedan Karin lämnat dörren till gästestugan olåst, men som ingen särdeles eller full skäl av nämndemannen kunna företes, varigenom Karin kan tillbjudas att betala väfven, vidare än det hon om natten gått ut och upplåst dörren; så prövar häradsrätten skäligt, att frikalla Karin ifrån nämndemannens påstående om väfvens betalande. Vad ransakningen angår, som hennes fader Jonas Carlsson klagat över vara hos honom skedd, så emedan åtskillige vittnen intygat, det Karin under sina tjänsteår ej varit välbetrodder, utan haft om sig misstankar för snatteri, 2ne vittnen även berättat det Jonas Carlsson givit lof och tillstånd att ransaka uti des hus, på det han måtte vara fri och hans hustru själv upplåst. Desutan vittnen intygat, att väfen emellan lögerdagen och tisdagen bortkommit så att nämndemannen, enligt missgernings balkens 52 cap, vist sig värkeligen sitt bortmist; altså prövar häradsrätten skäligt att frikänna nämndeman för jonas Carlssons påstådde plikt, varmed de å båda sidor påstådde expenser bliva upphävne.

No 11.

Uti den a Jonas Hemmingsson uti Åndebo och Nils Larsson ibm, samt ryttaren Olof Wikström vice versa instämde sak, angående en hämsk visa rörande både Jonas Hemmingsson och des fader, vilken Nils Larsson begärt, att Wikström skulle sjunga och ryttaren sådant fullgjort, berättade de sig således vara förente, att som Olof Wikström förklarar, det han varken sjungit eller kan samma visa så grof, som det säges henne vara annorstädes sjungen, och Jonas Hemmingsson icke heller des förklaring bestrida kan, så efterlåta och avstå de å båda sidor sina käromål, med begäran häradsrätten ville utsätta ett vite för den, som hädanefter befinnes att sjunga samma visa, vid vilket parternes överenskommande häradsrätten lätt bero, och utsätter härmed 40 mkr smt ite, utom den plikt som lag i dy mål innehåller, för den, som beträdes att sjunga eller sjunga låta denne eller en sådan visa, varutinnan något förklenligt finnes, som kan röra Jonas Hemmingsson och des fader.

Anno 1737 den 5 oktober ble hållit ordinarie hösteting med menige man och lagsökande å Valkeb

No 1.

Skogvaktaren Börje Wahl haver låtit instämman åtskilliga av allmogen uti Gammalkils socken att göra sin edeliga berättelse, om de hava någon kunskap om en vid Jäfbo stående ek med honing och vax, vilken, sedan honing och vaxet förmenes blivit uttagit är varden antänd, och jämte sig förbränd en annan dervid stående ek, vilken begäran häradsrätten uti avseende dertill att någon av de instämde kunde vara skyldige och så lätteligen göra men ed ej vidare bifalla kunde än att utan ed varje för sig avhöra, nämligen 1mo. Joen Olofsson i Jäfbo berättat, att natten emellan söndagen och måndagen som var sistlidne jacobsmässodag, haver denna eken blivit antänd, sedan bien blivit utbegne, och tå vittnet en måndags morgon kommit ut, haver vittnet sett ryka uti denna ek och

sedan han gått in och klätt sig, haver han gått till eken, som stod på hans äng, och funnit att en krångla, som vittnet brukat, tå han några höstar slagit bråde för holet, på det byen ej skulle taga skada, vilken han sedan förvarat ett gott stycke derifrån uti skogen, men tå vara stått uti holet på eken, derutinnan satt, som avbränt endan på krånglan, havandes vittnet så medelst förståt, att elden varit kort, tillförene antänd, emedan yxe huggen syntes, och haver elden som börjats uppe uti ekenej kunnat utsläckas varken uti denna eller den der bredvid stånde eken, aldenstund elden uti samma börjats uti toppen och brunnit nerföre åt roten, vilken berättelse han erböd sig med ed bestyrka, så väl som att han ej vet vilken satt elden uti eken.

2do. Simon Persson i Skiestad är boende en fjärdingsväg ifrån Jäfbo, berättade att han, efter Joen Olofssons i Jäfbo begäran anhållit hos tå varande landshöfdingen högvälborne baron herr Erik Ehrencrona om tillstånd för Joen Olofsson att få nederhugga denna eken och bien uttaga, samt derpå erhållit den resolution att eken skulle besiktigas, varom han även utvärkat överjägmästaren vlborne herr Nils Schyttes order till skogvaktaren Börje Wahl att med 2ne nämдемän samma besiktning förrätta och natten efter sedan han levererat Joen desse documenter haver elden blivit satt uti eken, men vet ej vilken det gjort haver ej sett ekarna brinna eller sedermera varit vid Jäfbo.

3tio. Joen Svensson i Ludda är boende när till Jäfbo, berättar sig varit sjuk den tiden ekarna blivit uppbrände, och ej vet mera, än tal går om klockaren i Gammalkil Olof Falck.

4tio. Soldaten Joen Drätting, så när boende till Jäfbo att han klockan 8 om morgonen sett tå eken brann, berättar att han gått till Jäfbo och tillsagt Joen om denna elden och hulptit honom hugga undan buskarne, att elden ej skulle komma uti de andre ekarna och skogen, vet ej mera berätta.

5tio. Soldaten Lars Lustig på Krångestad ägor ett litet stycke ifrån Jäfbo boende, berättar sig ej vetta vilken satt elden uti eken.

6to. Skraddaren Anders Eriksson i Örsätter bor straxt vid Jäfbo säger sig för ro skull gått till Jäfbo och elden, emedan han på lång tid ej kunnat något arbete göra för svår svulst han fått uti sin hand.

7mo. Ryttaren Johan Hillebrand 1 par bösse skott ifrån Jäfbo boende, berättar att ryttaren Joen Högberg för vittnet berättat, att morgonen tå eken brände haver Högberg kommit till soldaten Lars Nygren, och funnit honom ligga klädder uti sin bod, tå Nygren berättat sig så bittida varit ute om morgonen att han varit uti Vägestorp, vartil Högberg sagt sig svarat, att han tå varit ute om natten och ej om morgonen: havandes Högberg även sagt, att soldaten Lars Nygren i 8 dagars tid var dag gått till Jäfbo, att lyas vad som låt.

8o. ryttaren Anders Drätting lika långt, som förra vittnet ifrån Jäfbo boende, haver intet att berätta.

9o. klockaren Olof Falck berättade att den 24 förlidne september haver Måns Persson vid penninge mötet uti Gismestad, sagt för vittnet, att det ej varit nödigt att stämma så vidt omkring angående eken vid Jäbo, utan om de stämt litet närmare omkring, hade de fått se om de ej böne mannen samt att han sedan frågat, vem han mente med de orden han talade, och derpå fått till svar, att de fingo se huru det går när ryttare och soldater der omkring komma att träta.

I lika måtto haver skogvaktaren låtit instämma nämдемannen Daniel Månsson i Skiestad, jöns Persson, Sven Jonsson och Nils Nilsson i Stillinge att göra edeliga berättelse om de uti Stillinge äng på Sven Jönssons skift förbrände ek, vilka häradsrätten utan ed avhörde till att undvika men edvis begående, utan berättade samtliga sig ej vetta vilken satt elden uti den samma.

No 10.

Brofogden Nils Bengtsson emot drängen Erik Jönsson i Unnerstad, för utgjutne oqvädins ord av hundsvått och rackare, derhos uti svåra eder skall utbrustit; varföre påstås laga böter och expenser. Vid upropet var drängen Erik Jönsson frånvarande, utan att visa något laga förfall, då väl brofogden Nils Bengtsson ytrade sig hava ingått förlikning med honom i så måtto, att han eftergivit sin målsägande rätt och erhållit 1 dr 8/ smt av Erik Jönsson; men aldenstund detta är ett criminal mål, och således cronan och häradet tillkommer en del av böterne i fall han finnes brottslig; ty prövar häradsrätten skäligt, det bör Erik Jönsson sig vid nästa ting infinna utan vidare stämning, emedlertid pliktar han i förmågo av rättegångs bl 12 cap 2 § 2 dr smt för uteblivande.

Anno 1738 den 27 januari blev hållit ordinarie vinterting å rätten tingstad Bankeberg

No 1.

Skogvaktaren Börje Wahl låtit instämma brukaren Erik Olsson i Vinäs och drängen Anders Andersson i Blaxtorp, den förra för det han försummat att gå till skogselden, som förledne sommar var utkommen på Ycke ägor, och den senare för det han utan lof gått ifrån skogselden, varföre laga böter påstås.

Erik Olsson närvarande nekade sig icke fått bud eller budkafla, att gå till skogselden som var utkommen på Ycke ägor om en onsdag den 6 juli i förlidet år, vilken i hela 8 dagar påstått, desutom förmenar svaranden Erik Olsson att så vida å sine egne ägor var utkommen en eld igenom antänd svedjande, så kunde han ej gå till Ycke skogseld. Frågades om käranden visten vem som hade avlevererat budkaflan i Vinäs ? Svarade det kunde käranden ej vetta. Frågades om svaranden viste av denne elden så länge den påstod ? Svarade nej, det viste svaranden intet om denne elden. Käranden Börje Wahl kunde ej heller bevisa, det svaranden fått bud eller budkafla att gå till denne utkomne skogselden.

Svaranden drängen Anders Andersson i Blaxtorp instälte sig med förmälände det han kom till den på Ycke ägor i förliden sommar den 6 juli utkommen skogseld, natten emellan fredagen och lördagen, och varit vid elden till lördags middag då han gått hem. Frågades om Anders Andersson fått lof att gå hem ifrån elden ? Svarade att han gick hem själv utan lof, vilket svaranden ej kunde frångå.

Utslag

Såsom av den håldne ransakningen över brukaren Erik Olsson i Vinäs och drängen Anders Andersson i Blaxtorp, vilka av skogvaktaren Börje Wahl till detta tinget blivit inkallade, för det den förra eftersatt att sig infinna vid den på Ycke ägor utkomne skogselden som den 6 juli i förlidet år tagit sin begynnelse, och över 8 dagar påstått; fördenskull som Erik Olsson 1mo. Kunde ej av skogvaktaren överbevisas hava haft kunskap eller fått bud om elden på ycke ägor, och som han 2do. Själv den tiden antänd en svedja, varav eld uti hans ägor utkommit, så haver han själv den att släcka och vakta, varit hindrad att komma till någon annan skogseld, vilket förfall häradsrätten för lagligt anser och befriar honom Erik Olsson ifrån skogvaktarens tilltal.

Beträffande den senare drängen Anders Andersson, som utan lof eller tillstånd gått ifrån den på Ycke ägor upkomne skogselden innan hemlof gavs, vilket svaranden Anders Andersson själv ej kunde frångå, utan för protokollet vidgick; I ty pliktat han uti följe av byggninge balkens cap 15 § 4 tre daler smt.

No 3.

Ryttarne Johan Hillebran, Olof Wikström och Johan Holm instälte sig så å sine egne så väl som efter upvist fullmakt av den 25 innevarande månad å sine med cammeraters vägnar Göran Högberg, Nils Sjöman, Bengt Hultman, Anders Drätting, Jonas Rysell, Jacob Sundberg och Anders Kapperberg vilka efter stämning tilltalade trumpetaren Peter Nyman.

1mo. För det Nyman uti många år med sina barn skolat trängt sig in uti kärandernes och församlingens tilldelte stolrum på läktaren uti Gammalkils kyrka.

2do. För det Nyman hos majoren herr von Segebaden anklagat käränderne, att de skolat trängt Nyman utur sitt stolrum, samt även att de göra oljud uti kyrkan, och tränga sockne männen utur deras bänkar, det de påstå bevisas måtte.

3tio. För det Nyman i förlidne juldag, under högmässan skall skuffat Hillebrand och trätt på honom sägandes att han varit, är, och skall vara en elak karl, och att Nyman skulle mitt för deras näsa uti deras bänk sätta sig, samt undsagt, att klaga Hillebrand an hos välborne herr majoren, vilka orda sätt trumpetaren Nyman likaledes andra dag jul sistlidne under gudstjänsten skall utbrustit uti, för vilket allt laga böter påstås.

4to. Att ersätta förorsakade rättegångs omkostnad.

Svaranden trumpetaren Peter Nyman instälte sig, och vidgick det han med sine barn har gått uti kärandernes stolrum på läktaren i Gammalkils kyrka, förmenar sig mycket mer det kunnat göra, som han ej hört det varit förbudit, att gå uti deras eller andras bänk eller stolrum, och kunde ej

frånga, att han har sitt eget stolrum uti samma kyrka. Vad det andra målet angår, att Nyman skolat käranderne hos deras major välborne herr von Segebaden anklagat, att de skolat trängt Nyman utur sitt stolrum, vilket svaranden Nyman ej kunde bevisa, utan tillstår han käranderne utträngt. Svaranden Nyman ej heller kunde bevisa att käranderne gjort något oljud i kyrkan ej heller att de trängt sine sockne män utur deras indelte stolrum. Vad den tredje punkten angår, att Nyman under högmässan i förliden juldag skolat skuffat Hillebrand och trätt på honom, så förklarade svaranden sig således, att han med sin lilla son nästlidne juldag trängt sig in uppå läktaren uti käranderne stolrum, och efter predikan bett sin lilla son gå neder av läktaren, och då vet han ej, om han kommit att röra vid Hillebrand av oförakt, nekandes i det högsta, att han skuffat eller trätat på Hillebrand under gudstjänsten, utan allenast under predikan sagt, att han hade ej skäl att rosa Hillebrand eller säga han är en braf karl, och förklarade sig vidare, att han allenast sagt, att han tör sätta sig fram för dem. Eljest vidgår svaranden, att han 2dra dag jul sistlidne åter inträngt sig uti käranderne stolrum på läktaren; men nekar att han undsagt käranderne, att han skulle anklaga dem hos deras major.

Käranderne anhöll hos rätten, att deras inkallade vittnen måtte edeligen få göra sin berättelse i desse målen, varpå de åberopade vittnen instälte sig, Hindrik Kiörbom, saltpettersjudaren Olof Hansson, och torparen Sven Johansson på Krångestads ägor, samt Per Nilsson i Fagerhult, Jacob Andersson i Släntum, ryttaren Lars Sederberg, vilka sedan svaranden trumpetaren Nyman på rättens tillfrågan, om han hade något jäf emot desse vittnen, yttrade sig ej hava något jäf emot dem, avlade med hand å bok eden och berättade.

1mo. Hendrik Kiörbohm i Bomedal, att nästlidne juldag, då han emellan ottesången och högmässan kom uti ryttaren Jan Holms stuvu strax vid Gammalkils kyrka, har käranderne kommit med en hop av det andra kyrkofolket uti samma stuvu, då vittnet hört, att käranderne skolat för alla de som voro uti stuvan beklagat sig, huru som trumpetaren Nyman tränger dem utur deras bänkrum på läktaren, mera hörde vittnet käranderne ej utlåta sig i stuvan derom. Derpå har vittnet sedan gått med det andra kyrkofolket i kyrkan till högmässan, och satt sig näst bakom käranderne stolrum på läktaren, vid vittnet kom upp på läktaren såg det trumpetaren Nyman sitta uti käranderne stolrum, då vittnet, sedan evangelium var av predikstolen uppläsit, sett, att Nyman lade sine händer framför sig på stolrummen der han satt, men kunde ej se att Nyman såf, emedan vittnet satt bakom Nyman, då likväl vittnet sett Hillebrand taga på Nymans arm och sagt sof intet, varpå Nyman svarat Hillebrand, jag sover intet, och Nyman frågat Hillebrand vem som satt honom till kyrkoväktare, sägandes haver I lön derföre ? Derpå Hillebrand svarat, ingen har satt mig till kyrkoväktare, varpå Nyman svarat så låt mig då få vara med frid. Vittnet hört vidare Hillebrand säga till Nyman, tag med eder edra barn och gå och sätt eder uti edert eget bänkrum, och sof der, sitt intet här och träng oss. Derpå har trumpetaren Nyman svarat, gå du neder uti min bänk och sätt tig, då Hillebrand svarat, gå I själv och sätt eder uti eder bänk; ty jag vet ej varest eder bänk är. Sedan har vittnet intet hört vidare efter vad ord dem emellan kunde falla, så vida vittnet åstundade hellre höra efter, ad prästen predikade, men någon stund innan prästen hade slutat predikningen, såg vittnet Nymans egna son stå på gången på samma läktare, och såg att Nyman låtit sin andra lilla son som hos honom satt gå utur stolen till den andra sonen, då vittnet ej annat kunde förstå än Nyman velat gå neder utav läktaren efter han låtit sonen gå utur stolen, vidare har vittnet ej sett efter, utan såg på prästen, som ännu predikade; men någon stund efter under predikningen har vittnet hört Hillebrand säga till Nyman, söter I mig, stöt mig en gång till, men voro det på annat ställe, skulle I intet behöva stöta mig, mer än en gång, då vittnet sett att Nyman hade satt sig neder i stolen och lagt bägge sina armar framför sig på stol karmen, och även sin högra arm såg på Hillebrand, men vad Nyman då talte till Hillebrand, kunde vittnet ej höra. Vidare berättar vittnet att Hillebrand åter igen frågat Nyman, varföre gå I icke neder uti eder stol ? Och sätt eder der, sitt intet och träng oss här, derpå Nyman skolat svarat, jag skall klaga eder hos majoren, och jag hitter eder väl. Varpå Hillebrand skolat sagt, gudi lof I haver ej något commando över mig ej heller får I. Frågades om vittnet sett Nyman skuffa Hillebrand under predikningen ? Svarade nej, det såg vittnet ej. Frågades om vittnet hörde dem 2dra dag jul haver någon disput sins emellan ? Svarade då var vittnet ej den dagen i kyrkan, utan varit i Hargs socken. Uppå Nymans begäran frågades vittnet om det sett Nyman stå eller sitta uti käranderne bänk uti förledne sommars, derpå svarade vittnet det ej så noga kan påminna sig, men

berättar eljest sett Nyman åtskilliga gånger sitta uti kärandernes stol. Vidare haver vittnet ej att berätta.

2do. Berättade saltpettersjudaren Olof Hansson att nästledne juldag under högmässan uti Gammalkils kyrka, såg vittnet, att Nyman satt uti kärandernes stol, på läktaren havandes sin lille son i sitt knä, satt och sof, då vittnet sett Hillebrand taga på Nymans axel och bätt honom ej sitta och sova, då trumpetaren svarat Hillebrand, frågandes skall du vara kyrkoväktare i dag ? Varpå Hillebrand svarat Nyman, ja det skall jag vara, och väcka upp dem som sova; derpå trumpetaren Nyman sagt till Hillebrand, alltid flyr du på folk i kyrkan, då Hillebrand svarat, Nyman I kan gå med edre barn och sätta eder uti eder egen bänk, och intet sätta här och tränga oss; men hörde ej vad Nyman svarade, så vida vittnet ville hellre höra på guds ord än på deras tal, vidare berättar vittnet, sedan evangelium var läsit av predikstolen, hava käranderne med de andre som voro i samma bänk vid det, att de satte sig neder i bänken, intagit Nymans rum, när Nyman det förmärkte har han skolat skjutsat till Hillebrand, så att Nyman fått rum att sitta igen i stolen, uti vilken var mycket trångt, om rum. Frågades om vittnet kunde se, om Nyman gjorde det med någon sinnets iver eller med vredesmod ? Svarade det kunde vittnet ej annat förstå. Frågades om vittnet hörde vad Nyman och Hillebrand då sins emellan talte ? Svarade det kunde vittnet ej höra, men såg, att de talte varannan till. Frågades om vittnet tillföre sett Nyman gå uti kärandernes stolrum ? Svarade ja, det sett Nyman åtskilliga gånger stå uti kärandernes stol. Frågades om vittnet hört Nyman undsäga Hillebrand, att han ville anklaga honom hos hans major ? Svarade nej, ytterligare berättar vittnet, att det sett Nyman 2dra dag jul sistvikne stå uti kärandernes bänk på läktaren, och i det samma han Wikström och Hillebrand kommit efter och ville gå i sin stol, tå vittnet sett Nyman täckat åt sig och ville lämna Hillebrand att stå utanför sig i samma stol, då Hillebrand sagt till Nyman må göra allt efter behag. Sedan har vittnet sett, ryttarne Holm och Sederberg kommer efter upp på läktaren och ville gå uti samma stol som Nyman satt uti, men stolen var då redan av folk intagen, att där var ej mera rum för Holmen och Sederberg, vittnet då hört, vid det holmen kom till bänken och såg sig ej kunna få rum, sagt till Nyman, I går måtte jag stå utan före, idag också, det är ej rätt. Sedermera berättade vittnet, sett Nyman och Hillebrand tala sins emellan under predikningen men hörde ej vad de talte. Uppå trumpetaren Nymans begäran, tillfrågades vittnet, om det sett Nyman gå utur kärandernes stol under det att psalmen sångs på predikstolen, derpå svarade vittnet, att det sett Nyman då psalmen var sjungen av predikstolen varit av stolen utgången och stod på läktarens gång; mera haver vittnet ej att berätta.

3tio. Berättade torparen Sven Johansson således: att sistlidne juldag under högmässan då vittnet stod nästa bänken efter kärandernes stol, satt Nyman med bägge sine söner uti den samma. Frågades vittnet sistlidne juldag under predikningen sett trumpetaren Nyman skuffa eller stöta Hillebrand der de dock sutto tillsammans ? Svarades nej, det kunde ej vittnet rätteligen se, utan allenast som en skum. Frågades vittnet, hört Nyman under gudstjänsten undsäga Hillebrand, att han ville anklaga honom hos des major ? Svarades nej. Frågades vittnet hörde Nyman och Hillebrand under gudstjänsten sins emellan kiva och träta ? Svarade att det hörde dem mumla, men huruledes orden dem emellan föllo, hörde vittnet intet. Vidare berättar vittnet att 2dra dag jul nästlidne under predikningen har det återigen sett trumpetaren Nyman sitta uti kärandernes stol på läktaren, och då Wikström och Hillebrand samt Holmen ville gå uti sin stol på läktaren, sett det Wikström kommit in uti bänken, varest var trångt om rum och gått innan för Nyman, och Hillebrand gått efter uti samma bänk, och stått utan för Nyman, då vittnet sett, att Hillebrand ville gå innan för trumpetaren uti stolen, men slapp ej fram; men Holmen ej kommit in i bänken, utan nödgades gå uti en annan stol på läktaren. Frågades vittnet sett 2dra dag jul Nyman skuffa eller stöta på Hillebrand under gudstjänsten i Gammalkils kyrka ? Svarade nej, det hörde allenast dem under gudstjänsten sins emellan mumla, men huruledes orden dem emellan föllo, hörde vittnet ej. Uppå trumpetaren Nymans begäran frågades vittnet, om det sett Nyman under det att psalmen 2dra dag jul blev sjungen på predikstolen, gå utur kärandernes stol ? Varpå vittnet svarade, det sett Nyman då stå på läktarens gång; men ej sett när Nyman gick utur kärandernes stol. Vidare hade vittnet ej att berätta.

4to. Vittnade Per Nilsson i Fagerhult följande: att nästledne juldag under det kyrkfolket gick in uti Gammalkils kyrka till högmässan, har vittnet när det kom upp på läktaren sett Nyman sitta uti

kärandernes stol, då vittnet som suttit framför kärandernes stol sett Wikström komma upp på läktaren och ille gå i sin stol, men kom ej in, så vida stolen var redan intagen av folk och när han utan för stoldörren stått en stund, har vittnet hört Wikström säga, här kan jag ej stå under hela predikningen, utan jag får lof gå neder i kyrkan och sätta mig. Efter honom kom Holmen och ville gå uti samma stol som Nyman satt uti; då Nyman sagt till Holmen här är ej rum i stolen, derpå svarade Holmen, ja här kan jag ej längre stå, varpå sedan Holmen bett vittnet, att få stå uti des stol, då vittnet låtit Holmen komma in till sig uti stolen. Vidare berättade vittnet, att när prästen var kommen på predikstolen, hörde det Hillebrand säga till Nyman, sof intet, derpå Nyman frågat Hillebrand om han är eller skall bliva kyrkoväktare, mera kunde vittnet icke så noga höra, ad Hillebrand och Nyman sins emellan talte, som vittnet kan minnas, ej heller så noga hörde efter. Men sedermera har vittnet hört Hillebrand utlåta sig, det han skulle se till, han kunde slippa trumpetaren en gång utur sin stol; varpå Nyman svarat mitt för din näsa skall jag sitta här i stolen. Frågades om vittnet hört Nyman säga till Hillebrand, du är eller skall vara en elak karl och har varit ? Svarade det vittnet icke så grant kan erindra sig, om Nyman det sade till Hillebrand; men det hörde vittnet att så ungefärligen har Nymans ord fallit. Eljest berättade vittnet, att det hörde Nyman undsäga Hillebrand att han skulle anklaga Hillebrand, derpå Hillebrand svarat Nyman, kan I den ene vägen till bys, så kan jag den andre. Frågades om vittnet såg Nyman under predikningen skuffa eller stöta Hillebrand ? Svarade nej, utan vittnet allenast hörde Hillebrand säga till Nyman stöter I mig, men hörde ej Nyman svara. Yttermera berättade vittnet det hörde Hillebrand säga i det han framräckte sin hand till vittnet som satt framanföre honom, jag tager eder till vittne, att han stöter mig. Frågades om vittnet hörde Nyman och Hillebrand 2dra dag jul göra något oljud i kyrkan ? Svarade att vittnet var den dagen vid Ulrika kyrka. Frågades om vittnet sett trumpetaren Nyman stått oftare uti kärandernes stol förr än som juledagen ? Svarade ja många gånger, och så ofta vittnet varit i kyrkan har det mästa delen sett trumpetaren Nyman stå uti kärandernes stol. Vidare hade vittnet ej att berätta.

5to. Vittnade Jacob Andersson således: att nästledne juldag, när vittnet satt i sin stol, näst framför kärandernes stol bänk på läktaren uti Gammalkils kyrka, såg det, att trumpetaren Nyman satt uti kärandernes stol på läktaren och hade sin lilla son hos sig, då vittnet sett, att Hillebrand som satt hos Nyman tagit på Nymans arm axel, och hörde honom säga till Nyman, sof intet, tå Nyman frågat Hillebrand vem som satt honom till kyrkoväktare, men vittnet kan ej minnas vad Hillebrand derpå svarade, utan det erindrar vittnet sig, att det hörde Hillebrand säga till Nyman, gå uti eder egen bänk neder uti kyrkan sitt intet och träng hos här i stolen, derpå svarade trumpetaren Nyman jag har ingen stol. Vidare berättade vittnet, att det hörde Nyman säga, jag har fått en stol neder i kyrkan och fanen må sitta i den samma. Frågades om vittnet såg Nyman skuffa eller stöta Hillebrand i stolen under predikningen ? Svarade att det såg Nyman med sin armboge stöta till Hillebrand. Frågades om vittnet kunde se, att Nyman i vredesmod det gjorde ? Svarade det tycktes väl, att han det gjorde med vredesmod. Frågades om vittnet hörde Nyman och Hillebrand sins emellan kiva och träta under gudstjänsten ? Svarade nej. Frågades om vittnet hörde Nyman undsäga Hillebrand att han skulle anklaga honom hos des major ? Svarade nej. Frågades om vittnet såg Hillebrand och Nyman 2dra dag jul under predikningen sins emellan kiva och träta ? Svarade att vittnet den dagen ej var uti Gammalkils kyrka. Berättandes ytterligare vittnet, det sett Nyman uti någre år inträngt sig uti kärandernes stol rum, och sett Nyman ofta sitta och sova uti kärandernes stol. Vidare hade vittnet ej att berätta.

6to. Ryttaren Lars Sederberg vittnade: att nästledne juldag under högmässan uti Gammalkil kyrka satt vittnet uti kärandernes stol näst till Hillebrand och såg att trumpetaren Nyman satt hos dem i samma stol, då vittnet blev varse, att Nyman med sin lilla son sutte och tyngde under predikningen, då vittnet sett Hillebrand taga på trumpetaren Nymans arm axel, och hörde honom säga till Nyman, sof intet; derpå frågade Nyman Hillebrand, skall du vara kyrkoväktare idag ? Varpå Hillebrand svarade Nyman, ja, vill ingen annan, så skall jag väl då vara kyrkoväktare. Sedermer berättade vittnet det hörde Hillebrand säga till Nyman, gå neder i kyrkan uti eder bänk, sitt och sof der, förarga och träng intet oss. Varpå Nyman svarat Hillebrand gå I dit, då Hillebrand frågat Nyman varest bänkrum var i kyrkan, derpå Nyman svarat Hillebrand, fråga ut ? Ytterligare

berättade vittnet, att det hörde Nyman säga till Hillebrand, du har varit, är och skall vara en elak karl; derpå Hillebrand sett sig både bakom och fram för sig till dem som sitta framför honom och efter i stolen, sägandes jag tager er till vittne, vad han säger, och så skall jag se till om intet det en gång skall bliva slut på denne sittningen att tränga oss. Derpå Nyman svarat Hillebrand, jag skall sitta mitt för eder näsa. Vidare berättade vittnet, att när de en stund stått uppe i stolen, satte ryttaren sig först neder i stolen igen, och sedan satte trumpetaren sig neder, i det samma stötte Nyman till Hillebrand, sägandes till Hillebrand, tränger du ut mig, med utlåtande, att han skulle anklaga Hillebrand hos des major, då Hillebrand svarat, det får I göra; ty I tränger oss allt stilla här i bänken. Frågades om vittnet såg Nyman, när han stöter till Hillebrand, gjorde det med vredesmod? Svarade att vittnet kunde ej vist vetta om han det med vredesmod gjorde. Ytterligare berättade vittnet, att när de suttit en stund under predikningen, hörde vittnet, att Hillebrand sade till Nyman, stöter I mig? Vore det ej den dag som det är sade Hillebrand ytterligare, så skulle I intet stöta mig. Sedermer erindrade sig vittnet, det hörde Nyman säga, när Hillebrand bett Nyman gå neder i sin stol att sitta, fanen gå i den stolen och icke jag. Vidare berättar vittnet, att 2dra dag jul sistlidne, när Nyman suttit en stund i samma stol har han gått utur stolen, sedan psalmen varit sjungen på predikstolen och satt sig i den stolen som var bakom käranderens stol. Mera hade vittnet ej att berätta utan tog avträde sedan framkom vittnet Henrik Kiörbohm åter för rätten och erindrade sig att hava förgätit berätta; att det hörde nästlidne juledag under predikningen, att när Hillebrand bett Nyman gå neder uti des bänk i kyrkan att sätta sig, Hillebrand säga till Nyman, I haver större indelning, än som vi hava; derpå trumpetaren svarat Hillebrand, den har jag utav konungen oc ej utav dig. Mera kunde vittnet ej påminna sig hava att berätta.

Uppå rättens gjorde förmaning till trumpetaren Nyman, att tillstå sanningen, förklarade sig Nyman, om han av oförakt skolat stött till Hillebrand under predikningen, han det ej gjort med vredesmod. Sedan tillfrågades käranderne, om de hava något vidare i saken att påminna då käranderne begärte, att det måtte inflyta uti protokollet, att nyman yttrade sig in för rätten, att käranderne skolat uphittat prosten Nils Ritzius emot Nyman, mera hade de ej att påminna, utan inlevererade käranderne en expense räkning till en summa av 18 dr 23/ 24 prg smt.

Utslag

Ehuruväl ryttaren Johan Hillebrand med de andre käranderne ryttarne Olof Wikström, Johan Holm, Göran Högberg, Nils Sjöman, Bengt Hultman, Anders Dretting, Jonas Rysell, Jacob Sundberg, Anders Kapperberg sökte väl igenom 3ne instämde vittnen öertyga trumpetaren Nyman, det han skolat nästlidne juledag i Gammalkils kyrka under gudstjänsten i högmässan skuffat Hillebrand i des stol på läktaren; men som samma vittnen ej fullkomligen kunnat utsäga, utan dem allenast tyckts, det Peter Nyman sådant skolat gjort med vredesmod; ty prövar häradsrätten skäligen i anseende till desse och de andre vittnens utsagor säkert hört, det Peter Nyman trätt och kivat på Hillebrand, samt utbrustit med ed, att den onde måtte sitta i hans stol, vilket senare av flere än vittnen ej blivit hört, att anse trumpetaren Peter Nyman för trätandet och kivandet, skyldig i följe av missgärnings balken cap 18 § 4 plikta femtio dr smt till tre skiftes, samt för den utbrustne eden, av dito balks cap 3 1 § plikta fem dr smt, hälften till angivaren och hälften till socknens fattige, och bör Nyman till Hillebrand och des instämde vittnen i rättegångs omkostnad betala 6 dr smt. Vad det övrige angår, att Nyman skolat gått utur sin tilldelte stol, och uppå läktaren uti desse ryttares tilldelte stolrum; så emedan häradsrätten har sig ej bekant, huruvida Gammalkils församling uti dylika mål om vite överens kommit, och utsatt om den som så övergiva sine indelte stolar; ty ill häradsrätten hava detta målet till nästa ting uppskjutit; och i medlertid till församlingens avgörande hänskjutit i fall av församlingen voro något vite utsatt; men i annor händelse vill häradsrätten sig härom vidare utlåta.

Anno 1738 den 6 juni blev ordinarie sommaring hållit med menige man

No 1.

Cronolänsman Hans Harling tilltalade efter stämning åtskillige av allmogen för försummad hållskjuts nämligen ifrån.

Gammalkils socken

Lars Kilman och Sven Nilsson i Kapperstad frånvarande, men den senare igenom des fullmäktig nämndeman Daniel Månsson i Skiestad förklarade, att så vida Sven Nilsson är Kilmans halvbror brukare och således kommer för sitt och Kilmans gårdsbruk att hålla och svara för hållskjutsen, hade därför i sitt ställe lejt gästgivaren i Bankeberg Olof Norling för honom för den ordinarie hållskjutsen han kommer att hålla, så hade Sven Nilsson förment, att den nya fördubblings skjutsen skulle derutinnan inberäknas, och således har han kommit att försumma den nya fördubblade hållskjutsen den 24 april sistlidne, vilken förklaring gästgivaren Norling som länsmannen sig till vittne återopade, vidgick i så måtto att han uti avseende till det Sven Nilssons hästar förlidne våras varit aldeles oduglige och utmagre hulptit honom med skjutsande, och som käranden ej bestrider förklaringen eller påstår någon plikt på Sven Nilsson; så vill häradsrätten hava honom denne gången ifrån böter förskont.

Öjar Töresson ibm frånvarande å vars sida instälte sig des fullmäktig nämndemannen Öjar Andersson efter uppvist fullmakt och förklarade Öjar Toresson igenom fullmäktigen att han väl försummat hållskjutsen vid den nya fördubblingen, mne vill ursäkta sig, att så vida han olyckligen miste ett sitt häst creatur dagarna för den 24 april sistlidne då han bort sig inställa med skjutsen, så förmenar Öjar Toresson det varit ett laga förfall, och som nämndeman intygade, att så i sanning vara, uti anseende vartill, häradsrätten prövar skäligt, denne gången frikänna ifrån kärandens klagomål.

Öjar Svensson i Drättinge närvarande förklarade sig hava skjutsat den 24 april sistlidne, vilket länsmannen ej kunde bestrida. I ty befrias han Öjar Svensson ifrån böter.

Sven Persson i Kapperstad närvarande vidgick och tillstod hava försummat att hålla hållskjutsen den 24 april sistlidne; ehuru väl häradsrätten finner Sven Persson till böter lagfallen, vill dock häradsrätten honom denne gången ifrån plikt hava förskont.

Per Eriksson och Mattias Arvidsson i Drättinge närvarande förklarade sig hava skjutsat den 25 sistlidne april, vilket käranden ej kunde frångå eller neka; ty prövar häradsrätten skäligt befria dem ifrån kärandens tilltal.

Jonas Bengtsson ibm, närvarande förklarade sig hava legd Per Jönsson på Backegården, att hålla för honom hållskjuts den 25 sistveke april vid den nya fördubblingen, och som käranden med nämnden berättade att så i sanning vara, och att han den dagen hållit hållskjuts för Jonas Bengtsson. Ty prövar häradsrätten skäligt Jonas Bengtsson ifrån länsmannens käromål befria.

Per Samuelsson i Påtorp som närvaradne förklarade sig det han den 25 april sistlidne att hava hållit hållskjuts och som käranden de ej kunde bestrida; i ty finner häradsrätten skäligt honom Per Samuelsson ifrån laga böter förskona.

Vikingsta socken

Jöns Jonsson uti Harg, förklarade sig att han väl försummat hållskjutsen vid den nya fördubblingen den 25 sistveke april, men som han ej fått bud derom; ej heller kunde länsmannen honom överbevisa, att hava bud i rättan tid erhållit; fördens skull och uti anseende vartill häradsrätten prövar rättvist, att befria Jon Jonsson ifrån kärandens klagomål.

No 2.

Lars Andersson på Krångestad hade låtit instämna ogifte drängen Anders Jönsson och des ogifta dotter Karin Larsdotter för begånget lönskaläger med varandra; Karin Larsdotter tillika med drängen Anders Jönsson instälte sig; och beskylte Karin drängen Anders Jönsson att hava plägat köttslig beblandelse med henne på rusthållet Tyskgården Crono uti en sädesbod litet före michaelis tiden i förlidet år, vartill drängen Anders Jönsson enständigt nekade, och uppå tillfrågan om någon mera än de legat i den samma bod; yttrade sig Anders Jönsson, att hava sett drängen Jonas Andersson som den tiden tjänte i samma gård hos åboen Hindrik Svensson, michaelis aton och natten derpå i förlidet år, att han och Karin i samma sädes bod uti en säng legat tillsammans, och som Anders nekar hårt till häfdandet, och qvinnos personen ännu ej fött barn; i ty uppskjutes detta mål till nästa ting, emedlertid förordnar länsmannen beskedeliga hustrur vid barnsnöden, som hava att avhöra vad bekännelse hon då varder görandes.

No 3.

Cronobefallningsman välbetrodde herr Magnus Wahlberg efter utvärkat stämning tilltalade fendriken herr Johan Swiring för det herr fendriken ofta försummat den allmänna gudstjänsten och ej brukar sina salighetsmedel, samt för eder och svordom som fendriken skall föröva; varföre påstås correction och plikt, som lag förmår, parterne instälte sig, och sökte fendriken förklara sig, igenom en utgiven attest den 22 maj 1738 av ryttaren Jonas och Måns Nilsson, Daniel Jonsson i Stafred, samt Per Nilsson i Skrånge, som intyga det de måst sett herr fendriken varit vid kyrkan stundom i vagnehuset stundom vid kyrkofönstret tå gudstjänsten hållits, och således förmenar fendriken hava bevistat gudstjänsten, när han kunnat fått tillfälle att komma till kyrkan för sitt sjukliga hus, så vida hans hustru varit sjuk uti 1 ½ års tid, och des dotter uti ½ år varit sängliggande och således förklarar sig varit ofta varit hindrat ifrån den allmänna gudstjänstens bevistande, hälst han ingen mer än en piga haft hemma att se sitt hus till godo. Vad beträffar det 2dra stämmings målet att han skolat, avhållit sig ifrån sina salighets medel, så förklarar herr fendriken, att det är ett mål som hörer under ven. Consistori förfarande, förklarar sig derjämte ej kunnat begått sine salighets medel, så vida en oavgjord skall vara incaminerat uti ven. Consistorio angående ett mål honom och des hustru emellan och innan slut blir i den saken kan han ej begå herrans h. Nattvard. Beträffande 3dje punkten, att fendriken utgjutit eder och svordomar, så vidgår fendriken, det väl kan hava hänt, någon ed av honom i hastighet kunnat undfallit, när han agat sine barn. Påståendes herr befallningsman derföre att så vida fendriken själv vidgår sig hava utbrustit i eder och svordomar, att han lagligen må anses derföre, anbelangande de 2ne förre punkterne så påstår herr befallningsmannen ej någon plikt på honom denne gången så vida han icke kan nu med attester bevisa.

Utslag

Häradsrätten har tagit denne saken uti överbägande, och ehuruval av nämnden och närvarande socknemän är intygat det fendriken herr Johan Sviring varit esomoftast alvarsamt av sin själasörjare åtvarnad att bevista gudstjänsten och att bruka sine salighets medel, och således de uti kyrkolagen stadgade åtvarnings grader förutgångne, uti anseende vartill häradsrätten kunde hava skäl angående de 2ne förre stämmings målen att sakfälla honom Johan Sviring; så vill dock häradsrätten denne gången ifrån straff hava honom förskont, hälst käranden ej påstår någon plikt i brist av skäl och bevis, dock med alvarsam åtvarning, att herr fendriken ej vidare gör förakt och försummar den allmänna gudstjänsten, utan den bevistar och sine salighets medel brukar. Beträffande det 3dje stämmings målet, så emedan av herr fendrikens för protocollet gjorde bekännelse står att inhämta, det han uti svordom och eder utbrustit enär han agat sine barn; fördenskull som det icke anstår en rättsint och kristelig fader en slik barntuktan med eder och svordom i sitt hus förövar, och det är 1sta gången som fendriken är lagförd för svordom; ty prövar häradsrätten skäligen uti förmågo av missgernings balken 3 cap 1 § det bör fendriken Johan Sviring ankom vanartigen till fy och avskräck ifrån att sådant guds namns missbruk av elak vana, böta 5 dr smt.

No 4.

Länsman Hans Harling tilltalade Nils Nilsson i Stillinge för det han varit drucken, samt överfallit länsmannen såsom cronobetjänt med hotelser och undsägelser svaranden närvarande vidgick käromålet bedjandes att häradsrätten ville honom för böter förskona, emedan länsmannen efter givit honom des förseelse emot förliknings erhållande av 3 halvspann vete, vilket länsmannen tillstod och yttrade sig dermed vara nögd.

Vid vilken förening uti avseende dertill att desse hotelser varken skett på något privilegerat rum eller tå länsmannen var uti någon ämbets sysla begrepen, häradsrätten lät bero men för det Nils varit drucken, bör han, uti följe av 1733 års förordning om dryckenskap, böta de fattigas uti socknen andel 2 dr 16/ smt.

Anno 1738 den 5 september blev laga hösteting hållit med menige man och lagsökande av Valkebo

No 2.

Företogs den vid förlidne sommaring förehavde lägersmåls saken emellan ogifta drängen Anders Jönsson och ogifta qvinnos personen Karin Larsdotter, vilken då blev uppskjuten, emedan Karin då ej fått barn, och inkalades de hustrur, som varit när Karin uti barnsnöden, nämligen hustru Kerstin Persdotter och hustru Anna Månsdotter vid Gammalkils kyrka utan jäf avlade eden och berättade först hustru Kerstin Persdotter, att hon varit kallad natten efter Karin kom ifrån förlidne sommar ting till henne, då hon var stadd uti barnsnöden, och uppå vittnets föreställning och förmaning att bekänna sanningen och barnefadren, önskade att hon aldrig skulle undkomma med livet, om Anders Jönsson ej var hennes barnefader.

2do. Hustru Anna Månsdotter, att hon även varit när Karin uti barnsnöden och att Karin, då hon stod på knä och skulle föda, uppå vittnets föreställande, att bekänna sanningen, förnekat, att hon aldrig skulle senare slippa fostret, än hon hade sant på Anders Jönsson.

Anders Jönsson nekade nu som tillförene till lägersmålet påståendes sin oskuld, samt att hon legat uti säng med drängen Jonas Andersson, vilket Karin tillstod skett uti en bod, derest tjänstefolket legat. Frågades nämnden och närvarande tings allmoge om Karin stått uti rykte för någon annan? Vartill de enhälligt svarade nej.

Utslag

Ehuruväl drängen Anders Jönsson så vid detta som senaste ting enständigt nekar till det av ogifta qvinnos personen Karin Larsdotter honom tillvitte lägersmål, att han skolat plägat köttlig beblandelse med henne på rusthållet Tyskgården crono uti en bod litet för michaelistiden i förlidet år, och henne med barn rådt, kommer dock uti övervägande hos häradsrätten, att som tiden han skolat haft köttlig beblandelse med henne överens kommer med födslo tiden, desutom står av de inkallade och edeliga avhörde hustrurs Kerstin Persdotters och Anna Månsdotters vittnesmål, som varit närvarande vid Karin Larsdotters barnfödsel, att hon uti svåraste barnsnöden då för dem enständigt bekänt på Anders Jönsson vara hennes lägersman, dertill med är av nämnden med närvarande tings allmoge enhälligt intygat, det hon Karin Larsdotter ej stått i rykte för någon annan än drängen Anders Jönsson vilka omständigheter häradsrätten för halft skäl anser, och i ty prövar skäligt uti följe av rättegångs balkens 17 cap 31 § att pålagga drängen Anders Jönsson sig vid nästa ting med själv sins ed befria, det han ej Karin Larsdotter häfdat och med barn rådt.

No 5.

Över den instämde saken emellan föravskedade corporalen Jonas Lindgren emot hustru Elin Olofsdotter på Skränge ägor, angående att den senare skolat den 1 juli sistlidne utgjutit en hop oqvädins ord av röda satan med mera på den förra desutom för utbrustne eder och svordom, jämte förorsakade rättegångs kostnaders ersättande hava parterne sins emellan träffat en förlikning, som följande förenings skrift ord ifrån ord lyder: emedan hustru Elin Olofsdotter på Skränge ägor trägna åstundan och begäran, det jag med henne förlikas skulle uti den oss emellan instämde sak, angående de okristliga oqvädins ord som hon den 1 juli uppå mig övade, efter såsom hon den 28 augusti sistlidne hos mig tillstod och avbad sin stora ovetthet och jag alltid varit benägen till vänskap och enighet; altderföre vill jag den lofliga rätten ödmjukast förnimma låta, att så mycket som hos mig anstår, oh lofligt är ovan bemälte Elins ovett, tillgivit haver; men crono saken lämnas till vederbörande att observera, der det ej kan avbedjas. Lindsätter den 3 september 1738. vid vilken förening i avseende till svarandens stora fattigdom häradsrätten lät bero.

No 21.

Trumpetaren Peter Nyman, framkom för rätten och inlevererade en skrift ord ifrån ord så lydande: angående stodelningen som vid Gammalkils kyrka är gjord, och lagligen sökt fastställas, så är deröver min ödmjuka underställande, emedan trumpetare bostället Skränge uti bemälte socken haver kommit att få något olägligt stolrum, under predikstolen, derest ej är rum utan allenast riktigt åt en eller måst benöjas med nästan nedersta bänkrum met uti nya kyrkan detta haver jag väl på sista ordinarie sockenstämman föredragit, i mening om bostället finge äga så stor frihet till lägligare stolrum som något fierandes hemman namngivandes allenast ett, nämligen Påtorp eller och

varandes nögd om bostället finge stolrum antingen Påtorpe eller bänken för, eller efter allenast något mindre hemman, än detta bostället som är ett fullt hemman kunde så väl åtnöjas med detta lilla stolrummet under predikstolen, men vid förenämde socknestämman, ingen brytt sig derom, vettandes jag likvist mig icke något, så väl till kyrkans byggnad, som flere kyrkans behörigheter, med kläckors och predikstols omkastande, eftersatt, utan dertill efter hemmans storlek utlagt, med all välvillighet i mening att genom den högstas bistånd till kyrkans reparations fullbordande säger mig, som och tänkt att få något lägligare stolrum, emedan bostället hade tillföre detta bänkrummet, havandes jag icke heller tänkt att denna gjorde delning skulle få fastställas att bostället dermed måtte lika som bli tvunget att påbörjas det gamla stolrummet, utan icke det med tiden har kunnat på lägligt sätt genom socknemännens goda tillhjälp utan all oreda ändras, fast jag ingen säkerhet har på ofta nämde boställe, vidare än lön, så beder jag ödmjukast att detta mitt föredragande icke måtte till något misstycke upptagas utan på det mina efterträdare icke må så tänka eller anse som skulle jag vara försummelig i guds hus, eller ovilligt hjälpt till kyrke byggnad, och på det sättet ej vårda något lägligt rum derstädes. Så beder jag ödmjukast så väl denne lofliga rätten som de ärlige och beskedelige socknemän, av vilke någre den lofliga rätt besitta, att denne delning om görligt är, icke så fastställes utan det ännu finge med tiden utan oreda, eller kostsamhet på lägligt sätt ändras, så att bostället ej må hända mer förfång vid delningen än de mindre hemmanen i socknen. Beviljandes och, att detta icke måtte få upptagas som skulle jag genom detta mitt påyrkande vilja hava större stolrum, att derigenom de som kunde bliva mine stolcammerater, måtte genom mig eller mina, alltid ur bänken trängas, utan försäkrar, det jag och genom guds nåd hoppas, att varken jag eller mina efterträdare lärer vara så obeskedelige, utan med en beskedelig stolcammerat väl komma överens, att vid så beskaffat tillfälle, ymse om och gå i det stolrummet bostället kan nu hava i nykyrkan, på det boställets åbor och ibland må kunna fagna sig av ett lägligt bänkrum, som all annan hugnat han i guds hus njuter, så till tämmelig som edelig välfärd.

Peter Nyman

Vilken skrift efter upläsandet blev på begäran i härads domboken inskriven.

Anno 1739 den 18 januari blev laga vinterting hållit med menige man och lagsökande uti Valkebo

No 3.

Ogifta drängen Anders Jönsson, som igenom häradsrätten, vid sistlidne ting avfattade bliver pålagd värjemålsed att vid detta ting, med själv sins ed sig befria, det han ej haft oloflig köttlig beblandelse eller med barn rådt ogifta qvinnos personen Karin Larsdotter på Krångestads ägor, instälte sig och efter föregången föreställning om edens vikt och värde och förmaning att vakta sig för mened, med hand å bok avlade den förestavade eden det han ifrån bemälte Karin Larsdotter tillvitelse är aldeles ren och oskyldig. Och som han sig således lagligen värjt bliver han och av häradsrätten ifrån detta tillvitte lägersmål frikänd.

År 1740 den 22 februari blev laga vinterting hållit med menige man och allmoge uti Valkebo härad

No34.

Nils Månsson i Skränge och trumpetaren Peter Nyman kärade vice versa till varandra, den förra för det trumpetaren skall skuffat och stött honom, varvid blodvite förorsakats påståendes derå böter och expenser, samt att njuta nödtorftig vedebrand av hemmanets ägor. Senare åter för det hans halvsnadsbrukare Nils Månsson med påck och trug vill tillägna sig mera vedhuggande, än contractet innehåller 2do. För det han skall påstå de hava självrådande frihet över trumpetaren 3tio. För det han uppsatt ett hägnehus på vedbacken 4to. Att betala hälften av allt löf han skall brutit på Skränge ägor 5to. Att han till trumpetaren efter contract, fullgöra sin skyldighet och 6to. För expenser Nils Månsson inlevererade en skrift av innehåll, att tå han den 4 februari kom hem med ett lass bränsle, haver trumpetaren skuffat honom varav blodvite förorsakats, påståendes, att trumpetaren givit

honom lövet han är stämd för; i övrigt nekar han hårt och enständigt till trumpetarens utvärkade stämningssmål. Trumpetaren tillstod och vidgick, det han skuffat till Nils Månsson, tå han, vid efterfrågandet, varest han tagit bränslet, vist sig otidig och studsig både uti ord och åthävor, samt även att han lovat honom till lövet, emot det han skulle bryta trumpetaren så mycket i stället, men till blodvitet nekar han aldeles.

Utslag

Aldenstund Nils Månsson i Skränge, igenom avhörde vittnen intygat och bevist det trumpetaren Peter Nyman givit honom ett blodvite, vilket trumpetaren även själv vidgår, med påstående, att han dertill utav Nils Månssons otidiga ord och uthävor blivit förorsakad, vilket trumpetaren dock, utan blotta orden, ej med ringaste omständighet bestyrkt; i ty prövar häradsrätten skäligt, uti kraft av missgernings balkens 35 cap 2 §, det bör trumpetaren Peter Nyman för detta blodvite böta 2 dr smt och giva Nils Månsson uti expenser 2 dr smt. Beträffande trumpetarens vice versa utvärkade stämningssmål, så emedan trumpetaren utom blotta påståendet ej med ringaste skäl eller omständighet, dem samma kunnat bevisa, ge göra, fördenskull prövar häradsrätten skäligt, uti följe av rättegångs balkens 17 cap 33 §, att befria Nils Månsson ifrån trumpetarens i detta mål gjorde tilltal.

År 1740 den 7 maj blev laga sommaring hållit med menige man och allmogen uti Valkebo härad

No 7.

Skogvaktaren Börje Wahl har låtit instämma åtskilliga personer av Gammalkils och Nykils socknar, för det de, vid häradsskallen, som den 20 marti blev hålle, en del ej haft djurnät, änskönt han vid nätesynen, som förledne vår 1739 hölts givit dem anstånd till hälgon mässan derpå instundande, att hava sina nät färdiga, och en del ej varit tillstädes. Och Gammalkils socken äro följande Lars Nilsson i Björkhult, Måns Persson i Krångestad, Nils Persson ibm i lillegården, Jonas Persson ibm, trumpetar Nyman i Skränge, Lars Kyhlman i Kapperstad, Sven Persson ibm i mellangården, Öjar och Måns uti Drättinge, Nils Persson i Billa, regements skrivaren Ruda uti Brobytorp, Anders Nilsson i Fettjestad, profossgården Nils, Nils Ingesson i Krångestad, Anders Nilsson i Rahlstorp, Sven i Måshult, ryttaren Kapperman, Anders joensson i Stillinge. Nykils socken Boarp herr ryttmästare Sjöberg, Kättestad Capellanskan Hortulin och Skullebo fru löjtnantskan Berggren och des bonde Anders. Uppå vilka skogvaktaren anhölt om laga plikt; men som en del beviste sig haft nät, och en del varit vid uppborrdsmötet, som till samma dag 3 veckor förut blivit av befallningsman utlyst, varigenom att skogvaktaren sådant ej uti akt tagit, utan på samma tid härads skallen utlyst, oreda är förorsakad, att en del infunnit sig vid skallen och en del vid mötet; altså kan häradsrätten för denna gången ej belägga dem med några böter.

No 13.

Uti den vid sista ting uppskjutne saken angående en smådefull visa drängen Carl Jönsson i Qvarstad skall sjungit om sin matmoder hustru Anna Månsdotter i Winneberg, haver länsman Hans Harling följande vittnen instämt, nämligen ryttaren Johan Hillebrand, soldaten Måns Samuelsson och drängen Samuel Svensson i Kapperstad, vilka inkallades och efter avlagd ed, utan jäf, berättade 1mo. Ryttaren Johan Hillebrand, att han aldrig hört Carl Jönsson sjunga denna visa, men när de hört stämningen, hava Per i Anketorpet och Olof i Siktorpet sagt: de skulle hava stämt oss, så skulle vi sagt, vilken som sjungit visan på Winnebergs äng, tå de namngivit Nils i Stillinge och Per Jönsson i Lilla Åby. Eljest haver vittnet hört berättas, att denna visa skall vara gjord uti boden hos nämndeman Sven Mattsson i Fettjestad; men mins ej vilken det sagt: berättar och att änkan i Winneberg och Daniel Persson ibm tillagt Carl hava gjort denna visan.

2do. Måns Samuelsson berättar, att han aldrig hört Carl sjunga visan, utan vittnet Samuel Svensson sjungit henne en gång på Stillinga eng: säger även att enär de fått stämningen, haver torparen Per och saltbittersjudaren Olof sagt: de skulle hava stämt oss, vi veta vilka, som den sjungit på

Winnebergs äng.

3tio. Samuel Svensson berättar, att den först han hört sjunga denna visa, haver varit Carl Jönsson, sedan vittnet bytt tjänst med Carl och Carl kommit till änkan i Winneberg, och vittnet till Brånstad, tå Per i Lilla Åby även varit tillstädes, samt Nils i Stillinge och Sven i Nygård skola hava kunskapen: berättar och att han frågat Carl vilken som gjort denna visa, vartill Carl svarat, att han varit gjord långt neder i Småland. Derefter haver vittnet och sjungit en vers derav på Stillinge äng. Carl Jönsson förehölts bekänna sanningen, men han nekade nu som tillförene hårt och enständigt, att han sjungit denna visa om sin matmoder. Vidare stod ej att utforska.

Utslag.

Aldenstund Per Jönsson i Lilla Åby, Nils i Stillinge, Sven i Nygård, torparen Per Nilsson i Anketorpet och saltbittersjudaren Olof i Siktorpet, vilka av vittnen namngivne äro, ej blivit inkallade och häradsrätten finner deras avhörande till sakens upplysning vara angeläget; fördenskull uppskjutes saken och åligger länsman förenämde personer till nästa ting inkalla, tå Carl Jönsson, utan idare stämning sig inställa bör.

No 27.

Igenom fullmäktig volontären välborne herr Carl Fredrik Duse, tilltalade mjölnaren Per Andersson i Snår ryttaren Johan Hillebrand soldaten Lars Nygren, för det de uti Lilla Ulsberg skola överfallit mjölnaren med trampande, skuffande hugg och slag, varav blånader förorsakats, och även Hillebrand allena för det han hindrat de närvarande att taga frid tå Nygren honom överföll och illa mädfor, varföre påstås laga böter samt ärsättning för hinder och skadestånd uti des näring och för expenser till 8 dr smt. Hillebrand nekade aldeles till käromålet, påståendes, enligt sin vice versa utvärkade stämning, det käranden måtte det bevisa, eller och böta och ersätta expenser. Nygren förklarade, att som mjölnaren under deras samtal om tallar och mäld posar, otidigt fört sig upp emot honom, och sagt att han skulle gett honom en örfil så att han skulle ryka i spiselen och skufflot honom, haver han givit mjölnaren en örfil, varpå de fattat varandra i håret och fallit omkull på golvet, påstånedes att intet mera slagsmål dem emellan skett. Kärande fullmäktigen begärde, att des instämde vittnen Joakim Johansson i Skränge, Nils Hindriksson i Örlet, Jonas Bengtsson i Brobytorp och hustru Sara Persdotter i Lilla Ulsberg måtte edeligen avhöras, ilka utan något lagligt jäf avlade eden och berättade lmo. Joakim Johansson att mjölnaren och soldaten kommit att kivas om en gran, som mjölnaren sagt Nygren huggit på Snårs ägor, och Nygren sagt, att han fört mäld till mjölnaren; men han den ej malit, utan burit till Vinäs, varpå de manat örfile av varandra och de skuffat soldaten in på mjölnaren, som stött Nygren för bröstet och sagt han slogo soldaten vid örat, att han röko i spiselen, tå Hillebrand sagt, om tu tål sådana ord av en sådan kidde, så är du intet värd att bära konungens mousquette, då Nygren slagit mjölnaren en örfil, och de fattat varandra i håret och fallit i golvet, och sedan de kommit upp igen hava de fallit omkull i spiselen, tå Hillebrand tagit mjölnaren i håret och ryckt honom utur spiselen och ifrån soldaten, och sedan haver intet slagsmål blivit av, utan mjölnaren sedermera sagt något åt Hillebrand, som skuffat honom för bröstet och sagt, att han kunde slå honom med en hand : havandes mycket hår legat på golvet och mäst av Nygren. Säger och att under trätan hava både mjölnaren och soldaten grueligen svurit. Berättar även att både Nygren och mjölnaren varit blodiga i ansiktet, och då de andra ville skilja dem åt, haver Hillebrand budit dem låta dem dragas: haver och sett att mjölnaren och soldaten stått på vardera sidan om tröskelen och sparkat varandra.

2do. Nils Hindriksson i Örlet berättar, att innan han kom in, hava mjölnaren och Nygren varit i träta om en gran, och som de närvarande stått dem när inpå varandra, haver mjölnaren stött till Nygren och sagt, om han slogo honom en örfil, så flögo han i spiselen, tå de närvarande sagt sådant vara för mycket tal, och Nygren derpå slagit mjölnaren en örfil, och de derpå fattat varandra i håret och fallit omkull på golvet, samt vittnet gått att taga frid; men Hillebrand budit honom låta dem hållas: sedermera hava de fallit i spiselen och Hillebrand ryckt upp mjölnaren stött till honom, att han fallit vid öppen och sagt att han skulle köra ut dem, om de ej höllo styr på sig, havandes mycket hår legat på golvet, och mäst av Nygren, sedermera haver mjölnaren funnits hava en blod strimma vid näsan, och Nygren fattat uti mjölnaren och ville draga ut honom, tå de stannat i dörren och mycket sparkat

varandra. Säger och att under träandet hava de bägge grueligen svurit. Berättar även att han sett mjölnarens ben vara mycket blått.

3tio. Jonas Bengtsson berättar att mjölnaren och Nygren kommit att kiva om en gran och manta varandra giva sig en örfil, dertill mjölnaren svarat: om jag slår dig en örfil, så flyger tu i spiselen, tå alla sagt, det vara för nog talt och Hillebrand budit Nygren slå mjölnaren en örfil, så skulle han betala plikten för Nygren, tå soldaten slagit mjölnaren en örfil så att han farit emot väggen och de sedan fallit varandra i håret och fallit omkull på golvet, sedermera haver de även tagit ihop och fallit bägge i spiselen, tå Hillebrand fattat mjölnaren uti håret och ryckt honom utur spiselen samt skuffat honom att han fallit omkull, havandes mycket hår funnits på golvet; sedan haver Nygren velat draga ut mjölnaren; men de stannat uti dörren och sparkat: säger och att de bägge grueligen svurit.

4to. Hustru Sara Persdotter berättar att mjölnaren och Nygren kivat om en gran och Hillebrand med flere andra budit dem slåss och sedan vara vänner, varpå hon sett, att de närvarande skuffat dem in på varandra, så att mjölnaren tagit emot sig på Nygren och Nygren slagit mjölnaren en örfil ochmjölnaren derpå fattat Nygren i håret och de fallit omkull, tå vittnet budit de närvarande taga frid; men Hillebrand sagt: lätt dem hållas, sedermera hava de fallit omkull i spiselen och Hillebrand ryckt upp mjölnaren, och talt något till honom och som vittnet fruktat mera slagsmål skola bliva, haver hon budit Hillebrand låta bliva mjölnaren, tå Hillebrand svarat, att han intet skulle röra honom för hennes skull och så nupit honom uti näsan; säger och att både Nygren och mjölnaren varit blodiga i ansiktet. Hillebrand påstår att käranden måtte bevisa des käromål eller ersätta honom expenser. Varå fullmäktigen besvarade, att han varit roten till slagsmålet, och hitsat soldaten på mjölnaren, samt lovat betala böterna för honom, så påstår han sig gjort sin skyldighet, vilket Hillebrand åter begärde bevisas måtte. Nämndeman Olof Bengtsson i Åndebo. Som besiktigat mjölnaren, berättade, att hans ben varit mycket blått och även en blånad inpå underbenet.

Utslag

Såsom utav de avhörde vittnens Joakim Johanssons i Skränge, Nils Hindrikssons i Örlet, Jonas Bentssons i Brobytorp och hustru Sara Persdotters i Lilla Ulfsberg edeliga utsagor står att ärhålla, det käranden mjölnaren Per Andersson i Snår och soldaten Lars Nygren först kommit att träta uti lilla Ulfsberg om en nederhuggen gran, vilken mjölnaren sagt stått på Snårs ägor; men soldaten påstått varit på Krångestads ägor och dervid mycket svurit, då en del av de uti stugan närvarande skuffat mjölnaren på soldaten, och budit dem häldre slåss, än träta och sedan vara vänner, samt äggat dem tillsammans tå ryttaren Hillebrand lovat utlägga böterna för Nygren, varpå, enligt Joakim Johanssons och Nils Hindrikssons berättelse, mjölnaren stött Nygren för bröstet, och Nygren sedan mjölnaren sagt, om han slogo Nygren en örfil så flögo han i spiselen, derpå de närvarande ytttrat sig sådant vara för mycket talt, slagit mjölnaren en örfil, att han farit emot väggen, varefter de fattat varandr i håret och farit omkull på golvet och sedan uti spiselen, varefter mjölnaren haft en blod strimma vid näsan och mycket hår legat på golvet, änteligen och på slutet haver Nygren velat draga ut mjölnaren, tå de stått på var sin sida om tröskelen och sparkat varandra; derav, efter Nils Hindrikssons och nämndeman Olof Bengtssons i Åndebo vittnesmål mjölnaren varit mycket blå på benet; altså prövar häradsrätten skäligt, det bör soldaten Nygren uti följe av missgernings balkens 35 cap, 2, 3 och 4 §§§, böta för ett blodvite och blånad 2 dr smt vardera samt för en kindpust och hårdrag 6 mkr smt vardera, samt mjölnaren för ett skuffande 6 mkr. Ävenledes är av vittnen enhälligt intygat, det mjölnaren och soldaten uti faseliga eder ubrustit, varföre de, enligt bemälte balks 3 cap 1 §, vardera böta 5 dr smt ett till de fattiga. Beträffande ryttaren Johan Hillebrand, så emedan Joakim Johansson och Jonas Bengtsson edeligen besannat, den förra att Hillebrand budit soldaten slå mjölnaren vid örat och den senare att han sagt: slå honom en örfil, så skulle jag betala plikten för dig, och även likmätigt Joakim Johanssons, Nils Hindrikssons och hustru Sara Persdotters intygande, Hillebrand budit de närvarande, som ville taga frid, låta soldaten och mjölnaren hållas; i ty anser häradsrätten Hillebrand för delaktig uti detta brottet, och prövar så skäligt, uti följe av missgernings balkens 61 cap 1 §, det bör han derföre böta 7 dr smt. Varjämte Nygren och Hillebrand böra till mjölnaren uti rättegångs omkostnad ärlägga vardera tre dr smt. Varmed Hillebrand vice versa mål av sig själfvt förfaller.

No 32.

ytterligare företogs den förledne torsdag förehavde saken, emellan nämдемannen Sven Mattsson i Fettjestad och Öjar Andersson i St. Kålaryd, och inkallades Sven Mattssons instämde vittnen Carl Persson i Vigelsbo, nämдеман Lars Toresson i Frackstad, Nils Svensson och Sven Jönsson i Lilla Tollstad, nämдемannen Olof Bengtsson i Bjärsvik och drängen Anders Nilsson i Alviken, av vilka drängen Anders Nilsson i Alviken är frånvarande efter lof; men Carl Persson i Vigelsbo, utan lof; varföre han böter 1 dr smt. Tillfrågades Sven Mattsson varom Carl skulle vittna, som gav derå till svar, att sedan Måns i Limmerhult lovat Carl hemmanet Limmerhult, haver Öjar frågat Carl, om han ville sälja sina oxar, och som Carl dertill nekat, haver han ej fått Limmerhult; men de övriga avlade eden, utan jäf och berättade lmo. Lars Toresson i Frackstad, att han ej vidare vet än han förut uti Winnebergs saken berättat. Säger och på Sven Mattssons erindrande, att tå nämnden vid synen uti Bröttjestad, beklagat sig att tiden var dem angelägen för deras åkerbruk, har Öjar Andersson sig yttrat: jag har på 4 år ej rört någon krok ty jag får aldrig vara hemma, och folk är så envist på mig, att förr än de släppa mig, tror jag de giva mig en oxe.

2do. Nils Svensson åberopar sig sitt förledne lögerdag gjorde vittnesmål, till vilket han lägger, att han fört 12 plåtar att leverera till Nils Larsson på Winneberg ifrån Sven Jönsson och även haft med sig ett qvittance; men som Sven Jönsson, igenom vittnet begärt huvud qvittance, hava de gått till Sven Mattsson, som hade papper der att skriva och som vittnet sagt sig ej förstå det uppsätta, haver nämдеман sagt, om vittnet ville skriva skulle han säga för vittnet, som skedde och vittnet fört så både detta och det gamla qvittencet till Sven Jönsson uti Winneberg, vilken behållit det nya och bränt upp det gamla qvittencet.

3tio. Sven Jönsson i Lilla Tollstad berättar, att tå nämдемannen Öjar Andersson begärt köpa Winneberg haver han fått till svar, att han ej finge Winneberg, om vittnet ej fick gård igen, då Öjar Andersson föreslagit Kapperstad, men herr löjtnant Fries svarat, om vittnet togo Kapperstad, så kunde han få träta derom, utan det voro bättre om han låto penningarna stå, varvid de blivit och Öjar försäkrat skaffa vittnet penningar innan 3ne månader, om han kunde få någon gård: sedan de tillbudit Öjar penningarna för Winneberg, hava Sven Mattsson morgonen derpå, kommit till Winneberg, och sagt, att de skulle räkna sina penningar eljest viste de intet vad de farit efter, vartill Nils Larsson svarat, att de så tänkt göra. Eljest haver Nils Larsson i Lilla Kålaryd berättat för vittnet, det han svarat Öjar Andersson, tå han frågat Nils Larsson vilken som lärt honom föra penningarna till Öjar. Det har tu gjort, och sedan sagt, att Sven Mattsson budit honom så säga.

Uppå tillfrågan berättar vittnet, att Sven Mattssons tillärnade måg 2ne gånger varit hos vittnet och begärt köpa Winneberg, samt budit honom även så mycket som Öjar.

4to. Olof Bengtsson i Bjärsvik berättar angående Vittsätters skattegård, att förledne vinter, haver Hemming i Soltorp berättat för vittnet, att Öjar Andersson och Abraham i Gårdsätter kommit till honom och levererat Nils penningarna, vilka Hemming sagt sig ej velat emottaga, emedan Anders ej var med. Något derefter haver Öjar budit vittnet fråga Anders Nilsson i Alviken, om han stod vid köp, så skulle Abraham förskylla honom, det vittnet gjort och fått till svar av Anders, att han ej gjort något köp; men som vittnet derpå sagt att han fått en skrift av Abraham, haver Anders dertill nekat och sagt, att Öjars son förledne vinter, givit honom ett brev, men vad deruti stod, sade han sig ej veta utan gått efter det samma och vittnet det läsit, vilkets innehåll var, att drängen skulle hava 25 dr koppmt med intresse 6 procent så länge de stodo obetalte, för det han avstod sin börd till Abraham. Ytterligare haver vittnet frågat, om han ej gjort något köp eller låtit upprätta något köpebrev och fått derpå till svar, att förledne jul haver han gått hem till Vittsätter, tit Öjar i Kålaryd och Abraham i Gårdsätter med Öjar son även kommit, tå ett brev blivit skrivit, under vilket Anders Nilsson tillstår sig satt sitt namn; men nekat sig veta vad som stod deruti, emedan det ej blivit uppläsit. Havandes drängen även sagt, att ingen annan var orsaken till det, än des fader, emedan han intet unnade sina barn hemmanet, samt att Abraham aldrig fingo behålla det utan Anders sväger ville det hava. Ärindrar sig och att Anders utlätit sig, det Abraham ej sagt honom till, tå han förde hem penningarna till Nils i Soltorp, utan han haft lof på dem ett år.

Vidare åberopade sig Sven Mattsson nämдеман Per Joensson i Hörna vilken, efter av bägge parterne uppgiven ed, berättade att han följt med Sven Mattson, uppå anmodan, till Alviken, att

leverera stämning till drängen Anders Nilsson, tå de frågat honom, om han gjort köp med Abraham, om Vittsätter, vartill han med bedyrelse aldeles nekat, varpå vittnet sagt sig hört, att han transporterat Vittsätter på Abraham; men han dertill med bedyrelse aldeles nekat och sagt sig aldrig tänkt sälja det, utan ville det själv behålla, ärindrår sig och att drängen yttrat sig. De hava skrivit en skrift, men vad deruti stod, vet jag ej. Sven Mattsson androg, att han ej kan utlåta sig vidare; förr än han kan få kalla dommaren till vittne uti denna saken.

Utslag

Såsom nämndeman Sven Mattsson i Fettjestad till vittne åberopat dommaren uti denna av Öjar Andersson emot honom instämde sak; altså kan dommaren likmätigt rättegångs balkens 17 cap 12 §, med den samma sig ej vidare befatta.

No 34.

Såsom ogifta drängen Joen Olofsson och ogifta qvinnos personen Sigrid Nilsson uppå drängens faders Olof Anderssons anklagande, frivilligt vidgå och tillstå sig plägat oloflig köttlig beblandelse med varandra uti crono rusthållet Krångestad, altså och emedan det är första gången att drängen med detta brott sig försett, men qvinnos personen nu andra gången med lönskaläger är beträdd; fördenskull prövar häradsrätten skäligt, uti följe av missgernings balkens 53 cap 1 §, det böra de vardera böta 10 dr smt, dem de utlova contant att betala. Börandes drängen stå en och qvinnos personen 2ne söndagar på pliktepallen och undergå uppenbara skrift. Till barnets uppfostran, der det bliver vid lif, erlägger Joen Olofsson, uti anledning av ärfde balkens 8 cap 7 §, årligen och så länge till des det sig själft födan förvärva kan 3 dr smt.

År 1740 den 14 oktober blev laga hösteting hållit med menige man och allmogen uti Valkebo härad

No 5.

Uti den av soldathustrun Anna Persdotter i Daltorpet emot hustru Greta Benjaminsdotter i Unnerstad instämde tvist, angående det hustru Greta skal lför ett år sedan kallat henne äktenskaps djävul, inkommo parterne för rätten, och aldenstund hustru Greta beviste, att hustru Anna under sin tjänstetid hos henne för 1 år sedan alltid tadlat och påstod hennes göromål vilket förorsakat hennes man att låta illa och vara otålig på henne, så att hon derföre av rättmätig iver kallat hustru Anna äktenskaps djävul; i ty förliktes parterne således, att hustru Anna Persdotter instundande vår 1741 giver till hustru Greta Benjaminsdotter 4 dr smt. Vilken förening efter uppläsandet och ärkännandet, med häradsrättens dom fastställes.

No 10.

Såsom soldathustrun Anna Persdotter och ogifta drängen Lars Bengtsson i Unnerstad enständigt nekade till det käromål lant uppsyningsmannen Peter Amell, uti anledning av ett utkommit rykte emot dem anförde, för det de, under den tiden, hustru Anna varit med sin nuvarande man Per Arvidsson trolovad, skolat plägat oloflig köttlig beblandelse med varandra; altså begärde käranden att des instämde vittnen soldaten Per Nilsson Wass och drängen Jöns Svensson i Unnerstad måtte edeligen avhöras, vilka inkallades, och efter avlagd ed, utan jäf, berättade lmo. Per Nilsson Wass, att år 1738 emellan michelsmässan och jul, haver han varit uti Unnerstad och truskit, tå det varit trångt om sängerum haver bonden Lars Håkanssons moder sagt att drängen Lars Bengtsson och vittnet skulle draga stack om vilken, som skulle ligga hos Anna och drängen Lars sagt: jag ligger der fuller och så klätt av sig och lagt sig uti pigans säng, och enär Anna gjort ifrån sig haver hon lagt sig hos drängen uti sängen och der legat till morgonen. Vilket vittnesmål parterne tillstodo.

2do. Drängen Jöns Svensson berättar, att drängen Lars och Anna för 2 år sedan legat tillsammans uti Annas säng en natt emellan michelsmässan och jul, tå förra vittnet varit hos vittnets husbonde. Sommaren derefter hava drängen Lars och vittnet haft en bod att ligga uti; men Lars ibland gått ut och till pigorna uti andra boden. Et ej mera att berätta. Hustru Annas man soldaten Per Arvidsson Dahlström före kallades att sig uti detta mål förklara, vilken berättade, att sedan han och des hustru

blivit sammanvigde förledne andersmässo och hustrun sedan 14 dagar efter nästledne valborgsmässo fött barn, haver rykte kommit ut, som skulle han ej vara fader till barnet, vilket han tillstår sig vara och att han intet tillägger sin hustru någon oanständighet eller otukt; men käranden påstod, att soldaten tå han angav sin hustru fött barn och sagt att de blivit sammanvigde andersmässo dagen år 1739, och fått derpå till svar, att han tå måtte böta till kyrkan, haver svarat, att det gick ont rykte om hans hustru och att han ej voro fader till barnet, och ville ej plikta för en annans synd, vilket yttrade han sedermera på socknestämman återkallat. Dahlström vidgår väl sig uti hastighet och obetänkt haver gjort denna utlåtelse för käranden; men den nu aldeles återkallar.

Utslag

Uti anledning av ett uppspritt rykte haver väl lantuppsyningsmannen Peter Amell låtit instämman ogifta drängen Lars Bengtsson i Unnerstad och soldathustrun Anna Persdotter i Daltorpet, för det de, under den tiden, hustru Anna voro trolovad med sin nu varande man soldaten Per Arvidsson Dahlström, skolat plägat köttslig beblandelse med varandra, varvid 2ne vittnen äro anförde soldaten Per Nilsson Wass och drängen Jöns Svensson, vilka edeligen berättat, att emellan michelsmässan och jul 1738, hava hustru Anna och drängen Lars Bengtsson legat en natt tillsammans; men som svaranderne till käromålet enständigt neka och ej någon funnit dem uti otukt med varandra tillsammans, hennes man Per Arvidsson vid tinget närvarande, aldeles frikallar sin hustru ifrån bedrivet otukt, förklarande, att som de blivit sammanvigde nästlidne andersmässo och hustrun derpå 14 dagar efter valborgsmässan fött barn, haver det rykte utkommit, som skulle han ej vara barnefadern, vilken han dock erkänner sig vara, fördenskull som ingen annan, än man hustru och hustru man bör tillvita hor, prövar häradsrätten skäligen, uti följe av rättegångs balkens 17 cap 33 §, samt 40 dommare reglen, att frikalla svaranderne ifrån detta lantuppsyningsmannens Peter Anrells käromål.

No 12.

Rusthållaren Hans Andersson i Skränge, som var instämnd av lantuppsyningsmannen Peter Amrell för det han ej skall vilja inställa sig vid cathechismi förhör, nekade enständigt, det han mera än en gång försummat cathechismi förhör uti kyrkan, förutan förledne år, han helt och hållit varit säker, och enär herr prosten hållit sockneförhör, haver han aldrig lyst eller kundgjort vad dag han ville komma till dem, varigenom är hänt, det han för sina angelägenheter hela tiden ej kunnat haft lägligt att örvänta herr prostens ankomst. De av käranden instämde vittnen Simon Persson i Skiestad och Per Nilsson i Skränge berättade, efter uppgiven ed, att de uppå herr prostens och kyrkoherdens Retzii anmodande, tillsagt Hans Andersson gått till herr prosten söndagen derpå; men ej vetat eller sagt orsaken dertill, varpå Hans svarat: jag går intet derefter ty jag tör få oförskytt bannor, som jag förut fått om Hans varit vid förhören eller dem försummat, hava de sig ej bekant.

Utslag

Ehuruväl lantuppsyningsmannen välbetrodde Peter Anrell, efter herr prosten Retzii angivande igenom utvärkad stämning, tilltalade rusthållaren Hans Andersson i Skränge, för det han ej skall vilja inställa sig vid cathechismi förhör. Så haver han dock varken gittat bevisa det svaranden något förhör försummat, eller emot des hårda nekande, att han, efter förordningen blivit med plikt ansedder, som sexmännen bort uttaga; fördenskull och innan de uti förenämde förordning utsatte grader blivit iakttagne och förut gått, har denna saken ej bort lagligen instämmas.

År 1741 den 17 februari blev laga vinterting hållit med menige man och allmoge uti Valkebo härad

No 31.

Företogs det vid åtskillige ting förhavde brottmål crono länsman välaktad Hans Harling instämt drängen Carl Jönsson i Hyppinge före, och inkalldes de, efter häradsrättens sistlidne ting givne utslag, instämde vittnen saltbittersjudaren Olof Hansson på Högstorps ägor, hustru Karin Jönsdotter och pigan Karin Månsdotter, vilka avlade eden utan jäf och berättade, 1mo. Saltbittersjudaren Olof Hansson att han vet ej något uti denna sak.

2do. Hustru Karin Jönsdotter berättar, att hon hört både Carl och gossarna i Brånstad sjungit denna visa, men vilken först eller sist sjungit den samma, vet hon ej. Frågades vittnet uti anledning av hennes broders Per Jönssons vid sista ting utsago, om hon ej sagt för honom, att Carl, tå de gingo att mjölka, sjungit för denna visa om Carl och sin matmoder? Svarade att hon det ej kan minnas.

3tio. Pigan Karin Månsdotter gör lika och enahanda berättelse med förra vittnet och med den tillökning, att Samuel Svensson först sjungit på denna visa, och Carl derefter kommit ut och även sjungit.

Utslag.

Såsom hustru Karin Jönsdotter och pigan Karin Månsdotter neka till den berättelse Per Jönsson vid sistlidne ting gjort, att de för honom sagt, att Carl sjungit en visa för dem om sig och sin matmoder, tå de gått att mjölka; altså bör de samtliga till nästa ting instämmas och confronteras. Emedlertid uppskjutes denna saken.

År 1741 den 5 maj blev laga sommaring hållit med menige man och allmogen uti Valkebo härad

No 16.

Anders Svensson i Tillarp har låtit instämma sin hustru Cicilia Månsdotter och des son Carl Olofsson i Fettjestad, den förra för det att hon, sedan han för 2ne år sedan flytt ifrån Fettjestad, och till utjorden Tillarp Åttingen kallat, intet ville flytta med honom, vilken han, tillika med Fettjestad häfdat och brukat, altså påstår han, att hon enligt lag måtte böta, och påläggas att flytta till honom, och vad husqvädet angår, när han ville taga det med sig, så har hon, tillika med des styvson Carl Olofsson förhållit honom det, och överfallit honom med stor otidighet, vilket han med vittnen vill bevisa, vad det första vidgår så svarar hustrun, att som det blivit henne lämnat ett undantag om $\frac{1}{4}$ tunnland och foder till en ko, utav hennes son Carl Olofsson och Öjar Andersson som tå köpt gården, och mannen intet nyttjade samma undantag, utan flytta till Ottingen ungefär för 1 $\frac{1}{2}$ år sedan, så har hon intet följt med, utan blivit der hos sin släkt och grannar och brukat undantaget; och vad egendomen vidkommer så har mannen tagit alltsammans och intet lämnat knappt en kokeslef, jämte detta beklagade sig hustru Cicilia det hennes man illa hanterat och slagit henne när de voro tillsammans uti Fettjestad, så att hon ej kan nu mera vara hos honom, varpå Anders svarade att han fått en del egendom, men mästa delen hava de förhindrat honom att taga, skolandes hustru Cicilia ej kunna bevisa det han någonsin slagit henne mera än en gång då hon varit drucken och sprungit honom med händerna i skägget. Sonen Carl Olofsson, som var stämd för det han, tillika med modern, förhållit egendomen, var frånvarande, och lätt inleverera en skrift av torparen L. Bergstedt uppsatt sålunda lydande: som välborne herr lagman och den lofliga tingsrätten gunstigast lärer sig påminna, huru jag vid höstetinget 1740 mig förklarar, emot min styvfader Anders Svensson i Tillarp, att jag tå varit föranlåten att åberopa välborne herr lagman till ett högt förnämt vittne nödig i saken emellan min bemalte styvfader och mig, i förmågo av lag uti 17 cap 12 §, rättegångs balken och ehuruväl samma vittnesmål ännu icke är skett, så har ändock min styvfader uti min moders stämning av den 18 april 1741 mig ogrundat stämt emot lagsens rum, hälst jag nu i så beskaffad sak icke kan begiva mig uti process, förrän välborne herr lagman avlagt sitt vittnesmål, få till godo njuta. Frågades efter Bergstedt som underskrivit sig denna skrift uppsatt efter begäran, vartill nämnden svarade honom nu för tiden vara torpare på Fettjestad ägor. Så aldenstund häradsrätten ej tilltror en torpare kunnat den författa och sammansätta, blev han igenom länsman föranstaltande ansagd att infinna sig vid tinget, och emedlertid uppsköts med vidare ransakande.

No 22.

Torparen Lars Bergstedt, som igår av rätten eftersändes, instäte sig nu, och tillfrågades om han uppsatt och diktat den skrift, som Carl Olofsson i Fettjestad inleverera låtit, emedan derå finnes antecknat: efter begäran uppsatt av L. Bergstedt, som för honom uppvistes, vartill han svarade sig ej uppsatt eller diktat samma skrift, utan den samma allenast renskrivit, vartill han säger sig hava vedermåle uti sitt hus, begärandes tillstånd, att det samma till i morgon få inskaffa till bestyrkande

av denna sin utlåtelse. Vilken begäran häradsrätten beviljade, varpå han gjorde avträde, men strax återkom, sägandes sig vara en gammal man, som ej orkade gå, utan ville berätta sanningen, att nämndeman Sven Mattsson dikterat för honom, vartill nämndemannen nekade, då Bergstedt sade sig hava conceptet hemma. Vilket honom tillsades hitskaffa.

År 1741 den 15 september blev laga hösteting hållit med menige man och allmogen uti Valkebo

No 1.

Ogifta drängen Måns Andersson och ogifta qvinnos personen Ingrid Håkansdotter på Unnerstads ägor, som anklagades av drängens fader Lars Månsson på Krångestads ägor för begånget lönskaläger vidgingo och frivilligt tillstodo brottet. Vilket drängen påstår vara skett nästledne nyårsdag; men qvinnos personen föregiver häfdandet förelupit några dagar efter nyårsdagen, varav hon blivit havande men ännu ej fött barn, påståendes att drängen nästledne vår lovat henne äktenskap uti hennes styvfaders och drängens moders närvaro; men drängen nekar hårt och enständigt att hava lovat henne äktenskap, påståendes sig ej vara barnfader om födselstiden ej överens kommer med den tid han bekänner lägersmålet skett.

Utslag

Såsom tvist är om lägersmålstiden och qvinnos personen ännu ej fött barn; altså uppskjutes saken till nästa ting; åliggandes crono länsman Harling att tillordna 2ne beskedeliga hustrur, som äro när Ingrid uti barnsnöden och avhöra den bekännelse hon då görandes varder.

No 3.

Ifrån Linköpings slott är till rätten avsänd föravskedade ryttaren Lars Bergqvist, som begått stöld uti detta härad, vilken förekallades och bekände, det han år 1740 natten för pingst, dagen brutit sig in uti en bod vid soldattorpet på Löths ägor och der bortstulit 3 st blångarns lakan värderade a 1 dr 5 1/3 smt stycket 3 dr 16/, ett lärfts underlentyg 1 dr 5 1/3, 2 st dito 2 dr, 2 st kläden 24/, ett lärfts förkläde 1 dr, 2 st kläden 21 1/3/, 3 st dito 1 dr 8/, 2 st handdukar 24/, och ett blaggarns förkläde 16/. ävenledes vidgår han sig litet för nästledne pingst brutit sig ånyo in uti boden vid samma torp och bortstulit ifrån qvinfolket Brita Hansdotter 4 st blångarns skjortor 4 dr, en pose 5 1/3/ och ett stycke kött 8/, som gör tillsammans 16 dr smt; av vilka persedlar ägaren väl återfått större delen; men mäst förslitne och sönderskurne, ärkännandes även Bergqvist, att hans hustru sönderskurit och brukat det stulne lentyget. Till annan eller mera bekännelse kunde han ej förmås.

Utslag

Aldenstund utav den av crono länsman välaktad Anders Fogelstrand till högvälborne herr baron general major och landshövdingen d' Albedyll avgivne berättelse inhämtas, det denna tjuven Lars Bergqvist, utom det han här i häradet till 16 dr smts värde stulit, även borttagit en bagge uti Gullbergs härad, och förmenar länsman även kunna till Gullbergs härads hösteting ärhålla upplysning och underrättelse att han flere stölder förövat; fördenskull bliver denna tjuv, enligt rättegångs balkens 10 cap 21 §, hänvist till Gullbergs lofliga häradsrätt, att undergå ransakning över den bortstulne baggen och laga dom ör desse förövade stölder.

År 1742 den 19 januari blev laga vinterting hållit med menige man och allmogen uti Valkebo härad

No 15.

Cronolänsman välaktad Hans Harling haver låtit instämman och anklagade åtskillige av allmogen uti Gammalkils socken, för det de, efter skedd publication den 3 januari 1742, den 4 i samma månad, försummat att skjutsa en ifrån Carlscrona ankommen båtsmans marche av 360 man bestående, vilken skulle till Wänge fortskaffas nämligen;

Åndebo by Hans Olofsson och Nils Larsson med ett par hästar, Jonas Hemmingsson och Carl Olofsson med ett par hästar, för vilka nämndeman Olof Bengtsson, efter fullmakt, besvarade, att

Hans Olofsson och Jonas Hemmingsson som den tiden ej voro hemma, utan borta; men för Nils Larsson och Carl Olofsson förebraktes ingen ursäkt.

Bäck Nils Hemmingsson uppviste fru friherrinnan Ugglas attest, att han tå varit uti hennes skjuts.

Björkhult Lars Nilsson säger sig varit med sitt herrskap lantgille till Norrköping; men haver dertill ej något bevis.

Ulfberg Per Olofsson och Anders Carlsson säger sig varit uti sin husbondes skjuts till Norrköping, varöver de uppviste sin husbondes attest, men som den förmåler att bönderna färdats åt Norrköping samma dag, som de skulle skjutsa, kan samma attest ej anses.

Krångestad Måns Persson, Nils Andersson, Nils Hindriksson och Nils Månsson vilka 3ne förra tillstå sig ej haft annat förfall, än de varit uti timberåka; men för Nils Månsson säger fjärdingsman Nils Bengtsson sig hava skjutsat, och bliver så för honom ansvarig.

Ibm Simon Nilsson, Sven Ingesson och Anders Håkansson, Nils Ingesson och Oof Andersson hade ej annan ursäkt, än Simon och Olof Andersson varit uti timberåka; men Sven Ingesson, Anders Håkansson och Nils Ingesson säger att fjärdingsman lovat dem slippa skjutsen, efter de kört ved till gästgivaregården och desutom viste Nils Ingesson, att han samma dag kört hö åt sin husbonde.

Löth Anders Larsson har ingen ursäkt vidare än han varit uti timberåka.

Skränge Hans Andersson har haft en häst ihop med Nils Eliasson.

Unnerstad Lars Håkansson besvärar sig deröver att han åtskilliga gånger varit vid cronoskjuts; men ej fått skjutsa, emedan han är fattig och hava dåliga hästar, varföre han tänkt de skulle så gå denna gången med.

Drättinge Måns Persson säger att han med Öjar haft sin häst, och således haver, efter publication, ett par hästar varit ifrån hemmanet tillstädes.

Ibm Anders Nilsson gör samma förklaring med Måns Persson och att han haft ök med sin gårdbor, som bevestes hava skjutsat, men länsman androg, att som publication lyder, det ett par hästar skulle komma ifrån vart helt och halft hemman, och ehuru väl Drättinge består av 2ne hela hemman så äro der likväl 4 åboer som följaktligen borde skjutsa med 4 par hästar.

Påtorp Per Samuelsson ursäktar sig dermed, att han haft sin husbondes befallning att avhöra ofrads spannemålen; men har ingen attest derpå; vidgår dock sig hört publication.

Stillinge Anders Jönsson är rotmästare för skjutsen och säger sig alltid förut sluppit crono skjuts, anhållandes bliva för böter befriad, emedan han än vidare åtager sig att vara rotmästare uti Kapperstad och Drättinge roten.

Ibm Nils Nilsson säger sig varit uti Sjögestad kyrka, tå publication skedde, och så ej vetat något om skjutsen förr än han om aftonen, tå han mente det varit för sent.

Brånstad Jöns Jönsson säger sig varit borta med landgillet; dock utan något bevis.

Ifrån Winneberg, som Per Svensson, Olof Bengtsson i Högstorp, Öjar Andersson i St. Kålaryd och Nils i Brånstad bruka, fela ett par hästar, men ej flera, än de 2ne förra stämde, vilka förklarade sig 2ne gånger skjutsat, och således dem ej mera tillkomma.

Blaxtorp Mathias Svensson, Håkan Nilsson och Anders Persson hava kört ved till Bankeberg för durch marchen, emot det fjärdingsman lovat de skulle slippa denna crono skjuts.

Billa Nils Eriksson påstår sig enligt sin husbondes attest, kört hö ifrån boskiälla till Lagerlunda.

Brobytorp Per Andersson och Måns Nilsson hava kört ved till marchen och fått fjärdingsmannens lof att bliva hemma.

Högstorp Olof Bengtsson haver kört ved till marchen och samma ursäkt med de föregående.

Fettjestad Anders Nilsson och Anders Persson säga sig varit med landgillet och desutom hava de lört ved till marchen.

Samteliga de anklagade anhöllo om förskoning, utlovandes, att hädanefters ej försumma någon crono skjuts och förbindandes sig på det högsta, att der de hädanefters med slik försummelse bliva beträdde, att, utan användning, andraga den plikt som lag och kongl förordningar förmå, uti anseende till vilken förbindelse så vad som att länsman eftergav sin talan, häradsrätten denna gången dem för böter förskonar.

År 1742 den 28 september blev hösteting hållit med menige man och allmogen uti Valkebo

härad

No 13.

Cronolänsman välaktad Hans Harling tilltalade, efter utvärkad stämning, Anders Carlsson på halva hemmanet Ulfberg och Simon Nyberg i Skränge, för det de försummat crono skjuts den 14 nästledne juli, påståendes derå laga böter. Anders Carlsson förebrakte väl till sin ursäkt, att han ej varit uti kyrkan, tå lysningen till detta skjuts skedde till ett par hästar av varje hlaft hemman, utan rotmästaren Nils Hindriksson i Krångestad sedan tillsagt att allenast ett par ökar av vart helt hemman var pålyst, haven Anders med sin gårdbo överenskommit, att han den gången skulle skjutsa, men emedan den samma så mycket mindre kan lända till någon hjälpreda, som Anders Carlsson ålegat, derest han varit ifrån kyrkan, underrätta sig av sina grannar, om lysningens innehåll, han desutom vid förledne vinterting blivit förskont för plikt för en slik försummelse vid en båtsmans marche, av vilket han sig ej förbättrat, utan uti sin förra motvillighet och olydna fortfarit; fördenskull prövar häradsrätten, uti förmågo av 1719 års lagordning, det bör Anders Carlsson böta 6 dr smt till Gammalkils kyrka och socknefattige. Vad beträffar Simon Nyberg i Skränge, så förklarar han sig förledne vår, tå Västgöta Dals regemente marcherade förbi, skjutsat med 2ne par ökar för sitt halva hemman uti anseende till pagager dryghet och svåra vägelaget, änskönt ej flera än ett par hästar voro av varje halft hemman pålyste och således förmenar han sig bort vara fri för det sista crono skjuts. Varemot cronolänsman besvarade, att denna förklaring är så mycket mera ogrundad, sm Simon till att lisa sina hästar, delt ett lass på 2ne par ökar; men Simon påstod det varit ogörligt att skjutsa pagage för 36 man och 4 soldater efter ett par ökar nu ehuruväl denna Simon Nybergs ursäkt till sin försummelse ej äger någon laglig grund eller styrka, hälst länsman varit vid marchen tillstädes, för vilken Simon kunnat klaga och han rätta, om något skett Simon förnär med drygare lass, än förordningen föreskriver; så vill dock häradsrätten uti anseende dertill, att det är första gången Simon Nyberg för slikt är lagförd, denna gången förskona honom för böter, med allvarsam åtvarning, att hädanefter visa sig lydig uti det som, å cronans vägnar, påbjudes.

År 1744 den 24 oktober och följande dagar, ble av ordinarie

§ 5.

Jonas Hemmingsson i Åndebo har till detta ting instämna låtit drängen Nils Svensson i Månhult och Malexander socken för utspritt förklenliga rykte, som skulle förra sistlidne bönedag spisat sin broder Nils i B... och des hustru med fölunge stekar och att Jonas skall mött bemälte dräng Nils, burit sin broders bortkomne fölunge i en bytta. Till vittne i saken har Jonas låtit inkalla drängen Frösten Persson samt hustru Ingrid Hansdotter i Bäck och pigan Karin Nilsson i Giällersfall på Amundebo ägor.

Drängen Nils Svensson har v.v. inkalla låtit Jonas Hemmingsson för obefogat tillmäle av något förklenligt utspritt rykte, med påstående derhos av rättegångs omkostnaders ersättning.

Parterne voro vid upropet tillstädes; och uppå kärandens påstående blevo des vittnen framkallade, anförandes svaranden emot drängen Frösten Persson jäf att han varit den som rykte härom utspritt, vilket även flera vittnade varföre han i denne sak ej vittna böra kan.

Hustru Ingrid Hansdotter och pigan Karin Nilsson avlade utan jäf vittnes måls eden sedan de om des vikt blivit påminte och först hustru Ingrid som utsade att hon intet mot härom mera att berätta, än att hon hört drängen Nils säga sig mött Jonas Hemmingsson och att han tå burit en bytta, men aldrig hört honom nämt någon fölunge stek. Vittnesmålet upplästes och vidkändes.

Pigan Karin Nilsson inkallades och gjorde enahanda berättelse med näst föregående vittne.

Utslag

Emedan Jonas Hemmingsson i Åndebo intet gittat bevisa att drängen Nils Svensson honom någon förklenlig beskyllning tillagt; altså emedan bemälte drängen ifrån kärandens tillagt i detta mål befriad, och som Jonas Hemmingsson således brakt drängen Nils på onödig rättegång, så får han honom förnöja med 2 dr smt.

År 1745 den 27 februari och följande dagar, blev av ordinarie häradshöfdingen Jonas Ekman laga **vinterting** hållit med menige man och allmogen uti Valkebo härad,

§ 20.

Saltbittersjudaren Olof Hansson på Högstorpa ägor har lagligen inkalla låtit pigan Anna Persdotter i Humpan på Winnebergs ägor för det hon kallat honom oqvädinsord, vid upropet instälte sig parterne, och tillstod svaranden, att hon i hastighet råkat, utgjuta något oanständigt ord om Olof Hansson, men nu sådant återkallar, och beder honom mycket om förlåtelse; varder altså bemälte gl piga sakfälld, att böta enligt 63 cap 6 § mgb 1 st 6 mkr smt samt betaala rättegångs omkostnader med 2 dr 16/ smt.

År 1745 den 18 juni och följande dagar, blev av ordinarie häradshöfdingen Jonas Ekman laga **sommarting** hållit med menige man och allmogen uti Valkebo härad

§ 8.

Anders Hansson i Kottsätter som var stämd av skogvaktaren Börje Wahl, för det han skall försummat skallgång den 3 nästlidne maj, lät till rätten ingiva en attest av adjunktus ministerii herr Samuel Reuselius den 16 juni 1745 utgiven, vilken förmäler, att svaranden för des hustrus sjukdom, som i synnerhet består av, andeliga frestelser, och anfäcktningar, ej kunnat komma utur huset, och medelst infindande vid skallen, lämna hustrun allena och utan skötsel, vilket skriftliga vittnesbörd, som nämдемännen i sokn även bestyrkte; så bliver svaranden vid så fatta omständigheter ifrån käromålet frikänd.

§ 18.

Gästgivaren välaktad Olof Norling haver för försummat hållskjuts vid gästgivaregården Bankeberg låtit instämna åtskilliga häradsboer nämligen:

Nykil sockens

Visätter Per, Knoppetorp Joen, Kongshult Nils, Övarp Anders, vilka försummat hållskjutsen den 25 mars och den 13 maj.

Gammalkil

Drättinge Per Eriksson ärkänner sig försummat skjutsen den 9 april, vilket härflutit derav, att han ej haft några hästar att skjutsa med, bedjandes om förskoning emedan han aldrig tillföre i detta mål sig fösett. Skränge Simon försummat den 6 april, Krångestad änkan hustru Karin, för vilken nämдемan Daniel Månsson i Skiestad förklarade, att nämдемan Jöns Svensson i Hackstad åttagit sig för henne skjutsa, vilken närvarande sig utlät, att han, efter accord med Joen, som med denna änka är indels att hålla med en häst, tvänne dagar hållit med ett par hästar och således förmenar i dy mål göra sin skyldighet fast det icke skedde på utsatte dagar.

Utslag

Emedan desse anklagade ej kunna förvärka sig försummat, att på de dem tillagde hålldagar underhålla hållskjutsen vid gästgivaregården Bankeberg, och till denna deras skyldighets eftersättande ej gittat förete något förfall eller andra skäligen orsaker; I ty finner tingsrätten rättvist, att i stöd av bb 28 cap belägga dem för en sådan försummelse med böter, som följer nämligen.

Nykil socken	smt
Visätter Per	6
Knoppetorp Joen	6
Kongshult Nils	6
Övarp Anders	6
Gammalkil socken	
Drättinge Per	6
Skrånge Simon	6
Krångestad hustru Karin	6
som tillsammans gör	10 d 16/

Viljandes tingsrätten derjämte hava dem förmante, att hava lag lydno och sin skyldighets fullgörande i slika mål.

År 1746 den 17 juni och följande dagar, blev av ordinarie häradshöfdingen Jonas Ekman laga **sommarting** hållit med menige man och allmogen uti Valkebo härad

§ 16.

Erik Håkansson i Humblehagen på Vinäs ägor har till detta ting lageligen instämma låtit Hindrik Kyhlbom i Brostorp på ulfsbergs ägor för det han skall kallat honom canalie och förbannad rackare och till vittne nämde Olof Bengtsson i Åndebo och torparen Jöns Eriksson i Bommedahl vid upropet instälte sig parterne och tillstår Hindrik Kyhlbom att han råkat i hastighet ut tvist med sin granne om en gärdesgård att yttra sig uti ett ohöviskt ord, nämligen att han kallat honom rackare; de inkallade vittnen utsade på tillfrågan att Hinrik under delo med Erik om en gärdesgård kommit att kalla honom canalie och rackare. I anseende vartill tingsrätten prövar rättvist och med 60 cap 6 § rb enligt att belägga Hinrik Kyhlbom för honom över kändan utgjutne ohöviska ord en daler smt gör 2 daler samt i rättegångs omkostnade ersättning betala 1 dr 16/ smt.

År 1746 den 21 och följande dagar i oktober månad, höll uti ordinarie

§ 1.

Cronoskogvaktaren välaktad Börje Wahl tilltalar efter utvärkad stämning, åtskillige av respektive ståndspersoner och allmogen i Gammalkils och Nykils socknar, för försummade sockne skallebud 3ne särskilte gånger, den 16, 23 och 25 juni innevarande år, samt för det de vid samma skallen ej varit försedde med färdige och tillräckelige vargenät; uti vilka mål, sedan tingsrätten ransakat, befunnit är, det de anklagade haft laga förfall, dels derigenom, att de varit sjuke och bräcklige, fattige och leslöse, dels och, att de vid buden om skallarne ej varit vid sina hemvister, utan på andra orter, samt och till en del nyligen komne till sine hemman, varigenom hänt, att de icke hunnit, eller kunnat sig med behörige vargenät förse; varföre de och anhålla, om förskoning och frikännande denne gången från den påstådde plikten, utlovandes deremot att hädanefter, både skola iakttaga och hörsamma skallebuden, såsom och för var sitt hemman göra sine skalltyg färdige, så att intet vidare klagomål häröver yppas skall. Tingsrätten fann sig föranlåten att allvarligen förståndiga de nu angivne svarander, att vårda detta ärende, varunder så väl enskylt, som allmänt bästa så stor del beror. Tingsrätten vill och för denna gången dem från den påstådde plikten förskona, men skulle någon av samma personer nu anklagade äro, eller andre hädanefter beträdas att försitta skallebud, eller och ej vara beredd med, nät och jakttyg, som dertill höra, så lærer domstolen ej underlåta, att sådant, som av upsåt och träsko sker, efter förekommande laga skäl och bevis, rättviseligen beifra.

§ 12.

Till utförande av den genom stämning anhängiges gjorde sak, emellan Per Andersson i Broby och Jonas Yderbom, för det han i västra frälsegården uti Broby skall legat i ont upsåt och väntat Per Andersson hemkomst och tå han hemkommit skall svaranden varit drucken, och överfallit honom i des gård med många skälsord samt hött honom med käppen och manat ut honom tit slogs över vilket alt påstås plikt efter lag, instälte sig bägge parterne; nekandes svaranden aldeles för detta tillmäle.

Likledes har Per Andersson instämt Yderbom, för det han ej skall vilja betala någon penning som kändan nu påstår, jämte ersättning för rättegångs kostnaderne. Vad brottmålet vidkommer har Jonas Yderbom vice versa stämt Per Andersson för obefogad lagsökning, samt att undergå plikt, för det han honom oqvädad, jämte ersättning för rättegången.

Per Andersson nekar likaledes till de oqvädins ord, för vilka han är stämd, varföre tingsrätten, till utrönande härav, nödgades framhava de å ömse sidor inkallade vittnen, nämligen Per Anderssons vittnen: Per Eriksson, Måns Nilsson och Per Larsson i Stora Broby, samt Måns Månsson i Limmerhult, såsom och de av Jonas Yderbom åberopade vittnen: Per Andersson i Lilla Broby, samt

de förenämde Per Eriksson och Per Larsson i St. Broby, emot vilka alla parterne icke hade något jäf, utom Måns Månsson i Limmerhult, som med Jonas Yderbom är broder, samt således, varken kan vittna emot eller med.

Som väl intet jäf emot de övriga välfrägdade personer befants, erindrades de om edens vigt och värde. Varefter de med hand å bok avlade den vanliga vittneseden, och derpå berättade särskilt

1mo. Per Eriksson, att han och Jonas Yderbom gjorde följe med Per Andersson i lilla Broby till käranden Per Andersson, att såsom vittnen förhöra, varföre han ur en ärtelycka låtit taga Per Anderssons gosse om 7 år; då Yderbom hälsat käranden, med de orden guds frid bror, varpå Per svarat; jag vill intet vara bror med dig; ty du är en ljugare och bedragare; och har du nu med dig min lja; havandes och vid samma tillfälle tillvitt Yderbom, det han vore full, varföre han sade sig icke vilja något samtal med honom pläga; vilket allt gav tillfälle till ordväxling å ömse sidor. Änteligen sade Per Andersson, tror du dig, så kommer du uppå gården. Vittnet tillika med Yderbom földes åt dit, då såväl Per Andersson, såsom des hustru och barn skylt Yderbom för full, men den senare har, som vittnet säger, varken utom eller inom gården, oqvädat Per Andersson mera, än kalla honom fogel och flygare, samt sluteligen sagt, att efter du vill köra mig utom din gård, så kom med mig utom luckan.

Vittnet nekar och, att så vida han kunde förstå, var Yderbom icke full.

Uplästes och vidkändes.

2do. Måns Nilsson har intet mera att berätta, än att vid det tillfället. Han tillika med Per Larsson och Per i lilla Broby skulle hjälpa Yderbom, till inbärgande av en ängehump, såg vittnet, att han, Yderbom söp ur ett glas en sup brännvin, men betygar honom icke varit full, som vittnet icke heller vet något, angående oqvädandet.

3tio. Per Larsson som både av käranden och svaranden till vittne inkallad är, betygar: att han icke sett Yderbom supa mera, än en sup brännvin vid det tillfället, som förinstående vittnet, Måns Nilsson, utsagt: vet ej heller av mera oqvädande, än käranden Per Andersson sagt åt Yderbom, att du är värd stryk, för du är fuller, vliket gav Yderbom anledning, att säga till Per, kom utom luckan med mig.

4to. Per Andersson, som ävenledes av bägge parterne inkallad är, inkom och berättade lika med förstnämde vittne Per Eriksson uti de omständigheter, att Yderbom hälsat vänligen samt fått derpå sådant svar med skälsord, som bemälte vittne utsagt, samt att Per Andersson så väl utom, som inom gården beskylt Yderbom för att vara full, och att han voro värd stryk den hundsvotten; kunnandes detta vittnet icke mera, än de förrige på deras ed betyga, att Yderbom vid detta tillfället var med dryck överlastad.

Vidare var icke att påminna vad de överklagade brottmålen vidkommer, och beträffande det senare, om skuldfordran, så begär och påstår Per Andersson att honom beviljas måtte uppskov till nästa ting varföre innan han kan skaffa vittnen till överbevisande, som han nu icke till hands haver, sedan Måns Månsson i Limmerhult, såsom Yderboms broder bleven för jäfaktig förklarad.

Emedan utav förestående ransakning är vordet bevist och fulltygat, det Per Andersson i Broby tillvitt och smädat Jonas Yderbom med oqvädins ord, av ljugare och bedragare, samt att vara full och en hundsvott.

Fördenskull och i förmågo av 6 § 60 cap mgb prövar tingsrätten rättvist, det han, Per Andersson, bör plikta för vardera av desse fyra oqvädins ord sex mkr, som gör tillsammans sex daler smt, och som häremot Yderbom oqvädat Per Andersson med 2ne smädesord, fogel och flygare, altså och i stöd av nyss, åberopade lagens rum, sakfälles Yderbom till två gånger sex mkr eller 3 daler smt.

Beträffande i övrigt den skuldfordran, som Per Andersson av Yderbom påstår, så emedan svaranden begärer uppskov till nästa ting, till den ändan, att skäl och vittnen införskaffa, och i förmågo av 6 § 60 cap rgb prövar tingsrätten skäligt, att det äskade anståndet bevilja; men det skall derjämte åligga käranden, att då hava med sig, samt vara beredd med alla skäl och bevis, emedan i annan händelse äntå avgöras skall.

§ 31.

Uppropades instämde saken emellan herr landombudsmannen Gustaf Peter Treutiger och drängen

Johan Nilsson uti Östergården i Bankeberg, för det han i flock och farmöte med flera drängar på landsvägen överfallit åtskillige Gammalkils sockneboer, enär de körde ifrån mattismässomarknad. Parterne närvarande och ingives de inkallade vittnens Måns Danielsson i Brånstad, Måns Persson i Krångestad, Simon Månsson i Fettjestad och Anders Nilsson ibm, skriftliga vittnesbörder, under den 21 och 22 i denna månad, alla av enahanda och lika innehåll; att de tillika med andra i ett följe, natten emellan den 21 och 22 september sistlidne, på landsvägen öster om Bankeberg mött 3 eller 4 karlar, vilka gingo om dem med påkar i händerna men intet hava de sagt åt vittnen och intet vittnen åt dem.

Nu aldenstund över Johan i Östergården ingen olaglighet är bevist, ty prövar tingsrätten rättvist i stöd av 17 cap 33 § rgb honom från landombudsmannens Treutigers tilltal uti detta angivne brottmål fri och entledigad förklara.

§ 43.

Emedan vid uprop uppå cronolänsmannen välaktad Hans Harlings angivande kvartermästaren välborne herr Carl Fredrik Duse tillika med Wendela Mourman genom särskilte skrifter tillkännagivit och vidgått sig tillsammans haft köttsligt umgänge, varefter oäkta barnavlande skett; fördenskull och i förmågo av 1 § i 53 cap mgb sakfålles han, herr kvartermästaren Duse, såsom ogift och första gången lagförd till 10 dr, samt hon Wendela Mourman 5 dr och i stöd av 55 cap 5 § samma balk att giva till kyrkan, han 4 och hon 2 dr, allt i slivermynt räknat, såsom och i kraft av kongl majts nådiga förordning, under den 18 okt 1741, bägge att undergå enskylt skrift och avlösning.

År 1747 den 26 januari och följande dagar blev av ordinarie häradshöfdingen Jonas Ekman laga **vinterting** hållit med menige man och allmogen uti Valkebo härad,

§ 6.

Gifta mannen Per Persson för tiden i tjänst uti Gammalkils kyrkoherdegård samt ogifta qvinfolket Elin Persdotter dersammastädes, vilka blivit inkallade av cronolänsman välaktad Hans Harling för begånget köttsligt umgänge tillstodo på tillfrågan frivilligen att så skett vara där i prästgården, varav hon havande blivit och nu barn under bälte bär, varföre de i förmågo av 55 cap mgb dömde varda för begånget enfalt hor han 80 och hon 40 dr smt, och emedan de icke hava att gällda med; ty komma de i stället att lida kroppsplikt, på sätt att han avstraffas sb cap 5 1 § med 27 par spö tre slag av vardera paret och hon med 12 par ris tre slag av vardera paret, samt desutan efter förenämde 55 cap 5 § betala till Gammalkils kyrka han 4 och hon 2 dr smt varefter de böra efter 1741 års kongl förordning undergå hemligt skriftemål. Och derest Elin Persdotter levande barn framföder, så bör Per Persson till des uppfostran bidraga med tre dr smt årligen till des det sig själft födan förtjäna kan. Per perssons hustru Brita Månsdotter tillstädes, yttrade sig att hon ej vill förlåta sin man detta hans brått, utan åstundar ifrån honom skild; varföre, och som det befinnes att hon ej haft sängalag med honom, sedan det henne kunnigt blev; ty nu skillnad dem emellan ske, om vilket verkställande de sig i domcapitlet anmäla böra, havandes altså Per Persson till hustrun Brita Månsdotter efter 13 cap 1 § gb förverkat halten av sin giftorätt i boet och kommer pigebarnet som de sins emellan haft att vara hos modern, till vilkets uppfostran han även bör bidraga, so mvid skiftet dem emellan iakttagas.

År 1747 den 16 juni och följande dagar, blev av ordinarie häradshöfdingen Jonas Ekman, laga **sommarting** hållit med menige man och allmogen av Valkebo härad

§ 6.

Lars Svensson i Siggestorp haver till detta ting instämma låtit Lars Svensson i Drättinge, Måns Persson i Skrånge, Per Svensson i Rappestad, Per Samuelsson i Påtorp och drängen Sven Simonsson darsammastädes; 1o. För det de med berätt vredesmod gått in uti des gård och honom fråntagit en slipesten, den han sig årligen och väl skall förvärvat 2o. Att de honom i des eget hus

och gård med hugg och slag överfallit och honom 13 blodviten och 2ne blånader givit, varföre påstås ej allenast laga plikt, utan och den härigenom tagne skades ersättning, även för sveda och värk, samt rättegångs kostnad.

Lars Svensson i Drättinge, Måns Persson i Skränge, och drängen Sven Simonsson i Påtorp hava vvt inkalla låtit Lars Svensson i Siggestorp att få bevisa de punkter, för vilka han dem beskyller och stämningen innehåller, samt för det han på en afton förledne vintras ifrån dem vetterligen borttagit en dem tillhörig slipesten, för vilket allt påstås laga plikt, samt rättegångs kostnader.

Vid upropet instälte sig desse parter och jämte Lars Månsson i Sixtorp, landombudsmannen högaktad herr Peter Gustaf Treutiger hos vilken sistnämde Lars denna bråttmåls sak att å ämbetes vägnar behörigen åtala.

Lars Svensson i Sixtorp berättar att den 2 sistlidne maj då han med någre karlar hölt uppå att upphugga en ny stuga uppkomme i des gård desse förenämde personer vilka han instämna låtit och frågade efter en slipesten med utlåtelse derjämte om han den samma ville till dem godvilligt lämna, varpå Lars lämnade det svar att han redeligen köpt slipestenen och derföre intet kunde den till dem lämna, varvid sig yttrar att vilja taga honom ändå och när det i det uppsåtet förfogade sig neder i ett skull och Lars efterföljt sådant att hindra hava en del av desse svarander gripit till slipestenen och de övriga burit hugg på honom, varvid han skall bekommit 13 blodviten och 2ne blånader, åberopandes sig i fall de sådant bestrida skulle, des inkallade vittnen Anders Håkansson i Krångestad, Per Eriksson i Drättinge och Carl Olofsson i Fettjestad.

Frågades av rätten av vem Lars i Sixtorp köpt den omnämde slipstenen? svarade av Öjar Svensson i Munketorp och Nykils socken, och att det skett emot vårtiden innevarande år; till bestyrkande varav han uppviste en av besagde Öjar Svensson uti ett vittnes Nils Simonsson den 21 sistlidne maj utgive skrifteliga intygande av innehåll, att den slipestenen som Lars Svensson i Drättinge, samt Måns Persson i Skränge med flere vilka med dem i följe varit och borttaga ifrån Lars Svensson slipsten som Öjar Svensson till Lars Svensson i Sixtorp försålt och att den var des välfångne egendom och att aldrig skall kunna annat bevisas.

Svaranderne yttrar sig häröver sålunda i synnerhet Lars Svensson i Drättinge, att den slipstenen som de tagit ifrån Lars Svensson i Sixtorp varit deras avledne svärfaders fader Sven Simonsson tillhörig och att de förment sig äga å deras hustrurs vägnar deras tillståndiga andel emot de flere deras medarvingar och har inte haft sig bekant förr än att deras hustrurs förra förmyndare och faderbroder Öjar Svensson till Lars i Sixtorp försålt slipstenen, tilläggandes att sistnämde Lars stenen hemligen om en afton helt sent utan att säga någon till ifrån Drättinge gård borttagit, vilket givit dem anledning, att fråga efter den samma; berättandes Lars Svensson att han först allena gått till Lars i Sixtorp samma stund stenen saknades oh frågat med god huru han kommit till taga bort slipstenen, dertill han svarat det samma sten hörde honom till sedan den voro köpt av Öjar Svensson. En tid derefter haver Lars i Drättinge och Måns Persson i Skränge och Sven Simonsson gått till Lars i Sixtorp och haft i deras följe 2ne karlar med sig nämligen Per Samuelsson i Påtorp och Per Svensson i Kapperstad att fråga om Lars ville med godo släppa slipstenen, och när han med gode den samma icke lämna ville, hava de tagit den utur hans skull, varest han stod fastspikad vid en vägg; nekandes att de då vid det tillfället händer på honom burit. Åberopandes sig om sanfärdigheten av denna deras utlåtelse Per Samuelsson i Påtorp, Per Svensson i Kapperstad, Anders Jönsson i Drättinge, Anders Håkansson i Krångestad, Måns Persson ibm och drängen Anders Jönsson i Sixtorp.

Herr Landombudsmannen Treutiger anförde: till Lars Svenssons i Sixtorps befrielse för svarandernes angivande angående den deras släkt förr tillhörige slipstenen. Vilken de förmena sig hava haft rätt hos käranden igenom hemgång, hugg och slag att återtaga, så äl göra tillfyllest, att detta sällskapet icke gittat varken med fulla skäl intyga det slipstenen dem genom arv tillfallit, mycket mindre att Lars Svensson den dem avhänt, utan haver han den emot sig bevist sig hava honom redeligen köpt av Öjar Svensson i Munketorp, vilket gav honom fullkomlig rättighet sig den att tillägna samt till sitt hus hemföra och är således bemälte Öjar Svensson deras man vilken de må tilltala der de förmena sig till detta redskapet qvestions äga bättre rätt, och om så skulle vara hade dem ju icke anstått att på ett så våldsamt sätt som skett är det hos en oskyldig köpare att återtaga

utan blir det en sak för sig samt ett brottmål för deras en räkning, till bestyrkande varav de inkallade vittnen åberopas; varefter och sedan de sine edelige berättelser avgivit, jag mig förbehåller att närmare få utreda desse sällers sammangaddning samt anföra behörige jäf emot deras instämde vittnen och göra laga påstående.

De åberopade vittnen framkallades nämligen Anders Håkansson i Krångestad, Per Eriksson i Drättinge och Carl Olofsson i Fettjestad, vilka utan anfört laga jäf, avlade med hand och bok den vanliga vittnesmåls eden och efter behörig varning att taga sig till vara för mened berättade särskilt 1mo. Anders Håkansson, att då han den 2 maj sistlidne var uti Sixtorp att hjälpa Lars Svensson timbra upp en stuga och de hållit uppå att skräda ett sylle hava Lars Svensson i Drättinge. Måns Persson i Skränge, per Svensson i Kapperstad, Per Samuelsson i Påtorp, samt drängen Sven Simonsson ibm kommit upp i gården, då Måns sagt till Lars vi hava gått hit att tala vid dig om en slipsten, vartill Lars sig yttrat, ja det får du tala vid den av vilken jag honom köpt, det bryr jag mig intet om, dertill Måns svarat då tar jag honom och derpå åter Lars svarat det skall intet ske, och så ginig de hastigt neder till skälet varest slipstenen stod, Måns före med sitt sällskap och Lars efter, och sedan de en stund varit der inne dit vittnet intet följde utan blev kvar vid sin stock, den han hölt uppå att skräda, kom des värd Lars med de andra utur skullet då Måns med sitt sällskap hade stenen i händer emellan och Lars barhufdad och blodig och räknade vittnet strax derpå, sedan ansiktet blev tvättat, 13 st blodviten i ansiktet, en blånad upp i huvudet och en in uti handen. På tillfrågan, säger sig hört mycket sårlat i skullet men vet ej huru många händer på Lars burit. Tillägger och att Måns Persson och Lars Svensson haft var sin yxa på handen då de kommit in i gården och åter gått neder i skullet.

2do. Per Eriksson gör lika och enahanda berättelse med nästföregående vittne undantagande att när han hörde att sårlet var starkt nere uti skullet gick han dit och fant dem hålla uti Lars i synnerhet märkte han att drängen Sven Simonsson höll honom uti håret, emellertid de andre hugge neder stenen tilläggandes att des camerat vid timbringen Anders Håkansson detta icke stt utan han blivit stilla vid det sylle han hölt uppå att skräda.

3tio. Carl Olofsson berättar att under det han skulle gå ett ärende till Sixtorp, har han kommit i sällskap i byen med förenämde fem personer då han frågat vart de ärnade sig, dertill sig vilja gå till Sixtorp att taga igen en slipsten som Lars om en afton tagit ifrån Drättinge men de andre 3ne i deras sällskap skyndade sig fort för dem, och där vittnet kom in i gården var redan Lars i Sixtorp, Lars i Drättinge, Måns i Skränge och drängen Sven i Påtorp uti skullet och såg denne sistnämde dräng då hålla Lars i håret, som även då redan syntes blodig i ansiktet, emellertid höll Lars i Drättinge och Måns uppå att hugga ner slipstenen och då Lars i Sixtorp slapp lös drängen skyndade han sig till stenen lade sig över honom att försvara den samma, då Lars i Drättinge tog ihop med honom sedan rusade alla 4 ihop med Lars varav vittnet förmante dem till stillhet och bett dem för guds skull hålla styr på sig med förmaning att detta oväsande kunde aldrig väl avlöpa, varvid Måns utbrustit; våld skall med våld styras, säger och, att Per Svensson i Kapperstad var inne med i skullet och hjälpt Lars i Drättinge och Måns i Skränge att hugga ned stenen, och få honom derut, men säger att Per Samuelsson i Påtorp var intet med uti skullet men hjälpte allenast till att styra slipstenen genom porten, den han för de andre upplät, sägandes att Lars var allt sönder krattat i ansiktet och blodig både om huvud och händerna. Varefter Lars begivit sig till nämde Jöns Svensson i Hackstad att sig låta besiktiga vilken uppstod och berättade, att han funnit på Lars i Sixtorp 12 blodviten i ansiktet och ett i vänstra handen stor som en halvöre, och desutan en blånad i samma hand och en kula upp i huvudet; svaranderne anhöllo att deras vittnen måtte bliva edeligen avhörde, av vilka inga flere kunna för lagliga vittnen anses än Anders Jönsson i Drättinge, Anders Håkan i Krångestad, Måns Persson ibm av vilka Anders Håkansson redan sitt vittnesmål i saken avgivit men Per Samuelsson i Påtorp och Per Svensson i Kapperstad äro genom de redan avhörde vittnen rörde såsom delaktige uti detta angivne brottmål varföre de och av huvud käranden instämde blivit, och vad drängen Anders Jönsson i Sixtorp angår, så emedan han är Lars Svenssons dräng, så kan han emot 17 cap 7 § rb intet vittne för denne gången i denna sak böra, framkallades altså Anders Jönsson och Måns Persson vilka avlade vittnesmåls eden och derefter berättade.

1mo. Måns Persson berättar att slipsten hörde Öjar Svensson eller des moder men, våren kom

Simon till svärfader tills Lars i Drättinge och Måns i Skränge, vilken lätt de gå på auktion bort då vittnet den inropat på det den lätt sitta kvar uti stenen.

2do. Anders Jönsson berättade att otta daga förr än sten något för påsk blev tagen ifrån Lars i Drättinge, har han råkat Öjar i Munketorp, att han sålt till Lars i Sixtorp som slipesten, som var i Drättinge, men derjämte anmodat honom intet tala derom för Lars i Drättinge, efter vittnet och han voro goda vänner. Åtta dagar derefter har åter vittnet råkat Lars i Sixtorp, och anmodat honom att der han skulle skicka sin dräng åstad till Drättinge Anders då ville vara honom följaktig och hjälpa till hämta derifrån stenen, vartill vittnet nekat, och sade sig dermed intet vilja befatta, vidare yrkade Lars sin begäran sålunda att han kunde åtminstone hjälpa honom lossa stenen, men nekade alltfort dertill. Därefter några dagar kom Lars Svenssons dräng till vittnet, och knappat på dörren emot skumningen nu vid vårtiden och bett honom hjälpa sig lös stenen, det han gjort samt hulptit honom få den på släden, och dervid sagt, att de borde giva likväl dem tillkänna i andra stugan derom, men drängen svarat, det han då intet torde få hämta honom bort och derpå rest strax bort med stenen vilket efter drängens vittnet berättade för sin gälbo Lars Svensson.

Per Samuelsson i Påtorp anhölt hos tingsrätten det måtte honom intet till last räknas att han uppå de andras anmodan endast följt dem upp i Lars Svenssons gård hälst varken han eller de mera avhörde vittnen kunnat intyga det han varken hulptit till att hugga ner slipstenen, eller Lars Svensson något våldsamt tillfogat, och beder således om försoning och befrielse.

Lars Svensson begär ersättning för den honom av svaranderne påtvungne rättegångskostnader.

Actor causae påstår laga plikt på de instämde för hemgången samt böter för de Lars Svensson tillfogade blodviten och blånader underställandes i övrigt målet till domstolens beprövande.

Utslag

Av ransakningen och de edeligen avhörde vittnens utsagor med dervid befundne omständigheter, har tingsrätten utrönt, hurusom Lars Svensson i Drättinge, Måns Persson i Skränge och drängen Sven Svensson i Påtorp i följe med Per Svensson i Kapperstad och Per Samuelsson i Påtorp, dem de med sig tagit haver den 2 maj förledne lagt råd, att gå hem till käranden Lars Svensson i Sixtorp i den akt och mening, att återtaga en slipsten, som den senare av de 3ne förras hustrurs faderbroder Öjar Svensson i Munketorp sig tillhandlat, och litet för påsk i år ifrån Drättinge till sitt hemvist Sixtorp, igenom sin dräng låtit avhämta, havandes desse 5 personer, sedan de uppkommit i Lars Svenssons gård, och han uppå deras befrågande och anmodan icke velat lämna dem den begärte slipestenen, utan bad dem härom tala med Öjar Svensson av vilken han honom köpt, skyndat sig neder till ett uti gården varande skjul, där slipestenen stod uppsatt och fastspikad, och allesammans, förutom Per Samuelsson i Påtorp, der ingått, samt med 2ne yxor vilka Måns Persson och Lars Svensson med sig haft, och våldsammeligen nedhuggit ovannämde slipesten. Under detta, och då käranden sökt sådant avböja, han, efter Per Erikssons och Carl Olofssons överensstämmande vittnesmål, drängen Sven Simonsson fattat käranden i håret, och efter den senares omständeligare berättelse, samt oaktat des till dem ledde bevekliga föreställning och varning att med slikt oväsande avstå, äntå uti sin tresko fortfarit, med den utlåtelsen av Måns Svensson, att våld skall med våld styras, samt alla 4 rusat ihop med Lars, varav han begynt bliva blodig i ansiktet, och följakteligen undfångit de 13 blodviten, som vittnet Anders Håkansson uti den slagnas ansikte, sedan det av bloden blivit rentvättat, räknat med 2ne blånader, en uti huvudet och en uti handen, det och nämndeman Jöns Svensson i Hackstad till vilken käranden, då oväsendet var stillat, sig genast begivit, skådat och besiktigat, samt sin berättelse nu inför tingsrätten derom avgivit och sedan dessa fyra utkommit med slipestenen utur skullet hava de med samma hand fört honom utur gården, och hem till Drättinge. Men Per Samuelsson i Påtorp icke mera tillgjort, än allenast, sedan de andra ur skjulet utkommit, öppnat för dem porten, och hjälpt dem att föra slipestenen derutom.

Således är denna sakens förlopp och beskaffenhet, och hava svaranderne häremot intet annat haft att invända, än att de förment sig äga rättighet, att ifrån Lars återtaga denna slipsten, emedan den både varit deras avledne svärfaders fader tillhrig, och de således till honom äga arvsdel, som och Lars dem aldeles ovetterligen slipestenen ifrån Drättinge till sitt hem bortfört, varföre de och honom nu instämt. Men som detta föregivande om det och i sanning skulle bestå, ingalunda kunde bemantla deras våldsamma åtgärd, hälst de på den händelsen lagen bort sin talan emot Lars utföra och bevisa;

men icke på ett så överdådigt och självsvåldigt sätt sitt återsöka; altså och emedan benämde 4 svarander Lars Svensson i Drättinge, Måns Persson i Skränge, Per Svensson i Kapperstad och Sven Simonsson dersammastädes, vilka 3ne varit hustrumän till denna anläggningen och Per Svensson i Kapperstad med värlig åtgärd gjort sig deras brott delaktig, igenom 3ne ojäfaktige, och i de huvudsakelige omständigheterna sammanstämmande vittnens utsagor äro övertygade, att hava gått hem till Lars Svensson i Sixtorp, och uti hans gård utan rätta nöd och av arghet nedhuggit des uti ett skjul uppsatte och fastspikade slipsten, samt derinunder honom med handvärkan överfallit varav han 13 blodviten och 2 blånader undfätt; allt fördenskull prövar tingsrätten rättvist dem till välförtjänt näpst och andra ohörige till varnagel, att med slikt överdåd och våldsamt förolämpande avstå, det böra nyss nämde 4 personer av 10 cap 4 § mgb böta för hemgången var sina fyratio daler smt samt i förmågo av 35 cap 2 § samma balk, för de Lars Svensson tillfogade 13 blodviten och 2 blånader, även vardera tre tio daler smt. Men Per Samuelsson i Påtarp som allenast på de andras anmodan som vittne medföljt, och varken varit med att nederhugga slipestenen, eller Lars Svensson något våldsamt i ord eller gärning tillfogat, bliver för denna gången ifrån straff befriad med åtvärning att hädanefter se sig visligen före; och ifrån ont sällskap sig till vara taga.

Beträffande det av Lars Svensson i Drättinge, och Måns Persson i Skränge och drängen Sven Simonsson i Påtarp emot Lars Svensson i Sixtorp instämde vv käromålet angående det han sent på en afton förlidne vinter från dem ovitterligen borttagit en dem tillhörig slipesten, så aldenstund Lars Svensson med Öjar Svenssons i Munketorp givne skrifteliga bevis, vilket av deras eget återopade vittnes Anders Jönssons utsago bestyrkt är, intygat, hava samma slipsten av den förra redeligen köpt, och således ägt rätt, att den till sitt hus hemföra, varom han och benämde vittnen tillsagt, bliver han Lars Svensson ifrån deras käromål, härutinnan frikänd, i följe varav de komma att återställa Lars slipestenen med vefven, och i förmågo av ovan återopade lagsens rum XX cap 4 § mgb ersätta den igenom stenens nederhuggande skedde skadan, efter nämnden värde med en daler smt, blivandes dem likväl icke betagit, att lagligen tilltala säljaren Öjar Svensson i Munketorp, der de till någon arvslott uti slipestenen skulle förmena sig vara till berättiga och till något laga åtal befogade. Och som desse 4 personer; så böra de i stöd av XXI cap rgb gälda Lars Svensson de åtvungne rättegångskostnader skälige modererade med fyra daler smt.

§ 8.

Ånkan hustru Maria Knutsdotter på Prästegårds ägor, haver till detta ting inkalla låtit avskedade gifta soldaten Olof Bartow på Skränge ägor och sin ogifta dotter, qvinfolket AnnaStina Olofsdotter för begånget enfalt hor.

Vid upropet instälte sig parterne tillståendes Bartou och bemälte qvinna att de med varandra plägat köttsligt umgänge någre gånger, och det bägge 14 dagar för sistlidne julhelg uti en backstuga på Fettjestad ägor i Gammalkils socken, men säger AnnaStina, att hon nu icke befinner sig derav havande vara.

Frågades om parterne någondera tillföre med lägersmål sig försett? Vartill Bartou svarade, att han för 2 år sedan vid Hanekinds härads tingsrätt för enfalt hor pliktat; men qvinnan säger sig ej tillförene begått lönskaläge.

Utslag

Aldenstund föravskedade gifta soldaten Olof Barkou och ogifta qvinfolket Anna Stina Olofsdotter frivilligen bekänt, att de med varandra plägat köttsligt umgänge; varav dock anna Stina nu icke befinner sig havande vara, vilket häfdande sig tilldragit uti Gammalkils socken; fördenskull varder han Olof Bartou som nu andra gången enfalt hor begått; i förmågo av 55 cap 3 § mgb, dömd att böta etthundra sexti dr smt, och qvinfolket Anna Stina efter samma lagsens rum ottatio daler besagde mynt och desutom till Gammalkils kyrka giva han 4 och hon 2 dr smt, varefter de böra skriftas och avlösas, på sätt som kongl förordningen av år 1741 föreskriver.

Och emedan vid efterfrågan befinnes att desse personer icke haver någon förmögenhet; ty kommer Olof Bartow, likmätigt återopade lagsens rum, i stället för de 160 dr smt att avstraffas med 36 par spö tre slag av vart paret, och qvinnan som är ung och späd att avstraffas med vatten och bröd i tjugu dagars tid på Linköpings slott.

Härvid var Bartows hustru Ingrid Svendsdotter tillstädes och begärde, att få ifrån sin man nu bliva skilgd; och som vid tillspörjan befants att denne hustru icke haft sängelag med Bartow sedan henne kunnigt blev, att han haft köttslig beblandelse med Anna Stina Olofsdotter; ty prövar tingsrätten för rättvist att dem till skillnad desse personer emellan; havandes de således att anmäla sig uti vördige domcapitlet om värkställigheten härav.

År 1748 den 26 januari och följande dagar blev laga **vinter ting** hållit med menige man och allmogen av Valkebo härad

§ 13.

Drängen Lars Eriksson i Stillinge kärar till drängen Samuel Eriksson i Krångestad, för det han förleden den 5 september skall legat i ont försåt och vid kärandens förbigående mitt för Gammalkils prästgårds port honom med hugg och slag överfallit, varigenom blodviten svullnad och blånader skolat blivit befundne, varvid påstås plikt så för själva gärningen som för sabbatsbrott, jämte ersättning för sveda och värk, samt rättegångskostnader.

Käranden närvarande tager sig till biträde stadsfiskalen välborne peter Fahlberg.

Svaranden ingiver en skrift undertecknad jämte honom av Olof Salin, varutinnan förmäles, att aldenstund ryttaren Lars Söderberg, vilken såsom vittne är inkallad, detta brottmål för ryttaren Hillebrand samt frälsefogden på Vinäs nu vistande på Blantorp skall ryktbart gjort, vilket rykte skall synas hava ökt drängens misstanka, och bragt honom att taga sig för huvudet, fördenskull anhålles om uppskof till nästa ting, då Samuel Eriksson detta jäf emot ryttaren Lars Söderberg, jämte flere till sin förmente befrielse lädande omständigheter, vill lagligen bevisa, det skriften bland handlingarne vidare utvisar.

Stadsfiskalen Fahlberg anförde deremot, att som svaranden nu ej bevist det emot ryttaren Söderberg anförde jäf, så anhålles om sakens fortgång, och att detta vittne med de flera nu instämde måtte lagligen avhöras enligt rbl XVII.

Ryttaren Lars Söderberg förekallades och uppå rättens tillfrågan om han tillstod, det han för åtskilliga berättat ad som honom om detta slagsmål bekant är, såsom för ryttaren Hillebrand, med flere, svarade ja.

Stadsfiskalen Falberg begärte, att de övriga vittnen, måtte edeligen avhöras, varav till äventyrs om denne Lars Söderberg förmente jäfaktighet vidare upplysning torde kunna inhämtas. Som beviljades, och förekallades Nils Nilsson i Stillinge, drängarne Måns Larsson och Lars Carlsson i Prästgården Gammalkil samt Måns Nilsson i Krångesta. Emot vilka på tillfrågan, intet laga jäf anfördes, drängen Per Öjarsson i Fettjestad som även till vittne är instämd låter ursäktat sitt uteblivande för sjukdom, det nämдемannen Olof Nilsson i Leberg med flere besanna. Likaledes hustru Maria Jönsdotter i Stillinge som är havande och icke vid de krafter att hon sig kan personligen inställa, låter dock ingiva des vittnesskrift, så lydande: om den sak varuti jag av drängen Lars Eriksson till vittne fordrad är, är detta jag vet och kan betyga: att i höstas på en söndags morgon vid soluppgången skickade han till mig och bad jag skulle komma och tvätta blodet av honom, då såg jag att många stora blodtårar hade runnit honom ned över ansiktet; men huru många och svåra blodviten han i huvudet hade, gak jag icke efterse, mycket ömade han om huvudet när jag i tvättningens rörde något hårt vid honom. Detta så i sanning vara, kan jag med liflig ed bestyrka.
Stillinge den 25 januari 1748

Maria Jönsdotter

De närvarande vittnade efter av domaren gjord föreställning och avlagd ed som följer:

1o. ryttaren Samuel Sandberg hade intet att berätta om detta slagsmål, som han själv hört eller sett, avträdde.

2o. Nils Nilsson i Stillinge: att förleden höstas om en lördags afton hade Larss Eriksson kommit till vittnet och bett att des gosse om natten skulle få förbliva i capelans gården, efter han ärnade sig x bort, vartill vittnet samtyckte. Men om morgonen i dagningen har vittnet hustru Maria Jönsdotter av deras då hemkomne gosse blivit anmodad, att gå till Lars Eriksson och tvätta blodet av honom, det hon gjort. Vittnet har strax efter följt, och befunnit honom Lars Eriksson rätt illa slagen och sargad

över allt i synnerhet huvudet, näsan helt svullen och vänstra kinbenet likledes helt sönderslagit och svullit, så att ögat knapt syntes, med flere blodviten, blånader och våldsamma medfarter, som vittnet ej så noga i akt tagit, helst han vid des anseende häpnat och skyndat sig dädan. På tillfrågan om Lars Eriksson då sagt vem som tillfogat honom desse skador, svarar vittnet, att han knapt för svaghet kunde tala, men med möda utlätit sig ej veta vem som det gjort. Tillägger efter des hustrus begäran, att då hon först kommit till Lars Eriksson har både han och des kläder varit kring axlerne mycket blodsprängd och har vittnet även sett des kläder således helt blodiga. Vittnesmålet uppläst och vidkänt.

30. drängen i Gammalkils prästgård Måns Larsson vid pass 17 år gammal berättar, sig om lördags aftonen, då detta slagsmål skedde hava gått med sin camrat Lars Carlsson till capelans gården Stillinge efter en yx till att bruka vid en kolmila som de brände, då Lars Eriksson obuden följt med dem till kolmilan, och som han sade sig derifrån skola gå till Fettjestad gjorde drängarna honom efter des begäran för ro skull följte. Vid Fettjestad skall vittnet ej varit inne, utan allenast vid det tillfället avlämnat ett par handskar förfärdigade åt drängen Samuel Eriksson som då därstädes tjänte, dem des husbondes små gossar emottogo, som sade att Samuel låg och sov. Emedlertid har Lars Eriksson varit onnorstädes med des camerat. Men sedan kommo de åter i följe och gingo åt Gammalkil tillsammans. In emot prostegården vid en gårdesgård, har en karl mött dem, som vittnet efter mycken tillfrågan, likväl ej tillstår sig känt, men sett ut som en medelmåttig karl med en nedslagen mössa på huvudet, vilken sagt: god afton bussar. Och som vittnet i det samma sett en annan karl vid gårdesgården der bredvid, har han av räddhåga sprungit med sin camerat bort och in i deras drängestuga ifrån Lars Eriksson, som kastat sig på en annan sida. Ladugårdsporten stängde de efter sig och i drängstugu farstugu hörde de Lars Eriksson skrika, men gingo ej ut förr än en stund derefter då de begåvo sig neder till kolmilan och derifrån tillbaka i deras cammare över natten, utan att de då hörde av någon ting.

Tillfrågades vittnet om han vet något missförstånd hava varit emellan, Lars Eriksson och Samuel Eriksson, eller om Samuel sedan sagt honom det han gjort denna gärning? Svarades det han sådant ej vet, icke heldre någon ting mer, än det han redan sagt.

Vittnesmålet uppläst och vidkänt.

Sedan rätten uppstigit vid middagstiden, har häradshöfdingen låtit inkalla denne Måns Larsson i Cammaren och med ytterligare föreställningar förmanat honom att uppväcka vittnes samvete och ingenting dölja men Måns har likafullt förblivit vid den utsago som ovan anförd är.

40. Lars Carlsson dräng i Gammalkils prossegård 21 år gammal förekallades och föreställdes å nyo des avlagde eds vikt m.m. varpå han berättade, såsom förra vittnet att de följts åt till Stillinge lördags aftonen och derifrån till Fettjestad jämte Lars Eriksson och des camerat Per Bengtsson, varest Lars Eriksson och vittnet ej än varit inne, utan allenast talt vid de drängar och gossar som voro ute, då även vittnet frågat efter Samuel Eriksson, och fått det svar av Samuels husbonde Simon Månssons lilla son, att Samuel ej går ut med om nättren utan voro hemma. I återvägen till Gammalkil mötte denne karl med nedslagen mössa, medelmåttig till växten och som vittnet tyckte klädd i en lång rock och armarne under klädren som sade: god afton busar, fullföljande vittnet des berättelse med samma ord och omständigheter som det förra allenast svarar att han ej skall sett mer än på den andra karlen, som mötte dem. På rättens alvarsamma föreställning och tillfrågan sig ej hava hört varken förut eller efteråt av desse drängar Lars och Samuel, det de haft något ont till varannan ej eller av Samuel att han gjort denna gärningen. Upläst och vidkänt.

50. Måns Nilsson i Krångestad säger sig intet veta om saken i någon omständighet varuti han av rätten tillfrågades.

Lars Eriksson åtspordes om sakens sammanhang, och berättade, att Samuel vid det tillfället som vittnen omförmält mött honom, och med en påk honom så gruveligen hanterat, utan han vet sig hava gjort honom något emot, till vilket allt Samuel nekar och påstår att han den natten legat hemma på sin säng.

Nämnden, berättade till uplysning, huruledes drängarna på den orten hava den oseden, att om sommarnätterna gå ute i följe med varannan och åtskillige uptog med förklädningar och annat förehava. Havandes drängarne Måns Larsson och Lars Carlsson under vittnesmålet sagt, att Lars

Eriksson om aftonen då de gingo ifrån Stillinge, tagit på sig en avug päls, till att skrämma dem de råkade.

Kärande fullmäktigen förmenar att ryttaren Lars Söderberg i upsåt att undandraga sig vittnesmålet, skall hava sagt, det han omtalt för åtskillige, som skulle Samuel Eriksson vara skyldig, påstår altså des edeliga avhörande.

Till upplysning i denna omständighet förekallades ryttaren Hillebrand som efter avlagd ed vittnade: att des som först sagt honom det Samuel Eriksson slagit Lars hälst pigan Greta Persdotter, som jämte Söderberg förlidet år tjänt hos herr regements skrivaren Ruda skall hava hört, när Samuel Eriksson om natten uppväckte Söderberg, och de sedan följts åt ut. I anledning derav han vittnet en 8 dagar derefter, sedan rykte allaredan var i allas mun, att Samuel gjort gärningen frågat Söderberg, om han icke voro delaktig derutinnan, varpå Söderberg svarat, det han vore oskyldig, men att Samuel vore uphovsmannen. Uplästes och vidkändes.

Lars Söderberg förklarar, att han väl svarat ryttaren Hillebrand, såsom des vittnesmål nu innehåller, men för övrigt icke utspritt något rykte om Samuel Eriksson, och att han i ingen annan mening, än nu sagt är, svarat ja, till rättens förestälte frågan.

Häradsrätten tog den av Samuel Eriksson gjorde invänning i behörigt övervägande och stannade i följande utslag.

Ehuru väl drängen Samuel Eriksson emot det instämde vittnet ryttaren Lars Söderberg anført det jäf, att han om honom rykte utspritt angående de våldsamer, som drängen Lars Eriksson blivit tilfogade förlidet år den 5 september om aftonen, och sådant att lagligen bevisa sig åtagit, dock som Lars Söderberg allenast beständigt förklarar det han för ryttaren Johan Hillebrand sagt, att Samuel Eriksson vore skyldig, och denne Hillebrand lagligen vittna att sådant skett på des tillfrågan, sedan ryktet redan Samuel till men vara utkommit; så finner häradsrätten med rb XVII cap 8 § enligt att icke desto mindre, för dödsfara edeligen avhöra Lars Söderberg uti denna sak. Men för övrigt och så väl i anseende till Samule Erikssons anförande, som flere felande omständigheter, uppskjutes saken till nästa ting då Samuel Eriksson åligger att förete de skäl han för sig bjudit angående Lars Söderbergs jäfaktighet, velande häradsrätten vid sakens slut pröva vad kraft des utsagoäga.

Efter vilket uppläsande Lars Söderberg förekallades, varnades för mened och den fara dervid är, och sedan parterne avträtt, berättade: att Samuel Eriksson förliden höst, då vittnet tjänte hos regements skrivaren Ruda i Fettjestad, kommit om en lördags afton sent till vittnet, och bett honom gå med sig till Gammalkils prostgård, att tala med Lars Eriksson i Stillinge som han sade där skulle möta sig. Samuel har då varit klädd uti en brun lång räck, med nedslagen mössa på huvudet, och hade en påk i handen, som vittnet i mörkret tyckte av en hackad runn. Efter något vägrande har vittnet följt med och då de kommit emot prostegården vid en gärdesgård sågo de 3 personer komma, dem Samuel sade sig skola avvanta som han och gick dem till mötes varvid vittnet ej hörde någon ordkastning, förr än en av dem syntes springa undan och Samuel Eriksson efter, som änteligen hinde sin fiende och gav honom några slag, att han stupade med ett anskri, då märkte vittnet att det var Lars Eriksson som fick stryk. Om Samuel fortfor med slåendet, sedan Lars Eriksson stupat kunde vittnet för avlägenheten icke så noga märka. Men derefter följde Samuel med vittnet tillbaka till Fettjestad, utan att de på vägen taltes vid, eller att Samuel sagt, varföre han slog, eller vad han haft och hade i sinnet med denna våldsamma gärning.

Vittnet har ej heldre annars hört något av parterne, att de hade missförstånd sins emellan. Parterne inkallades och vittnesmålet blev offentligen uppläsit, samt av vittnet arkänt.

Varefter kärande fullmäktigen anmälte, att Samuel Eriksson tillstått sitt brott, och är förlikt med Lars Eriksson sålunda, att denne eftergiver sin talan, och deremot av Samuel skall undfå i ett för allt tio daler smt, vilket Samuel vidgick och lovade till kyndersmässo desse tio daler smt betala.

Kronolänsmannen välaktad Hans Harling påminte härvid, att ehuru väl målsäganden är förlikt om des rätt i böter och skadestånd, så fordrar dock des embetes plikt uti kjära och det påstående vartill brottets beskaffenhet anledning giver.

Samuel Eriksson tillstod väl att han haft något agg till Lars Eriksson, för det de berättat för honom, att Lars som oftast gått till pigan Annika Månsdotter, med vilken Samuel dagen efter slagsmålet blivit trolovad; men nekar sig vetat, att han just den aftonen skulle råka honom, utan då han fått se

honom komma gående, har vreden hos honom uprunnit, och så fått överhanden, att han utan vidare betänkande sin förmente medälskare så illa hanterat.

Häradsrätten förmante Samuel Eriksson att upriktigt bekänna, huru härmed tillgångit, som änteligen vidgick, att drängen i prostegården Måns Larsson om aftonen varit inne hos honom med ett par handskar, och då sagt, att Lars Eriksson nu vore i byn, så att om han hade något emot honom, skulle han nu gå upp, vilket Samuel gjort, och till den ändan, tagit med sig ett piskeskäft, och klätt på sig en brun råck, samt satt en luden mössa på huvudet.

Hans tanka skall väl icke varit, att så illa hantera honom som skett, mindre att göra honom skada till livet, men nekar ej, att icke des tanka varit, något näpsa honom som des ord lydde, för det förfång, han trott sig ske hos sin käreasta. Drängen Måns Larsson före kallades och förmantes, att rent ut bekänna vad han förr förteगत, so mderpå tilstod, att han varit själv om aftonen inne hos Samuel Eriksson med handskar, och då sagt honom, det Lars i Stillinge voro nu i byn om han hade något emot honom att Samuel derpå stigit up i lentyget, och sagt sig skola gå ut emot Lars Eriksson, varav och måns nästan, fast icke vist skall vetat, att det var Samuel, som sedan vid prostgården mötte dem, till att hämma sig å Lars Eriksson för det förfång honom vederfors hos pigan Annika

Månsdotter. Vidgick även att han, att han tillförende sagt för Samuel, det Lars i Stillinge ville tubba hans käreasta ifrån honom, vilket han ej borde tåla. Protocollet upplästes utan påminnelse. Vidare framkallades drängen Lars Larsson och tillfrågades, om han icke vetat, det Samuel den aftonen skulle komma och slå Lars i Stillinge, och att det var Samuel, som mötte dem i prostegården, vartill han nekar oaktat domarens föreställning om att ingen ting förtiga, men tillstår omsider, vid det rätten upsteg, att Samuel Eriksson tillförende utlåt it sig för honom hava agg till Lars i Stillinge, för ovan bemälte orsak skull.

Fortfors med tingsarbetet uti den i gårdagen förehavde sak tillspordes drängarne Måns Larsson och Lars Larsson, om icke Samuel Eriksson efteråt sagt för dem, att det var han som slagit Lars Eriksson, vartill bägge svarade ja. Lars Larsson tillägger och att Samuel för honom sagt det Lars i Stillinge i början tagit emot och fattat honom i kragen och 2 knappar gick ur des lifstycke.

Cronolänsmannen välaktad Hans Harling påstod i anledning av denne ransakning, det måtte drängen Samuel Eriksson bliva ansedd efter mg 21 cap 6 §, XXXV cap 2 §, samt III och Måns Larsson, som gärningen skall tillrätt och befordrat stå samma straff och desutom plikta för falskt vittnesmål sanningen förteगत, måtte derfore lagligen pliktfällas.

Efter domarens föranstaltande företrädde Nils Nilsson i Stillinge, med sin hustru Maria Jonsdotter, till bestyrkande av hennes i gårdagen utgivne vittnesbörd, och som hon voro havande och i svagt tillstånd, så hava parterne, på tillfrågan, eftergivit henne edgången, vittnes skriften uplästes för henne och vidkändes till alla delar. Huru många blodviten voro har hon ej iakttagit.

Parterne avträdde och nämдемannen Daniel Månsson i Skiestad, som befants jäfvig, upstod av rätten. Olof Bengtsson i Bjärsvik ursäktas för sjukdom, dock fant sig rätten honom förutan fullsutten.

Brottmålet togs i behörigt övervägande och utsades deröver följande

Utslag

Ehuru väl häradsrätten, genom avkunnat utslag på gårdagen, i anseende till drängen Samuel Erikssons anförde jäf emot ryttaren Lars Söderberg med felande omständigheter, funnit skäligt, att med denna saken lämna anstånd till nästa ting; dock emedan sedermera Samuel Eriksson tillstått sig hava tillfogat Lars Eriksson i Stillinge de överklagade våldsamheter, varigenom des påstående om Söderbergs jäfaktighet, så mycket mera försvunnit, som des bekännelse, med Söderbergs vittnesmål äe enlig, och själva delomännen, genom träffad förening, deras tvist slutit; de felande omständigheter i saken, jämväl genom Samuel Erikssons bekännelse blivit årsatte; ty har häradsrätten icke undgå kunnat, i anledning av kongl majts och riksens höglofl göta hofrätts circulaire brev av den 2 november förlidet år, detta brottmål genom utslag fulleligen avhjälpa.

Och aldenstund drängen Samuel Eriksson är tillvunnen och frivilligt bekänt, att han haft ont i sinnet emot drängen Lars Eriksson, för det honom blivit berättat, att denna senare inlåt it sig med pigan Annika Månsdotter vilken Samuel även haft tycke för och med henne trolovad blivit, för vilket förfång des tanka varit att sin medälskare något näpsa. Till vilken ända Samuel Eriksson den 5

september sistlidne år, sent om afton, sedan han förut lagt sig till sängs, på erhållen underrättelse av drängen Måns Larsson i prostegården Gammalkil, att Lars i Stillinge den afton vore ute till finnandes, åter upstigit, tagit en påk eller ett piskeskaft, varmed han gått ut till Gammalkils prästegård, i följe med ryttaren Lars Söderberg, och vid Lars Erikssons ankomst ej långt ifrån porten honom, utan föregången ordväxling eller då i trädskilgnad upkommen osämja, anfallit, samt så våldsammeligen slagit och hanterat, att hela ansiktet varit fullt av blånader och blodviten, och att blodet runnit honom över allt på kläderne, det Nils Nilsson i Stillinge och des hustru Maria Jonsdotter edeligen intygat. Av vilket allt ljuset intages, att Samuel Eriksson gått ut i berätt upsåt, att Lars Eriksson skada göra; fördenskull finner häradsrätten, i förmågo av mgb 21 cap 6 §, det drängen Samuel Eriksson, igenom denna våldsamma gärning, brutit eds öre och den fred, som konungen svurit haver, att hålla undersåtare sina, så att bemålte Samuel Eriksson bör böta etthundra daler smt och mista äran; dock så, att av böterne avdrages målsägandens andel, varom förlikning träffad är. Eller i brist av botum bör han avstraffas med 22 par spö, 3 slag av vardera paret.

Drängen Måns Larsson, som till vittne blivit instämnd, så igenom Samuel Erikssons bekännelse, som eget vidgående, i så måtto blivit befunden, delaktig i denna gärning, att han om afton, då de skett, uppväckt Samuel Eriksson, som redan lagt sig att sova, och berättat honom det Lars Eriksson nu vore ute till finnandes, och sett det Samuel i sitt onda upsåt upstigit, men likväl ej varnat Lars Eriksson med vilken han strax derpå kommit i följe, utan fast mera, då Samuel dem mött vid prästegården, sprungit in och igenstängt porten efter sig; vilka förra med flera omständigheter Måns Larsson under vittnesmålen och, innan Samuel Eriksson sanningen vidgått, beständigt förnekat, oaktat domarens så särskilte som vid rätten gjorde föreställning; fördenskull och i stöd av 61 cap 2 § mgb samt 17 cap 27 § rgb, straffas han med otta dagars fängelse och plikta tjugu daler smt, de fattigas ensak. Vilket allt, i förmågo av rgb 25 cap 5 §, kongl majt och riksens höglofliga göta hofrätts vidare omprövande vördsamligen underställas. Emedlertid bör Samuel Eriksson i cronans häkte hållas, så vida han icke gitter förete nöjaktig borgen.

Drängen Lars Carlsson, som oaktat domarens varning, under vittnesmålet icke upptäckt de omständigheter, att Samuel, innan gärningen skedde sig för honom utlåtitt, hava agg till Lars Eriksson, för det Lars skolat inlåtitt sig med pigan Annika Månsdotter, pliktfällas till tjugu daler smt, de fattigas ensak, i stöd av rgb 17 cap 27 §.

sist lämnas till vördige prästerskapet i orten, att noga underrätta desse drängar Måns Larsson och Lars Carlsson, så väl i sin kristendom, som i synnerhet om edens vigt och värde, börandes de icke tillåtas edeligt vittnesmål, förrän behörigt intygande om deras framsteg och förhållande hädanefter blivit uptett. Vid § 19.

§ 16.

Revisions sekreteraren välborne herr Gustaf Adolph Lagerfelt har låtit instämma Nils Gudmundsson i Brobytorp för det svaranden, åker omsått och uppkört, ensidigt delt, samt sedan med sin boskap låtit avbeta en åker som under herr käreandens systerbarns Gyllencreutzarnes frälsehemman Broby alltid blivit häfdat, och åboen i Broby om en morgon upsåt, för vilket olaga tillgrepp och förfarande påstås laga plikt och rättegångs kostnaders ersättning.

Käreanden låter genom des frälsefogde Jonas Bergfelt ingiva en skrift av innehåll; att som honom icke anstår tala, det någon mera på des k. systerbarns egendom, vars rätt honom åligger bevaka, än på herr revisions sekreterarens egen något förfång sker, och svaranden varken hos käreanden själv, eller des betjänt angivit des förmente rätt, förr än han själv myndigt tillvällat sig och angripit vad åboen på frälsehemmanet ägde och nyttjade: så anhålles än ytterligare om laga plikt, för sådant överdådigt förfarande, jämte skadestånds ersättning, samt rättegångs kostnader till det ringaste 5 daler smt. För övrigt befullmäktigas frälsebefallningsmannen Bergfelt att vidare anföra, vad i denna sak nödigt finnes och till uplysning tjäna kan, det skriften bland handlingarne vidare utvisar.

Svaranden själv tillstades. Regementsskrivaren välbetrodde herr Anders Ruda företrädde, och förmälte, det svaranden brukar åt honom till halfnad hemmanet Broby torp, som med stora Broby ligger i ett stångefall, och har således Nils Gudmundsson på des tillsägelse trädatt och besatt detta överklagade åkerstycke, vilket med rätta skall vara Brobytorp tillhörigt, fast käreandens brukare det

länge och emot 14 år häfdat. Till uplysning uppvistes en ritning på åker gårdets belägenhet, varav skall inhämtas det regements skrivaren Rudas åkerskift till Brobytorp, ligger gent över den omtvistade åkren, varandes ett flodike emellan, och att de övriga hemmanen, över samma flodike även hava ängskifter gent emot, utan klander, vilka nu närvarande, nämligen cornetten välborne herr Carl Duse, åboen på corporals bostället Per Ersson, samt åboen i Brobytorp Per Andersson av herr regements skrivaren till vittne äro åberopade, där så skulle påfordras.

Frälsefogden Bergfelt intalade: att desse skrifter vid barget ej svara emot, eller hava ogemenskap med de skrifter som ligga på andra sidan flodiket, men desutan skall det för denna gången vara nog, att den omtvistade skiften i mannaminne varit häfdad under Brobytorp, vilket ej skall annorlunda kunna bevisas.

Svaranden påstår deremot, att som så är, gäller dock urminnes häfd icke, uti åker och äng, och giver än mindre någon rättighet till det som orätt är.

För övrigt skall herr regements skrivaren sökt herr revisions sekreteraren Lagerfelt, då han var neder på orten, och ärnat för honom visa sin rätt till tviste parken och med godo saken avgöra, men ej funnit tillfälle, att få tala med honom.

Bonden Nils Gudmundsson har för sin del, så mycket mindre härvid att påminna, som des husbonde regementsskrivaren Ruda nu för honom svarat, att han på des tillsägelse uppkört och besätt detta åkerstycke med mera, utan att efterfråga, eller hava sig bekant, att det förr var uppsått.

Protokollet upplästes, utan påminnelse, och avlade häradsrätten häröver som följer.

Utslag

Såsom regementsskrivaren välbetrodde Anders Ruda förklarar, det des halfnad bronde Nils Gudmundsson, på des tillsägelse trädad, uppkört och uppsått det åkerstycke, varföre han blivit instämnd, samt nu inför rätta i saken svarat, så anser häradsrätten herr regementsskrivaren i detta mål, såsom svarande. Och ehuru väl regementsskrivaren Ruda påstår, att detta åkerstycke med rätta kommer honom till, och sådant att bevisa sig åtagit, dock emedan av des vidgående tillika ljusligen finnes att det samma länge är brukat och innehafvt till frälsehemmanet Broby, så finner häradsrätten rättvist, i stöd av byggbalkens X cap 6 § samt VIII cap 2 §, det må käranden bärga åkerstycket, och att regements skrivaren Ruda, bör betala des rättegångs kostnad, med en daler 24 öre smt. Ägande rätten lämnas till laga utförande, därest parterne ej annorlunda åsämjer. Emedlertid bör parken förbliva under nyttjande till frälse hemmanet Broby.

År 1748 den 7 och följande dagar i juni månad höll undertecknad rådman i Linköping, i förmågo av kongl majts och riksens höglofliga göta hofrätts nåd och höggünstiga förordnings brev under den 2 maj sistlidne laga **sommarting** i Valkebo härad

§ 42.

Drängen Harald Persson i Karstorp pålades av tingsrätten att årligen giva till qvinspersonen Karin Månsdotter på Örkälla backen tre daler smt, till det oäkta barnets uppfostran och uppehälle, som han den 26 januari 1747 blev dömd före; skolandes detta årligen försträckandet vara, tills barnet sig själv kan nära.

År 1749 den 12 och följande dagar uti juni månad

§ 6.

Gästgivaren här i Bankeberg Olof Norling tilltalar efter stämning, för försummat hållskjuts vid bemälte gästgivaregård, efter följande hemmans brukare: nämligen Hans Andersson i Skränge på den 28; Måns Andersson i Skullebo den 20, Per Andersson i Dvärstad den 23 och Sven Nilsson i Grimstorp den 22 allt i sistlidne april månad.

Gästgivaren bekalgade närvarande, att han råkar genom en sådan hållskjuts försummelse i stor olägenhet, utom det att de resande lida mycket hinder på sine resor innan han till deras fortskaffande kan frambrina nödige hästar; påstår fördenskull att desse instämde efter lag och kongl gästgivareordningen med laga plikt anses måtte. Vilka närvarande sökte väl enskylla sitt uteblivande

med ett och annat föregivande; men som häradsrätten ej kunde asne sådant för laglige ursäkter, prövades skäligt, det bör Hans Andersson i Sktänge, Måns Andersson i Skullebo, Per Andersson i Dvärstad och Sven Nilsson i Grimstorp, enligt byggninga balken XXVIII cap 7 § och kongl gästgivare ordningens av år 1734 12 punkt, för sådan försummesle vid hållskjuts hållande på sine indelte dagar var för sig böta 6 mkr smt, konungen, häradet och målsägaren gästgivaren Norling till treskiftes.